รายงานการวิจัย

เรื่อง

ความรุนแรงในครอบครัวมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

Family Violence Affecting Aggression of Children
in Three Southern Provinces.

โดย

นางสาวปานวลัย ศรีราม
พระมหาสมคิด อินทร์แก้ว
นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิช
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

พ.ศ. ๒๕๖๑

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
MCU RS 610761120

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ความรุนแรงในครอบครัวมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

Family Violence Affecting Aggression of Children
in Three Southern Provinces.

โดย

นางสาวปานวลัย ศรีราม
พระมหาสมคิด อินทร์แก้ว
นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิช
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

พ.ศ. ๒๕๖๑

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
MCU RS 610761120

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Research Report

Family Violence Affecting Aggression of Children in Three Southern Provinces.

BY
Ms.Panwalai Sriram
Phramahasomkhid Inkaew
Mr.Rangsan Wattanachaiwanich
MahachulalongkornrajavidyalayaUniversity Pattani Buddhist College
B.E. 2561

Research Project Funded by Mahachulalongkornrajavidyalaya University
MCU RS 610761120
(Copyright Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

ชื่อรายงานการวิจัย : ความรุนแรงในครอบครัวมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้
ผู้วิจัย : นางสาวปานวลัย ศรีราม, พระมหาสมคิด อินทร์แก้ว
และนายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิช
ส่วนงาน : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี
ปีงบประมาณ : ๒๕๖๑
ทุนอุดหนุนการวิจัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ เพื่อศึกษาปัญหาของความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ และเพื่อศึกษากระบวนการลดความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างเป็นได้แก่สมาชิกในครอบครัวในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลาและนราธิวาส จำนวนทั้งสิ้น ๑๙,๖๘๘ ครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน ๓๙๒ ครัวเรือน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีการจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. ความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ จากผลการวิเคราะห์ระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย

๒. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาของความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ โดยคณะผู้วิจัยจะขอนำเสนอดังต่อไปนี้ ๑) ด้านความรุนแรงทางด้านวาจา ปัญหาที่พบในด้านนี้ ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า สมาชิกในครอบครัวมักพูดจาให้เด็กน้อยใจหรือบางครั้งอาจจะเป็นพ่อแม่เองที่พูดคำไม่สุภาพกันในบ้านหรือกับคนที่สนิทสนมโดยลืมนึกไปว่า ลูกได้ยินและรับฟังคำไม่สุภาพเหล่านั้น แล้วนำไปแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ๒) ด้านความรุนแรงทางด้านร่างกาย ปัญหาที่พบในด้านนี้ ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า ครอบครัวที่มีความสำคัญมากที่สุดทั้งในวัยเด็กและวัยรุ่น หากสมาชิกในครอบครัวตีเด็กทันทีเมื่อเด็กทำให้โกรธ จะหล่อหลอมให้เด็กมีพฤติกรรมไปในทางที่ก้าวร้าว และเด็กจะแสดงพฤติกรรมที่ไม่สุภาพออกมา หรือเกิดพฤติกรรมเลียนแบบจากตัวผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัว ๓) ด้านความรุนแรงทางด้านสังคม ปัญหาที่พบในด้านนี้ ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า เมื่อเกิดความรุนแรงขึ้นในสังคม เกิดจากสมาชิกในครอบครัวที่มีความเห็นไม่ตรงกันบ่อยครั้ง เกิดผลกระทบตามมา คือ ครอบครัวหรือแม้กระทั่งตัวเด็กขาดความสงบสุขเนื่องจากการทะเลาะเบาะแว้ง การด่าทอทุบตี ทำร้ายกันในครอบครัว ซึ่งก่อความรำคาญต่อเพื่อนบ้าน

๓. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการลดความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ โดยคณะผู้วิจัยจะขอนำเสนอดังต่อไปนี้ ๑) ด้านความรุนแรงทางด้านวาจา ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า พ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัวต้องระวังการพูดจาไม่เหมาะสมพูดจาให้เด็กน้อยใจ ๒) ด้านความ

รุนแรงทางด้านร่างกาย ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า สมาชิกในครอบครัวควรให้ความใกล้ชิด ดูแลเอาใจใส่และอบรมสั่งสอนเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกเด็กอยู่เสมอ ๓) ด้านความรุนแรงทางด้านสังคม ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า เมื่อสมาชิกในครอบครัวที่มีความเห็นไม่ตรงกัน ควรปลูกฝังความรักและความเข้าใจกันในครอบครัว พูดจากันด้วยเหตุผล เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน

คำสำคัญ : ความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็ก ความรุนแรงด้านวาจา ความรุนแรงทางร่างกาย ความรุนแรงทางด้านสังคม เด็ก สามจังหวัดชายแดนใต้

Research Title : Family Violence Affecting Aggression of Children in the Three Southern Provinces
Researchers : Ms.Panwalai Sriram
Phramahasomkhid Inkaew
and Mr.Rangsan Wattanachaiwanich
Department : Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Pattani Buddhist College
Fiscal Year : 2561 / 2018
Research Scholarship Sponsor : Mahachulalongkornrajavidyalaya University

ABSTRACT

This research aims to study the family violence that affects the aggression of children in the three Sothern border provinces as well as to study the problem of family violence that affects the aggression of children in the area. It also aims investigate the process of reducing the aggression of the children in the three Southern border provinces. The sample of the study was ๓๙๒ households from Pattani, Yala and Narathiwat. The research instrument was a five rating scale questionnaire. Data were analyzed using average, percentage values, standard deviation, and required sorting indexes. This study revealed that violence in a family that affects the aggression of children was found at a low level. Problems of violence in the family that affects the aggression of the children stemmed from using verbal severity of parents who speak bad words in the house or with a person. This study indicates that the family is the most important person for being childhood and adolescents. If a family member bounces a child immediately when the child is angry, it will melt to the child in a aggressive way, and the child will display non-courteous behavior or abuse from the parents and family members. This study suggest that the parent or family member is aware of the inappropriate contact to the younger child. On physical violence, family members should keep close attention and take training to cultivate the children's consciousness. It is important for parents to cultivate love and understanding of the family.

Keywords: Family violence affecting children's aggression,Verbal violence in physical violence, Social violence, Three Southern border provinces

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะคณะผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจากคณะผู้ทรงตรวจสอบงานวิจัยที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาตรวจสอบแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะ และติดตามความก้าวหน้าในการทำงานวิจัยด้วยความเอาใจใส่เสมอมา จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์ คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณด้วยความเคารพยิ่ง

ขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ที่ให้การสนับสนุนทุนงานวิจัย ด้วยความเมตตาตลอดมา

ขอขอบพระคุณ ผู้ปกครองและเยาวชนที่อาศัยอยู่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูล โดยการสนทนากลุ่ม ที่ทำให้วิจัยครั้งนี้ประสบความสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ จากวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ทุกท่านสำหรับความช่วยเหลือต่างๆ และกำลังใจอย่างดียิ่ง ทำให้คณะผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นตั้งใจ และสามารถเผชิญกับปัญหาต่างๆ ในการทำวิจัยจนสำเร็จด้วยดี

สุดท้ายคณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และจิตวิญญาณแห่งความดี และกราบขอบพระคุณเป็นพิเศษสำหรับบุพการีผู้ให้กำเนิดที่ให้โอกาสในการศึกษาและให้กำลังใจอย่างแรงกล้าแก่คณะผู้วิจัยตั้งแต่ต้น จนกระทั่งงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จโดยสมบูรณ์ ประโยชน์ที่เกิดขึ้น สำหรับการวิจัยในครั้งนี้คณะผู้วิจัยขอมอบให้แด่ผู้ที่ได้กล่าวถึงไว้ ณ ที่นี้ทุกท่าน

ปานวลัย ศรีราม และคณะ
๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพประกอบ	ซ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย	๓
๑.๔ นิยามศัพท์	๕
๑.๕ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๕
๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับและหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์	๕
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
๒.๑ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว	๖
๒.๒ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม	๒๙
๒.๓ ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม	๔๘
๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาความรุนแรงในครอบครัว	๕๑
๒.๕ ความรุนแรงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้	๖๔
๒.๖ งานวิจัยเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรุนแรง	๗๗
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๘๘
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๘๘
๓.๒ พื้นที่ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๘๙
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย	๙๐
๓.๔ การสร้างเครื่องมือการวิจัย	๙๒
๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๙๒
๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล	๙๓
๓.๗ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๙๕

บทที่ ๔ ผลการศึกษาวิจัย..... ๙๗
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... ๙๗
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ..... ๑๐๒
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ..... ๑๐๕
๔.๔ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม..... ๑๒๖
๔.๕ องค์ความรู้จากการวิจัย..... ๑๒๗

บทที่ ๕ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... ๑๒๘
๕.๑ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ..... ๑๒๘
๕.๒ เครื่องมือที่ใช้ในเก็บรวบรวมข้อมูล..... ๑๒๙
๕.๓ วิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ..... ๑๓๐
๕.๔ สรุปผลการศึกษา..... ๑๓๒
๕.๕ อภิปรายผล..... ๑๓๒
๕.๖ ข้อเสนอแนะ..... ๑๓๗

บรรณานุกรม..... ๑๓๙
ภาคผนวก..... ๑๔๔
ก บทความวิจัย..... ๑๔๕
ข กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลจากโครงการวิจัยไปใช้ประโยชน์..... ๑๕๖
ค ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ และกิจกรรมที่วางแผนไว้..... ๑๕๘
ง ตัวอย่างแบบสอบถาม..... ๑๖๑
จ รูปภาพกิจกรรมดำเนินการวิจัย..... ๑๗๒
ฉ แบบสรุปโครงการวิจัย..... ๑๗๖
ประวัติคณะผู้วิจัย..... ๑๘๘

รายการตาราง

ตาราง **หน้า**

ตารางที่ ๑ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามระดับความรุนแรงในครอบครัว..... ๙๘
ตารางที่ ๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรุนแรงในครอบครัว..... ๑๐๒
ตารางที่ ๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรุนแรงในครอบครัว..... ๑๐๒
ตารางที่ ๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรุนแรงในครอบครัว..... ๑๐๓
ตารางที่ ๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรุนแรงในครอบครัว..... ๑๐๔

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
ภาพประกอบที่ ๑	แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย.....	๕
ภาพประกอบที่ ๒	ความสัมพันธ์ของความรุนแรงในครอบครัว.....	๑๒
ภาพประกอบที่ ๓	ผลกระทบต่อผู้ได้รับความรุนแรงจากครอบครัว.....	๑๓
ภาพประกอบที่ ๔	ผลกระทบต่อผู้ได้รับความรุนแรงจากครอบครัว.....	๑๕
ภาพประกอบที่ ๕	ความสัมพันธ์ของความรุนแรงในครอบครัว.....	๑๗
ภาพประกอบที่ ๖	รูปแบบของความรุนแรงในครอบครัวผ่านกระบวนการเรียนรู้.....	๓๐
ภาพประกอบที่ ๗	ตารางเสริมแรง.....	๔๑
ภาพประกอบที่ ๘	สมองกับการเรียนรู้ (Brain based Learning : BBL).....	๔๓
ภาพประกอบที่ ๙	การควบคุมทางสังคมกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัว.....	๔๙
ภาพประกอบที่ ๑๐	การใช้ความความรุนแรง.....	๖๖
ภาพประกอบที่ ๑๑	แสดงกรอบองค์ความรู้จากการวิจัย.....	๑๒๗

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความสำคัญของปัญหา

จากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัญหาที่สั่งสมมายาวนานมีความละเอียดอ่อน ซับซ้อน และเชื่อมโยงกันในหลายๆ มิติ ทั้งความไม่เข้าใจ ในวัฒนธรรม การดำเนินนโยบายบางประการของรัฐที่ไม่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ในพื้นที่ จนก่อให้เกิดปัญหาทั้งระดับวัฒนธรรม ซึ่งเป็นเรื่องของจิตใจหรืออุดมการณ์ และปัญหาระดับโครงสร้าง ที่เป็นพื้นฐานของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมทั้งปัญหาการก่อเหตุร้ายรายวัน ส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่เกิดความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่แย่ลง สภาพสังคมโดยทั่วไปก็ไม่เกิดการพัฒนา ด้วยเหตุนี้ภาครัฐและภาคประชาสังคมต่างให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เหตุการณ์ต่างๆ คลี่คลายลง และเพื่อให้สภาพชีวิตและสังคมเกิดการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ผ่านมาหลายฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่ด้วยวิธีที่หลากหลายบนฐานความคิดความเชื่อ มีแนวคิด มีแนวทางปฏิบัติและอุดมการณ์ที่มีลักษณะเฉพาะของหน่วยงานหรือองค์กรปัจจุบัน สถานการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีแนวโน้มลดลงแต่ยังมีความรุนแรงและความไม่สงบต่อเนื่อง และยังคงนำปัจจัยหลักเดิม คือ ชาติพันธุ์ศาสนา วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์มาเป็นเงื่อนไขในการสร้างความชอบธรรมในการใช้ความรุนแรง อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ความรุนแรงตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบันถือได้ว่าเป็นสถานการณ์ที่มีความละเอียดอ่อน และมีผลกระทบต่อความมั่นคงอย่างยิ่งด้วยเป็นปัญหาความรุนแรงที่เป็นผลมาจากเงื่อนไขที่ซับซ้อน และเชื่อมโยงกันใน ๓ ระดับคือ ๑) เงื่อนไขระดับบุคคล ซึ่งเกิดจากกลุ่มที่มีอุดมการณ์แตกต่างจากรัฐ การสร้างเงื่อนไขของเจ้าหน้าที่รัฐบางคน ภัยแทรกซ้อน และการใช้ความรุนแรงอันมีเหตุจากความแค้นและความเกลียดชัง ๒) เงื่อนไขระดับโครงสร้าง คือ โครงสร้างการปกครองและการบริหารราชการ ถึงแม้จะมีการกระจายอำนาจแล้วก็ตาม แต่ประชาชนบางส่วนยังรู้สึกไม่สามารถ[๑]

ซึ่งปัจจุบันนี้สถาบันครอบครัวได้มีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปจากเดิม มีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ระบบเศรษฐกิจ สังคมการเมือง วัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ ได้เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้โครงสร้างครอบครัวเปลี่ยนไป จากครอบครัวใหญ่เป็นครอบครัวขนาดเล็ก เมื่อมีปัญหาต่างๆ ภายในครอบครัวต้องเผชิญด้วยตนเอง ไม่มีผู้เข้ามาไกล่เกลี่ยปัญหา ขาดการควบคุมอารมณ์และทักษะในการแก้ไขความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งสาเหตุของปัญหาที่เกิดจากครอบครัวประเมินจากจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัญหาที่สั่งสมมายาวนานมีความละเอียดอ่อน ซับซ้อน และเชื่อมโยงกันในหลายๆ มิติ ทั้งความไม่เข้าใจ ในวัฒนธรรม การดำเนิน

---

[๑] สำนักงานสภามั่นคงแห่งชาติ, กรุงเทพฯ : พีเพรสจำกัด, ๒๕๕๗

นโยบายบางประการของรัฐที่ไม่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ในพื้นที่ จนก่อให้เกิดปัญหาทั้งระดับวัฒนธรรม ซึ่งเป็นเรื่องของจิตใจหรืออุดมการณ์ และปัญหาระดับโครงสร้าง ที่เป็นพื้นฐานของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมการรักษาความสัมพันธ์จึงเป็นกลไกหนึ่งของสังคม เป็นการกระทำซึ่งมีการเร้าและการตอบสนองต่อกัน มีผลต่อการขัดเกลาทางสังคม ช่วยให้สมาชิกมีความรู้สึกอบอุ่นใจ หรือผลักดันให้เกิดพฤติกรรม ค่านิยม ทัศนคติไปในทิศทางเดียวกัน ความสัมพันธ์แบ่งได้หลายกลุ่ม กลุ่มครอบครัว กลุ่มสมาคม กลุ่มสังคมขนาดเล็ก และกลุ่มชุมชน ความสัมพันธ์ในกลุ่มชุมชนปรากฏทั้งในเมืองและชนบท ในชนบทผู้คนส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์แบบเป็นกันเอง[๒] เช่นเดียวกับชนบทในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ส่วนใหญ่เป็นสังคมเล็กๆ บางพื้นที่มีทั้งชาวมุสลิมและชาวพุทธปะปนอยู่ด้วยกัน สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประชากรส่วนใหญ่เป็นมุสลิม มีไทยพุทธเพียงเล็กน้อย

ซึ่งปัจจุบันนี้สถาบันครอบครัวได้มีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปจากเดิม มีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ระบบเศรษฐกิจ สังคมการเมือง วัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ ได้เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้โครงสร้างครอบครัวเปลี่ยนไป จากครอบครัวใหญ่เป็นครอบครัวขนาดเล็ก เมื่อมีปัญหาต่างๆ ภายในครอบครัวต้องเผชิญด้วยตนเอง ไม่มีผู้เข้ามาไกล่เกลี่ยปัญหา ขาดการควบคุมอารมณ์และทักษะในการแก้ไขความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งสาเหตุของปัญหาที่เกิดจากครอบครัวประเมินจากสภาพปัญหาต่างๆที่สำคัญได้แก่ ความไม่พร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ และวุฒิภาวะของหญิงและชายที่จะสร้างครอบครัว หรือการไม่ได้เตรียมความพร้อมของครอบครัว ซึ่งมีผลต่อทัศนคติและค่านิยมที่ผิดๆ ในเรื่องบทบาทของสามีและภรรยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัวทำให้ไม่เข้าใจกันขาดทักษะในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม ก่อให้เกิดความขัดแย้ง และหากสะสมความขัดแย้งเป็นเวลานาน ความขัดแย้งนั้นอาจขยายเป็นความรุนแรงในครอบครัวในที่สุด ส่งผลให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวและการหย่าร้างตามมาได้เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ อันประกอบไปด้วยจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และบางส่วนของจังหวัดสงขลา ที่ประทุขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้สะท้อนรากเหง้าของปัญหาที่สั่งสมในตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งลักษณะของปัญหาดังกล่าวมีความซับซ้อนและมีความเชื่อมโยงกับปัญหาอื่นๆ ในหลายมิติ โดยสถานการณ์ความรุนแรงและความไม่สงบที่เกิดขึ้นได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชีวิต ทรัพย์สิน ของประชาชนทุกกลุ่มในพื้นที่ รวมทั้งมีผลกระทบและความสูญเสียที่เกิดขึ้นในกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งนับเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีความอ่อนแอที่สุดจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อกลุ่มเด็กและเยาวชน ประกอบด้วยการเสียชีวิตและบาดเจ็บ ความเป็นผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (คนพิการ) การตกเป็นผู้ต้องสงสัยถูกดำเนินคดีและคุมขัง การถูกพลัดพรากจากครอบครัวในกรณีที่คนในครอบครัวถูกกล่าวหาว่าเห็นต่างจากรัฐ และการต้องกลายเป็นเด็กกำพร้าจากการสูญเสียบุคคลในครอบครัว โดยเด็กที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ความขัดแย้งและความรุนแรง จะมีผลกระทบทางจิตใจที่อาจจะนำไปสู่ภาวะความซึมเศร้า ภาวะวิตกกังวล หรือแม้แต่การใช้ความรุนแรงในการจัดการปัญหาการรวบรวมข้อมูลผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ที่ส่งผลต่อเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า ๑๕ปี ของคณะทางานฐานข้อมูลเหตุการณ์ชายแดนใต้ ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ (Deep South Incident Database- DSID) สถานวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้

---

[๒] ศิริรัตน์ แอดสกุล, **ทำไมเด็กถึงเรียนได้ไม่ดี**, บทความในการประประชุมใหญ่สามัญประจำปีสมาคมผู้ปกครองและครูสตรีศรีสุริโยทัย ประจำปี ๒๕๔๖, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พบว่า ใน ปี ๒๕๕๗มีจำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบทั้งสิ้น ๘๐๖เหตุการณ์ ซึ่งส่งผลให้เด็กผู้เสียชีวิต จำนวน ๑๔คน เป็นกลุ่มเด็กที่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน ๒คน และ กลุ่มเด็กที่นับถือศาสนาอิสลาม จำนวน ๑๒คน และเด็กที่ได้รับบาดเจ็บจากเหตุการณ์ความไม่สงบ จำนวน ๓๑คน เป็นกลุ่มเด็กที่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน ๑๑คน และ กลุ่มเด็กที่นับถือศาสนาอิสลาม จำนวน ๒๐คน สำหรับเดือนที่มีผู้เสียชีวิตสูงที่สุดคือ เดือนกุมภาพันธ์ จำนวน ๔คน และเดือนที่มีผู้บาดเจ็บสูงที่สุดคือ เดือนพฤษภาคม จำนวน ๑๑คน (รายงานสถานการณ์เด็กในพื้นที่ความขัดแย้ง ปี ๒๕๕๗ โดยกลุ่มด้วยใจ)

ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวอาจมิใช่เป็นเรื่องใหม่ แต่เป็นเรื่องที่ได้เกิดขึ้นมาช้านาน เพียงแต่ความรุนแรงที่ได้เกิดขึ้นในอดีตถูกครอบงำโดยกฎสังคม ทั้งนี้ปรากฏการณ์การกระทำรุนแรงในครอบครัวสามารถเกิดขึ้นในทุกสังคม โดยมีปรากฏการณ์ที่เป็นปัญหา เช่น การทำรุณกรรมทางร่างกายการล่วงเกินทางเพศ การทำร้ายด้วยวาจา หรือข่มเหงทางจิตใจ โดยส่วนใหญ่ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายจะเป็นผู้หญิงและเด็ก ปัจจุบันพบว่าปัญหาความรุนแรงในครอบครัวมีเกิดขึ้นอย่างมาก ซึ่งจะสามารถเห็นได้ตามสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางสื่อโทรทัศน์หรือหนังสือพิมพ์ โดยจะพบว่ามีข่าวเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวเพิ่มมากขึ้น และพบว่าปัญหาความรุนแรงในครอบครัวมีแนวโน้มสูงขึ้นและซับซ้อนมากขึ้น ที่สำคัญก็คือสิ่งที่ปรากฏเป็นข่าวนั้นมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้นในความเป็นจริงมีการกระทำรุนแรงมากกว่าที่ปรากฏเป็นข่าวหลายเท่า เพียงแต่ผู้ที่กระทำไม่อยากเป็นข่าว เพราะการเป็นข่าวอาจหมายถึงการต้องเปลี่ยนแปลงชีวิต รวมทั้งต้องหวาดระแวงและวิตกกังวลกับการถูกกล่าวขวัญและตอกย้ำจากสังคม และเป็นปัญหาของสังคมและประเทศชาติ หากไม่ได้รับการแก้ไข จะเห็นได้ว่าความรุนแรงภายในครอบครัวเป็นปัญหาสุขภาพที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับบุคคลจำนวนมาก เกิดขึ้นได้กับบุคคลทุกเพศทุกวัยและทุกชนชั้น แต่สังคมไทยยังถือว่าปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องส่วนตัวที่แต่ละคนต้องแก้ไขเองตามลำพัง ทำให้ปัญหาไม่ได้รับการแก้ไขและมีผลกระทบต่อความผาสุกของครอบครัวและสังคม สถานพยาบาลต่าง ๆ ยังไม่มีการจัดบริการทำงสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความรุนแรงส่วนใหญ่แล้วบริการที่ให้เป็นการบาบัดทางจิตเมื่อผู้ถูกกระทำเกิดความผิดปกติทางจิตอย่างรุนแรง แล้ว ซึ่งเป็นการช่วยเหลือที่ล่าช้าเกินไป ส่วนผู้กระทำมักจะไม่ได้รับการบำบัดแก้ไขพฤติกรรม ทำให้มีการใช้ความรุนแรงต่อไปไม่สิ้นสุดและรุนแรงมากขึ้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะยังขาดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน ตลอดจนขาดองค์ความรู้และมองไม่เห็นความต้องการของสังคมไทย

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑) เพื่อศึกษาระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

๒) เพื่อศึกษากระบวนการลดความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

๓) เพื่อศึกษาแนวทางลดความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรุนแรงในครอบครัวมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้” มีขอบเขตการศึกษาดังนี้

๑. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร (Population) ได้แก่ ครอบครัวในพื้นที่ตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี จำนวน ๘,๗๑๖ ครัวเรือน ครอบครัวในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา จำนวน ๑๐,๗๑๖ ครัวเรือน และครอบครัวในพื้นที่ตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส จำนวน ๒๕๖ ครัวเรือน รวมทั้งสิ้น ๑๙,๖๘๘ ครัวเรือน (ได้ข้อมูลมาจากศูนย์ข้อมูลประเทศไทย – Thailand Information Center)

กลุ่มตัวอย่าง(Sample) ได้แก่ ครอบครัวในพื้นที่ตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ครอบครัวในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และครอบครัวในพื้นที่ตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส รวมทั้งสิ้น ๓๙๒ ครัวเรือน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamanéของทาโร่ ยามาเน่ โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับฉลากโดยการสุ่มแบบไม่ใส่กลับ (Without Replacement) จนได้ครบตามจำนวนที่คำนวณไว้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัวในสามจังหวัดชายแดนใต้ ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนและผู้ปกครองในพื้นที่ตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ผู้นำชุมชนและผู้ปกครองในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และผู้นำชุมชนและผู้ปกครอง ในพื้นที่ตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ซึ่งคณะผู้วิจัยจะทำการสุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purpose Sampling) ได้ตัวแทนทั้งสิ้นจำนวน ๒๔ คน โดยทำการสนทนากลุ่ม (Focus Groups Discussion) จำนวน ๓ ครั้ง ครั้งละ ๘ คน แบ่งเป็นจังหวัดละ ๑ ครั้ง โดยครั้งที่ ๑ ได้ทำการสนทนากลุ่มกับผู้นำชุมชนและผู้ปกครอง ในจังหวัดปัตตานี ครั้งที่ ๒ ได้ทำการสนทนากลุ่มผู้นำชุมชนและผู้ปกครอง ในจังหวัดยะลา และครั้งที่ ๓ ได้ทำการสนทนากลุ่มผู้นำชุมชนและผู้ปกครอง ในจังหวัดนราธิวาส เพื่อทราบถึงปัญหาของความรุนแรงในครอบครัวมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

๒. ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ จังหวัดชายแดนใต้ ประกอบไปด้วย จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส

๓. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ วันที่สิ้นสุด ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑ รวมเป็นระยะเวลา ๑๒ เดือน

๔. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาความรุนแรงในครอบครัวมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ซึ่งต้นเหตุของการใช้ความรุนแรงที่พบเห็นกันอยู่ทั่วไปสามารถวิเคราะห์ได้ ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ความรุนแรงทางด้านวาจา๒) ความรุนแรงทางร่างกาย และ๓) ความรุนแรงทางด้านสังคม

๑.๔ นิยามศัพท์

ความรุนแรงในครอบครัวมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็ก หมายถึง ผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งต่อร่างกายและจิตใจของผู้ถูกกระทำ และคนที่อยู่รอบข้าง ดังที่มีตัวอย่างให้พบเห็นตามหน้าหนังสือพิมพ์อยู่ทุกวัน เช่น กรณีพ่อทุบตีแม่ เด็กก็อาจจะถูกทุบตีไปด้วย เด็กที่ถูกทุบตี ทำร้าย หรือได้เห็นความรุนแรงเสมอ ๆ

ความรุนแรงทางด้านวาจา หมายถึงการใช้วาจาที่รุนแรงต่อกัน ทำให้เกิดอารมณ์ไม่ดี ต่อจากนั้นก็เป็นการใช้กาลัง ซึ่งจะทำให้เกิดความรุนแรงต่อสังคม เมื่อมีความขัดแย้งก็จะใช้วาจารุนแรงโต้แย้งกัน ทำให้เกิดอารมณ์รุนแรงและนำไปสู่การใช้กาลัง

ความรุนแรงทางร่างกาย หมายถึง ความรุนแรงที่สามารถมองเห็นด้วยตาเปล่าได้การทำร้ายร่างกายส่งผลให้เกิดบาดแผลหรืออาการบาดเจ็บต่อร่างกายและก่อให้เกิดความเจ็บปวดยกตัวอย่างได้ความรุนแรงทางร่างกายเช่นการตบตี, การทุบตีทำร้ายร่างกาย ตบ เตะ ต่อย การใช้อาวุธ

ความรุนแรงทางด้านสังคม หมายถึง การรับอิทธิพลจากสื่อนี้มีอิทธิพลครอบงำ ล่อแหลม และค่อยๆ เปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างไม่รู้ตัว

เด็ก หมายถึงบุคคลที่อายุยังไม่เกิน ๑๕ ปีเด็กเป็นวัยที่ร่างกายและจิตใจยังเจริญเติบโตไม่สมบูรณ์ ร่างกายและจิตใจจึงมีการเจริญเติบโตและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ซึ่งแตกต่างกันในแต่ละช่วงวัย

สามจังหวัดชายแดนใต้ หมายถึงจังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส

๑.๕ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง "ความรุนแรงในครอบครัวมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้" ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ดังนี้

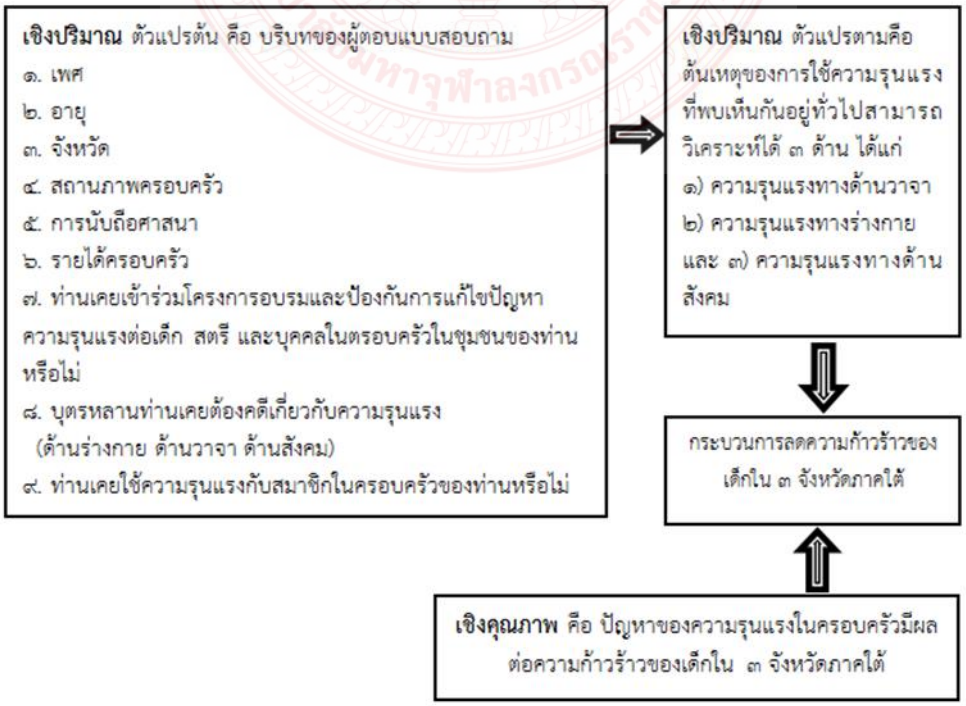

แผนภาพที่ ๑ แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับและหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ก. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑) ทราบถึงความรุนแรงในครอบครัวมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

๒) ทราบถึงปัญหาความรุนแรงในครอบครัวมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

๓) ทราบถึงแนวทางการลดความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

ข. หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

๑) ทางหน่วยงานในชุมชน ผู้นำชุมชนรวมถึงผู้ปกครองได้นำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการปรับใช้ในการอยู่ร่วมกันกับเด็กและคนในครอบครัว เพื่อให้สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

๒) ผู้ปกครอง โรงเรียน ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้นำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการลดความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัวมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ คณะผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลจากการศึกษาตามลำดับดังนี้

๒.๑ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว
๒.๒ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม
๒.๓ ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม
๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาความรุนแรงในครอบครัว
๒.๕ การป้องกันปัญหาในชุมชนด้วยการเพิ่มพลังอำนาจ
๒.๖ ความรุนแรงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้
๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว

ทฤษฎีระบบทั่วไป (Straus, ๑๙๘๐) ทฤษฎีระบบทั่วไป (General systems theory) เปนการอธิบายด้วยหลักการของระบบทางสังคม ที่มีผลต่อความรุนแรงในครอบครัวมากกวาจะเปนการเกิดขึ้นจากปจเจกบุคคล ทฤษฎีนี้พัฒนาขึ้นมาจากแนวคิดของ สเตราส (Straus) และ จิลเลส-ซิมส (Giles-Sims) ที่มองว่าระบบจะเปนกระบวนการที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธในครอบครัว และจะนำไปสูความรุนแรงในครอบครัวได้เมื่อมีการควบคุมที่เข้มงวดหรือพยายามรักษาให้ครอบครัวมีเสถียรภาพ โดย สเตราสมองวาครอบครัวมีลักษณะเปนระบบหนึ่งเชนเดียวกับสังคม และมีระบบย่อยๆ เชน ระบบคูสมรส ระบบญาติพี่น้อง โดยมีปจจัยนำเขาเปนทรัพยากรจากภายนอกเขาสูระบบ เช่น เงิน ข้อมูลขาวสาร การศึกษาและมีปฏิสัมพันธของสมาชิกในระบบที่ต้องตอบสนองตอสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก[๓] ซึ่งการที่ครอบครัวมีระบบเชนนี้ ทำให้เกิดผลผลิตของระบบครอบครัวในด้านบวก เช่น ความรัก ความปลอดภัย การเรียนรู้และความผูกพัน ในขณะเดียวกันก็เกิดผลผลิตในเชิงลบ เชน ความขัดแย้ง เกลียดชัง และการใช้ความรุนแรง[๔] แนวคิดนี้มองระบบแนวคิดความรุนแรงครอบครัวที่มีความขัดแย้งและใช้ความรุนแรงระหวางสมาชิก อันเนื่องมาจากปจจัยของการมีปฏิสัมพันธซึ่งกันและกัน เชน ชวงเวลาที่มีความเสี่ยงจากเวลาในการพบปะหรือมีกิจกรรมกันมาก อัน

---

[๓] Straus Gelles ;& Steinmetz. ๑๙๘๐. **Behind Closed Door: Violence in the America Family**.p. ๑๔๕-๑๕๐;.๒๕๔๒)

[๔] Burr; Day; & Bahr. ๑๙๙๓, **Family science**. Belmont, CA: Brooks.p. ๓๗

เนื่องมาจากขอบขายกิจกรรม และความสนใจรวมกัน (Time at risk and range of activities andinterest) การมีความผูกพันที่ลึกซึ้งผูกพันจนนำไปสูการก่าวกายกัน หรือคิดวาตนเองมีสิทธิในการกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัวจนกลายเปนความขัดแย่ง (Intensity of involvement and infringing activities) หรือแม่แตการเปนสมาชิกของครอบครัวโดยไมสมัครใจ(Involuntary membership) เนื่องจากสมาชิกครอบครัวจะไมมีสิทธิเลือกการเปนสมาชิกหรือลาออกโดยอิสระ ทำใหต่องบมเพาะความรูสึกขัดแย่งเมื่อไมพึงพอใจในครอบครัวที่ตนเองเปนสมาชิก และกลายเปนการกระทำรุนแรงในที่สุดเมื่อเผชิญวิกฤตการณที่มีความเครียดสูง[๕] นอกจากนี้ ทฤษฎีนี้ยังใหความสำคัญกับการสื่อสารและความสัมพันธระหวางบุคคลอันไดรับอิทธิพลจากวัฒนธรรมและสังคมที่เปนปจจัยนำเขา[๖] อันถือเปนความเกี่ยวข่องระหวางครอบครัวและสภาพแวดล่อม โดยจะมีความสัมพันธกันระหวางข่อมูลขาวสาร การเลือกตัดสินใจ และผลที่เกิดขึ้นตอสวนตาง ๆ ในระบบ โดยการสื่อสารและความสัมพันธระหวางบุคคล(Communication and transaction) เปนสาเหตุสำคัญที่จะทำใหระบบเกิดความสมดุล[๗] ดังนั้น ปญหาความรุนแรงในครอบครัวตามแนวคิดนี้จึงเกิดขึ้นจากระบบการสื่อสารและความสัมพันธระหวางครอบครัวกับสภาพแวดล่อม ซึ่ง กูดแมน[๘]ไดกลาวถึงวิธีการนำทฤษฎีระบบมาใชในการเปลี่ยนแปลงองคกร ซึ่งสามารถนำมาปรับใชกับการปองกันและแกไขปญหาความรุนแรงในครอบครัวระดับชุมชนไดดังนี้

๑) วิธีการแทรกแซงปญหา กระทำโดยการหาทางเลือกในการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับบุคคล กลุม หรือทั้งระบบ โดยต่องมีการศึกษาปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นจากวิธีการ และหากมีการแทรกแซงในระยะยาวจะตองมีการวางแผน

๒) วิธีแทรกแซงระบบในระดับใหญและซับซอน สามารถสรางกลไกที่นำไปสูการเปลี่ยนแปลงโดยความรวมมือระดับบุคคล ที่ทำงาน ชุมชน หนวยงานรัฐ และนานาชาติ

๓) การประเมินคาการเปลี่ยนแปลง จะต่องกำหนดผลที่เกิดจากการแทรกแซง โดยการกำหนดวิธีการวัด เครื่องมือ ระยะเวลา และใชการวัดในหลายระดับเพื่อทดสอบและประเมินผล

๔) พิจารณาถึงปจจัยที่อาจทำใหลมเหลว โดยศึกษาจากแนวคิดเชิงทฤษฎีหรือเปรียบเทียบในสิ่งที่เกิดขึ้นมาแลวในเชิงเทคนิค

กลาวไดวา การพิจารณาปญหาความรุนแรงในครอบครัวเชิงระบบ เปนการมองครอบครัวในฐานะหนวยทางสังคม ที่มีระบบยอยตาง ๆ และมีกระบวนการสื่อสารรวมทั้งการมีปฏิสัมพันธที่อาจก่อใหเกิดความขัดแยงและการเกิดความรุนแรงตามมา

สภาพปญหาครอบครัว

ครอบครัวเปนสังคมแรกที่สำคัญของมนุษยความสงบสุขของครอบครัวมีอิทธิพลตอความเปนระเบียบเรียบรอยของหนวยสังคมอื่น สมาชิกที่มาจากครอบครัวที่มีปญหาอาจจะสรางปญหาแก่สังคม ในบทนี้จะกลาวถึงปญหาครอบครัวในเรื่องของ ความรุนแรงในครอบครัวและครอบครัวแตกแยก ซึ่งไดรวบรวมไวดังนี้[๙]

---

[๕] Straus Gelles ;& Steinmetz. ๑๙๘๐. **Behind Closed Door: Violence in the America Family**.p.๑๗-๑๘;.๒๕๔๒

[๖] Walonick. (๑๙๙๓). **Strategic**. Management Journal ๑๑.๕

[๗] Kuhn ๑๙๗๔: **Maier and Fessenden** p. ๑๕๔-๑๕๖

[๘] Walonick. ๑๙๙๓; **citing Goodman**.๑๙๘๒. Change in Organization

[๙]สุพิศวง ธรรมพันทา. (๒๕๔๓). **มนุษยกับสังคม** . พิมพครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : ภูมิไทย

๑. ความรุนแรงในครอบครัว

ในปจจุบันความรุนแรงในครอบครัวและสังคมเกิดขึ้นอยางกวางขวางทุกชนชั้นวรรณะและวัฒนธรรม ซึ่งเปนปญหาที่ประเทศไทยและทั่วโลกประสบอยูและพยายามทจะแกเพื่อยุติความรุนแรงเหลานี้ สำหรับประเทศไทยความรุนแรงแมจะไมเกิดขึ้นเฉพาะเด็กและสตรีแตจากขอมูลสถิติหลายแหง เชน ขอมูลจากสำนักงานตำรวจแหงชาติขาวสารหนังสือพิมพหรือขอมูลการใหบริการตอผูที่ตกเปนเหยื่อขององคกรเอกชน พบวา ความรุนแรงในครอบครัวและสังคมเกิดขึ้นกับสตรีและเด็กเปนสวนใหญ และนับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

ความรุนแรงในครอบครัว[๑๐] (family violence) หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมที่ก่อใหเกิดความเสียหายตอสมาชิกในครอบครัวโดยความจงใจ เปนปรากฏการณที่สงผลไปทางลบตอพัฒนาการของรางกาย และจิตใจของบุคคล ตอการรับรูความเปนมนุษยและตอสุขภาพทั้งรางกายและจิตใจ การใช้ความรุนแรงเกิดขึ้นในครอบครัวไดหลายๆ รูปแบบ ตอไปนี้

๑) การทำรายรางกายคูสมรส มักเกิดขึ้นโดยที่สามีเปนฝายทำรายภรรยา

๒) การทำรายเด็ก ความขัดแยงอาจมาลงกับเด็ก โดยเด็กถูกทำรายจากฝายใดฝายหนึ่ง อาจจะเปนบิดาหรือมารดาก็ไดมีบอยๆ ที่ฝายมารดาลงมือกระทำ เพราะความเก็บกดและคับของใจที่มีกับสามีของตน

๓) การทำรายผูสูงอายุในครอบครัวขยายที่ปูยาตายายกลับกลายเปนผูพึ่งพิงลูกของตน บางครงความกดดันในครอบครัวก็ไปลงเอยกับผูสูงอายุโดยการใชความรุนแรงทางกาย หรือโดยการทอดทิ้งไมดูแลบุพการีของตน

๔) การขมขืนคูสมรส การที่ฝายภรรยาไมมีความตองการทจะมีเพศสัมพันธกับสามี สามีจะใชวิธีบังคับขมขูที่จะมีเพศสัมพันธดวย จึงเรียกวาการขมขืนคูสมรส บางครั้งการทำราย ขมขูอาจรุนแรงจนถึงขนทำใหฝายภรรยาบาดเจ็บหรือเสียชีวิต หรือภรรยาอาจคับแคนและตอบโตจนฝายสามีบาดเจ็บหรือเสียชีวิตไดเชนกัน

๕) การมีเพศสัมพันธในครอบครัว โดยมากมักเกิดขึ้นโดยพอหรือพอเลี้ยงกับลูกสาวหรือกับลูกชาย แตทั้งนี้อาจเปนบุคคลอื่นใดในครอบครัว เชน ปู ลุง อา นา พี่ชาย เปนตน จัดวาเปนปญหาที่เลยรายที่สุดอยางหนึ่งในครอบครัว โดยเด็กจะไดรับบาดแผลทางจิตใจอยางมากจากการกระทำดังกลาว

สาหรี จิตตินันทน[๑๑] อธิบายความหมายของความรุนแรงในครอบครัว วาหมายถึง

๑) การกระทำที่รุนแรงตอคูครอง โดยเฉพาะฝายหญิงที่ถูกฝายชาย ตบ ตีเตะตอย ฯลฯ การทำรายแกรางกายรุนแรงพบไดมาก และมีแนวโนมจะมากขึ้น เมอการครองชีพยากลำบากขึ้น

๒) การทำรายรางกาย จิตใจ รวมถึงการลวงเกินทางเพศตอเด็ก และการทอดทิ้งเด็กมีจำนวนมาก แตตัวเลขนั้นไมทราบ เพราะมักไมเปดเผย หรือใหประวัติบิดเบือน และประชาชนก็มักคิดวาเปนเรื่องภายในครอบครัว จึงไมสนใจเด็กที่ตกเปนเหยื่อ

---

[๑๐]ปรีชา อุปโยคิน (๒๕๓๘). **แนวทางวิเคราะห์ความรุนแรงในครอบครัว**.วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช,๘ (๓),๕๘-๕๙.

[๑๑]อ้างแล้ว, สุพิศวง ธรรมพันธา. (๒๕๔๓).

๓) การละเลยทอดทิ้งคนชรา มีแนวโนมมากขึ้น เพราะคนมีอายุยืนขึ้น ในขณะที่ทั้งหญิงและชายตองออกทำงานนอกบาน เพราะความจำเปนทางเศรษฐกิจ จึงปลอยใหคนชราอยูตามลำพัง

คณะกรรมการสงเสริมและประสานงานสตรีแหงชาติ[๑๒]ไดกลาวถึงความรุนแรงในครอบครัว ดังนี้

๑) ความรุนแรงของสตรีหมายถึง การกระทำใด ๆ ที่เปนความรุนแรงทางเพศซึ่งเปนผลหรืออาจจะเปนผลใหเกิดการทำรายทางรางกาย ทางเพศ หรือทางจิตใจ เปนผลใหเกิดความทุกขทรมาแกสตรีรวมทั้งการขูเข็ญ คุกคาม กีดกันเสรีภาพทั้งในที่สาธารณะและในชีวิตสวนตัว ไดแก

(๑) ความรุนแรงตอรางกาย ทางเพศ และจิตใจที่เกิดขึ้นในครอบครัว การทุบตี การทำรุณกรรมทางเพศตอเด็กหญิงในบาน การขมขืนคูสมรส การขลิบอวัยวะเพศสตรีและขอปฏิบัติตามประเพณีตาง ๆ อันเปนอันตรายตอสตรีความรุนแรงที่ไมไดเกิดจากคูสมรส และความรุนแรงที่หาผลประโยชนจากสตรี

(๒) ความรุนแรงตอรางกาย เพศ และจิตใจที่เกิดขึ้นภายในชุมชนทั่วไปรวมถึงการข่มขืน การทำรุณกรรมทางเพศ การลวนลามทางเพศ การขมขูในสถานที่ทำงานในสถาบันการศึกษาและสถานที่ตาง ๆ การคาหญิงและการบังคับใหคาประเวณี

(๓) ความเพิกเฉยตอรัฐตอความรุนแรง ไมวาจะเปนความรุนแรงที่เกิดทางรางกาย ทางเพศ และจิตใจ

ความรุนแรงตอสตรีเปนปรากฏการณหนึ่งที่แสดงถึงความเปนมาของความสัมพันธเชิงทางอำนาจที่ไมเทาเทียมกันระหวางบุรุษและสตรีซึ่งนำไปสูการครอบงำและการเลือกปฏิบัติตอสตรีโดยบุรุษและเปนสิ่งที่ขัดขวางความกาวหนาของสตรีสงผลใหสถานะของสตรีเปนรองเมื่อเปรียบเทียบกับบุรุษ ความรุนแรงตอสตรีทุกกลุมอายุวรรณะศาสนา ฯลฯ เปนการละเมิดสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของสตรีและทำใหประโยชนที่สตรีจะไดรับจากสิทธิและเสรีภาพเหลานั้นตองถูกทำลายหรือนอยลง อีกทั้งในขณะนี้ยังคงเกิดความลมเหลวตอมาตรการปกปอง และสงเสริมสิทธิและเสรีภาพ เหลานั้นเมื่อเกิดกรณีความรุนแรงตอสตรี

๒) ความรุนแรงตอเด็ก หมายถึง

(๑) การทำรุณทางกาย หมายถึง การที่รางกายของเด็กไดรับบาดเจ็บ อาจจากการลงโทษรุนแรงเกินเหตุรวมถึงการทำใหไดรับสารพิษโดยเจตนา โดยมีประวัติขอมูลชัดเจน หรือมีขอชวนสงสัยอยางมีเหตุผลวาการบาดเจ็บนั้น มีผูทำใหเกิดขึ้น

(๒) การลวงเกินทางเพศ หมายถึง เด็กและผูเยาวที่ยังพัฒนาไมเต็มที่ยังตองอาศัยผูใหญ ยังไมบรรลุวุฒิภาวะ ถูกลวงเกินทางเพศโดยที่เด็กยังไมเขาใจดีเด็กไมยินยอม หรือไมอาจปฏิเสธไดหรือสมาชิกในครอบครัวบางคนลวงเกินทางเพศกับเด็กในลักษณะที่สังคมไมยอมรับ

(๓) การทำรายอารมณเด็ก หมายถึง การกระทำตอเด็กอยางผิด ๆ หรือรังเกียจเด็กอยางรุนแรงหรืออยางตอเนื่อง ทำใหเกิดผลเสียอยางสาหัสตอพฤติกรรมและพัฒนาการดานอารมณของเด็ก ที่จริงการทำรุณเด็กทุกรูปแบบยอมมีผลตออารมณของเด็กเสมอ จะเรียกวาเปนการทำรายอารมณเด็กในกรณีที่มีผลตออารมณเปนสวนใหญ

---

[๑๒] คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ .(๒๕๓๗).**ครอบครัว**.กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ.

(๔) การปลอยปละละเลยหรือทอดทิ้งเด็ก หมายถึง การปลอยใหเด็กประสบอันตรายอย่างใดอยางหนึ่ง ทอดทิ้งใหขาดอาหารอันจะเปนเหตุผลใหเกิดผลเสียตอสุขภาพการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของเด็กอยางรุนแรง และทำใหเปนเด็กเลี้ยงไมโต โดยปราศจากเหตุผลอื่น

๓) สถานการณเงื่อนไขความรุนแรงในครอบครัว เกิดจาก

(๑) ครอบครัวที่มีปากเสียงกันเปนประจำ และมีการลงไมลงมือด่วย หรือแม่ถูกพ่อทารุณเสมอๆ จนบางครั้งเด็กทนไมไดและพยายามจะเขาไปชวยแมก็พลอยถูกลูกหลงไปด่วย ถ่าพอติดเหลาหรือยาเสพติดอาจทำรายลูก หรือตั้งใจจะอบรมสั่งสอนแตลงโทษเกินกวาเหตุหรืออาจลวงเกินทางเพศตอลูก ความรุนแรงดังกลาวจะทำใหลูกกลัว เครียด บอบช้ำ และเมื่อเด็กอยูในสิ่งแวดลอมเช่นนั้นเปนเวลานานๆ เด็กก็รูสึกวาหมดทางสูไมสามารถควบคุมสถานการณไดจึงเกิดจินตนาการที่กาวราว รูสึกวาจะตองทำอะไรสักอยาง“หนี”หรือ“สู”ความบอบช้ำอยางรุนแรงที่เด็กเผชิญอยู่เป็นประจำนั้น ยิ่งทำใหจินตนาการที่กาวราวนั้นเพิ่มมากขึ้น ๆ ในระยะตอนกลางของวัยเด็ก เชื่อวาความกาวราวเปนรากฐานของพฤติกรรมของการลวงเกินทางเพศ ตอมาเมื่อเด็กโตเขาวัยรุน เด็กมีพัฒนาการทำงเพศมากขึ้น ในที่สุดเด็กก็จะแสดงความกาวราวลวงเกินทางเพศ

(๒) เด็กชายมักถูกลวงเกินทางเพศมากที่สุดชวงอายุ ๖-๙ ปถ่าครอบครัวอบอุนดีโอกาสที่เด็กจะคิดไปทำรายผูอื่นจะมีนอย แตเมอใดที่ครอบครัวไมดีเด็กขาดรัก ขาดความอบอุน เด็กถูกทอดทิ้งเด็กก็จะสะสมประสบการณเลวรายไปจนถึงวัยรุน แลวเด็กอาจจะไปลวงเกินทางเพศตอเด็กอื่น

(๓) เด็กที่โกรธบอย ๆ จนเปนนิสัย ความกาวราวก็จะกลายเปนสิ่งที่กลับมาทำรายตัวเอง เด็กบางคนเมื่อใดที่รูสึกวาถูกคุกคามก็จะแสดงออกทันทีกลับกัน เด็กบางคนเมื่อกลัววาจะถูกทำรายจึงคิดปองกันโดยทำรายกอน เปนความกาวราวเพื่อปองกันตัว

แนวคิดทางทฤษฎีการเกิดความรุนแรงในครอบครัว[๑๓] เสนอจุดเริ่มต่นของการเกิดความรุนแรงในครอบครัวสรุปไดดังนี้

๑) การเกิดปญหาความรุนแรงมีความสัมพันธทางบวกกับระบบการใชอำนาจเบ็ดเสร็จ

๒) ครอบครัวใดที่มีความเขมงวดกวดขัน ไมยืดหยุนมากเทาใด จะเกิดปญหาความรุนแรงในครอบครัวไดงาย

๓) ถ่าครอบครัวที่มีความตึงเครียด ในแงความสัมพันธระหวางกัน จะกอตัวใหเกิดความรุนแรงไดงาย

๔) ถาครอบครัวใดมีวิถีชีวิตที่เปนอิสระ ไมมีความผูกพันจะกอใหเกิดความรุนแรงไดง่าย

๕) ถ่าครอบครัวคิดยึดมั่นตอแนวคิดเรื่องอำนาจและเพศ จะมีความรุนแรงไดงายกว่าครอบครัวที่มีความเสมอภาคของเพศ

๖) ถ่าสมาชิกในครอบครัวมีพฤติกรรมออกนอกลูนอกทาง จะทำใหความสัมพันธในครอบครัวหยอนยานและเกิดความรุนแรงได

---

[๑๓] Grosman et al, ๑๙๘๙, อางใน ปรีชา อุปโยคิน, **แนวคิดทางทฤษฎีการเกิดความรุนแรงในครอบครัว** ,๒๕๓๘, หน้า ๑๐๒.

๗) หากสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธกับโลกภายนอกมากเทาใด จะลดปญหาความรุนแรงได

Dr. Kevin Browne[๑๔] (อ่างใน สุพิศวง ธรรมพันทา ๒๕๔๖, ๒๒๖) ไดวิจัยสภาพของการใชความรุนแรงในครอบครัว กลาววา การทเกิดสงเหลานี้ขึ้นไมไดขึ้นอยูกับฐานะทางเศรษฐกิจ การศึกษาปริญญาโทหรือเอก ความรารวย แตการที่จะตบตีลูกเมียเกิดขึ้นไดเหมือนกันหมด ไมมีการแบงแยกใด ๆ เพราะวามีความผิดปกติในตัวบุคคลผูกระทำเพราะฉะนั้น ความรุนแรงในครอบครัวจึงเกิดตามวัฏจักรดังนี้

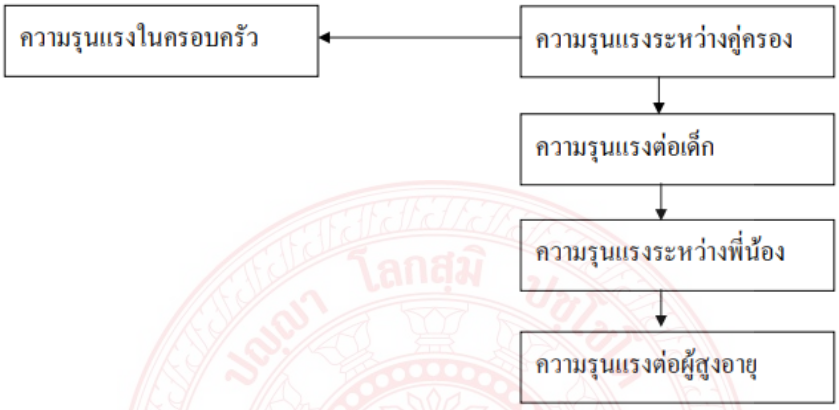

ภาพประกอบที่ ๒ ความสัมพันธของความรุนแรงในครอบครัว

พอแมเมื่อกระทำความรุนแรงตอกันแลวก็ลามไปถึงลูกทำรายเด็ก ความรุนแรงระหวางเด็กพี่นองเกิดจาก เด็กเรียนรูซึมซับเอาสภาพแวดลอมตรงนั้นเขามา พอเติบโตก็ไปทำกับพี่นองดวยกันและกับผูสูงอายุเปนวัฏจักร เพราะฉะนั้นตองคุมครองทั้งเด็ก สตรีและผูสูงอายุดวย

ผลกระทบตอผูไดรับความรุนแรงจากครอบครัว เหยื่อทารุณจะกระทบกระเทือนทั้งสภาพปัจจุบันและอนาคต และกระทบทั้งทางรางกาย จิตใจ อารมณและสังคมดังนี้

๑) ทางกาย จะเกิดความบาดเจ็บ บอบช้ำ อาจจะมีบาดแผล กระดูกหักพิการ หรือจนถึงตาย

๒) ทางจิตใจจะเกิดซอกช้ำใจ ปวดราว สำนึกวาตนเปนผูผิดตามที่ถูกกลาวหา และเมื่อโตขึ้นอาจกลายเปนผูทำรายผูอื่น หรือทำตัวใหถูกทำรายซ้ำซาก จนกลายเปนโสเภณีหรือผูชายที่ใหบริการทำงเพศ

๓) ทางอารมณจะทำใหกลายเปนคนกาวราว แสดงพฤติกรรมรุนแรง หรือเสพสารหรือเสพสุรา หรือคิดฆาตัวตาย

๔) ทางสังคม ครอบครัวขาดความสุข คนในสังคมเกิดความกลัวหวาดระแวงและที่รายที่สุดคือความรุนแรงกลายเปนความเลวรายที่เปนมรดกตกทอดไปถึงลูกหลาน

---

[๑๔] สุพิศวง ธรรมพันธา. (๒๕๔๓). **มนุษย์กับสังคม**. พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพฯ : ภูมิไทย.

ภาพประกอบที่ ๓ ผลกระทบตอผูไดรับความรุนแรงจากครอบครัว

๒. ครอบครัวแตกแยก

แนวโนมที่เพิ่มขึ้นของครอบครัวแตกแยก นับเปนปรากฏการณทางสังคมประการหนึ่งที่นาห่วงใยของชาวโลก และโดยเฉพาะชาวไทยในอดีตกลาวไดวาชีวิตทางครอบครัวของคนไทยสมบูรณและอบอุนมาก การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมแบบตะวันตก ไดเปลี่ยนแปลงทัศนะบางประการของคูสมรสในปจจุบัน เชน การลดการให้ความสำคัญของชีวิตครอบครัวลง หนวยสังคมอื่นเข้ามาทำหนาที่บางประการแทนหนาที่ครอบครัวแตเดิม คานิยมใหมถือวาการหยารางเปนเรื่องปกติ การกาวล้ำทางเพศกอนแตงงาน ฯลฯ เหลานี้ สรางความออนแอให้แกครอบครัวสมัยใหญ พฤติกรรมเบี่ยงเบนไดแกการทะเลาะวิวาท การหนีออกจากบาน การแยกทาง การหยารางฯลฯ ซึ่งเกิดจากความไมสบายคับของใจ และขาดความอดทนอดกลั้นตอกันของสมาชิกในครอบครัว สงผลกระทบต่อบุคคลและหนวยสังคมอื่น ๆ ที่ใกลชิดเกี่ยวของให้รำคาญ สรางความเสียหาย และเกิดปญหาสังคมอื่น เชน อาชญากรรม การติดสารเสพติด การขายบริการทางเพศ การเปนโรคจิตโรคประสาท การติดเอดส ฯลฯ สถานการณดังกลาวนี้ พบในสังคมทั่วไปทั้งในเมืองและแพรระบาดสูครอบครัวชนบทอีกด้วย

ความหมายของครอบครัวแตกแยก (broken home) คือ ภาวะผิดปกติของครอบครัว จากการที่สมาชิกกระทำพฤติกรรมเบี่ยงเบน เชน ละเลย ละทิ้ง ไมอาจทำหนาที่ให้ครอบครัวไดอยางปกติ ฯลฯ จนเกิดผลให้สมาชิกเดือดรอนเสียหายทางรางกาย และ หรือทางจิตใจ หรือในที่สุดเกิดภาวะล่มสลายของครอบครัว[๑๕]

ลักษณะครอบครัวแตกแยก

๑) ครอบครัวที่สัมพันธภาพของสามีภรรยาเบี่ยงเบนจากปกติไดแก การทะเลาะเบาะแวง การนอกใจ การละทิ้ง การแยกกัน และการหยาราง หรือมีความสัมพันธตามกฎหมายเทานั้น

๒) ครอบครัวที่พบพฤติกรรมเบี่ยงเบนของสมาชิกบางคน เชน หัวหนาครอบครัวไมทำหนาที่หรือบกพรองในการทำหนาที่เลี้ยงดูครอบครัว ภรรยาหรือแมบานไมทำหนาที่และหรือบกพรองหน้าที่แมบานการเรือน ลูกหลานไมเชื่อฟงหรือไมปฏิบัติตามแนวปฏิบัติของครอบครัว สมาชิกมีการ

---

[๑๕] สุพิศวง ธรรมพันทา. (๒๕๔๖). **มนุษยกับสังคม** . พิมพครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ : ภูมิไทย

กระทำผิดหรือกระทำพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น หนีออกจากบ้านลักขโมย พูดปด ติดสารเสพติด ติดอบายมุข มีสุขภาพไม่สมบูรณ์ฯลฯ

๓) ครอบครัวไม่จดทะเบียนสมรส เด็กจึงมีสถานภาพเป็นลูกนอกสมรส สามีภรรยาไม่มีความเกี่ยวพันกันตามกฎหมาย

ยงยุทธ วงศภิรมยศานต์[๑๖]กล่าวว่าความแตกแยกในครอบครัว ซึ่งแสดงออกในหลายๆ รูปแบบ คือ

๑) การมีภรรยาน้อย แม้จะมีสาเหตุหลายประการ เช่น เรื่องของค่านิยมในสังคม ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศหญิง และชาย แต่ในด้านหนึ่งก็เป็นการแสดงให้เห็นถึงปัญหาครอบครัวที่สะสมอยู่ด้วยไม่มากก็น้อย

๒) การหย่าร้างทางอารมณ์กล่าวคือ ทั้ง ๒ ฝ่ายไม่มีความสัมพันธ์หรือความผูกพันฉันสามีภรรยาต่อไป ไม่ว่าในด้านของอารมณ์หรือความสัมพันธ์ทางเพศ แต่ยังคงอาศัยอยู่ด้วยกัน ด้วยเหตุผลต่าง ๆ เช่น ไม่อยากให้สังคมตำหนิเพื่อภาพพจน์ของตนเองเป็นต้น

๓) การแยกทางกัน หรือหย่าร้างกัน ทั้ง ๒ แบบก็คือ การสิ้นสุดความผูกพันกันในฐานะสามีภรรยา แต่การหย่าร้างนั้นหมายถึง การยกเลิกทะเบียนสมรส ซึ่งเป็นการแสดงความเป็นสามีภรรยาในทางกฎหมายด้วย ครอบครัวเหล่านี้มักจะประสบความขัดแย้งที่รุนแรง

นอกจากนี้ แสงสุรีย ทัศนพูนชัย[๑๗]ได้กล่าวถึงสภาพสังคมในปัจจุบันว่าอิทธิพลของระบบการสื่อสารที่ไร้พรมแดน การเปิดโลกการค้าเสรีตลอดจนปัจจัยด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ผู้ที่ไม่รู้จักปรับตัวและอยู่ในภาวะเสี่ยงก็จะส่งผลทำให้ภูมิต้านทานทางสังคมของครอบครัวนั้นอ่อนแอลง จนเกิดเป็นปัญหาหรือภัยรายทางสังคม และได้สรุปปัญหาของครอบครัวไทย ดังนี้

๑. ความยากจน ครอบครัวจำนวนมากต้องประสบปัญหาความเดือดร้อนจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่ออาชีพและรายได้โดยตรง เช่น หัวหน้าครอบครัวตกงาน ทำให้ขาดรายได้มาจุนเจือครอบครัว

๒. การติดยาเสพติด พบมากในกลุ่มวัยรุ่นอายุระหว่าง ๑๕-๒๔ ปีส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากครอบครัวที่มีปัญหา เช่น บิดามารดาหย่าร้าง เด็กขาดความอบอุ่น ถูกเลี้ยงดูแบบปล่อยตามสบาย

๓. การติดเชื้อเอดส์พบในกลุ่มวัยรุ่นและผู้ใช้แรงงาน ส่งผลให้เกิดการแพร่กระจายเชื้อไปยังสมาชิกในครอบครัวทำให้เกิดปัญหาเด็กกำพร้าตามมา

๔. ความรุนแรงในครอบครัว มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการกระทำรุนแรงต่อเด็กและสตรีในครอบครัว ส่วนใหญ่มีสาเหตุจากความไม่รับผิดชอบต่อครอบครัวของฝ่ายชาย การใช้อำนาจหรืออารมณ์ในการตัดสินปัญหา รวมถึงการดื่มสุราและสารเสพติด ทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทและทำร้ายกันทั้งทางร่างกายและจิตใจ

---

[๑๖] ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ และ สุวรรณา เรืองกาญจนเศรษฐ์. (๒๕๕๓). **ทักษะชีวิต**. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).

[๑๗] แสงสุรีย ทัศนพูนชัย. (๒๕๔๗). **พิชิตความเจ็บป่วยเรื้อรัง เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและยืนยาวกว่า**, ForQuality, ๑๑(๘๒), ๑๒๘-๑๓๐.

๕. สัมพันธภาพในครอบครัวเสื่อมถอยเนื่องจากสมาชิกในครอบครัวบกพรองไม กระทำตามบทบาทหน่าที่ของตน ละเลยการอบรมปลูกฝงจริยธรรม คุณธรรมและคานิยมที่ดีรวมถึง การหล่อหลอมบุคลิกและพฤติกรรมที่พึงประสงคให่แกเด็ก ที่ร่ายกวานั้นยังผลักภาระของตนให่เป นหนาที่ของสถาบันอื่น เชน สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน เปนตน

๖. เด็กถูกทอดทิ้ง หมายถึง เด็กที่ไมไดรับการอบรมเลี้ยงดูใหมีพัฒนาการเหมาะสม ตามวัย ขาดความรักความเอาใจใสจากพอแมหรือผู่เลี้ยงดูรวมถึงเด็กกำพร่า เด็กพิการ และเด็กด่อย โอกาสที่ถูกทอดทิ้งหรือปลอยปละละเลย ในปี พ.ศ.๒๕๔๔ มีรายงานเด็กที่ถูกทอดทิ้งจำนวนมากถึง ๘,๐๑๓คน

๗. ผู่สูงอายุถูกปลอยให่อยูตามลำพังโดยเฉพาะผู่สูงอายุในชนบทสวนใหญจะถูก ทอดทิ้งใหต้องรับภาระในการเลี้ยงดูเด็กเล็กที่ยังชวยเหลือตัวเองไมไดเ่นองจากพอแมต่องไปประกอบ อาชีพตางถิ่นทั้งๆ ที่ผูสูงอายุเหลานั้นเปน

๘. ปฏิสัมพันธของครอบครัวที่มีตอชุมชนและสังคมมีแนวโนมลดลงโดยเฉพาะในเขต เมืองใหญจะมีลักษณะของสังคมที่ตางคนตางอยู ไมมีการสังสรรคหรือรวมมือกันในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ภาพประกอบที่ ๔ ผลกระทบตอผูไดรับความรุนแรงจากครอบครัว

วิธีวิเคราะหปญหาครอบครัว

สาเหตุของการเกิดปญหาเกี่ยวกับครอบครัว

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับปญหาครอบครัว[๑๘] พบวาสาเหตุของการเกิดปญหา เกี่ยวกับครอบครัวมีดังนี้

๑. ความขัดแยงดานคานิยม (conflict values) จะปรากฏมากขึ้นหลังแตงงานความ แตกตางของคูสมรสสร่างความรูสึกขัดแย่งให่ทวีรุนแรงขึ้นตามลำดับ ประกอบกับความรักฉันทชู่สาว ลดลง ช่องวางระหวางสามีภรรยาจึงขยายกวางออกไปทุกทีความแตกตางกันของคูสมรสที่พบ ไดแก

[๑๘] นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์. ๒๕๔๓. **วิเคราะห์ปัญหาสำคัญในสังคมไทย**, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, หน้า ๑๒๘-๑๓๐

๑.๑ พื้นฐานครอบครัวและฐานะความเปนอยูเดิมตางกัน จึงไดรับการประณามเหยียดหยามจากคูสมรสที่เหนือกวา จนเกิดความนอยเนื้อต่ำขาม

๑.๒ วัยตางกันและการสมรสอายุนอยเกินไป ทำใหเกิดความไมเขาใจตอกันและจบลงดวยแยกทางกัน

๑.๓ ระดับการศึกษาตางกัน จึงเกิดชองวางทางความคิด ความเขาใจ การปรับตัวในการอยู่ร่วมกัน และวงสมาคม

๑.๔ อาชีพขัดกัน ตัวอยางที่ฝายหนึ่งทำงานประจำที่ แตอีกฝายหนึ่งตองไปประกอบอาชีพทางไกลหรือเดินทางไปมาอยูเสมอ หรือการที่ภรรยามีอาชีพดีกวาสามีจึงสรางความหวาดระแวงและเกิดปมดอยขึ้นแกสามี

๑.๕ เชื้อชาติศาสนา และประเพณีตางกัน เมื่อมีความแตกตางดานความเชื่อ ความคิดปรัชญา คานิยม และการปฏิบัติตน จึงมีความขัดแยงไดงาย

๑.๖ ความบกพรอง หรือความไมเขาใจกัน หรือความไมสอดคลองตรงกันดานเพศสัมพันธเกิดจากคูสามีภรรยาขาดการเรียนรูและขาดความเขาใจเรื่องเพศสัมพันธหรือฝายใดฝายหนึ่งบกพรอง และหรือคูสามีภรรยามีความแตกตางดานระดับความตองการทำงเพศ จึงทำใหขาดความสุขในชีวิตสมรส

๑.๗ อุปนิสัยใจคอหรือบุคลิกภาพที่แตกตางกันมาก เชน ฝายหนึ่งสะอาด เจาระเบียบสวนอีกฝายหนึ่งสกปรกและไมเรียกรอย เปนตน อุปนิสัยที่แตกตางกันดูประหนึ่งวาจะปรับได แตเมื่อเวลาผ่านไปไมอาจปรับและไมอาจยอมรับกันไดมักเปนเหตุสนับสนุนใหเรื่องราวบานปลายแตกหักไดเมื่อประกอบกับสาเหตุอื่นๆ ดวย

๒. ความไมเปนระเบียบทางสังคม (social disorganization) เนื่องจาก

๒.๑ ความไมรับผิดชอบตอครอบรัว คูสมรสที่ปราศจากความรับผิดชอบต่อครอบครัวอาจจะด้วยเหตุผลของนิสัยสวนตัวที่ไมดีหมกมุนการพนัน ติดสารเสพติด หรือประพฤติชั่วอยางรายแรง ฯลฯ จนทำใหอีกฝายหนึ่งทนไมได

๒.๒ ความขัดแยงมาจากญาติพี่นอง การขัดแยงและบาดหมางใจตอญาติพี่นองของฝายใดฝายหนึ่ง คนกลางยอมอยูในฐานะลำบากใจถาหากเกิดความรูสึกดานไมเปนธรรมขึ้นในครอบครัว จะเกิดความแตกแยกภายในครอบครัวอยางหลีกเลี่ยงไมได

๓. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม กอใหเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและบทบาทของสมาชิกในครอบครัว การที่เศรษฐกิจเกิดการขยายตัว สังคมเปลี่ยนไปเปนเมืองมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจของครอบครัว ครอบครัวยากจนลง ภรรมยาตองออกไปทำงานนอกบาน สรางความขัดแยงดานภาระหนาที่ภายในบานขึ้น เกิดเปนความเครียดทางอารมณเมื่อสตรีมีความคิดเกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศมากขึ้น ปญหาบาดหมางและการไมลงรอยตอกันก็เกิดไดงายขึ้น

๓.๑ ภาวะเศรษฐกิจภายในครอบครัวฝดเคืองและไมเอื้อใหเกิดความสุขทางกายภาพแกสมาชิกเนื่องจากหัวหนาครอบครัวมีรายไดไมมากพอ ภาวะการวางงานของหัวหนาครอบครัวหรือสมาชิกบางคนบอยครั้ง ฯลฯ เมื่อสมาชิกของครอบครัวไมไดรับความสุขสบายทางกายอาจนำความผิดหวัง เบื่อหนายความยากลำบาก และขาดความอดทนอดกลั้นตอกันจนเกิดความขัดแยงภายในครอบครัวบอยครั้งขึ้น

๓.๒ ภาวะการทำงานนอกบ้านของแมบ้าน มีผลเกิดขึ้น ๒ ประการ คือ การไมอาจทำหนาทาที่แมบานใหสมบูรณหรือละเลยหนาที่แมบาน อีกทั้งสมาชิกอื่น ๆ มิได้ปรับตัวรวมรับภาระนี้ แลวยังสรางความคาดหวังบทบาทดังกลาเหมือนเดิม จึงมักเกิดความไมพอใจและขัดแยงตอกัน สวนผลอีกประการหนึ่งก็คือ การสรางความเชื่อมั่นในตนและกำหนดความเทาเทียมของสถานภาพทางเพศและทางครอบครัวของภรรยาที่นำไปสูภาวะการแยกทางหรือหยารางได้งาย เมื่อปญหาเกิดขึ้น ก็เพราะภรรยามีการยอมรับนับถือสามีไมมากพอ

๓.๓ หนวยสังคมอื่น ๆ เขามาแทนที่หนาที่การงานของครอบครัวแตเดิม เชน งานบ้านงานครัวและงานเลี้ยงเด็ก ซึ่งครอบครัวรุนใหมมอบหมายให้หนวยสังคมอื่นที่ทำหนาที่เหลานี้มาลดภาระดังกลาวดังนี้ ความเกี่ยวของและการพึ่งพาตอกันของสมาชิกคอย ๆ ลดลงจนกลายเปนความหางเหินและหมดความสำคัญตอกัน จึงบาดหมางกันได้งายขึ้น

วิธีวิเคราะห์สถานการณ์ครอบครัวโดยวิธีหาดัชนีความอยู่ดีมีสุข

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแหงชาติ[๑๙] ได้ดำเนินการติดตามประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ด้านครอบครัวโดยใชดัชนีความอยู่ดีมีสุข ที่วัดผลกระทบสุดทายของกระบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้นกับคนอยางเปนองครวม โดยเชื่อมโยงทุกมิติทั้งดานสุขภาพอนามัย ความรูชีวิตการทำงานรายได้และการกระจายรายได้สภาพแวดลอมในการดำรงชีวิตของคน ตลอดจนชีวิตครอบครัว

องคประกอบหลักของการมีชีวิตครอบครัวที่สะท้อนความอยู่ดีมีสุขของคนประกอบด้วย ๕ ด้าน คือ รูปแบบของครอบครัว บทบาทหนาที่ของครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัว การพึ่งตนเองของครอบครัว และการเกื้อกูลสังคมของครอบครัว ซึ่งครอบคลุมการดำเนินชีวิตของคนตั้งแตการสรางครอบครัว การอยูรวมกันและชวยเหลือกันภายในครอบครัวไปจนถึงการมีสวนชวยเหลือสังคมภายนอก

ภาพประกอบที่๕ ความสัมพันธของความรุนแรงในครอบครัว

[๑๙] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (๒๕๔๖, ๓-๔)

รูปแบบของครอบครัว เปนองคประกอบที่ชี้ใหเห็นถึงการเปลี่ยนแปลดานวงจรชีวิตครอบครัว ซึ่งจะมีผลตอทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโดยรวม รูปแบบครอบครัวจึงมีลักษณะโครงสรางที่หลากหลาย แตมีจุดมุงหมายเดียวกัน คือการสรางและพัฒนาครอบครัวรวมกัน ประกอบดวย

๑. บทบาทหนาที่ของครอบครัว เปนปจจัยพื้นฐานที่จะชวยสรางความสงบสุขใหแกสมาชิกของครอบครัวและสังคมโดยรวม เพราะครอบครัวมีหนาที่ดูแลความตองการและพัฒนาคุณภาพของสมาชิกอยางเปนองครวม ทั้งดานเศรษฐกิจ ความเปนอยูของรางกาย และจิตใจ การปลูกฝงความเป็นมนุษยที่ดีและเปนแหลงที่เอื้อตอการเรียนรูและถายทอดวัฒนธรรม และจะสงผลใหเกิดสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวตามมา

๒. สัมพันธภาพในครอบครัว นับเปนปจจัยที่สำคัญอยางยิ่งในการดำรงไวซึ่งความอยูดีมีสุขของสมาชิกทุกคนในครอบครัว เพราะหากครอบครัวที่มีสมาชิกอยูรวมกันโดยขาดความสัมพันธที่ดีไมมีความผูกพัน เคารพรักและเอื้ออาทรตอกัน ครอบครัวจะอยูดีมีสุขหรือไม

๓. การพึ่งตนเองของครอบครัว เปนปจจัยสำคัญที่ชวยใหครอบครัวอยูรอด โครงสรางทำหน้าที่และรักษาสัมพันธภาพที่ดีของครอบครัวไวโดยสมาชิกในครอบครัวจะตองรวมกันพัฒนาเศรษฐกิจของครอบครัวใหอยูรอดและเขมแข็ง การดูแลดานสุขภาพของสมาชิกและการเขาถึงขอมูลข่าวสารและบริการสังคม

๔. การเกื้อกูลสังคมของครอบครัว หากสมาชิกทุกคนของครอบครัวอยูดีมีสุขแลวยอมสามารถที่จะชวยเหลือเกื้อกูลผูอื่นในสังคมไดทั้งการมีสวนรวมของครอบครัวในกิจกรรมที่สรางสรรคและชวยเหลือสังคม ในขณะเดียวกันก็เลี่ยงการเปนผูกอใหเกิดความเดือดรอนหรือสรางปญหาใหแกสังคมพร้อมกันไปดวย

การประเมินความอยูดีของชีวิตครอบครัววิเคราะห ๔ องคประกอบพรอมกัน ไดแกบทบาทหนาที่ของครอบครัว สัมพันธภายในครอบครัว การพึ่งตนเองของครอบครัว และการเกื้อกูลสังคมของครอบครัว (รูปแบบครอบครัวไมใชตัวชี้วัดความอยูดีมีสุขดานชีวิตการประเมินความอยูดีของชีวิตครอบครัววิเคราะห ๔ องคประกอบพรอมกัน ไดแกบทบาทหนาที่ของครอบครัว สัมพันธภายในครอบครัว การพึ่งตนเองของครอบครัว และการเกื้อกูลสังคมของครอบครัว (รูปแบบครอบครัวไมใชตัวชี้วัดความอยูดีมีสุขดานชีวิตครอบครัว แตเปนตัวชี้วัดสถานการณแนวโนมของโครงสรางครอบครัว) ขอมูลทั้ง ๔ องคประกอบไดนำมาคำนวณเปนดัชนีชีวิตครอบครัว เพื่อประเมินการเปลี่ยนแปลงความอยูดีมีสุขดานชีวิตครอบครัว

สรุปได้ว่าครอบครัวเปนสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญตอปจเจกบุคคล และเปนตัวแทนของสังคมทั้งหมด ที่ใหการเกื้อหนุนตอกันของมวลสมาชิก เพื่อใหครอบครัวดำรงตอไปไดสมาชิกพึงจะปฏิบัติตอกันอยางราบรื่นในทางตรงกันขามครอบครัวอาจกลายเปนหนวยของความขัดแยง ระหวางคูสมรส บิดามารดา หรือลูกหลาน ความรุนแรงในครอบครัวที่ปรากฏในปจจุบันไดเกิดขึ้นมาชานานเพียงแตความรุนแรงไดเกิดขึ้นในอดีตถูกครองงำโดยกฎสังคม อำนาจและบรรทัดฐานสังคม ผูถูกกดขี่ไมวาจะเปนเด็กหรือผูหญิง ถือเปนเพียงสมบัติที่ผูชายจะทำอะไรก็ไดแตในปจจุบันสถานภาพของผูหญิงไดเปลี่ยนไป จากผูที่ดอยกวามาเปนผูที่มีสถานภาพทางสังคม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมแบบตะวันตก ไดเปลี่ยนแปลงทัศนะบางประการของคูสมรสในปจจุบัน เชน การลดการใหความสำคัญของชีวิตครอบครัวลง หนวยสังคมอื่นเขามาทำหนาที่บางประการแทนหนาที่ครอบครัวแตเดิม คานิยมใหมถือวาการหยารางเปนเรื่องปกติการกาวล้ำทางเพศกอนแตงงาน ฯลฯ เหลานี้สราง

ความออนแอให้แกครอบครัวสมัยใหญ่ พฤติกรรมเบี่ยงเบนได้แก การทะเลาะวิวาท การหนีออกจากบ้าน การแยกทาง การหยาร่างฯลฯ ซึ่งเกิดจากความไมสบายคับข่องใจ และขาดความอดทนอดกลั้นต่อกันของสมาชิกในครอบครัว สงผลกระทบตอบุคคลและหนวยสังคมอื่นๆ

สาเหตุของความรุนแรงในครอบครัว

อรอนงค์ อินทรวิจิตร[๒๐] ได้สรุปสาเหตุของความรุนแรงในครอบครัวว่า

๑. การขาดความพร้อมในการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลการที่คนคนหนึ่งไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้วยความรักความเข้าใจความเมตตาและเอื้ออาทรต่อกัน ในสมาชิกของครอบครัวหรือการที่คนคนหนึ่งเติบโตขึ้นมาในครอบครัวที่ชอบแสดงพฤติกรรมที่รุนแรงต่อกัน ทั้งทางร่างกาย วาจา และทัศนคติที่มีต่อเพศตรงข้ามในทางลบ ก็เป็นความรุนแรงที่ซ่อนเร้น ทำให้เกิดการดูดซับเอาพฤติกรรมการกระทำ การใช้วาจา และความคิดที่นำ ไปสู่การเบียดเบียนและการเอาเปรียบทางเพศ

๒. ทัศนคติค่านิยม และความเชื่อที่ถูกถ่ายทอดมาทางศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีที่ให้ความสำคัญกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิง ผู้ชายเป็นผู้นำ เป็นผู้สร้างกฎระเบียบควบคุมข้อบังคับทางสังคม ผู้ชายเป็นผู้สร้างผลผลิตทางเศรษฐกิจ จึงมีอำนาจในการต่อรอง มีสิทธิมากกว่าผู้หญิงและได้ชื่อว่าเป็นเจ้าของเป็นผู้ครอบครองผู้หญิง

๓. สังคมและสิ่งแวดล้อม ในสังคมที่เอื้ออำนวยให้เกิดความรุนแรง เช่น การยอมรับว่าการที่สามีภรรยาทะเลาะวิวาทตบตีกันเป็นเรื่องธรรมดาระหว่างสามีภรรยา คนอื่นไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว ตลอดจนสื่อต่างๆ ที่นำภาพและพฤติกรรมความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ มาเสนอจนกลายเป็นเรื่องธรรมดา หรือเป็นความเคยชินที่จะเห็นความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องที่ปฏิบัติกันทั่วไป หรือเมื่อมีความรุนแรงเกิดขึ้นในครอบครัว ในชุมชน ไม่มีการประณามผู้กระทำความรุนแรงให้เกิดความอับอาย แต่คนที่ถูกกระทำ กลับต้องเป็นผู้เผชิญกับความอับอาย เยาะเย้ยและเสียหาย

๔. ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจและตระหนักถึงคำ ว่า สิทธิส่วนบุคคล สิทธิสตรีตลอดจนสิทธิเด็กเมื่อไม่รู้ไม่เข้าใจก็ไม่สามารถปกป้องสิทธิส่วนบุคคลของตนได้และไม่สามารถจะปกป้องสิทธิเด็กได้เช่นเดียวกันทำให้เกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล สิทธิสตรีและสิทธิเด็กกันเรื่อยมา

๕. กฎหมายและข้อบังคับ ทางสังคมไม่เอื้ออำนวยในการลงโทษผู้กระทำผิดทางเพศอย่างรุนแรงและฉับพลัน ทั้งระเบียบว่า ด้วยการถูกทำร้ายโดยคนใกล้ชิดอย่างมีช่องโหว่ทำให้เห็นว่าปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องส่วนบุคคล ไม่ใช่เป็นปัญหาของคนในสังคมโดยรวมผู้หญิงที่ถูกสามีหรือคู่รักทำร้ายร่างกาย หรือภรรยาที่ถูกสามีข่มขืน กลับกลายเป็นเรื่องที่ชาวบ้านไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว ทำให้เหมือนเป็นการส่งเสริมให้เกิดความรุนแรงต่อไป

๖. ความเจ็บป่วยทางจิตใจ อาการทำงจิตและทางประสาท และการตกเป็นทาสของสุราหรือสารเสพติดเป็นอีกสาเหตุที่นำไปสู่พฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวและสังคม เช่นการฆ่าหรือการทำร้ายลูกเมียเป็นประจำ เมื่อตกอยู่ในอาการเมาสุราหรือยาออกฤทธิ์หรือเกิดอาการประสาทหลอน ตลอดจนการฆ่าตัวตาย ฆ่าบุคคลอื่นโดยวิธีการต่างๆ

---

[๒๐] อรอนงค์ อินทรวิจิตร.**ผู้หญิงและเด็ก:เหยื่อความรุนแรงในครอบครัว.** กรุงเทพมหานคร:ปกเก้าการพิมพ์,๒๕๔๒

Gell& Strauss[๒๑] (อ้างถึงใน สุนิสา จองวัฒนา, ๒๕๕๒) ได้อธิบายถึงสาเหตุการเกิดความรุนแรงในครอบครัวไว้ว่า เป็นลักษณะเฉพาะของครอบครัวที่มีปัจจยัหรือเงื่อนไขที่ทำให้เป็นสถานที่ที่มีแนวโน้มการเกิดความขัดข้องและความรุนแรงสูงมากเพราะ

๑. ช่วงเวลาที่สมาชิกในครอบครัวอยู่ด้วยกันมานาน (Time at Risk) ใช้เวลาอยู่ด้วยกันวันละหลายๆ ชั่วโมงโอกาสที่จะเกิดความขัดแย้งและความรุนแรงในครอบครัวจึงมีมากกว่า สมาชิกระบบสังคมอื่นๆ

๒. ขอบข่ายของกิจกรรมและความสนใจที่กว้างหลากหลาย (Range of Activities andInterest)ของครอบครัวจึงมีเหตุการณ์ที่จะเกิดการขัดแย้งและไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ได้มากกว่ากลุ่มทางสังคมอื่นๆ เพราะไม่สามารถจะตอบสนองความต้องการของสมาชิกในครอบครัวได้อย่างครบถ้วน

๓. ความเข้มข้นของความเกี่ยวพัน(Intensity of Involvement) เนื่องจากคนในครอบครัวมีความสัมพันธ์ผูกพันกันอย่างลึกซึ้ง เมื่อคนใดคนหนึ่งทาผิดพลาด คนอื่นในครอบครัวจะรู้สึกเดือดร้อนใจมากกว่าที่คนนอกครอบครัวทา ซึ่งนำ ไปสู่ข้อขัดแย้งเป็นสาเหตุของความรุนแรงได้

๔. กิจกรรมที่มีความขัดแย้งกัน (Impinging Activities) เมื่อฝ่ายหนึ่งได้ประโยชน์อีกฝ่ายจะเสียประโยชน์หรือเป็นความขัดแย้งที่แต่ละคนมีความต้องการหรืออยากทากิจกรรมที่ไม่สอดคล้องกัน เช่น คนหนึ่งต้องการดูกีฬาแต่อีกคนต้องการดูภาพยนตร์

๕. สิทธิในการกำหนดพฤติกรรม (Right to Influence) เมื่อสมาชิกคนหนึ่งในครอบครัวคิดว่าตนมีสิทธิกำหนดพฤติกรรมของกันและกันได้และพยายามจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนอื่นทำให้เกิดความไม่พอใจกัน ซึ่งนำไปสู่ความขัดแย้งได้

๖. ความแตกต่างทางด้านอายุและเพศ(Age and Sex Discrepancies) โลกทัศน์และวัฒนธรรมจึงมีความแตกต่างกันทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างสามีภรรยาหรือระหว่างพ่อแม่และลูก

๗. บทบาทที่ได้มาแต่กำเนิด (Ascribed Role) นั่น คือความไม่เสมอภาคทางเพศ ซึ่งกำหนดโดยสังคม เมื่อสังคมเป็นสังคมเสมอภาค การแบ่งแยกเพศทางครอบครัวจึงอาจนำไปสู่ความขัดแย้งได้ หรือกรณีที่สามีไม่มีบทบาทการเป็นผู้นำครอบครัวได้ก็จะนำไปสู่ความขัดแย้งได้เช่นกัน

๘. ความเป็นส่วนตัวของครอบครัว (Family Privacy) ในหลายๆ สังคม กฎเกณฑ์ที่กำหนดความสัมพันธ์ในครอบครัวกลายเป็นเกราะป้องกัน ไม่ให้สังคมเข้าไปควบคุม แก้ไขปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว โดยเฉพาะระบบครอบครัวเดี่ยว ทำให้ไม่มีผู้ใดเข้าไปห้ามปรามความขัดแย้งจึงรุนแรงยิ่งขึ้น

๙. การเป็นสมาชิกกลุ่มโดยไม่สมัครใจ (Involuntary Memberships) การที่สังคมคาดหวังให้บุคคลที่แต่งงานกันต้องอยู่ด้วยกันจนกระทั่ง ตายจากกันรวมทั้งปัจจัยอื่นๆ ที่ต้องอยู่ด้วยกัน เช่น การตอบสนองทางอารมณ์ด้านทรัพยสิน และกฎหมาย ดังนั้น เมื่อเกิดความขัดแย้งหรือความไม่พอใจ การแก้ไขปัญหาการหย่าร้างจึงเป็นสิ่งที่เป็นไปโดยยาก คู่สมรสต้องอยู่ด้วยกัน ไปความขัดแย้งก็จะมีมากขึ้นเรื่อยๆ

---

[๒๑] สุนิสา จองวัฒนา, **ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๐**, สารนิพนธ์ มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,๒๕๕๒.

๑๐. ระดับความเครียดสูง (High Level of Stress) ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวเดี่ยวมีลักษณะของความไม่มั่นคงการเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงโครงสร้างที่สำคัญตามวงจรชีวิตครอบครัว เช่น การเกิด การบรรลุนิติภาวการณ์เข้าสู่วัยชราการเกษียณ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกของคนในสังคมอย่างสูงครอบครัวจึงเป็นสถานที่ที่มีความเครียดสูงกว่าสังคมอื่น ความขัดแย้งจึงเกิดได้ง่าย

๑๑. ความรู้เกี่ยวกับประวัติชีวิต (Extensive Knowledge of Social Biographies) คนในครอบครัวจะรู้ประวัติของกัน และกันดีเช่น รู้ถึงความสามารถจุดอ่อน จุดแข็ง จุดด้อย ซึ่งต่างจากสมาชิกในระบบอื่น ทำให้โจมตีขเอบกพร่องของอีกฝ่ายได้ตรงจุด

ปัจจัยส่งเสริมที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดการใช้ความรุนแรงต่อเด็กและเยาวชน

จากการศึกษาความรุนแรงต่อเด็ก พบว่า ปัจจัยส่งเสริมที่ทำให้เกิดความรุนแรงต่อเด็กเกิดจากสาเหตุนำจากด้านครอบครัว บิดามารดาและตัวเด็กเอง ซึ่ง Browne[๒๒]เสนอแนะรูปแบบในการศึกษาสาเหตุการเกิดความรุนแรงต่อเด็กไวห้ลายรูปแบบ ได้แก่รูปแบบความบกพร่องทางจิต รูปแบบสังคมและสิ่งแวดล้อม รูปแบบเฉพาะของผู้ตกเป็นเหยื่อและรูปแบบทางจิตสังคม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑) รูปแบบความบกพร่องทางจิต (Psychopathic Model) เป็นความรุนแรงที่เกิดจากการที่ผู้กระทำ มีบุคลิกภาพผิดปกติซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ต่อต้านสังคมและปัจจัยที่ส่งเสริม ได้แก่การที่เด็กได้รับการถ่ายทอดมาจากบิดามารดา บิดามารดามีปัญหาทางด้านจิตใจ

๒) รูปแบบสังคมและสิ่งแวดล้อม (Social and Environment Model)สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจยัภายนอกที่ก่อให้เกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ได้จากความตึงเครียดในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ค่าแรงงานขั้นต่ำ ภาวะการว่างงาน ชุมชนแออัด

๓) รูปแบบเฉพาะของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ (Special Victim Model) เด็กที่ถูกกระทำรุนแรงโดยบิดามารดาอาจมีบุคลิกภาพบางอย่างที่ผลักดัน ให้ถูกใช้ความรุนแรง เช่น เด็กที่เกิดมาจากมารดาตั้งครรภ์ผิดปกติเป็นเด็กที่เลี้ยงดูยากลักษณะร่างกายของเด็กที่คลอดก่อนกำหนดที่ไม่น่าสนใจ มีความพิการหรือเด็กแรกเกิดที่น้ำหนักตัวน้อย

๔) รูปแบบทางจิตสังคม (Psychosocial Model) ในปัจจุบันเน้นการศึกษาเรื่องความรุนแรงต่อเด็กมักจะหลีกเลี่ยงการอธิบายถึงความผิดปกติทางด้านจิตใจหรืออิทธิพลของสิ่งแวดล้อมเพียงอย่างเดียว แต่จะเปลี่ยนไปเป็นรูปแบบที่พยายามผสมผสานบุคลิกลักษณะและสภาพความเป็นอยู่ของบิดามารดาที่กระทำรุนแรงเด็กเข้าด้วยกัน การใช้ความรุนแรงไม่สามารถอธิบายด้วยปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงอย่างเดียวได้และเป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอิทธิพลทางสังคมและสิ่งแวดล้อม รูปแบบจิตสังคมเป็นการรวมรูปแบบต่างๆเข้าด้วยกัน

---

[๒๒] Brown, B. R. **“An Analysis of the Perceived Effectiveness of School-Based Management bySchool and Community Stakeholders”**, Dissertation Abstracts International. ๕๙, ๐๙A(๑๙๙๘): ๓๒๙๖A.

รูปแบบของความรุนแรงในครอบครัว

๑. รูปแบบของการทำรุณกรรมเด็ก

กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์[๒๓] การจำแนกประเภทของการทำรุณกรรมเด็กมีหลายวิธีด้วยกัน แต่โดยทั่วไปแบ่งเป็น ๔ ประเภท

๑) การทำรุณกรรมทางร่างกาย (Physical Abuse) การทำรุณทางร่างกายเป็นการลงโทษที่รุนแรงและมักขาดเหตุผลเกินไป โดยมากมักเกิดขึ้นเมื่อบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือผู้เลี้ยงดูเด็กมีอารมณ์โกรธจัด ฉุนเฉียว จนไม่อาจระงับอารมณ์ลงได้และจะลงมือฟาดตีเด็กอย่างไม่ยั้งมือ

การลงมือทำร้ายเด็ก การบาดเจ็บของเด็กอาจจะเกิดผลของการกระทำเพียงหนึ่งครั้งหรือซ้ำๆ จนเกิดการบาดเจ็บร้ายแรงถึงแก่ชีวิตได้โดยการลงมือทำร้ายเด็กอาจแสดงออกด้วยการฟาดตีเด็กอย่างแรงด้วยมือ ไม้หรือวัตถุของแข็ง เตะ ถีบเด็กตามตัว เอาบุหรี่จี้ตามแขน ขา และลำตัว เอาเตารีดร้อนๆนาบ เอาน้ำร้อนราด กัดเด็ก หรือจับโยนลงบนพื้น เป็นต้น เด็กที่ถูกทำร้ายทางร่างกายอาจสังเกตจากอาการที่พบเห็นได้ดังต่อไปนี้

ลักษณะของบาดแผลเป็นลักษณะที่ไม่น่าเกิดขึ้นจากอุบัติเหตุคือลักษณะของแผลบ่งบอกว่าเด็กถูกทำร้ายเช่น แผลจากบุหรี่จี้รอยเฆี่ยนตีจากไม้หรือเข็มขัด ปากและเหงือกบวมช้ำจากการถูกตบ แผลบวมพองจากการถูกเตารีดนาบ แผลฟกช้ำ ที่เกิดขึ้นมีทั้งเก่าและใหม่แสดงว่าเด็กถูกลงโทษหรือถูกทำร้ายมาโดยตลอด เด็กไม่เจริญเติบโต แสดงอาการหวาดกลัวเมื่อพ่อ แม่เข้ามาใกล้เป็นต้น

จากลักษณะอาการที่บ่งชี้ว่า เด็กถูกทำร้ายตามร่างกายแล้ว พฤติกรรมของผู้ปกครองก็สามารถทำให้คาดเดาได้ว่าได้ลงมือทำร้ายต่อเด็กเช่นกัน กล่าวคือ บิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่สามารถอธิบายการเกิดบาดแผลที่เกิดขึ้นกับเด็กได้ทั้งแสดงท่าทีรำคาญหรือโกรธเมื่อถูกซักประวัติการเกิดบาดแผล นอกจากนี้ไม่มีท่าทีกระตือรือร้นหรือแสดงความกังวลต่อการบาดเจ็บของเด็กเท่าที่ควร

๒) การทำรุณทางจิตใจ (Emotional Abuse) การทำรุณทางจิตใจ คือ การที่บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้เลี้ยงดูเด็กไม่ได้ให้ความรักความอบอุ่นต่อเด็ก มีการข่มขู่ตวาด หรือแสดงออกในลักษณะการไม่ใส่ใจเป็นธุระการทำให้เด็กตกใจกลัว หวาดหวั่น การสบประมาทเด็กด่าทอเด็กเพื่อระบายอารมณ์อย่างรุนแรง หรือการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีความต้องการหรือเรียกร้องอย่างไม่มีเหตุผลต่อเด็ก สั่งให้ทำสิ่งที่เกินความสามารถของเด็ก ตลอดทั้งใช้เด็กเป็นสนามรบแบบตีวัวกระทบคราดเนื่องจากปัญหาขัดแย้งไม่ลงรอยระหว่างตนเอง นอกจากนี้ยังมีการใช้สายตาในการจ้องมองเด็กแสดงถึงความเกลียดชัง ไม่เป็นมิตรและขู่บังคับให้เด็กทำในสิ่งที่เด็กไม่ชอบ การตอบสนองต่อเด็กอย่างไม่คงเส้นคงวา แสดงพฤติกรรมเดี๋ยวดีเดี๋ยวร้าย มีอารมณ์บูดบึ้งตลอดเวลา

การทำรุณทางจิตใจอีกลักษณะหนึ่ง คือ การที่บิดามารดาไม่เอาใจใส่แสดงความรักตอบสนองอารมณ์และความต้องการด้านจิตใจต่อเด็ก ส่งผลให้เด็กเกิดความว้าเหว่รู้สึกว่าตนเองขาดความรักความเอาใจใส่ไร้ค่า และไม่มีความมั่นคง อาการที่บ่งชี้ให้เห็นว่าเด็กตกอยู่ในสภาวะถูกทารุณทางจิตใจสามารถสังเกตดูอาการจากเด็กได้ดังต่อไปนี้

- เด็กมักมีอาการเก็บตัว เก็บกดและเซื่องซึม

---

[๒๓] กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์, **การวิจัยเชิงคุณภาพในสวัสดิการสังคม : แนวคิดและวิธีจัย**, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๐.

- เด็กมักมีอาการต่อต้านอย่างรุนแรงต่อคำสั่งของผู้ใหญ่คนอื่นๆ (ที่ไม่ได้ทำร้ายจิตใจเด็ก) ก้าวร้าว หรือหวาดระแวง

- เด็กอาจมีพฤติกรรมแสดงปัญหาทางอารมณ์เช่น การเคลื่อนไหวโยกตัวไปมาการไม่สามารถใช้สมาธิในรายละเอียด ไม่พูดจากับใครเป็นต้น

- เด็กเบื่ออาหารและเริ่มผ่ายผอม ไม่มีพัฒนาการตามอายุเช่น การเดินการพูด

- เรียกร้องความรักหรือการโอบกอดจากผู้อื่น

๓) การปล่อยปละละเลยทางร่ายกายไม่เลี้ยงดูอย่างเพียงพอ(PhysicalNeglect) เด็กที่ถูกปล่อยปละละเลย หมายถึง เด็กที่ยังอยู่กับบิดามารดา ญาติพี่น้อง หรือผู้ปกครองหากแต่ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ด้านปัจจัยสี่และอื่นๆ ที่เอื้อต่อพัฒนาการทำงร่างกายและจิตใจเหมาะสมตามวัยของเด็กอันอาจเป็นพิษเป็นภัยต่อตัวเด็กทั้งทางร่างกายและจิตใจ ดังเช่น การปล่อยให้เด็กมีท่าทีที่หิวจัดผอมโซ เนื้อตัวหรือเสื้อผ้าที่สวมใส่อยู่สกปรกเกือบตลอดเวลา ง่วงซึมเจ็บป่วยหนักโดยขาดการดูแลรักษา หรือไม่ได้ดูแลเอาใจใส่ห่วงใยจนเด็กตกบันได ตกน้ำ ตาย หรือเด็กพิการที่ถูกปล่อยทิ้งไว้โดยไม่ได้รับการแก้ไขฟื้นฟู และถูกนำมาเป็นเครื่องมือขอทานตามสะพานลอย หรือเด็กที่วิ่งเสี่ยงตายเพื่อขายของตามท้องถนน

๔) การทำรุณทางเพศ (Sexual Abuse) การทำรุณทางเพศ คือ กรณีที่เด็กถูกล่วงเกินทางเพศโดยบุคคลภายในครอบครัวเดียวกัน เช่น บิดามารดา ญาติใกล้ชิด พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันหรือต่างบิดามารดา รวมถึงผู้ปกครองหรือผู้อุปการะเด็ก กระทำต่อเด็กที่อยู่ในปกครองของตน การล่วงเกินทางเพศแม้เพียงแค่ทาอนาจารต่อเด็กหรือเป็นการกระทำ ระหว่างเพศชายต่อเพศชายหรือเพศหญิงต่อเพศหญิงก็ถือว่า เป็นการกระทำทารุณกรรมต่อเด็กเช่นกัน

๕) การทำรุณทางเพศต่อเด็กนับว่าเป็นปัญหาที่หาหนทางป้องกัน แก้ไขได้ค่อนข้างลำบาก เนื่องจากเมื่อเกิดเหตุขึ้นเด็กมักจะปกปิดเอาไว้รวมทั้งคนในครอบครัวและสถาบัน การศึกษามักจะไม่ยินยอมให้เปิดเผย เพราะกลัวเสื่อมเสียชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลหรือสถาบันการศึกษาของตน อีกทั้งโดยมากเด็กจะหวาดกลัว ไม่กล้า หรือเกิดความสงสาร ไม่ต้องการให้ผู้กระทำความผิดต่อตนต้องรับโทษ

การทำรุณทางเพศต่อเด็กแม้ว่าจะเป็นเรื่องที่ตรวจสอบกันยาก แต่ก็มีข้อสังเกตหลายประการที่พอสันนิษฐานได้ว่าเด็กอาจถูกทารุณทางเพศ

- เด็กบอกกล่าวด้วยตนเองว่า บิดามารดา หรือญาติ หรือเพื่อน หรือผู้อื่นกระทำผิดทางเพศต่อเด็ก

- เด็กมีการรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ทางเพศมากเกินวัย และมีอาการอย่างใดอย่างหนึ่งคือรุกเร้าต้องการ หรือไม่ก็มีความหวาดกลัวการใกล้ชิดสนิทสนมจนผิดปกติ

- การมีบาดแผลรอยฟกช้ำที่บริเวณปากหรือทวารหนัก หรืออวัยวะเพศทั้งเด็กหญิงและเด็กชาย

- มีอาการติดโรคทางเพศที่ปากหรือตา หรืออวัยวะต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

- เด็กหญิงเกิดตั้งครรภ์หรือแสดงอาการหวาดผวา หวาดกลัว และเก็บกดอย่างรุนแรงอาบน้ำทำความสะอาดร่างกายตัวบ่อยผิดปกติเพราะคิดว่าตนเองสกปรก

๒. รูปแบบสามีกระทำต่อภรรยา

๑) การบังคับและการข่มขู่ (Using Coercion and Threats) การคุกคามหรือการข่มขู่จะทำร้ายเธอโดยวิธีการต่างๆ เช่น ขู่ว่าจะทอดทิ้งเธอจะฆ่าตัวตาย จะเล่าเรื่องของเธอให้คนอื่นฟังเพื่อเป็นการประจาน

๒) การคุกคาม (Using Intimidation) การทำให้ภรรยากลัวโดยการใช้สายตากริยาท่าทางขว้างปาข้าวของ ทารุณสัตว์เลี้ยง ทำลายข้าวของส่วนตัวของภรรยา เอาอาวุธออกมาถือ

๓) การบีบคั้นทางอารมณ์(Using Emotion Abuse) การทำให้ภรรยารู้สึกเลวร้ายทำให้เธอคิดว่าเธอเป็นคนไม่ดีเหยียดหยามว่าภรรยาเป็นคนไม่มีค่า หรือการเรียกชื่อภรรยาที่ทำให้เธอรู้สึกตกต่ำ ทากิริยาอาการที่ทำให้เธอรู้สึกว่าเป็นคนโง่เขลากังวลในความผิดพลาด และรู้สึกว่าตนเป็นต้นเหตุในความผิดพลาดนั้น

๔) การใช้ชีวิตอยู่ตามลำพัง (Using Isolation) การควบคุมการดำเนินชีวิตทุกอย่างทั้งการห้ามไม่ให้ภรรยาพูดคุยกับบุคคลที่สามีไม่พอใจ จำกัดสถานที่ที่จะไปหรือสื่อที่ภรรยาจะอ่าน ไม่ยอมรับฟังเหตุผลและความต้องการของภรรยา

๕) การทำให้ความรุนแรงเป็นเรื่องเล็กน้อย การปฏิเสธความรับผิดชอบและการไม่กล่าวโทษภรรยา (Minimizing, Denying and Blaming) การพยายามทำให้การทำร้ายเป็นเพียงเรื่องเล็กน้อยไม่รับผิดชอบต่อเหตุการณ์ใดๆ ที่เกิดขึ้น เมื่อเกิดความขัดแย้งแล้วโทษภรรยาว่าเป็นต้นเหตุแห่งความขัดแย้งนั้น เมื่อมีการทุบตีก็โทษว่าเป็นความผิดของภรรยา ไม่แสดงความวิตกกังวลต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่ตนเป็นผู้ก่อ

๖) การใช้ลูกๆ เป็นเครื่องมือ (Using Children) การบีบคั้นลูกๆ เพื่อให้ภรรยาเกิดความไม่สบายใจกังวลในเรื่องเกี่ยวกับลูกๆ เช่น ขู่บังคับ สร้างความกดดัน ให้กับลูกใช้ลูกเป็นตัวกลางในการสื่อสารระหว่างตนกับภรรยาขู่ว่าจะทอดทิ้งไม่เลี้ยงดูจะทำร้ายจะพาลูกๆ หนีไปหากภรรยาไม่ทาตามที่ตนต้องการ

๗) การใช้อภิสิทธิ์ของความเป็นผู้ชาย (Using Male Privilege) การกำหนดบทบาทของทุกคนในครอบครัวผูกขาดการตัดสินใจเพียงคนเดียวปฏิบัติต่อภรรยาเหมือนทาส เป็นคนรับใช้

๘) การบีบบังคับทางเศรษฐกิจ (Using Economic Abuse) การกีดกันไม่ให้ภรรยามีโอกาสทางานนอกบ้าน ให้เลิกทางานพิเศษอื่นๆ ที่มีรายได้จัดการเกี่ยวกับการใช้จ่ายด้วยตนเองทั้งในส่วนที่เป็นรายได้ของตนเองและภรรยา ทำให้ภรรยารู้สึกว่าต้องพึ่งพาสามีเรื่องเงินจ่ายเงินให้ภรรยาในลักษณะเบี้ยเลี้ยงรายวัน หรือต้องให้ภรรยารู้สึกเอ่ยปากขอเงินทุกครั้งที่ต้องการใช้ปกปิดไม่ให้ภรรยารู้รายได้ที่แท้จริงของครอบครัว

๓. รูปแบบความรุนแรงต่อผู้สูงอายุ

ความรุนแรงหรือการละเมิดทางร่างกาย (Physical Abuse) การทำร้ายร่างกายรูปแบบต่างๆ ทำให้เกิดความเจ็บปวด บาดเจ็บ เช่น ทุบตีผลักไส หยิก กัด จิก ล่วงเกินทางเพศ (หมายถึงการละเมิดทั้งทางวาจากายการกระทำใดเกี่ยวกับเรื่องเพศที่ขัดต่อความผิดปกติของผู้สูงอายุไปจนถึงการข่มขืน) การถูกจำกัดบริเวณ คุมขังการตบตีผลักการเขย่า การขู่ด้วยอาวุธ

๑) ความรุนแรงหรือการละเมิดทางจิตใจ (Psychological Abuse) การถูกทำให้เกิดความสะเทือนใจ ทำให้หวาดกลัว โดดเดี่ยว อับอาย ทำให้รู้สึกเป็นตัวตลก ถูกดูหมิ่นการใช้คำพูดที่รุนแรงหยาบคายกับผู้สูงอายุด่าว่า ดูถูกดูแคลน ข่มขู่ การปฏิบัติต่อผู้สูงอายุเหมือนเป็นเด็กเล็กๆ

กล่าวโทษผู้สูงอายุในทางเสียหายการเหยียดหยามความสามารถการเรียกชื่อผู้สูงอายุโดยไม่ให้เกียรติ การกีดกัน ไม่ให้พบเพื่อน ญาติผู้ใกล้ชิด การกระทำต่างๆ ที่กระทบกระเทือนต่อความสงบทางจิตใจของผู้สูงอายุ

๒) ความรุนแรงด้านวัตถุ (Material Abuse) การนำทรัพย์สินของผู้สูงอายุไปใช้โดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น การละเมิดทางการเงิน การใช้สมบัติผู้สูงอายุไม่ถูกทาง หรือใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต การครอบครองทรัพย์สินของผู้สูงอายุการขโมยเงินหรือสิ่งของมีค่าการบังคับให้เปลี่ยนพินัยกรรมหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน การกีดกันไม่ให้ผู้สูงอายุมีสิทธิในการดูแลหรือจัดการกับทรัพย์สินของตนเอง

๓) การรุกล้ำสิทธิของผู้สูงอายุ(Violation of Right) การบังคับให้ผู้สูงอายุทำในสิ่งที่ต้องการกระทำ เช่น การส่งผู้สูงอายุเข้าสถานสงเคราะห์โดยขัดแย้งต่อความต้องการของผู้สูงอายุ

๔) การทำร้ายตนเอง (Self Abuse) สาเหตุส่วนใหญ่มาจากโรคของผู้สูงอายุเอง เช่น โรคสมองเสื่อม โรคซึมเศร้าในผู้สูงอายุทัศนคติที่ไม่ถูกต้องการรับทราบข่าวสารไม่ถูกต้อง น้อยเนื้อต่ำใจในลูกหลาน ทำให้ผู้สูงอายุไม่สนใจสุขภาพของตนเอง เช่น การปฏิเสธกินอาหารและยา เนื่องมาจากปัญหาทางอารมณ์ความเข้าใจผิดว่า ลูกหลานไม่รักไม่สนใจ จนทำร้ายตนเองหรือฆ่าตัวตายเป็นต้น

๕) การทอดทิ้งผู้สูงอายุ (Neglect) ความบกพร่องในการให้ปัจจัยซึ่งสำคัญ ต่อการยังชีพ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ความรุนแรงด้านการทอดทิ้งให้ผู้สูงอายุแบ่งเป็นการทอดทิ้งโดยตั้งใจและการทอดทิ้งโดยไม่ตั้งใจได้แก่

- ตั้งใจทอดทิ้ง (Active Neglect) ไม่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุทางด้านร่างกายและจิตใจให้เต็มความสามารถ เช่น ปฏิเสธการดูแลหรือให้การดูแลไม่ดีไม่จัดอาหารให้ผู้สูงอายุทำให้เกิดภาวะขาดน้ำ และขาดสารอาหารการให้ยานอนหลับมากเกินไปการไม่จัดหาแว่นตา ฟันปลอม หูฟัง หรือเครื่องมือช่วยฝึกเดินต่างๆ การทิ้งให้ผู้อายุอยู่ตามลำพังนานๆ การเพิกเฉยต่อผู้สูงอายุการไม่พาผู้สูงอายุไปร่วมกิจกรรมทางสังคม ทำให้เกิดความกดดันทางด้านจิตใจ

- ทอดทิ้งโดยไม่ตั้งใจ (Passive Neglect) เกิดจากการไม่มีประสบการณ์ขาดความรู้ความสามารถ เช่น ผู้ดูแลไม่มีความรู้เรื่องการดูแลผู้สูงอายุให้ผู้สูงอายุกินอาหารไม่เหมาะสมกับโรคที่เป็นอยู่ลืมทำในสิ่งที่ผู้สงอายุขอร้องไว้

ผลกระทบของความรุนแรงในครอบครัว

สุวิมลแซ่อึ้ง[๒๔] อธิบายผลกระทบของการใช้ความรุนแรงในครอบครัว มีได้ทั้งต่อเหยื่อที่ถูกทำร้ายโดยตรง ต่อครอบครัวและต่อสังคมโดยรวม ดังนี้

๑.ผลต่อบุคคลที่ถูกทำร้าย

๑) ผลต่อภรรยาที่ถูกสามีทำร้าย

ผลทางร่างกาย มีตั้งแต่บาดเจ็บเล็กน้อยจนถึงบาดเจ็บมากหรือเสียชีวิตการบาดเจ็บเล็กน้อย เช่น ฟกช้ำ บวม เจ็บ บาดเจ็บมากเช่น กระดูกหัก ที่พบบ่อยคือ ดั้งจมูกกรามแขน อวัยวะ

---

[๒๔] สุวิมล แซ่อึ้ง, **“ความสัมพันธ์ระหว่างความรุนแรงในครอบครัวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน:ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา”**, วิทยานิพนธ์ศิปศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารงานยุติธรรม)คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๗

ภายในช้ำ หรือฉีกขาด บาดเจ็บสาหัสต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล พบได้ร้อยละ ๑๐และที่เสียชีวิตเป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ก็พบได้บ่อยขึ้น

ผลทางจิตใจ มีตั้งแต่อาการหวดกลัว ขาดความเชื่อมั่นในตนเองเสียสุขภาพจิต อับอายไม่กล้าสู้หน้าเพื่อนบ้าน พยายามฆ่าตัวตายเพื่อหนีความทารุณซ้ำซาก บางรายมีอาการวิกลจริต

๒) ผลต่อสามีที่ถูกภรรยาทำร้าย

ผลทางร่ายกาย ส่วนใหญ่การบาดเจ็บที่เกิดจากอาวุธ เพราะสตรีไม่สามารถสู้ชายได้ด้วยพละกำลัง ฉะนั้นอาการบาดเจ็บที่พบจึงมักรุนแรง การทำร้ายส่วนใหญ่เกิดจากการสะสมของความโกรธ หรือความเครียดที่รุนแรงจนทนไม่ได้การบาดเจ็บที่พบ ได้แก่ร่องรอยการทิ่มแทง ฟัน ยิง หรือตัดอวัยวะอวัยวะที่ถูกตัดบ่อยคือองคชาติ

ผลทางจิตใจ ได้แก่ความเจ็บใจ อาการหวาดผวา ไม่ไว้ใจ โกรธแค้นขาดความเชื่อมั่นในตนเอง โดยเฉพาะรายที่ถูกตัดองคชาติหลายรายหนีหน้าไปจากสังคม เช่นไปบวช

๓) ผลต่อเด็กที่ถูกทารุณในครอบครัว

- ผลของการทำรุณทางร่างกาย

ผลทางร่างกาย ตามร่างกายพบบาดแผลลักษณะเป็นบาดแผลที่เกิดจากการตั้งใจกระทำมิใช่อุบัติเหตุ เช่น พบรอยฟกช้ำ เขียวระยะต่างๆ ตามบริเวณต่างๆ ของร่างกายรอยไหม้แปลกๆ จากสิ่งต่างๆ เช่น จากบุหรี่จี้จากเตารีดนาบ จากน้ำร้อนลวกมือ-เท้า รอยแผลเป็นทั้งเก่าและใหม่ตามผิวกายทั่วไป กระดูกหักที่ปรากฏในหลายที่หรือหักในลักษณะบิด ฟันหักปากแตก ริมฝีปากฉีกขาด อวัยวะภายในช้ำ ฉีกขาด เลือดออกในช่องท้อง หรือในกะโหลกศีรษะเด็กเติบโตไม่สมอายุขาดสารอาหาร

ผลทางจิตใจและพฤติกรรม แสดงอาการหวาดกลวัเมื่อพ่อแม่หรือผู้ใหญ่เข้ามาใกล้หรือสัมผัส ตัวเด็กเกิดพฤติกรรมถดถอย เช่น ปัสสาวะรดที่นอน พัฒนาการทำงภาษาช้าบางรายพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นอันธพาล รังแกและทำร้ายคนอื่น โดยเฉพาะคนที่อ่อนแอกว่าหรือสัตว์ บางรายทำร้ายตนเอง มีปัญหาการเรียน และการสัมพันธ์กับผู้อื่น สมาธิสั้น เรียนไม่ดีไม่อยากกลับบ้าน หนีออกจากบ้าน

- ผลของการถูกทารุณทางจิตใจ

ผลทางร่างกาย โดยมากเป็นการถูกทอดทิ้ง ไม่ดูแล ผลทางร่างกายที่พบบ่อยคือเด็กเติบโตไม่ดีร่างกายเสื้อผ้าสกปรก ลักษณะขาดอาหารและหิวอยู่เสมอ อ่อนเพลียมีรอยฟกช้ำ ดำ เขียวและแผลเป็นทั้งเก่าและใหม่ทั่ว ไปตามร่างกาย ฟันผุเจ็บป่วยบ่อยและไม่ได้รับการรักษา

ผลทางจิตใจและพฤติกรรม เด็กรู้สึกตนเองไร้ค่า ซึมเศร้า หงุดหงิดแยกตัว ขาดโรงเรียนบ่อย เรียนไม่ดีการกิน การนอน การพูดมีปัญหา โดยเฉพาะในเด็กเล็กมีพฤติกรรมผิดปกติเช่นชอบกัดเล็บ โยกตัว แกะสะเก็ดแผล ดื้อรั้น ชอบทาลาย ปัสสาวะรดที่นอนอุจจาระราด เด็กโตใช้สารเสพติด ประพฤติเป็นอันธพาล หนีออกจากบ้าน

- ผลของการถูกล่วงเกินทางเพศ

ผลกระทบจะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับอายุเด็ก ระยะเวลาที่ถูกล่วงเกินและวิธีการที่จะถูกล่วงเกิน ถ้าถูกใช้กำลังบังคับ หรือกระทำรุนแรงก็จะมีผลรุนแรงกว่าการถูกหลอกล่อหรือให้สินบนให้เด็กยอมเอง

ผลทางร่างกาย การตรวจพบหรืออาการผิดปกติจะมีมากน้อยขึ้นอยู่กับอายุเด็กและระยะเวลาการเกิดเหตุบางรายอาจไม่พบอะไรผิดปกติเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเหตุเกิดมาแล้วเกิน ๒-

๓ วัน ถ้าเหตุเพิ่งเกิดอาจพบอวัยวะเพศและ/หรือทวารหนัก บวมช้ำ ฉีกขาด เจ็บมีเลือดออก เดินลำบาก นั่งลำบาก ปัสสาวะเจ็บ กลั้นอุจจาระได้ไม่ดีในรายที่เกิดซ้ำซากอาจตั้งครรภ์เป็นกามโรค ติดเชื้อทางเดินปัสสาวะและระบบสืบพันธุ์บ่อย เจ็บคอเรื้อรังที่อธิบายไม่ได้ร่างกายซูบผอมเพราะเบื่ออาหาร

ผลทางด้านจิตใจผลทางจิตใจคล้ายการถูกทารุณทางกายแต่รุนแรงกว่าเพราะเด็กจะรู้สึกว่าถูกหักหลังโดยคนที่เด็กรักนับถือและไว้วางใจ ทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจผู้ใหญ่อื่นๆ ไปด้วย มีอาการกลัว วิตก ซึมเศร้า รู้สึกผิดและอับอาย บางรายมีอาการโกรธและเป็นปฏิปักษ์ตื่นกลัวอย่างไม่สมเหตุผลเบื่ออาหาร นอนไม่หลับฝันร้าย พฤติกรรมถดถอย พฤติกรรมทำร้ายหรือต้องการทำร้ายตนเอง เด็กที่ถูกล่วงเกินทางเพศหลายคนรู้สึกว่าตัวเองถูกทำลายและไม่มีค่าอีกต่อไป มีปัญหาการเรียน บางรายหนีออกจากบ้าน ซึ่งพบได้บ่อยในเด็กโตหรือวัยรุ่น เพื่อหนีจากปัญหา เด็กที่ถูกล่วงเกินทางเพศบางรายแสดงพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กชายจะพยายามทำกับเด็กอื่นอย่างที่ตนถูกกระทำและมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศเกินอายุ

๒. ผลต่อครอบครัว

ครอบครัวที่มีพฤติกรรมรุนแรงในครอบครัวจะไม่สามารถทำหน้าที่ครอบครัวได้ เพราะสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวถูกทำลายบุคคลที่เป็นหัวหน้าเป็นหลักของครอบครัว คือ สามีภรรยา หรือพ่อแม่ไม่สามารถทำหน้าที่ของตนได้ครอบครัวไม่สงบสุขเหินห่างขาดความรัก ความสามัคคีและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน แตกร้าวครอบครัวลักษณะนี้จะไม่สามารถดำเนินอยู่อย่างปกติในสังคมได้ในที่สุดก็จะแตกสลายและแยกทางกันไป

๓. ผลต่อสังคม

พฤติกรรมรุนแรงในครอบครัวมีผลต่อทั้งความสันติสุขและเศรษฐกิจของสังคม ทั้งยังเป็นปัญหาเรื้อรังถ่ายทอดถึงคนรุ่นหลังได้อีก จึงเป็นความสำคัญอย่างยิ่งที่สังคมต้องเข้าใจปัญหาอย่างชัดเจน ตระหนักถึงความรุนแรงและพร้อมใจกัน ทุกฝ่าย เพื่อดูแลป้องกันมิให้ปัญหาเกิดมากขึ้นในอนาคต

การทะเลาะเบาะแว้ง ด่าทอ ทุบตีกัน ในครอบครัว รบกวนเพื่อนบ้าน และความสงบสุขของชุมชน ผลต่อเศรษฐกิจก็ประมาณค่ามิได้ถ้ารวมค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการแก้ปัญหานี้ รวมการสูญเสียด้านผลผลิตต่างๆ ที่อาจจะเกิดจากผู้กระทำรุนแรงและผู้ถูกกกระทำรุนแรง

เด็กเร่ร่อน นอกจากจะเป็นภาพลักษณ์ดีของสังคมและประเทศชาติแล้วเด็กเหล่านี้แทนที่จะศึกษาเล่าเรียน ทำหน้าที่การงานเป็นกำลังพัฒนาประเทศชาติกลับ เป็นผู้สร้างปัญหาสังคมมากมายทั้งต่อตนเองและเพื่อนร่วมสังคม รัฐต้องสูญเสียทรัพยากรบุคคลและค่าใช้จ่ายมากมายเพื่อแก้ปัญหา

สาเหตุของปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัวของสังคมไทย

ความรุนแรงในครอบครัว คือ การใช้ความรุนแรงต่างๆระหว่างบุคคลที่มีความสัมพันธ์กันภายในครอบครัว ซึ่งมีผลทำให้เกิดอันตรายหรือความเดือดร้อนทางกาย เพศ หรือทางจิตใจต่อฝ่ายที่ถูกกระทำ และรวมไปถึงการข่มขู่ คุกคาม การบีบบังคับเพื่อการทำให้สูญเสียอิสรภาพ โดยสาเหตุของการใช้ความรุนแรงในครอบครัวสามารถแบ่งได้เป็นระดับ ดังนี้[๒๕]

---

[๒๕] Pongpan-anoosorn, W, **Critical problem resolution of family violence**

๑) ระดับความรุนแรงในเด็ก สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการที่เด็กอาจเกิดมาในครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ไม่มีความพร้อมในการมีบุตร เด็กขาดการดูแลเอาใจใส่ที่เหมาะสมจากพ่อแม่ เนื่องจากในแต่ละวันพ่อแม่ต้องออกไปทางาน จึงปล่อยให้เด็กอยู่บ้านกับญาติพี่เลี้ยง หรือในบางกรณีเด็กอาจอยู่คนเดียว เป็นเหตุให้เกิดปัญหาตามมา คือ เด็กอาจถูกกระทำทางร่างกาย เช่น การทุบตีจากญาติหรือพี่เลี้ยง โดยที่พ่อแม่ไม่รับรู้พอเด็กถูกกระทำแบบนี้บ่อยครั้ง เด็กจึงกลายเป็นคนที่เก็บกด ไม่กล้าพูด ไม่กล้าสบตากับผู้อื่น ทำให้เด็กได้รับความกระทบกระเทือนทั้งทางร่างกายและจิตใจ

๒) ระดับความรุนแรงในผู้หญิง (ภรรยา) ส่วนใหญ่แล้วถ้ามองจากเหตุการณ์ที่เราพบเห็นกันบ่อยๆในปัจจุบัน การใช้ความรุนแรงในครอบครัว ระหว่างสามีภรรยา ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการมีพฤติกรรมคบชู้ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เมื่อมีฝ่ายใดจับได้จึงมีการทะเลาะวิวาทกันเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการทำร้ายร่างกายทางจิตใจหรืออาจรุนแรงไปถึงขั้นการทำให้อีกฝ่ายถึงแก่ความตาย และสาเหตุอีกอย่างที่มีผลให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวระหว่างสามีภรรยาคือ การมีทัศนคติค่านิยม ความเชื่อที่ผิดๆว่า ผู้ชายเป็นผู้นำและมีอำนาจเหนือผู้หญิง จึงเป็นสาเหตุให้ภรรยามักจะถูกสามีกดขี่ข่มเหง ทำร้ายร่างกาย และอาจถูกปิดกั้นไม่ให้ได้รับอิสรภาพ

๓) ระดับความรุนแรงในผู้สูงอายุสาเหตุส่วนใหญ่มาจากการที่พ่อแม่แก่ตัวลงไม่สามารถทำงานหาเลี้ยงตนเองได้ต้องให้บุตรเป็นผู้ดูแล แต่บุตรก็มีครอบครัวที่ต้องดูแลเช่นกัน ทำให้บุตรต้องเหนื่อยเป็นสองเท่า ทั้งทำงานหาเลี้ยงครอบครัว ดูแลครอบครัวของตนและดูแลพ่อแม่ตน เป็นเหตุให้เกิดการสะสมกันของความเครียด ส่งผลให้บางครั้งบุตรหลาน อาจบันดาลโทสะ ขาดสติด่าทอพ่อแม่ ทุบตีทำร้ายร่างกายให้ได้รับบาดเจ็บ และในผู้สูงอายุนั้นกล่าวได้ว่า คือ ช่วงวัยที่มีความอ่อนไหวมาก ทำให้ผู้สูงได้รับความกระทบกระเทือนทั้งทางร่างกายและจิตใจ หรือบางที่ผู้สูงอายุอาจถูกปล่อยปละละเลยจากบุตร การทอดทิ้งให้อยู่คนเดียว หรือเป็นบุคคลเร่ร่อน ไร้บ้าน ซึ่งเป็นปัญหาของสังคมอย่างมากในปัจจุบัน

จากการนำเสนอในเบื้องต้นสะท้อนให้เห็นเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัวทั้งนั้น รวมไปถึงการมีความเชื่อผิดๆที่ว่า การใช้ความรุนแรงในครอบครัวนั้นเป็นเรื่องปกติที่บุคคลในครอบครัวจะมีการกระทบกระทั่งกันและปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องภายในครอบครัว บุคคลภายนอกไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรุนแรงในครอบครัว

จากการศึกษาเรื่องราวสาเหตุต่างๆ ที่ทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่

๑) ปัจจัยส่วนบุคคลพื้นฐานการเกิดปัญหาความรุนแรงส่วนใหญ่มาจาก ทัศนคติความคิดและอารมณ์ในตัวบุคคล

๒) ปัจจัยด้านครอบครัวอาจเกิดจากการขาดความรัก ความอบอุ่น ขาดการดูแลเอาใจใส่ที่

---

throughout the protection of the victim of family violence act B.E. ๒๕๕๐, Master's Thesis Protection of the Victim of Family Violence Act B.E. ๒๕๕๐. Journal of Thai JusticeSystem, ๖ (๓), หน้า ๖๕-๘๐.

เหมาะสมจากครอบครัว ขาดความเข้าใจซึ่งกันและกัน หรือบางกรณีบางคนอาจเกิดในครอบครัวที่มีการใช้ความรุนแรงอยู่แล้ว

๓) ปัจจัยด้านพฤติกรรม จากการศึกษาปัญหาความรุนแรงในครอบครัวในปัจจุบันพบว่า ครอบครัวที่มีสมาชิกที่ชอบบังคับขู่เข็ญ มีนิสัยก้าวร้าว อารมณ์ร้อน ดื่มสุรา มีความเครียดมาจากการทำงาน หรือในบางรายอาจมีสมาชิกที่ติดสารเสพติด จะมีโอกาสเกิดความรุนแรงในครอบครัวมากกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับครอบครัวที่สมาชิกไม่มีพฤติกรรมดังกล่าว

๔) ปัจจัยด้านสื่อ พบว่า ครอบครัวที่มีพฤติกรรมความชอบส่วนตัว ที่ชอบดูสื่อประเภทที่มีการแข่งขันต่อสู้หรือในบางครอบครัวจะมีสมาชิกที่ชอบเสพสื่อประเภทเกมออนไลน์ที่มีการสื่อถึงความรุนแรงจะมีโอกาสเกิดความรุนแรงในครอบครัวมากกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับครอบครัวที่ไม่มีผู้ที่ชอบดูสื่อเหล่านี้

ลักษณะของพฤติกรรมความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัว

ลักษณะของพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของครอบครัว เช่น การตบตีเตะ ต่อย และการที่บุคคลหนึ่งใช้อาวุธหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งทำร้ายร่างกายอีกบุคคลหนึ่งให้ได้รับบาดเจ็บ พิการหรือเสียชีวิต การทำร้ายจิตใจ การทำร้ายโดยการพูดจาหยาบคาย ว่าร้าย ดูถูกเหยียดหยาม ทำให้ผู้ถูกกระทำขาดความเชื่อมั่นอับอาย หรือการปล่อยปละละเลย ไม่ดูแลเอาใจใส่ ทำให้บุคคลนั้นได้รับความกระทบกระเทือนทางด้านจิตใจ พฤติกรรมความรุนแรงทางสังคม การจำกัดสิทธิกักขังหน่วงเหนี่ยว ไม่ยอมให้พบปะกับเพื่อนหรือญาติพี่น้อง การจำกัดค่าใช้จ่าย ควบคุมทรัพย์สินหรือไม่รับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายของครอบครัว การจำกัดสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิต เช่น อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัยและเรื่องที่สำคัญคือ การไม่ให้บุตรหลานในปกครองได้รับการศึกษาตามสมควร พฤติกรรมการทำรุณกรรมทางเพศ การทำร้ายร่างกายทางเพศต่อเด็กและสตรีการคุกคามทางเพศ การบังคับข่มขู่ให้มีเพศสัมพันธ์ เช่น ภรรยาถูกสามีข่มขืน พ่อเลี้ยงข่มขืนลูกเลี้ยงญาติพี่น้องผู้ชายข่มขืนญาติผู้หญิงในครอบครัว รวมไปถึงการถูกครอบครัวบังคับให้ขายบริการทางเพศ

๒.๒ ทฤษฎีการเรียนรูทางสังคม

ทฤษฎีการเรียนรูทางสังคม (Social learning theory) เปนแนวคิดของแบนดูรา (Bandura)[๒๖] ที่กลาวถึงพฤติกรรมการเรียนรูของมนุษยผานทางตัวแบบ (Model) ในหลายลักษณะ เช่นบุคคลจะมีพฤติกรรมก่าวร่าวเมื่อดูตัวแบบของความก่าวร่าวรุนแรง หรือมีพฤติกรรมด่านศีลธรรมและจิตสำนึกดานศีลธรรม หากไดรับอิทธิพลจากการสังเกตและการเปนแบบอยางที่ดี ดังนั้นแนวคิดนี้จึงเชื่อในอิทธิพลของสิ่งแวดลอมที่ผานการรับรูของบุคคล[๒๗] ที่สำคัญคือแบนดูรา ไดอธิบายพฤติกรรมของบุคคลวาเปนการตอบสนองตอสิ่งเราภายนอก โดยการตอบสนองถูกเรียนรูผานการเลียนแบบอย่างด้วยการเสริมแรง (Reinforcement) ซึ่งพฤติกรรมที่ไดรับการเสริมแรงจะมีแนวโนมที่จะแสดงพฤติกรรมซ้ำๆ นั้นมากขึ้น โดยการเสริมแรงจะมีสองประเภท คือการเสริมแรงทางบวก เชน การใหในสิ่งที่นาพอใจหรือเปนที่พิเศษ และการเสริมแรงทางลบ เช่น การถอดถอนรางวัลหรือสิ่งที่ควรได จาก

---

[๒๖] Bandura (๑๙๖๓). **The role of imitation in personality**, The Journal of Nursery Education ๑๘(๓).

[๒๗] สุพิทย์ กาญจนพันธ์. (๒๕๔๙). **“การปฏิรูปการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมอาชีพออสเตรเลีย”,** วารสารพระจอมเกล้าลาดกระบัง. ๘(๑) : หน้า ๔๒-๔๕

แนวคิดนี้ทำให้อิทธิพลของครอบครัวและสิ่งแวดล้อมจึงมีอิทธิพลตอบุคคลในครอบครัวตอการเรียนรู้และการมีพฤติกรรมไปในทางใดทางหนึ่งแนวคิดนี้เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว เนื่องจากครอบครัวถือเปนสถาบันทางสังคมที่ประกอบดวยสมาชิกที่เรียนรูซึ่งกันและกัน ดังนั้นจึงมีโอกาสที่เด็กจะไดเรียนรูประสบการณความรุนแรงจากคนในครอบครัว[๒๘] กลาวกันวาผูมีประสบการณความรุนแรงทั้งประสบการณตรงในฐานะผูถูกกระทำ และประสบการณอ้อมในฐานะผูสังเกตการณ์ความรุนแรงตั้งแตวัยเด็ก จะเรียนรูบรรทัดฐานที่ยอมรับการใชความรุนแรงและตัวแบบบทบาทที่ใชความรุนแรง และเมื่อเกิดความขัดแยงกับคูสมรสก็จะเลียนแบบพฤติกรรมโดยใชความรุนแรงในการแกไขปญหา[๒๙] โดยตัวแบบของครอบครัวที่มีผลต่อความรุนแรงแสดงไดดังภาพ

ภาพประกอบที่๖ รูปแบบของความรุนแรงในครอบครัวผานกระบวนการเรียนรู
ที่มา:SuwatSrisorrachatr. (๒๐๐๑). Domestic Violence : Socio-cultural Perspective and Social Intervention in a Thai Community. p.๑๕.

จากภาพ แสดงใหเห็นถึงการใชความรุนแรงในครอบครัว อันเกิดขึ้นจากการเรียนรูเมื่อเป็นฝ่ายถูกกระทำโดยตรง และเลียนแบบเมื่อเห็นประสบการณโดยออม จากตนแบบของคนในครอบครัว ซึ่งทฤษฎีการเรียนรูทางสังคมนี้จึงมองการเรียนรูที่นำไปสูความรุนแรงในหลายลักษณะเช่นเมื่อบุคคลถูกพอแมทำโทษดวยความรัก ก็จะเรียนรูวาคนที่รักเราจะเปนผูที่ทำรายเรามากที่สุด และกระทำด้วยความรัก ทำให้เกิดความเชื่อมโยงระหวางความรักกับความรุนแรง และเรียนรูวาความรักกับความรุนแรงเปนของคูกัน หรือแมแตการลงโทษของบิดามารดาเพื่ออบรมสั่งสอน บุคคลก็จะเกิดการเรียนรูสิทธิในการใชกับความรุนแรงกับสมาชิกคนอื่น ๆ จนกลายเปนความรูสึกชอบธรรมในการใชความรุนแรงเพื่อการสั่งสอน รวมทั้งการเรียนรูวาความรุนแรงเปนสิ่งที่นำมาแกไขปญหาได้เมื่อใชวิธีการอื่นแลวไมบรรลุผล อันเกิดจากการที่บุคคลเคยได้รับคำขูหรือลงโทษจากบิดามารดา จนกลายเป็นพฤติกรรมการใชความรุนแรงตอบุคคลอื่นตอเนื่องไปในที่สุด[๓๐]

กลาวได้วาทฤษฎีการเรียนรูทางสังคมนี้ให้ความสำคัญกับการเรียนรูและการเลียนแบบโดยอาศัยตัวแบบ ทั้งที่เกิดจากประสบการณโดยตรงหรือโดยออมโดยผานการเสริมแรงและมาตรฐานทางสังคม จนนำไปสูการใชความรุนแรงในครอบครัวในที่สุด

---

[๒๘] SuwatSrisorrachatr. (๒๐๐๑). **Domestic Violence : Socio-cultural Perspective and Social Intervention in a Thai Community**. p.๑๕.

[๒๙] พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิพงษ์. (๒๕๒๘). **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพมหานคร: พงษ์ศักดิ์การพิมพ์.

[๓๐] Straus Gelles ;& Steinmetz. (๑๙๘๐). **Behind Closed Door: Violence in the America Family**.p.๑๗-๑๘;.๒๕๔๒

นภวรรณ ตันติเวชกุล[๓๑] (๒๕๔๒) ได้อธิบายว่า พฤติกรรมของบุคคลนอกเหนือจากปฏิกิริยาสะท้อนเบื้องต้น (Elementary Reflex) แล้วบุคคลไม่ได้เตรียมให้เกิดพฤติกรรมอื่นๆได้เอง แต่จะต้องมีการเรียนรู้พฤติกรรมเหล่านั้นทั้งสิ้น โดยพฤติกรรมของบุคคลได้มาจากตัวแทนทางสัญลักษณ์ (Symbolic Representation) ที่สามารถ ให้ข้อมูลข่าวสารอันเป็นพื้นฐานแก่พฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายหลัง ดังนั้น รูปแบบพฤติกรรมอันใหม่ของบุคคลสามารถ เกิดขึ้นได้จากการสังเกตคนอื่นหรือแม่แบบทางสื่อมวลชนซึ่งการเลียนแบบของบุคคลไม่ต้องการแรงเสริม รางวัลหรือผลตอบแทนในการแสดงออกพฤติกรรม แต่การให้รางวัลหรือผลตอบแทนจะทำให้เกิดการเลียนแบบได้ง่ายขึ้น โดยการเรียนรู้ทางสังคมของมนุษย์นั้นสามารถแบ่งออกเป็น ๒ รูปแบบ คือ

๑. การเรียนรู้จากผลของการกระทำ (Learning by Response Consequences) เป็นแบบพื้นฐานการเรียนรู้ รากฐานมาจากประสบการณ์ตรง รูปแบบของพฤติกรรมที่เป็นผลสำเร็จจะถูกเลือกมาใช้ต่อไปพฤติกรรมที่พิจารณาว่าไม่มีประสิทธิภาพก็จะถูกละทิ้งหรือเลิกไป

๒. การเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) เนื่องจากข้อจำกัดในการเรียนรู้โดยประสบการณ์ตรง เพราะสิ่งที่ต้องเรียนรู้มีมากเกินกว่าเวลาและโอกาสของผู้เรียนไม่เอื้ออำนวยหรือผลของการกระทำบางอย่างอาจเป็นอันตรายถ้าต้องเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งรูปและผลอันเกิดจากการกระทำที่บุคคลที่เป็นแบบนั้นได้รับได้ให้ความหมายว่า มนุษย์เรียนรู้ผ่านการสังเกตพฤติกรรม ทัศนคติและผลลัพธ์ของพฤติกรรมเหล่านั้นจากผู้อื่น พฤติกรรมของมนุษย์ส่วนมากได้เรียนรู้จากการสังเกตจากต้นแบบ เพื่อเอาเป็นแบบอย่างในการคิดและการแสดงออกพฤติกรรมใหม่ๆ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสังเกตนั้น จะถูกเก็บบันทึกไว้ในความทรงจำและสามารถเป็นตัวชี้นำในการนำมาเป็นแนวทางการแสดงออกครั้งต่อๆ ไป โดยรูปแบบการเรียนรู้ของสังคมแบ่งออกได้ ๒ รูปแบบ คือ ๑. การเรียนรู้จากการกระทำเป็นรูปแบบพื้นฐานของการเรียนรู้ มีที่มาจากประสบการณ์ตรง มีการลงมือปฏิบัติจริง๒. การเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learningหรือ Social Learning) เกิดจากการที่บุคคลสังเกตการณ์กระทำของผู้อื่นแล้วพยายามลอกเลียนแบบพฤติกรรมที่สนใจนั้น ได้แก่กระบวนการความใส่ใจ กระบวนการจดจำกระบวนการเลียนแบบกระบวนการจูงใจ

คลิกและนิสสัน (Quick and Nelson) กลาววาการเรียนรูหมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากประสบการณ โดยการเรียนรูอาจเริ่มขึ้นจากกระบวนการคิด หรือการรับรูในสิ่งใด ๆ และพัฒนามาเปนความรูดังนั้น จึงสามารถกลาวไดวาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเปนสิ่งที่ชี้ใหเห็นวา มีการเรียนรู และการเรียนรูที่เกิดขึ้นนั้น ก็คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั่นเองดังนั้น การเรียนรูหมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือแนวโนมของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธกับสภาพแวดลอม และการเปลี่ยนแปลงดังกลาวมีลักษณะเปนการถาวร[๓๒]

นอกจากนี้คอนบาค (Cronbach) ไดกลาววาการเรียนรูหมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ และดวยเหตุที่การเรียนรูเปนการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมดังนั้น การเรียนรูจึงวัดไดจากการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรม ซึ่งมีหลายวิธีเชน การวัดจากการลดลงของความ

---

[๓๑] นภวรรณ ตันติเวชกุล, **“การวิเคราะห์อิทธิพลของภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์ตามแนวทฤษฎีการอบรมบ่มนิสัยทางวัฒนธรรมต่อเยาวชนในสถานศึกษา”,** วารสารนิเทศศาสตร์ ฉบับที่ ๑๘ประจำเดือนมกราคม – มีนาคม ๒๕๔๓.

[๓๒] Nelson, D. L., & Quick, J.C. (๑๙๙๗). **Organization. Behavior (๒nd ed.)**. New York: Harper and. Row. Orem, D.E

ผิดพลาด (Reduction in error) การวัดจากรูปแบบของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น (Topography of Behavior) การวัดจากความเข้มข้นของพฤติกรรม (IntensityOfbehavior) การวัดจากความเร็วของการเกิดพฤติกรรม (Speed) การวัดจากการเปลี่ยนแปลงที่แฝงอยู่ภายใน (Latency)และการวัดจากความถี่ของการเกิดพฤติกรรม (Frequency)[๓๓]เปนตน

ตัวกำหนดพฤติกรรม (Behavior Determinants)

ไดมีนักวิชาการไดกลาวถึงตัวกำหนดพฤติกรรมไว้ ดังนี้

บันดูรา (Bandura) ไดกลาวถึงตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษยไว ๒ประการดวยกัน คือ

๑. ตัวกำหนดพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกอน (Antecedent Determinants) ไดอธิบายเรื่องนี้ไวว่าถามีเหตุการณตางๆ เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อม เชนนั้นเปนประจำสม่ำเสมอจะทำให้บุคคลสามารถคาดการณไดว่า ถ้ามีสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นแลวจะมีอีกสิ่งหนึ่งตามมา การรูความสัมพันธเงื่อนไขตางๆเหลานี้ จะทำใหบุคคลสามารถทำนายเหตุการณไดวาอะไรจะเกิดขึ้นอยางไรภายใตภาวการณตางๆที่เกิดขึ้นกอน ถาบุคคลนั้นมีความสามารถทางสติปญญาสูงก็สามารถคาดการณถึงเหตุการณที่จะเกิดขึ้นไดและจะเลือกกระทำหรือแสดงพฤติกรรมของเขาใหสอดคลองกับการคาดการณของเขาซึ่งเปนการเรียนรูความสัมพันธระหวางสิ่งเราหนึ่งกับอีกสิ่งเราหนึ่งนั่นเอง ดังนั้น การเรียนรูความสัมพันธระหวางสิ่งเราหนึ่งกับอีกสิ่งเราหนึ่งนี้จะมีผลตอการเกิดหรือไมเกิดพฤติกรรม จะมีผลตอการคงอยูหรือการหดหายของพฤติกรรมของบุคคล เพราะบุคคลจะยึดเอาสิ่งเราหนึ่งมาทำนายการเกิดอีกสิ่งเราหนึ่ง

๒. ตัวกำหนดพฤติกรรมที่เปนผลของการกระทำ (Consequent Determinants) บันดูรา (Bandura) ไดอธิบายเรื่องนี้ไวว่าการเรียนรูสิ่งตางๆ ในสังคมของมนุษยเปนการเรียนรูเงื่อนไขของผลของการกระทำวาพฤติกรรมใดที่กระทำแลว จะไดรับรางวัลหรือผลของการกระทำเปนบวกและพฤติกรรมใดที่กระทำแลวจะไมไดรับรางวัลหรือผลของการกระทำเปนลบ การเรียนรูเงื่อนไขผลการกระทำดังกลาว จะทำใหมนุษยเลือกกระทำพฤติกรรมที่ไดรับผลของการกระทำเปนบวกหรือเสริมแรงและจะหลีกเลี่ยงการกระทำพฤติกรรมที่ไดรับผลของการกระทำเปนลบหรือการลงโทษ ดังนั้น การเกิดพฤติกรรมจึงขึ้นอยูกับผลของการกระทำด้วยถาการกระทำพฤติกรรมใดแลวไดรับผลของการกระทำเป็นบวก พฤติกรรมนั้นก็จะเกิดขึ้น และถากระทำพฤติกรรมใดแลวผลของการกระทำเปนลบพฤติกรรมนั้นจะลดลงหรือหายไป อยางไรก็ตามการเรียนรูเงื่อนไขผลของการกระทำมานี้สามารถเรียนรูไดทั้งจากประสบการณตรงและการสังเกตจากตัวแบบหรือการกระทำของผูอื่นที่สังเกตเห็น ซึ่งเปนการเรียนรูจากประสบการณโดยออม[๓๔]

อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) มองว่าปัจจัยทางด้านการรู้คิด (cognitive factor) เป็นสาเหตุของพฤติกรรมของมนุษย์ งานวิจัยของเขาด้านทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมให้ ความสนใจปฏิกิริยาระหว่างการรู้คิด พฤติกรรม และสิ่งแวดล้อม งานของแบนดูราส่วนใหญ่มุ่งเน้นที่การได้มาซึ่งความรู้ (acquisition) และการปรับเปลี่ยนลักษณะ บุคลิกภาพของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่ได้รับผลกระทบจากการเรียนรู้โดยการสังเกต (observational learning) หรือการดูตัวแบบ(modeling) ซึ่งเขาชื่อว่าการเรียนรู้รูปแบบนี้มีบทบาทสำคัญในการกำหนด พฤติกรรมที่เกิดขึ้นตามมา ความรู้ที่ว่า

---

[๓๓] Cronbach, L. J. (๒๐๐๓). **Essential of Journal of Personality and Social Psychology**, ๙๐, ๒๑-๔๑. Porter .

[๓๔] Bandura. ๑๙๗๗.**Social Learning Theory**, Prentice-Hall

เด็กเรียนรู้โดยการเลียนแบบผู้อื่นเป็นสิ่งที่รู้กันอยู่แล้ว แบนดูราได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้สร้างพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มั่นคงในมโนทัศน์เรื่องการ เรียนรู้โดยการดูตัวแบบ หรือการเลียนแบบ งานของเขา ซึ่งมุ่งเน้นเป็นพิเศษในเรื่องธรรมชาติของความ ก้าวร้าว เสนอว่าการดูตัวแบบแสดงบทบาทสำคัญในการกำหนดความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม แบนดูรา บอกว่าในทางปฏิบัติแล้ว อะไรก็ตามที่สามารถเรียนรู้ได้จากประสบการณ์ตรง ก็สามารถเรียนรู้ได้จากการดูตัว แบบเช่นกัน ยิ่งไปกว่านั้น การเรียนรู้โดยการดูตัวแบบจะเกิดขึ้น ไม่ว่าผู้สังเกตหรือตัวแบบจะได้รับรางวัลจาก การกระทำนั้นๆ หรือไม่ก็ตาม ซึ่งต่างจากรูปแบบการเรียนรู้ของนักพฤติกรรมนิยม เช่น อีวาน พาฟลอฟ (Ivan Pavlov) หรือบี.เอฟ. สกินเนอร์ (B.F. Skinner) ที่มุ่งเน้นการเรียนรู้จากการวางเงื่อนไขและการเสริมแรง

๑. อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้โดยการดูตัวแบบก็แสดงให้เห็นว่า การลงโทษหรือการเสริมแรงสามารถส่งผลต่อ สถานการณ์ของการเลียนแบบ เด็กจะพร้อมเลียนแบบผู้ที่ได้รับรางวัลมากกว่าผู้ที่ถูกลงโทษ ดังนั้น เด็กเรียนรู้ ได้โดยที่ตนเองไม่ต้องได้รับรางวัลหรือการลงโทษ แนวคิดนี้มีชื่อว่า การเรียนรู้จากผู้อื่น (vicarious learning) เช่นเดียวกัน แบนดูราแสดงให้เห็นว่า เมื่อตัวแบบถูกเสนอด้วยสิ่งเร้าที่ต้องการวางเงื่อนไข ผู้ที่สังเกตเหตุการณ์ นี้ โดยที่ไม่จำเป็นต้องมีส่วนร่วมโดยตรง จะมีแนวโน้มที่จะถูกวางเงื่อนไขไปด้วย แบนดูราพัฒนาการดูตัวแบบขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการบำบัด ซึ่งวางพื้นฐานอยู่บนงานวิจัยของเขา ผู้ป่วยได้รับการสนับสนุนให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง โดยการพิจารณาและเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ บำบัด แม้ว่าตอนแรกการดูตัวแบบจะทำการศึกษาในกลุ่มเด็ก แต่พบว่าวิธีการนี้ก็ได้ผลในการรักษาโรคกลัวใน ผู้ใหญ่ด้วยเช่นกัน ตอนแรกผู้ป่วยจะดูตัวแบบสัมผัสกับสิ่งที่พวกเขากลัว ภายใต้สภาวะที่ไม่มีการคุกคาม จากนั้นผู้ป่วยจะได้รับการสนับสนุนให้กระทำตามตัวแบบ และสถานการณ์จะเริ่มคุกคามมากขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งผู้ป่วยสามารถเผชิญหน้ากับสิ่งของหรือประสบการณ์ที่พวกเขากลัวได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ แบนดูรายังให้ความสำคัญกับความสามารถของมนุษย์ในการสร้างสัญลักษณ์ (symbolization) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการดูตัวแบบแบบผกผัน (inverse modeling) ในการใช้ความสามารถในเชิงสัญลักษณ์ คนเราจะสร้างตัวแบบภายใน (internal modeling) ขึ้นมา เพื่อเป็นสนามจำลองของการวางแผน การแก้ปัญหา และการใคร่ครวญ และแม้กระทั่งเอื้ออำนวยการสื่อสารกับผู้อื่น อีก แง่มุมหนึ่งของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมที่แบนดูราทำการสำรวจก็คือ self-regulatory activity หรือการที่มาตรฐานภายในส่งผลต่อแรงจูงใจและพฤติกรรม เขาศึกษาผลของความเชื่อของคนเราเกี่ยวกับตนเอง ต่อ ความคิด การเลือก ระดับแรงจูงใจ ความพากเพียร และความอ่อนไหวต่อความเครียดและความซึมเศร้า แบนดูราแต่งหนังสือไว้เป็นจำนวนมาก ได้แก่ Adolescent Aggression (๑๙๕๙), Social Learning and Personality (๑๙๖๓), Principles of Behavior Modification (๑๙๖๙), Aggression (๑๙๗๓), Social Learning Theory (๑๙๗๗), and Social Foundations of Thought and Action (๑๙๘๕) เป็นต้น การเรียนรู้โดยการสังเกตหรือเลียนแบบของเด็ก ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมนี้ เป็นแนวคิดของแบนดูรา ซึ่งมีความเชื่อว่าพฤติกรรมมนุษย์ นอกเหนือจากปฏิกิริยาสะท้อนเบื้องต้นแล้ว เกิดจาก การเรียนรู้ทั้งสิ้น และการเรียนรู้พฤติกรรมใหม่เหล่านั้นสามารถเรียนรู้ได้โดยประสบการณ์ตรงหรือไม่ก็โดยการ สังเกต องค์ประกอบทางชีววิทยามีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนรู้โดยพฤติกรรม นั้นก็คือองค์ประกอบ ในตัวบุคคลมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้พฤติกรรม ในการอธิบายกระบวนการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์ แบนคูราได้อธิบายรูปของการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่องระหว่าง

พฤติกรรม องค์ประกอบ ส่วนบุคคลและองค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อม โดยที่องค์ประกอบทั้ง ๓ นี้จะมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน พฤติกรรมองค์ประกอบส่วน บุคคลและองค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน กล่าวคือ พฤติกรรมของมนุษย์สามารถกำหนดสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมก็สามารถกำหนด พฤติกรรม พฤติกรรม สามารถกำหนดองค์ประกอบส่วนบุคคล องค์ประกอบส่วนบุคคลก็สามารถกำหนดพฤติกรรมได้เช่นกัน ในทำนองเดียวกัน องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมและองค์ประกอบส่วนบุคคลก็มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน แบนดูรา ได้กล่าวถึงตัวกำหนดพฤติกรรมว่า มี ๒ ประการ คือ ตัวกำหนดพฤติกรรมที่เป็นสิ่งเร้า ซึ่ง ได้แก่เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมการเกิดเหตุการณ์ต่างๆในสิ่งแวดล้อมซ้ำๆ มนุษย์จะคาดการณ์ ไว้ว่า ถ้ามีเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นจะมีเหตุการณ์อะไรตามมาและตัวกำหนดพฤติกรรมอีกประการหนึ่ง

๒. คือ ตัวกำหนดที่เป็นผล ซึ่งได้แก่ผลของการกระทำมนุษย์จะเลือกกระทำพฤติกรรมที่ได้รับผลทางบวก และ จะหลีกการกระทำพฤติกรรมที่จะได้รับผลทางลบ วิธีการเรียนรู้พฤติกรรมของมนุษย์ แบนลูราได้กล่าวว่า วิธีการเรียนรู้พฤติกรรมของมนุษย์มี ๒ วิธี คือ การเรียนจากผลของการกระทำ และวิธีการเรียนรู้จากการเลียนแบบ โดยที่การเรียนรู้จากผลของการ กระทำเป็นการ เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ซึ่งจะทำหน้าที่ ๓ ประการ คือให้ข้อมูล จูงใจ และ เสริมแรง ส่วน การเรียนรู้จากการเลียนแบบเป็นการเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบกระทำ พฤติกรรม ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ทางอ้อม การเรียนรู้จากตัวแบบอาศัย กระบวนการเรียนรู้จากการสังเกตเป็นผลสำคัญซึ่งต้อง อาศัยองค์ประกอบที่สำคัญ๔ ประการ คือ กระบวนการใส่ใจกระบวนการเก็บจำ กระบวนการทำงกาย และ กระบวนการจูงใจ นอกจากนี้ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมแบนดูรา ยังได้กล่าวถึงการควบคุมพฤติกรรมด้วยปัญญาไว้ว่า การเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมและผลของการกระทำจะอยู่ในรูปของความเชื่อและความคาดหวัง ซึ่งเป็น กระบวนการทางปัญญา ความเชื่อและความหวังนี้จะทำหน้าที่ควบคุมหรือกำกับการ กระทำของมนุษย์ ในเวลาต่อมา การควบคุมพฤติกรรมด้วยปัญญาที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ๓ ประการ คือ ความเชื่อเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ เงื่อนไข การคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถ ของตนเองและผลที่จะเกิดขึ้นและสิ่งจูงใจ ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้แนวคิดของแบนดูราเพื่อเป็นพื้นฐาน ในการกำหนดตัวแปรเกรดเฉลี่ย จาก แนวคิดว่า สติปัญญาเป็นตัวควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ ผลงานวิชาการ Bandura มีผลงานทางวิชาการมากมายไม่ว่าจะเป็นงานวิจัยเขียนบทความทางวิชาการ และตำรา ส่วนใหญ่ก็จะเป็นการเขียนเพื่อเสนอแนวคิดของเขาและรวบรวมงานวิจัยที่เขาได้ทำมาเช่น Principle of Behavior Modification, Social Learning Theory Social Foundations of Though and Action

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไดกลาวถึงการกำหนดพฤติกรรมไวว่าจากจุดยืนของบุคคลตามแนวสำนักปฏิสัมพันธสัญลักษณนิยม(SymbolicInteractionism)มองการศึกษาในระดับจุลภาค เนนการจัดสภาพแวดลอมในสถานศึกษาใหเด็กเกิดการเรียนรูแบบแผนพฤติกรรม จิตใจและปญญาผานการมีปฏิสัมพันธและการปฏิบัติตอกันระหวางครูกับเด็ก และเด็กกับเด็ก ซึ่งตางมีอิทธิพลตอกันและกัน นักสังคมวิทยาและนักจิตวิทยาเห็นวาบุคลิกภาพของคนเราเปนผลมาจาก

อิทธิพลทางดานสิ่งแวดลอม สังคมและวัฒนธรรม ดังนั้นการขัดเกลาทางสังคมจึงมีผลทำใหบุคลิกภาพแตละบุคคลมีลักษณะที่แตกตางกัน[๓๕]

วิธีการเรียนรูของมนุษย

ในเรื่องวิธีการเรียนรูของมนุษยนั้น ไดมีนักวิชาการไดกลาวถึงการเรียนรูไวดังนี้

บันดูรา (Bandura) กลาวถึงการเรียนรูพฤติกรรมของมนุษยไว ๒ วิธี คือ[๓๖]

๑. การเรียนรูจากผลของการกระทำ (Learning By Response Cones – Puences) วิธีการเรียนรูที่ถือวาเปนการเรียนรูเบื้องตนที่สุดและเปนการเรียนรูจากประสบการณตรงคือการเรียนรูจากผลของการกระทำทั้งผลในทางบวกและผลในทางลบทฤษฎีการเรียนรูทางสังคมถือวามนุษยมีความสามารถทางสมอง ในการที่จะใชประโยชนจากประสบการณที่ผานมา มนุษยมีความสามารถที่จะรับรูความสัมพันธระหวางการกระทำและผลของการกระทำ ผลของการกระทำจะทำหนาที่๓ ประการ คือ

๑.๑ ทำหนาที่ใหสารสนเทศ (Information Function) การเรียนรูของมนุษยนั้นไมเพียงแตเรียนรูเพื่อตอบสนองเทานั้น แตมนุษยยังสังเกตการณกระทำนั้นดวยโดยการสังเกตความแตกตางของผลจากการกระทำของเขาวา การกระทำใด ในสภาพการณใดกอใหเกิดผลของการกระทำอยางไร สารสนเทศนี้จะเปนแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมของมนุษยในอนาคต

๑.๒ ทำหนาที่จูงใจ (Motivational Function) การเรียนรูจากผลของการกระทำทำหนาที่จูงใจ หมายถึง ความเชื่อในการคาดหวังผลของการกระทำของบุคคลกลาวคือผลของการกระทำใดที่เปนสิ่งที่พึงปรารถนายอมจูงใจ ใหเกิดการกระทำมากผลของการกระทำใดที่ไมเปนที่พึงปรารถนายอมจูงใจใหเกิดการกระทำนอยและมนุษยก็หลีกเลี่ยงการกระทำนั้น

๑.๓ ทำหนาที่เสริมแรง (Reinforcing Function) การกระทำใดๆ ก็ตามถาไดรับการเสริมแรง การกระทำนั้นก็ยอมมีแนวโนมเกิดขึ้นอีก แตสิ่งที่สำคัญก็คือเงื่อนไขการเสริมแรงซึ่งบุคคลจะเรียนรูจากขอมูลเดิมและการจูงใจ ตลอดจนการหาขอสรุปไดถูกตอง การเสริมแรงจะไมมีอิทธิพลเลยถาบุคคลไมรูวาเงื่อนไขการเสริมแรงวามีไวอยางไร การเสริมแรงในที่นี้จะเนนถึงการกระทำใหพฤติกรรมนั้นคงอยูมากกวาการสรางพฤติกรรมใหม

๒. การเรียนรูจากการเลียนแบบ (Learning Through Modeling) การเรียนรูของมนุษยจากผลของการกระทำมีขอจำกัดอยูมาก ทั้งนี้เพราะสิ่งที่จะเรียนรูมีมากกวาเวลาและโอกาสจะอำนวย ดังนั้น การเรียนรูจากการเลียนแบบจึงเปนวิธีหนึ่งที่ทำใหมนุษยสามารถเรียนรูสิ่งตางๆ ไดอยางกวางขวางขึ้นพฤติกรรมของมนุษยหลายอยางเกิดขึ้นโดยที่มนุษยไมเคยมีประสบการณตรงเลยแตมนุษยสังเกตเห็นตัวแบบหรือผูอื่นกระทำ เชน คนสวนมากงดเวนจากการสูบเฮโรอีนทั้งๆ ที่ไมเคยประสบกับผลที่จะไดรับจากการสูบเฮโรอีน ทั้งนี้เพราะคนเหลานี้เรียนรูวาการเสพเฮโรอีนจะไดรับผลของการกระทำในทางลบ คือ ทำลายสุขภาพและถึงตายในที่สุดการเรียนรูเชนนี้ไมไดเรียนรูโดยประสบการณ

---

[๓๕] คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้. (๒๕๔๗) **ปฏิรูปการเรียนรูผูเรียนสำคัญที่สุด**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพคุรุสภาลาดพราว. หน้า ๘๙

[๓๖] Bandura, Albert, **Social Lerning Theory**. New Jersey : Prentice – Hall.:๑๙๗๗, p ๙-๑๐

ตรง แตเรียนรูจากการสังเกตตัวแบบคือเห็นผูอื่นเสพแลวไดรับผลของการกระทำในทางลบดังกลาว จึงงดเวนการเสพเฮโรอีนตัวแบบอาจจะเปนตัวแบบจริง ตัวแบบจากภาพยนตรหรือตัวแบบในรูปสื่ออื่นๆ

การเรียนรูจากตัวแบบอาศัยกระบวนการเรียนรูโดยการสังเกตเปนสำคัญ กระบวนการเรียนรูจากการสังเกตตัวแบบจะตองประกอบดวยองคประกอบที่สำคัญ ๔ ประการคือ

๒.๑ กระบวนการใสใจ (Attention Processes) มนุษยจะไมสามารถเรียนรูอะไรไดเลยถาขาดความใสใจและการรับรูในสิ่งนั้น การเรียนรูจากตัวแบบก็เชนกัน หากผูเรียนขาดความใสใจและขาดการรับรูพฤติกรรมของตัวแบบที่แสดงออกมา สิ่งที่มีอิทธิพลตอกระบวนการใสใจมีอยู๒ ประการ คือ

๒.๑.๑ ลักษณะของตัวแบบ ตัวแบบที่มีลักษณะเดน มีความดึงดูดใจสูง มีความซับซ้อนของพฤติกรรมนอยจะมีโอกาสใหผูสังเกตใสใจไดมาก นอกจากนี้หากพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออกมาเปนพฤติกรรมที่เปนประโยชนตอผูสังเกต ก็จะโนมนาวใหผูสังเกตใสใจไดมาก

๒.๑.๒ ความสามารถของผูสังเกต ผูสังเกตจะตองมีความสามารถในการรับรูการกระทำของตัวแบบ จึงจะทำใหการเรียนรูเกิดขึ้นได

๒.๒ กระบวนการจดจำ (Retention Processes) ในการเรียนรูโดยการสังเกตมนุษยจะไมสามารถเรียนรูไดเลย ถาจำการกระทำของตัวแบบไมได ดังนั้น ในการเรียนรูโดยการสังเกตกระบวนการจดจำการกระทำตางๆ ที่ตัวแบบแสดงออกจึงเปนกระบวนการที่สำคัญ กระบวนการจดจำเปนการเก็บรวบรวมแบบแผนของพฤติกรรมของตัวแบบที่ไดสังเกตเห็นทุกครั้ง แลวนำมาสรางรูปแบบของพฤติกรรมที่แนชัด การจดจำจะกระทำในรูปของระบบการลงรหัสซึ่งมี ๒ ลักษณะคือการจดจำในรูปของมโนภาพ และการจดจำในรูปของสัญลักษณทางภาษา ซึ่งการจำในลักษณะทั้งสองประการนี้จะชวยใหจำไดงายและคงทน สำหรับการฝกฝนและการทบทวนในใจ หรือการกระทำจะส่งเสริมใหผูสังเกตจำพฤติกรรมของตัวแบบไดดียิ่งขึ้น ดังนั้น การจดจำรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวแบบจึงเปนสิ่งที่ขาดไมไดในการเรียนรูโดยการสังเกต

๒.๓ กระบวนการกระทำทางกาย (Motor Reproduction Processes)ในการเรียนรู้โดยการสังเกตนั้น กระบวนการทำงกายเปนกระบวนการที่ผูสังเกตเปลี่ยนสัญลักษณที่จดจำไวมาเปนการกระทำที่เหมาะสม การกระทำตามตัวแบบจำเปนจะตองจัดระเบียบการกระทำไวในระบบความจำโดยใหสอดคลองกับแบบแผนพฤติกรรมที่ตัวแบบกระทำ ในระยะแรกของการกระทำตามตัวแบบ การดัดแปลงการกระทำใหมาเปนพฤติกรรมใหมที่เหมาะสมจะทำไดยาก แตเมื่อทราบขอบกพร่องระหวางการดัดแปลงสัญลักษณมาเปนการกระทำจะชวยใหการทำตามตัวแบบในระยะตอมาถูกตองมากยิ่งขึ้น ในการเรียนรูพฤติกรรมทั้งหลายในชีวิตประจำของมนุษยมนุษยจะคอยๆปรับแกพฤติกรรมทีละเล็กทีละนอยจนกระทั่งกระทำไดถูกตอง ทั้งนี้อาศัยการกระทำที่ผานมาเปนขอมูลย้อนกลับ (Information Feedback)

๒.๔ กระบวนการจูงใจ (Motivational Processes) ทฤษฎีการเรียนรูทางสังคมแสดงใหเห็นความแตกตางระหวางสิ่งที่ไดเรียนรูมากับการแสดงออกเนื่องจากในชีวิตจริงของมนุษยในสังคมนั้นมีพฤติกรรมมากมายที่มนุษยพบเห็นผูอื่นกระทำ มนุษยจึงไมสามารถกระทำพฤติกรรมตามตัวแบบไดทั้งหมด มนุษยจึงเลือกกระทำตามตัวแบบเฉพาะการกระทำที่เขาเห็นวาการกระทำนั้นใหผลของการกระทำในทางบวก และจะไมกระทำตามตัวแบบ ถาเขาเห็นวาการกระทำนั้นใหผลของการ

กระทำในทางลบ ฉะนั้น ผลของการกระทำที่สังเกตเห็นจึงเปนสิ่งที่มีอิทธิพลตอการจูงใจในการเรียนรู โดยการสังเกต

ดังนั้น ในการเรียนรูจากการเลียนแบบองคประกอบทั้ง ๔ ประการดังกลาวนี้ เปนองคประกอบที่จำเปนจะขาดไมได ถาขาดกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งจะทำใหการเรียนรูจากการเลียนแบบขาดความสมบูรณทั้งนี้เพราะการเรียนรูจากตัวแบบจะตองมีความใสใจตัวแบบจนกระทั่งสามารถจำและแปลงระบบสัญลักษณไปสูการกระทำภายหลังไดโดยมีองคประกอบสุดท้ายคือแรงจูงใจใหผูสังเกตแสดงการกระทำตามตัวแบบออกมาในที่สุด

ประดินันท์ อุปรมัย ไดกลาวเพิ่มเติมวาการเรียนรูคือการเปลี่ยนแปลงของบุคคลอันมีผลเนื่องมาจากการไดรับประสบการณ โดยการเปลี่ยนแปลงนั้นเปนเหตุทำใหบุคคลเผชิญสถานการณเดิมแตกตางไปจากเดิม ประสบการณที่กอใหเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหมายถึงทั้งประสบการณทางตรงและประสบการณทางออม[๓๗]

กลาวโดยสรุป ทฤษฎีการเรียนรูทางสังคมตามพฤติกรรมของมนุษยสามารถเรียนรูจากผลของการกระทำซึ่งถือเปนการเรียนรูจากประสบการณตรงหรือจากการเลียนแบบซึ่งถือเปนการเรียนรูจากประสบการณทางออมโดยกระบวนการเกิดพฤติกรรมของมนุษยเปนปฏิสัมพันธระหวางพฤติกรรมองคประกอบสวนบุคคลและองคประกอบทางสิ่งแวดลอม

กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Processes)

จุดมุ่งหมายของการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นในตัวบุคคล โดยให้ความสำคัญที่รายบุคคล จะเห็นได้จากการวัดผล ประเมินผล จะดำเนินการในรายบุคคล ให้แต่ละคนได้แสดงความสามารถหรือสมรรถนะเพื่อการประเมิน และมีการรายงานผลความก้าวหน้า รวมถึงความเปลี่ยนแปลงเป็นรายบุคคล เช่น รายชื่อบุคคลที่สอบได้ สอบตก หรือรายชื่อผู้ได้คะแนน หรือเกรดในแต่ละคน เป็นต้น ในขณะที่สังคมประกอบกันขึ้นด้วยบุคคลหลายๆ คนมารวมกัน การนำค่าเฉลี่ยของคนหลายๆ คนมาแสดงแล้วสรุปว่าเป็นค่าแทนความสามารถหรือการเรียนรู้ของกลุ่มหนึ่ง หรือของสังคมหนึ่ง เป็นที่นิยมและใช้สำหรับการวิจัยทางการศึกษามาโดยตลอด และการยอมรับผลของการประเมินจากการคำนวณค่าเฉลี่ยแล้วสรุปว่าเป็นการเรียนรู้ของสังคมนั้น ยังเป็นมิติการมองการเรียนรู้ของสังคมในมุมแคบ และอาจไม่ตรงกับเจตนาหรือความหมายของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมดังนั้นถ้าคะแนนค่าเฉลี่ยของผลการสอบระดับชาติ เช่น O-NET, A-NET, หรือ V-NET ต่ำ หรือสูง ไม่สามารถอธิบายว่าการเรียนรู้ทางสังคมของประเทศไทยหรือสังคมไทยนั้นดีหรือไม่ดี ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับนโยบายการศึกษา การให้โอกาสทางการศึกษา การแข่งขัน การเรียนเสริม การกวดวิชา ซึ่งเป็นการเรียนรู้ทางสังคมในบริบทที่แตกต่างไป

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม หรือ Social Learning Theory เป็นทฤษฎีที่มีแนวคิดมาจากการเรียนรู้จากผู้อื่น โดยได้รับประสบการณ์จากการฟัง ดู อ่านงานผู้อื่นมากกว่าทำด้วยตนเอง (Vicariousness) ซึ่งอาจเป็นการรับเอา (Adopting) พฤติกรรมของผู้อื่นเป็นแบบแผนในการกำหนดพฤติกรรมตนเอง อาจเกิดจากการสังเกต พบเห็นอยู่เป็นประจำ และอาจมีแรงจูงใจ ความประทับใจที่

---

[๓๗] ประดินันท์ อุปรมัย. **เอกสารการสอนชุดวิชาพื้นฐานการศึกษา หน่วยที่ ๔ มนุษย์กับการเรียนรู้พิมพ์ครั้งที่ ๑๕**, นนทบุรีสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชม, ๒๕๔๐.

แตกต่างกันในกลุ่มผู้รับเอาแบบแผนพฤติกรรมมาใช้เป็นแบบอย่างหรือเป็นต้นแบบการสร้างแบบแผนของตนเองขึ้น[๓๘]

การเรียนรู้ทางสังคมจึงเป็นกระบวนการเผยแพร่ความรู้ ความคิด พฤติกรรม หรือแม้แต่วัตถุสิ่งของ เทคนิควิธีการ เครื่องมือ และเทคโนโลยีต่าง ๆ ในสังคมที่มีระบบสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม การถ่ายทอดวัฒนธรรม ความรู้ ความคิด และมีการใช้สื่อรวมทั้งกระบวนการสื่อสารในสังคม โดยเฉพาะในปัจจุบันมีเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการสร้างให้เกิดเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ การสร้างเครือข่ายที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลจึงเกิดขึ้นได้ง่าย มีการเรียนรู้ทางสังคมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมีกระบวนการของการเรียนรู้แยกย่อยๆ ได้เป็น๔ กระบวนการดังนี้

๑. กระบวนการสร้างความสนใจ ในขั้นนี้การสร้างความโดดเด่น (Salience) ให้เกิดความแพร่หลาย (Prevalence) กระทบกับภาวะของการรับรู้และกระบวนการทางปัญญาที่สามารถเข้าใจ (Cognitive Capabilities) กระตุ้นความรู้สึกอยากรู้อยากเห็น จนทำให้เกิดความพึงพอใจ อิทธิพลของสื่อสมัยใหม่สามารถสร้างความสนใจและเข้าถึงผู้คนส่วนมากได้อย่างง่ายและรวดเร็ว

๒. กระบวนการสร้างความคงทน เป็นส่วนสำคัญที่ต้องออกแบบสถานการณ์ของการเรียนให้สามารถคงทนได้ดี ทั้งนี้อาจใช้กระบวนการทำให้เกิดภาวะ“สะดุดในกระบวนการทำงปัญญา” หรือ Cognitive Disfluencyรวมทั้งการย้ำเตือน การใช้สัญลักษณ์ และวาทกรรมที่โดนใจรวมทั้งอาจสร้างหรือทำสิ่งที่ แปลกใหม่ ล่อแหลม ท้าทายต่อความถูกต้องเชิงวัฒนธรรมและกฎหมายเพื่อสร้างความคงทนในการจดจำสิ่งที่ได้รับรู้มาจากกระบวนการสร้างความสนใจ

๓. กระบวนการแสดงออกเป็นผลิตภาพ เป็นกระบวนการเชื่อมโยงและถ่ายโอนของกระบวนการทำงปัญญามาสู่พฤติกรรม สังเกตได้จากพฤติกรรมการแสดงออก ทั้งการพูดและการกระทำ ซึ่งไม่เพียงแต่การเลียนแบบของการได้รับรู้ หรือเรียนรู้มาเท่านั้น ยังเป็นกระบวนการที่สร้างแบบแผนพฤติกรรมใหม่ที่มีแบบแผนเฉพาะแห่งตนขึ้นมาด้วย

๔. กระบวนการสร้างแรงจูงใจเป็นแบบอย่าง ในกระบวนการนี้เป็นการยืนยันและรับเอาแบบแผนแห่งตนเข้ามาเป็นบุคลิกภาพของตน ในขั้นนี้อาจมีการให้รางวัลตนเอง หรือสนับสนุนการกระทำของตนเอง รวมทั้งเผยแพร่แบบอย่างของตนสู่ผู้อื่นให้เกิดการเรียนรู้ และเกิดเป็นกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมขึ้นต่อๆ ไป

เมื่อมีความเข้าใจตรงกันในกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมแล้ว สามารถนำหลักการและกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมดังกล่าวมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับสังคม ด้วยการออกกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบต่างๆ เพื่อใช้สำหรับการควบคุม ส่งเสริม ป้องกัน กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และกำหนดมาตรการหรือแนวทางให้สังคมได้เรียนรู้ในทิศทางที่เหมาะสมสร้างความสงบสุขในสังคมได้ นอกจากนั้นความเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมยังสามารถอธิบาย วิเคราะห์สาเหตุต่างๆ ของปรากฏการณ์ในสังคมตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม หรือ Social Learning Theory เพื่อสร้างความเข้าใจและนำไปสู่การแก้ไขที่ถูกต้องเหมาะสม และไม่เป็นการสร้าง หรือซ้ำเติมปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งไม่สามารถแก้ปัญหาให้ลดลงหรือหมดไปได้การเรียนรู้ทางสังคม มีความเกี่ยวข้องกับสังคมแห่งการเรียนรู้

---

[๓๘] อนุช อาภาภิรม. **วิถีทรรศน ชุด ภูมิปญญาลำดับที่ ๑๘ : ฉากความรุนแรงในยุคโลกาภิวัตน**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท อมรินทรพริ้นติ้งแอนดพับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๔๓.

เพราะสังคมแห่งการเรียนรู้เป็นสังคมที่รู้จักปรับตัวอย่างเหมาะสมและไม่มีความผิดพลาดเกิดขึ้นอย่างซ้ำๆ ถ้าความผิดพลาดเกิดขึ้นอย่างซ้ำๆ หรือที่เรียกว่าประวัติศาสตร์ซ้ำรอยนั้น ไม่เป็นที่ปรารถนาของสังคม แต่ยังคงมีปรากฏให้ได้พบเห็นอยู่เป็นประจำ การทำให้ยอมรับความผิดพลาดซ้ำแล้วซ้ำอีกไม่ควรเป็นวิธีการที่น่าส่งเสริมการพัฒนาสังคมเพื่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ ผู้รับผิดชอบจึงควรนำเอา (Adopting) กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา และการใช้อำนาจในระดับชาติได้แก่อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ ที่เป็นอำนาจรูปนัย รวมทั้งอำนาจอรูปนัยต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคมอีกมากในระดับองค์กรต่างๆ รวมทั้งในสถาบันการศึกษา ซึ่งมีอำนาจและการใช้อำนาจในรูปแบบเดียวกับระดับชาติเช่นกัน เพียงแต่ขอบเขตอำนาจนั้นแคบกว่าและเรียกชื่ออำนาจแตกต่างกันเท่านั้น กระบวนการต่างๆ ของการเรียนรู้ทางสังคมยังประกอบด้วยกระบวนการย่อยที่ซับซ้อนอีกมาก ผู้ที่สนใจและมีหน้าที่รับผิดชอบจึงควรหันมาให้ความสนใจกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมเพื่อนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม[๓๙]

ออซูเบล (Ausubel , David ๑๙๖๓) เป็นนักจิตวิทยาแนวปัญญานิยม

๑. ทฤษฎีของออซูเบลเป็นทฤษฎีที่หาหลักการอธิบายการเรียนรู้ที่เรียกว่า "Meaningful Verbal Learning" โดยเฉพาะ การเชื่อมโยงความรู้ที่ปรากฏในหนังสือที่โรงเรียนใช้กับความรู้เดิมที่อยู่ในสมองของผู้เรียน ในโครงสร้างสติปัญญา(Cognitive Structure) หรือการสอนโดยวิธีการให้ข้อมูลข่าวสาร ด้วยถ้อยคำทฤษฎีของออซูเบล เน้นความสำคัญของการเรียนรู้อย่างมีความเข้าใจทฤษฎีของออซูเบลบางครั้งเรียกว่า "Subsumption Theory"

๒. ทฤษฎีกลุ่มพุทธิปัญญา (Cognitivism) ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๖๐ นักทฤษฎีการเรียนรู้เริ่มตระหนักว่า การที่จะเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์นั้น จะต้องผ่านการพิจารณา ไตร่ตรอง การคิด (Thinking) เช่นเดียวกับพฤติกรรม และควรเริ่มสร้างแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ในทรรศนะของการเปลี่ยนแปลงกระบวนการคิด(Mental change) มากกว่าการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม ดังนั้นจึงมีการเปลี่ยนกระบวนทัศน์จากความสนใจเกี่ยวกับสิ่งเร้ากับการตอบสนอง

๓. กลุ่มพุทธิปัญญา (Cognitivism)กลุ่มพุทธิปัญญา ให้ความสนใจเกี่ยวกับกระบวนการคิดการให้เหตุผลของผู้เรียน ซึ่งแตกต่างจากทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ที่มุ่งเน้นพฤติกรรมที่สังเกตได้เท่านั้น โดยมิได้สนใจกับกระบวนการคิดหรือกิจกรรมทางสติปัญญาของมนุษย์

๔. การเรียนรู้อย่างมีความหมายคือ ผู้เรียนได้เชื่อมโยง (Subsumme) สิ่งที่จะต้องเรียนรู้ใหม่กับความรู้เดิมที่มีมาก่อนที่มีในโครงสร้างในสติปัญญาของผู้เรียนมาแล้วออซูเบลให้ความหมายการเรียนรู้อย่างมีความหมาย(Mearningful learning) ว่า เป็นการเรียนที่ผู้เรียนได้รับมาจากการที่ผู้สอนอธิบายสิ่งที่จะต้องเรียนรู้ให้ทราบและผู้เรียนรับฟังด้วยความเข้าใจโดยผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนรู้กับโครงสร้างพุทธิปัญญาที่ได้เก็บไว้ในความทรงจำ และจะสามารถนำมาใช้ในอนาคต ออซูเบลได้ชี้ให้เห็นว่าทฤษฎีนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะอธิบายเกี่ยวกับพุทธิปัญญา

๕. ประเภทของการเรียนรู้โดยการรับอย่างมีความหมาย

๑. Subordinate learning

---

[๓๙] สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. **ทฤษฎีและเทคนิคการปรับเปบี่ยนพฤติกรรม (พิมพ์ครั้งที่ ๖)**.กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (๒๕๕๐).

๑.๑DeriverationSubsumptionเป็นการเชื่อมโยงสิ่งที่จะต้องเรียนรู้ใหม่กับหลักการหรือกฎเกณฑ์ที่เคยเรียนมาแล้ว โดยการได้รับข้อมูลมาเพิ่ม เช่น มีคนบอก

๑.๒ Correlative subsumptionเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายเกิดจากการขยายความ หรือปรับโครงสร้างทางสติปัญญาที่มีมาก่อนให้สัมพันธ์กับสิ่งที่จะเรียนรู้ใหม่

๒. Superordinate learningเป็นการเรียนรู้โดยการอนุมาน โดยการจัดกลุ่มสิ่งที่เรียนใหม่เข้ากับความคิดรวบยอดที่กว้างและครอบคลุมความคิดยอดของสิ่งที่เรียนใหม่

๓. Combinatorial learningเป็นการเรียนรู้หลักการ กฎเกณฑ์ต่างๆเชิงผสม ในวิชาคณิตศาสตร์ หรือ วิทยาศาสตร์ โดยการใช้เหตุผล หรือการสังเกต

๖. เทคนิคการสอนออซูเบลได้เสนอแนะเกี่ยวกับ Advance organizer เป็นเทคนิคที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมายจากการสอนหรือบรรยายของครู โดยการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างความรู้ที่มีมาก่อนกับข้อมูลใหม่ หรือความคิดรวบยอดใหม่ ที่จะต้องเรียน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายที่ไม่ต้องท่องจำ หลักการทั่วไปที่นำมาใช้ คือ

- การจัด เรียบเรียง ข้อมูลข่าวสารที่ต้องการให้เรียนรู้ ออกเป็นหมวดหมู่
- นำเสนอกรอบ หลักการกว้างๆ ก่อนที่จะให้เรียนรู้ในเรื่องใหม่
- แบ่งบทเรียนเป็นหัวข้อที่สำคัญ และบอกให้ทราบเกี่ยวกับหัวข้อสำคัญ

๗. สรุปได้ว่า การเรียนรู้อย่างมีความหมาย (Mearningful learning)ออซูเบล เป็นทฤษฎีกลุ่มพุทธิปัญญา เน้นความสำคัญของผู้เรียน ออซูเบลจะสนับสนุนทั้ง Discovery และ Expository technique ซึ่งเป็นการสอนที่ครูให้หลักเกณฑ์ และผลลัพธ์ ออซูเบลมีความเห็นว่าสำหรับเด็กโต (อายุเกิน๑๑หรือ ๑๒ ปี)นั้น การจัดการเรียนการสอนแบบ Expository technique น่าจะเหมาะสมกว่าเพราะเด็กวัยนี้สามารถเข้าใจเรื่องราว คำอธิบายต่างๆได้[๔๐]

กฎการเรียนรู้

หลักการเรียนรู้ของทฤษฎี กลุ่มเกสตัลท์เน้นการเรียนรู้ที่ส่วนรวมมากกว่าส่วนย่อย ซึ่งจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และการเรียนรู้เกิดขึ้นจาก ๒ ลักษณะคือ

๑. การรับรู้ (Perception) เป็นการแปรความหมายจากการสัมผัสด้วยอวัยวะสัมผัสทั้ง ๕ ส่วนคือหู ตา จมูก ลิ้นและผิวหนัง การรับรู้ทางสายตาจะประมาณร้อยละ ๗๕ ของการรับรู้ทั้งหมด ดังนั้นกลุ่มของเกสตัลท์จึงจัดระเบียบการรับรู้โดยแบ่งเป็นกฎ ๕ ข้อ เรียกว่า กฎแห่งการจัดระเบียบ คือ

๑.๑ กฎแห่งความชัดเจน (Clearness) การเรียนรู้ที่ดีต้องมีความชัดเจนและแน่นอน เพราะผู้เรียนมีประสบการณ์เดิมแตกต่างกัน

๑.๒ กฎแห่งความคล้ายคลึง (Law of Similarity) เป็นการวางหลักการรับรู้ในสิ่งที่คล้ายคลึงกันเพื่อจะได้รู้ว่าสามารถจัดเข้ากลุ่มเดียวกัน

๑.๓ กฎแห่งความใกล้ชิด (Law of Proximity) เป็นการกล่างถึงว่าถ้าสิ่งใดหรือสถานการณ์ใดที่มีความใกล้ชิดกัน ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะรับรู้สิ่งนั้นไว้แบบเดียวกัน

---

[๔๐] Ausubel, David P. (๑๙๖๘). **Educational Psychology**. New York: A Cognitive View : Holt Rinchart and Winston.

๑.๔ กฎแห่งความต่อเนื่อง (Law of Continuity) สิ่งเร้าที่มีทิศทางในแนวเดียวกัน ซึ่งผู้เรียนจะรับรู้ว่าเป็นพวกเดียวกัน

๒. การหยั่งเห็น (Insight) หมายถึง การทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนเกิดการชำนาญ

บี เอฟ สกินเนอร์ B.F. Skinner ทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขการกระทำทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขการกระทำ พัฒนาขึ้นและมีแนวความคิดพื้นฐานว่า พฤติกรรมของมนุษย์ตกอยู่ภายใต้การควบคุมของเงื่อนไขการเสริมแรงและลงโทษการเสริมแรงมี ๒ประเภท คือ[๔๑]

๑.การเสริมแรงทางบวก (Positive reinforcement)

๒. การเสริมแรงทางลบ (Negative reinforcement)

- การเสริมแรงทางบวก

เป็นการกระทำชนิดหนึ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจกับผู้เรียนและความพึงพอใจนั้นทำให้เกิดการตอบสนองที่ต้องการมากครั้งขึ้นหรือตอบสนองอย่างเข้มข้นขึ้น เช่น การให้อาหาร คำชมเชย ของขวัญ ฯลฯ

- การเสริมแรงทางลบ

เป็นการพยายามทำให้เกิดการตอบสนองเพิ่มขึ้น หรือเข้มข้นขึ้น โดยการกำจัดสิ่งเร้าที่ไม่พึงประสงค์ออกไป เช่น การกำจัดเสียงดัง การลดการลงโทษ การลดการดุด่า เป็นต้นการลงโทษ (Punishment)การลงโทษจะให้ผลตรงกันข้ามกับการเสริมแรง กล่าวคือ การเสริมแรงเป็นการทำให้การตอบสนองเพิ่มมากขึ้น แต่การลงโทษเป็นการทำให้การตอบสนองลดน้อยลง การลงโทษทำโดยการให้สิ่งเร้าที่ไม่พึงประสงค์หรือสิ่งเร้าที่เป็นภัย ในทันทีทันใดหลังจากการแสดงพฤติกรรมที่ไม่ดีหรือไม่ต้องการออกมา

ภาพประกอบที่ ๗ ตารางเสริมแรง
ทฤษฎีการเรียนรู้ของ บี เอฟ สกินเนอร์ B.F. Skinner

---

[๔๑] Skinner, B.F. ๑๙๗๒. **Beyond Freedom and Dignity**. New York : Alfred A. Knopf.

ทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำนั้น พฤติกรรมหรือการตอบสนองจะขึ้นอยู่กับการเสริมแรงเป็นสำคัญการเสริมแรง พฤติกรรมดำเนินไปอย่างซ้ำๆ สม่ำเสมอพฤติกรรมการทำโทษ พฤติกรรมจะค่อยๆ ลดลง

การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain based Learning: BBL)

สมองกับการเรียนรู้

๑. คนเราเกิดมาพร้อมกับจำนวนเซลสมองที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

๒. การขยายตัวของสมองไม่ได้มาจากการเพิ่มจำนวนเซลของสมอง แต่มาจาก“ใยประสาท”

๓. สมองมีความยืดหยุ่น หากเราใช้สมองในการแก้ไขปัญหา สมองก็จะมีการสร้างใยประสาทเพิ่มขึ้น แต่ถ้าไม่ได้ใช้ใยประสาทก็จะถูกทาลายลงไป

๔. อารมณ์มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ โดยอารมณ์จะเป็นตัวช่วยเราในการเรียกความทรงจำเดิมที่เก็บไว้ในสมอง

๕. ภาวะของสมองที่เหมาะสมที่สุดต่อการเรียนรู้ว่า ความตื่นตัวแบบผ่อนคลาย (Relaxed alertness)

๖. การเรียนรู้จะประสบความสำเร็จที่สุดเมื่อกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับประสบการณ์ทางกายภาพที่เป็นรูปธรรมจับต้องได้

๗. เราจะจำสิ่งต่าง ๆ ได้แม่นยำที่สุดเมื่อข้อเท็จจริงต่างๆ และทักษะฝังอยู่ในจากกิจกรรมในชีวิตจริงตามธรรมชาติ ซึ่งจะทำให้เกิดความจำการเรียนรู้โดยอาศัยประสบการณ์

๘. เราเรียนรู้สิ่งต่างๆ เหล่านั้นโดยการปฏิบัติ หรือการฝึกทา

๙. สมองซีกซ้าย คือ ตรรกะ ตัวเลข การวิเคราะห์

๑๐.สมองซีกขวา สั่งการเกี่ยวกับ ศิลปะ ดนตรี จินตนาการ การสังเคราะห์

พื้นฐาน ๓ ข้อของการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain based Learning: BBL)

๑. การทำให้เด็กเกิดการตื่นตัวแบบผ่อนคลาย

- การสร้างบรรยากาศให้เด็กไม่รู้สึกเหมือนถูกกดดัน แต่มีความท้าทาย ชวนให้ค้นคว้าหาคำตอบ

๒. การทำให้เด็กจดจ่อในสิ่งเดียวกัน

- การใช้สื่อหลาย ๆ แบบ รวมทั้งการยกปรากฏการณ์จริงมาเป็นตัวอย่าง และการเปรียบเทียบให้เห็นภาพ
- การเชื่อมโยงความรู้หลาย ๆ อย่าง
- การอธิบายปรากฏการณ์ด้วยความรู้ที่เด็กได้รับ

๓. ทำให้เกิดความรู้จากการกระทำด้วยตนเอง

- การให้เด็กได้ลงมือทดลอง ประดิษฐ์ หรือได้เล่าประสบการณ์จริงที่เกี่ยวข้อง

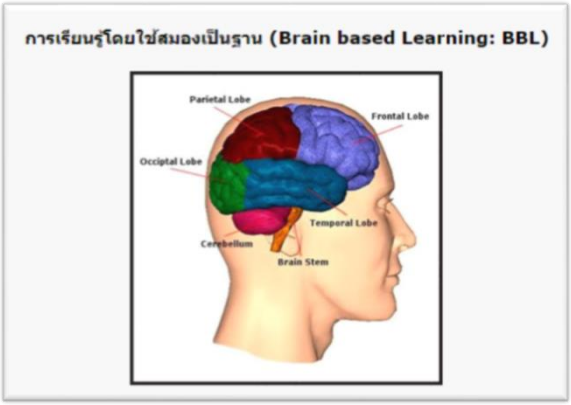

ภาพประกอบที่ ๘ สมองกับการเรีนนรู้ (Brain based Learning: BBL)

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน หมายถึง แนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักการของสมองกับการเรียนรู้ การเรียนรู้ต้องใช้ทุกส่วนทั้งการคิด ความรู้สึกและการลงมือปฏิบัติไปพร้อมๆ กัน ซึ่งเป็นการสรุปความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

วิโรจน์ ลักขณาอดิสร[๔๒] ได้เสนอทฤษฎีการเรียนรู้ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานไว้ดังนี้

ทฤษฎีที่ ๑ การเรียนรู้อย่างมีความสุข เด็กแต่ละคนต้องได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์ที่มีหัวใจ เด็กมีสิทธิ์ที่จะเป็นตัวของตัวเองไม่เหมือนใคร

๑. เน้นการสอนด้วยการตั้งคำถามอธิบายด้วยคำถาม

๒. เปิดโอกาสให้เด็กได้ลอง แต่อาจจะมีสัญญาในการจำกัดความเสียหาย

๓. เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกแนวทางในการเรียนรู้ของตนเองตามความถนัดและความสนใจ

๔. ทำให้สิ่งที่เรียนรู้เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันหรือสามารถเปรียบเทียบได้ในชีวิตประจำวัน

๕. เรียนรู้จากง่ายไปหายาก

๖. วิธีการเรียนรู้ต้องสนุกสนานไม่น่าเบื่อ

๗. เน้นให้เด็ก ๆ ได้ใช้ความคิด ทั้งคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์และใช้จินตนาการ

๘. การประเมินผลต้องมุ่งประเมินผลในภาพรวมและให้เด็กได้ประเมินผลตนเอง

ทฤษฎีที่ ๒ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

๑. การเรียนรู้เป็นกลุ่ม

๒. ใช้คำถามเป็นสื่อการเรียนรู้ให้คิด

๓. การจำลองสถานการณ์ (What if ?)

๔. เน้นให้เด็กทำกิจกรรมและสร้างผลงาน

---

[๔๒] วิโรจน์ ลักขณาอดิสร. (๒๕๕๐). **การเรียนรู้ตามหลักการเรียนโดยใช้สมองเป็นฐาน** . เข้าถึงได้ใน http//www.seedlearning.com/ (๑๐ มีนาคม ๒๕๖๑).

๕. เน้นให้เด็กใช้จินตนาการ

๖. เน้นการเชื่อมโยงกับชีวิตจริง

๗. เน้นการใช้กิจกรรมกลุ่ม เกม การอภิปรายฯลฯ

๘. การสร้างสิ่งแวดล้อมเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง

๙. การประเมินผล สนับสนุนให้เด็กไม่กลัวการแข่งขันด้วยการทดสอบบ่อยๆการให้เด็กยอมรับผลการประเมินและวางแผนในการแก้ไขปรับปรุงด้วยตนเองการประเมินผลจากผลงานของเด็กและพฤติกรรม

ทฤษฎีที่ ๓ การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด

๑. การคิดเชิงวิเคราะห์ มีความสามารถในการจำแนก แยกแยะองค์ประกอบต่างๆ และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้นเพื่อค้นหาสภาพความเป็นจริงหรือสิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้

๒. การคิดเปรียบเทียบ มีความสามารถในการพิจารณาเปรียบเทียบได้สองลักษณะ คือ การเทียบเคียงความเหมือนและหรือความแตกต่างระหว่างสิ่งหนึ่งกับสิ่งอื่นๆตามเกณฑ์

๓. การคิดสังเคราะห์ มีความสามารถในการรวบรวมส่วนประกอบย่อยต่างๆ มาหลอมรวมได้อย่างผสมผสานจนกลายเป็นสิ่งใหม่

๔. การคิดเชิงวิพากษ์ มีความสามารถในการพิจารณา ประเมินและตัดสินสิ่งต่างๆ หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นที่มีข้อสงสัยหรือข้อโต้แย้งโดยการพยายามแสวงหาคำตอบที่มีความสมเหตุสมผล

๕. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลมีหลักเกณฑ์และหลักฐานอ้างอิงก่อนตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อ

๖. การคิดเชิงประยุกต์ มีความสามารถทางสมองในการคิดนำความรู้มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

๗. การคิดเชิงมโนทัศน์ มีความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลทั้งหมดโดยมีการจัดระบบ จัดลำดับความสำคัญของข้อมูล เพื่อสร้างความคิดรวบยอด (Concept)

๘. การคิดเชิงกลยุทธ์ มีความสามารถในการกำหนดวิธีการทำงานที่ดีที่สุดโดยใช้จุดแข็งที่ตัวเองมี มีความยืดหยุ่นพลิกแพลงได้ภายใต้สภาวการณ์ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

๙. การคิดเพื่อแก้ไขปัญหา มีความสามารถในการขจัดสภาวะความไม่สมดุลที่เกิดขึ้นโดยพยายามปรับตัวเองและสิ่งแวดล้อมให้กลับเข้าสู่สภาวะสมดุล

๑๐. การคิดเชิงบูรณาการ มีความสามารถในการเชื่อมโยงข้อมูลหรือแนวคิดหน่วยย่อยๆ ทั้งหลายที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลเข้าด้วยกันกับเรื่องหลักได้อย่างเหมาะสมกลมกลืนเป็นองค์รวมหนึ่งเดียวที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์

๑๑. การคิดเชิงสร้างสรรค์ มีความสามารถในการขยายขอบเขตความคิดที่มีอยู่เดิมสู่ความคิดที่แปลกใหม่ โดยเป็นความคิดที่ใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม

๑๒. การคิดเชิงอนาคต มีความสามารถในการคาดการณ์แนวโน้มที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างชัดเจนและสามารถนำสิ่งที่คาดการณ์นั้นมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมโดยจะต้องฝึกนักเรียนในสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้

๑๒.๑ ฝึกสังเกต
๑๒.๒ ฝึกบันทึก
๑๒.๓ ฝึกการนำเสนอ
๑๒.๔ ฝึกการฟัง
๑๒.๕ ฝึกการอ่าน การค้นคว้า
๑๒.๖ ฝึกการตั้งคำถามและตอบคำถาม
๑๒.๗ ฝึกการเชื่อมโยงทางความคิด
๑๒.๘ ฝึกการเขียนและเรียบเรียงความคิดเป็นตัวหนังสือ

ทฤษฎีที่ ๔ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย ศิลปะ ดนตรีกีฬา โดยควรจะมีความสอดแทรกหลักการของความเหมือน หลักการของความแตกต่าง หลักการของความเป็นฉันการผ่อนคลายทางอารมณ์ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ความสำคัญก็คือ การสร้างความสมดุลระหว่างความท้าทายอยากรู้กับความผ่อนคลาย มีระเบียบวินัยที่จากตนเองการใช้คำถามเพื่อให้ค้นหาคำตอบว่าทำไมต้องมีระเบียบวินัย การผิดระเบียบและวินัยย่อมต้องมีเหตุผล แต่เหตุผลไม่ใช่ตัวตัดสินถูกผิด

ทฤษฎีที่ ๕ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย การฝึกฝนกาย วาจา ใจ

๑. สอนโดยใช้อุทาหรณ์แล้วตั้งคำถามให้เด็กตอบ แล้วให้เด็กสรุปด้วยตัวเอง

๒. สอนโดยใช้การแฝงสาระ การพูดคุยถามความเห็นไม่ใช่ให้เด็กจำในสิ่งที่สั่งฟังในสิ่งที่พูด

- ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ จึงได้เสนอกรอบในการจัดกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ ดังนี้

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นที่ครูวางแผนในการสนทนากับนักเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมให้เข้าใจในสิ่งที่จะเรียน และสามารถเชื่อมโยงไปสู่เรื่องที่จะเรียนได้

๒. ขั้นตกลงกระบวนการเรียนรู้ เป็นขั้นที่ครูและนักเรียนตกลงร่วมกันว่านักเรียนจะต้องทำกิจกรรมใดบ้าง อย่างไร และจะมีวิธีวัดและประเมินผลอย่างไร

๓. ขั้นเสนอความรู้ใหม่ เป็นขั้นที่ครูจะต้องเชื่อมโยงประสบการณ์การต่าง ๆมาสร้างองค์ความรู้ใหม่ คือ การสอนหรือการสร้างความคิดรวบยอดให้แก่นักเรียน จนเกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียน

๔. ขั้นฝึกทักษะ เป็นขั้นที่นักเรียนเข้ากลุ่มแล้วร่วมมือกันเรียนรู้ และสร้างผลงานในขั้นนี้คำว่า ฝึกทักษะ หมายถึง การวิจัย การฝึกปฏิบัติการทดลอง การสังเกตจากสิ่งแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ การทำแบบฝึกการวาดภาพ และการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ จนประสบผลสำเร็จได้ผลงานออกมา (ผลงานควรชัดเจนน่าสนใจ ไม่ใช่ใส่กระดาษ A๔ หรือกระดาษแผ่นเล็ก ๆ แต่ควรเป็นกระดาษขนาดใหญ่ เช่นกระดาษปรู๊ฟ ใช้นำเสนออาจเป็นการเขียนธรรมดาหรือแผนผังความคิด)

๕. ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นขั้นที่ตัวแทนแต่ละกลุ่มที่ได้จากการจับสลาก ออกมาเสนอผลงาน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๖. ขั้นสรุปความรู้ เป็นขั้นที่ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้แล้วให้นักเรียนทำใบงานเป็นรายบุคคล แล้วเปลี่ยนกันตรวจโดยครูและนักเรียนร่วมกันเฉลย แล้วให้นักเรียนแต่ละคนปรับปรุงผลงานตนเอง ให้ถูกต้องครูรับทราบแล้วเก็บผลงานไว้ในแฟ้มสะสมงานของตนเอง

๗. ขั้นกิจกรรมเกม เป็นขั้นที่ครูจัดทำข้อสอบมาให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคลโดยไม่ซักถามกัน ส่งเป็นกลุ่มแล้วเปลี่ยนกันตรวจเป็นกลุ่ม โดยครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแล้วให้แต่ละกลุ่มหาค่าคะแนนเฉลี่ย บอกครูบันทึกไว้แล้วประกาศผลเกม กลุ่มใดได้คะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดเป็นกลุ่มชนะเลิศ[๔๓]

การจัดกิจกรรมทั้ง ๗ ขั้นตอนนี้ เป็นกิจกรรมประสมประสานระหว่างการใช้กระบวนการกลุ่ม แผนผังความคิด ใบงาน และเกม เป็นหลักการที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ลงมือทำเองได้ฝึกฝนซ้ำในเรื่องเดิมทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และจดจำได้แม่นยำ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และยังสอดคล้องกับหลักการเรียนของ BBL (Brain Based Learning) คือการเรียนเรื่องเดิมโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ได้แม่นยำ และจำได้นาน

นิราศ จันทรจิตร จึงได้เสนอกรอบในการจัดกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ ดังนี้

๑. ขั้นการสร้างความสนใจหรือนำเข้าสู่บทเรียน กิจกรรมในขั้นตอนนี้มีจุดประสงค์เพื่อเตรียมความพร้อม สร้างความสนใจหรือแรงจูงใจในการที่จะเรียนรู้เรื่องใหม่ ซึ่งอาจมีการตรวจสอบและทบทวนความรู้พื้นฐานของผู้เรียนไปพร้อมด้วย โดยผู้สอนอาจคิดหากิจกรรมมาใช้ประกอบในขั้นนี้เป็นกิจกรรมที่สร้างบรรยากาศในการเรียน ไม่เคร่งเครียดจนเกินไป เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นเร้าให้ผู้เรียนมีความพร้อมในทุกด้านในการเผชิญเหตุการณ์หรือสถานการณ์การเรียนรู้ที่จะตามมาในรูปแบบต่างๆ ในลักษณะที่ง่ายไม่ซับซ้อน และน่าสนใจ ได้แก่ กิจกรรมเกม เพลง เรื่องเล่า การแสดงความคิดเห็น การแสดงบทบาทท่าทาง การแข่งขัน ปริศนาข้อความ การตอบ คำถาม การอภิปรายเหตุการณ์เรื่องราวจากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อภาพเคลื่อนไหวหรือภาพนิ่ง สื่อวิซีดีหรือ สื่อของจริง หรือการตรวจสอบความรู้พื้นฐานด้วยวิธีการที่เหมาะสม ซึ่งเป็นประเด็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบริบทของเนื้อหาสาระที่จะเรียนรู้ใหม่ ทั้งในรูปแบบของกลุ่มหรือผู้เรียนรายบุคคล

๒. ขั้นนำเสนอความรู้ใหม่ หรือขั้นการสำรวจความรู้หรือการเรียนรู้เนื้อหาสาระใหม่จากการนำเสนอของครู จากสื่อการเรียนหรือจากการที่ผู้เรียนลงมือสำรวจศึกษา ค้นหาคำตอบจากแหล่งความรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายน่าสนใจ และไม่ซับซ้อนหรือเป็นนามธรรมยากที่ทำความเข้าใจมากเกินไป ซึ่งมีหลักการสำคัญของกิจกรรมในขั้นนี้ คือ จัดให้นักเรียนมีโอกาสทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันหรือรายบุคคล รับรู้และทำความเข้าใจในเนื้อหาหรือบทเรียนใหม่ด้วยประสาทสัมผัสรับรู้ที่หลากหลายเป็นรูปธรรมมากกว่า รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์และการร่วมมือกันเรียนกับผู้อื่น การจัดลำดับขั้นตอนของเนื้อหาความรู้ที่เชื่อมโยงต่อเนื่องและมีเหตุผลอธิบายได้ การเรียนรู้จากสื่อที่น่าสนใจเหมาะกับเนื้อหาในบทเรียน ข้อมูลความรู้ที่จัดให้เรียนควรสอดคล้องกับวิถีชีวิตจริงของผู้เรียน ดังนั้น กิจกรรมการเรียนในขั้นนี้จึงจำเป็นต้องใช้สื่อ กิจกรรม และวิธีที่หลากหลาย ผู้เรียนมีโอกาสลงมือปฏิบัติและทำความเข้าใจด้วยตนเองให้มากที่สุด

๓. ขั้นการวิเคราะห์และสรุปหรือสร้างความคิดรวบยอด เป็นกิจกรรมการเรียนที่มุ่งให้ผู้เรียนนำข้อมูลความรู้ใหม่ที่ได้รับแต่ยังไม่มีการนำมาจัดระบบระเบียบให้เป็นความคิดรวบยอดหรือองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนั้น จึงต้องจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนนำมาสังเคราะห์หรือสรุปเป็นความรู้ความคิดรวบยอดของบทเรียน ซึ่งอาจใช้แผนภูมิกราฟิกหรือผังความคิดช่วยในการสังเคราะห์และสรุปความรู้ หากมีเวลาพออาจจัดกิจกรรมเริ่มจากนักเรียนแต่ละคนคิดสรุปของตนก่อน

---

[๔๓] มลรัตน์ สุนทรโรจน์. **นวัตกรรมตามแนวคิดแบบ Backward Design**. กรุงเทพฯ : ช้างทอง, ๒๕๕๐.

แล้วสังเคราะห์เชื่อมโยงไปยังกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่โดยจัดเป็นกิจกรรมที่ใช้ทักษะการพูดการเขียนและการคิดควบคู่กันของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความแตกฉานในการแสดงความคิดเห็นรอบด้าน ก่อนนำไปสู่การพิจารณาตัดสินลงความคิดเห็นในข้อมูลความรู้นั้นในขั้นต่อมา

๔. ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้และขั้นการฝึกปฏิบัติ ในกรณีที่การเรียนรู้ครั้งนั้นมีจุดประสงค์ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย และตัดสินใจหรือลงความคิดเห็นในข้อสรุปที่น่าเชื่อถือได้ และเกิดมุมมองทางความคิดที่แตกต่างกัน จึงเห็นว่ากิจกรรมดังกล่าวจะช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในความรู้นั้นมากขึ้น ประกอบกับเมื่อผู้เรียนได้รับการฝึกปฏิบัติหรือฝึกทักษะอย่างต่อเนื่อง ก็น่าจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณค่าและมีความหมายต่อตนเองมากขึ้นด้วย

๕. ขั้นประยุกต์ใช้ความรู้ เป็นกิจกรรมการเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนนำความรู้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ปัญหาที่เผชิญใหม่ เพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้องและเป็นที่ยอมรับซึ่งผู้เรียนที่มีวุฒิภาวะสูงอาจปรับใช้กิจกรรมประยุกต์ควบคู่กันการขยายหรือการองค์ความรู้ใหม่ เนื่องจากขั้นการขยายความรู้ เป็นขั้นกิจกรรมที่สนับสนุนให้ผู้เรียนใช้ประสบการณ์ความรู้เพิ่มเติมผนวกกับความคิดที่จะนำไปใช้ในสถานการณ์ปัญหาใหม่ เพื่อปรับเปลี่ยนและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่นำไปสู่แนวคิด วิธีการปฏิบัติใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิมในลักษณะสร้างสรรค์ เพราะการขยายความรู้จะมีความซับซ้อนมากกว่าเมื่อพิจารณาในบริบทของการประยุกต์ให้ความรู้

๖. ขั้นการและประเมินผลการเรียน เป็นกิจการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจครอบคลุมบริบทเนื้อเนื้อหาของบทเรียน และทำให้ผู้สอนรับรู้ว่าจุดประสงค์การเรียนรู้หรือตัวชี้วัดนั้นผ่านการณ์ตรวจสอบว่านักเรียนบรรลุหรือยังและบรรลุผลในระดับใด ยังต้องการปรับปรุงเพื่อเติมในประเด็นใดบ้าง

เจนเซ่น (Jensen)[๔๔] ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๑. Preparation เป็นการเตรียมสมองสำหรับการเชื่อมโยงความรู้ ผู้สอนอาจจะให้กำลังใจหรือกระตุ้นผู้เรียนด้วยการอภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแล้วและสอบถามความต้องการของผู้เรียนว่าต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับอะไรในหัวข้อนั้นอีกบ้าง

๒. Acquisition เป็นการเตรียมสมองเพื่อซึมซับข้อมูลใหม่ สมองจะเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลความรู้เพิ่มเติมกับข้อมูลใหม่ตามความเป็นจริงอย่างสร้างสรรค์

๓. Elaboration ผู้เรียนจะเรียนรู้โดยการใช้ข้อมูลและข้อคิดเห็นเพื่อสนับสนุนเชื่อมโยงการเรียนรู้และเพื่อตรวจสอบแก้ไขข้อมูลที่ผิดพลาด

๔. Memory Formation สมองจะทำงานภายใต้สถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยดึงข้อมูลจากการเรียนรู้รวมทั้งอารมณ์และสภาพทางร่างกายของผู้เรียนในเวลานั้นมาใช้แบบไม่รู้ตัวเป็นไปโดยอัตโนมัติ การสร้างความจำเกิดขึ้นทั้งในขณะที่ผู้เรียนพักผ่อนและนอนหลับ

๕. Functional Integration ผู้เรียนจะประยุกต์ข้อมูลเดิมมาใช้กับสถานการณ์ เช่น ผู้เคยเรียนการซ่อมเครื่องมือ อุปกรณ์ โดยการดูการซ่อมเตาอบที่บ้านพักมาแล้วเขาต้องสามารถประยุกต์ทักษะการซ่อมเตาอบไปซ่อมอุปกรณ์ชนิดอื่นได้ด้วยจากแนวคิดพื้นฐานและทฤษฎีการเรียนรู้ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานตามที่กล่าวมาข้างต้น

---

[๔๔] Jensen. (๒๐๐๐). **Brain-based learning : the new science.**

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน หมายถึง แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักการสมองกับการเรียนรู้บนความคิดพื้นฐาน ๓ ด้าน คือ อารมณ์เป็นส่วนสำคัญในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน การเรียนรู้ต้องใช้ทุกส่วนทั้งการคิด ความรู้สึกและการลงมือปฏิบัติไปพร้อม ๆ กันจึงเป็นการเรียนรู้ที่ดีที่สุดกระบวนการและลีลานำไปสู่การสร้างแบบแผนอย่างมีความหมาย โดยใช้กระบวนการเรียนพัฒนาผลการเรียนรู้

๒.๓ ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม

ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social exchange theory) เปนแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย (Human behavior) หรือปฏิสัมพันธทางสังคม (Social interaction) ที่อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและบทบาทในการแลกเปลี่ยนที่มุงไปที่ความสัมพันธระหวางตนทุนและผลประโยชน โดยการแลกเปลี่ยนจะให้ความสำคัญกับผลประโยชนในรูปแบบกำไรมากกวาคุณคาในด้านความสัมพันธ[๔๕] (Homans, ๑๙๖๑) การแลกเปลี่ยนนี้จะถูกควบคุมทางสังคม จึงได้มีการกลาวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมทางสังคม (Social control) ดวย ซึ่งแนวคิดนี้เปนการอธิบายถึงกลไกทางสังคมที่นำมาควบคุมและลดพฤติกรรมที่ไมพึงประสงคของบุคคล สำหรับการนำทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคมกับแนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมทางสังคมมาประยุกตใช้กับหนวยทางสังคมระดับครอบครัวมีหลักการที่วา การแลกเปลี่ยนจะเกี่ยวของกับปฏิสัมพันธของสมาชิกโดยปฏิสัมพันธจะคงอยูหากมีการแลกเปลี่ยนไดรับการสนองตอบ แตหากการแลกเปลี่ยนไมได้รับการตอบสนองปฏิสัมพันธที่มีจะยุติลง ในขณะที่การควบคุมทางสังคมเปนความผูกพันสมาชิก เขากับกฎระเบียบทางสังคม และแนวคิดนี้ถูกนำเอามาใชในการอธิบายพฤติกรรมการกระทำรุนแรงในครอบครัวและการปองกันแกไข บนพื้นฐานความเชื่อที่วา บุคคลมีแนวโนมที่จะใช้ความรุนแรงในครอบครัว เมื่อคาดวาตนทุนการใช้ความรุนแรงจะต่ำกวาผลประโยชนที่ได้รับ รวมทั้งโครงสรางของสังคมและครอบครัวที่เปนสวนตัว (Privacy) จะลดการควบคุมทางสังคม และบุคคลจะกระทำความรุนแรงตอครอบครัว เนื่องจากเขาสามารถที่จะทำได้ (Gelles. ๒๐๐๔) ทั้งนี้เปนเพราะความโดดเดี่ยวทางสังคมจะนำไปสูการขาดการสนับสนุนทางสังคมและการควบคุมทางสังคมใน ๒ ลักษณะ คือ

๑) การขาดการสนับสนุนทางสังคม (Lack of social support) เปนการขาดโอกาสการได้รับความชวยเหลือสนับสนุนจากบุคคลภายนอกครอบครัว ทำให้คูสมรสต้องเผชิญปญหาตามลำพังและเกิดเปนความเครียดที่กอให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว

๒) การขาดการควบคุมทางสังคม (Lack of social support) เปนการขาดโอกาสในการเขารวมเปนสวนหนึ่งของสมาชิกทางสังคม จึงไมมีโอกาสที่กลุมหรือองคกรทางสังคมจะเขามาควบคุมพฤติกรรมของบุคคลทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งการขาดการควบคุมทางสังคมนี้ทำให้คูสมรสสามารถใช้ความรุนแรงตอกันได้โดยไมมีใครห้ามปรามการขาดการสนับสนุนและการควบคุมทางสังคม จะทำให้โอกาสที่สังคมจะเขามาแทรกแซงจนไมใช้ความรุนแรงในครอบครัวทำไมได้ ซึ่งทำให้ตนทุนของการใช้ความรุนแรงในการแกปญหาต่ำกวาวิธีการอื่น[๔๖]

---

[๔๕] Homans, G. C. (๑๙๖๑). **Social Behaviour: Its Elementary Forms**. New York: Harcourt, Brace &World.

[๔๖] Straus Gelles ;& Steinmetz. (๑๙๙๓). **Behind Closed Door: Violence in the America Family**.p.๖๗๐)

กลาวไดวาทฤษฎีการแลกเปลี่ยนและการควบคุมทางสังคม เปนแนวคิดในเชิงประยุกตจากหลักการเชิงทฤษฎีเพื่ออธิบายพฤติกรรมการกระทำรุนแรงในครอบครัวของบุคคล อันเกิดจากการเลือกที่จะกระทำความรุนแรงหากตนทุนของการใชความรุนแรงไมสูงกวาประโยชนที่จะไดรับในขณะเดียวกันการขาดความผูกพันทางสังคมก็เปนสาเหตุสำคัญที่มีผลตอการเกิดความรุนแรงในครอบครัว เนื่องจากจะทำใหครอบครัวขาดการสนับสนุนทางสังคมและการควบคุมทางสังคม อันทำใหไมไดรับการควบคุมพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวจากสังคมภายนอกนั่นเองดังนั้นคูสมรสจึงเลือกใชความรุนแรงในการ แก้ปญหาในเรื่องนี้ ปญชลีโชติคุต ไดระบุถึงความสัมพันธระหวางการควบคุมทางสังคมกับความรุนแรงในครอบครัวแสดงไดดังภาพ

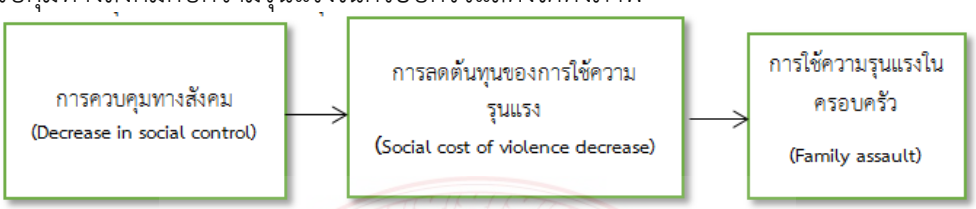

ภาพประกอบที่ ๙ การควบคุมทางสังคมกับการใชความรุนแรงในครอบครัว
ที่มา : ปญชลี โชติคุต. (๒๕๔๑). การใชความรุนแรงตอคูสมรส. หนา๒๖.

ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social Exchange Theory) ได้พยายามอธิบายให้เข้าใจถึงการเพิ่มและสูญเสียอำนาจ เหมือนกับกระบวนการแลกเปลี่ยนอิทธิพลระหว่างผู้นำกับผู้ตามที่เกิดขึ้นตลอดเวลาในการอยู่ร่วมกัน ทฤษฎีนี้พิจารณาบนพื้นฐานของกระบวนการมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อใช้อธิบายพฤติกรรมของกลุ่มคนในสังคมอันซับซ้อนสิ่งสำคัญของการมีความสัมพันธ์กันในสังคมก็เพื่อแลกเปลี่ยนผลประโยชน์หรือความพอใจด้านต่างๆ กัน การนำประสบการณ์นั้นๆ มาใช้ได้ ในการดำเนินการแลกเปลี่ยนทางสังคม ไม่ใช่แต่เพียงผลประโยชน์ด้านวัตถุ ยังรวมทางด้านจิตใจ เช่น การถูกยอมรับ ยกย่องและผลกระทบทางจิตใจอื่นๆ ทุกคนเรียนรู้การแลกเปลี่ยนทางสังคมตั้งแต่เยาว์วัย และพัฒนาการแลกเปลี่ยนตามความคาดหวังของตนเองมากขึ้นและต้องการความยุติธรรมมากขึ้นด้วย

ยุคล์ (Yukl, ๑๙๘๙ : ๒๘) ได้พบว่า มีทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคมมากมาย แต่ที่น่าสนใจและตรงประเด็นกับเรื่องอำนาจของผู้นำ ได้แก่ทฤษฎี

- เกี่ยวกับกระบวนการเกิดผู้นำในกลุ่มขนาดเล็ก (Emergent leaders in small groups)
- ผู้นำแบบทางการในองค์การต่างๆ (Formal leaders in organizations)

การเกิดผู้นำในกลุ่มขนาดเล็ก (Emergent Leaders in Small groups) โดยทั่วไปเมื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กัน ก็จะมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งถูกยอมรับให้เป็นผู้นำของกลุ่มขึ้นมา เมื่อผู้นำนั้นได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการทำงานต่างๆ ของกลุ่ม ตามความคาดหวังของสมาชิกได้ดีกว่าคนอื่นและมีความจงรักภักดีต่อกลุ่ม หรือทำงานเพื่อกลุ่มมากกว่าส่วนตัวนอกจากจะได้รับการยกย่องให้เป็นผู้นำแล้ว ยังมีอิทธิพลต่อสมาชิกของกลุ่มในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการ ตัดสินใจของกลุ่มการยอมรับในฐานะและอิทธิพลของผู้นำ จะขึ้นอยู่กับความสามารถดำเนินการ จัดหาสิ่งที่กลุ่มต้องการ เช่น วัสดุอุปกรณ์ ข่าวสาร ข้อมูลที่จำเป็นแก่กลุ่ม รวมทั้งการแก้ไขปัญหาสำคัญๆ ของกลุ่มได้ด้วยดี ยิ่งกว่านั้นหากผู้นำสามารถหาแนวทางใหม่ๆ ทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ ความศรัทธาและไว้วางใจในความเป็นผู้เชี่ยวชาญของผู้นำก็จะยิ่งมากขึ้น และยึดมั่นตลอดไป แต่ถ้าหากแนวทางใหม่ๆ

นั้นไม่ประสบความสำเร็จ และการไม่สำเร็จนั้นเนื่องมาจากการตัดสินใจที่ผิดพลาด หรือเนื่องจากการไม่มีความสามารถของผู้นำมากกว่าการล้มเหลวที่มาจากสิ่งแวดล้อมที่คาดการณ์ไม่ได้ ผู้นำก็จะถูกประเมินค่าภาวะผู้นำในด้านลบ และจะลบมากขึ้นถ้าการดำเนินการที่ก่อให้ล้มเหลวนั้นเนื่องจากที่ต้องการผลประโยชน์ของตนเองมากกว่าเพื่อส่วนรวม การสูญเสียฐานะและอำนาจของการเป็นผู้นำนั้นจะมากหรือน้อย[๔๗]

นอกจากจะขึ้นอยู่กับความล้มเหลวของการดำเนินการแล้ว ยังขึ้นอยู่กับขนาดของความคาดหวังที่สมาชิกในกลุ่มเคยมีให้กับผู้นำด้วย คือ ถ้าสมาชิกให้การยกย่องผู้นำ ไว้วางใจในความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญสูงเมื่อผู้นำผิดพลาดก็จะสูญเสียฐานะและอำนาจมากกว่าผู้นำที่ผู้ตามคาดหวังไว้ไม่สูงนัก และผู้นำจะยิ่งสูญเสียฐานะและอำนาจมากขึ้น ถ้าการล้มเหลวนั้นก่อให้เกิดผลกระทบอย่างมากต่อสมาชิกของกลุ่มผู้นำแบบทางการในองค์การต่างๆ (Formal Leaders in Organizations) ผู้นำอย่างเป็นทางการก็จะมีกระบวนการเพิ่มอิทธิพล หรือสะสมอิทธิพลได้ เมื่อแสดงให้ผู้ตามเห็นในความ เชี่ยวชาญและจงรักภักดีต่อองค์การของตน เหมือนกับผู้นำที่เกิดขึ้นในกลุ่มขนาดเล็กที่กล่าวมาแล้ว ทางกันตรงที่ผู้นำทางการมีอำนาจหน้าที่ (Authority) ซึ่งเป็นอำนาจจากตำแหน่ง (Position Power) และมีภาระหน้าที่ในการบริหารโดยตรง จึงทำให้มีอิทธิพลโดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับการยอมรับในความสามารถของผู้นำจากผู้ตามเท่าใดนัก นอกจากนั้นผู้นำที่ไม่มีความสามารถก็ยังสามารถจะเกาะยึดอยู่กับตำแหน่งได้จนหมดวาระหรือเกษียณด้วยซ้ำไป อย่างไรก็ตามผู้นำแบบทางการก็สามารถจะสูญเสียการยอมรับฐานะและอำนาจจากความเชี่ยวชาญ (Expert power) ซึ่งได้มาอย่างถูกต้องตามกฎระเบียบได้ (คาดว่าต้องมีความเชี่ยวชาญจึงได้เป็นผู้นำ)เนื่องจากการแสดงออกถึงการไม่มีความสามารถในการปฏิบัติงาน การไม่มีความคิดริเริ่มใหม่ๆ และยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาสำคัญๆ ที่เกิดขึ้นได้อีกด้วย ผู้นำแบบทางการจะมีอยู่ ๒ ลักษณะ คือ ผู้นำจากการแต่งตั้ง และผู้นำจากการเลือกตั้ง ผู้นำที่มาจากการเลือกตั้งจะสร้างความหวังสูงให้แก่ผู้ตาม และจะต้องมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้นกว่าผู้นำจากการแต่งตั้งการวิจัยผู้นำ พบว่า ผู้นำจากการเลือกตั้งต้องการการสนับสนุนจากผู้ตาม มากกว่าผู้นำที่มาจากการแต่งตั้ง และมีแนวโน้มจะปกป้องผลประโยชน์ต่างๆ รวมทั้งหาทางเปลี่ยนแปลงให้เกิดผลดีแก่ผู้ตามมากกว่าผู้นำแบบแต่งตั้ง อย่างไรก็ตาม ผู้นำที่มาจากการเลือกตั้ง จะถูกต่อต้านได้ง่ายกว่าผู้นำที่มาจากการแต่งตั้งถ้าหากงานที่ปฏิบัติไม่ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ในการพิจารณาภาระหน้าที่ของผู้นำที่จะก่อให้เกิดอำนาจหรือสูญเสียอำนาจนั้น ไม่ใช่พิจารณาเฉพาะความสามารถในการแก้ปัญหา และการทำให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มเท่านั้น หากแต่ต้องพิจารณาถึงภาระหน้าที่ของผู้นำต่อไปนี้ด้วย คือการจัดตั้งหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ การจัดสรรรางวัลตอบแทนที่ยุติธรรม การสนับสนุนด้านจิตใจ การเป็นตัวแทนของกลุ่มในการรักษาผลประโยชน์ การสามารถปรับองค์การให้อยู่รอดในสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง สนองตอบต่อความต้องการและความคาดหวังของสมาชิกนอกจากนั้นยังขึ้นอยู่กับชนิดของกลุ่มคนและสถานการณ์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่จะทำให้ผู้นำประสบความสำเร็จในการปฏิบัติภาระหน้าที่ดังกล่าว

---

[๔๗] Yukl . G. A. ๑๙๘๙. **Leadership in organizations. Englewood Cliffs**. New Jersey: Prentice-Hall .๑๙๙๘.Leadership.

สรุปได้ว่าจากทฤษฎีที่เกี่ยวของกับความรุนแรงดังที่ได้กล่าวมาในข้างต้นจะเห็นวาควารุนแรงในครอบครัวจะมีความสัมพันธระหวางบุคคลครอบครัวและสังคมภายนอกโดยในระดับบุคคลและครอบครัวนั้นความรุนแรงเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลได้มีประสบการณจนเกิดการเลียนแบบความรุนแรงและมีมาตรฐานทางสังคมและการเสริมแรงเปนตัวคัดกรองพฤติกรรมไปทางที่เหมาะสมอีกทั้งครอบครัวไมอาจอยูโดดเดี่ยวเนื่องจากเปนหนวยยอยทางสังคมและได้รับอิทธิพลจากภายนอกในฐานะปจจัยนำเขา ดังนั้นข้อมูลขาวสารจึงมีผลตอพฤติกรรมและความสัมพันธของคนในครอบครัวในการเพิ่มหรือลดความขัดแยงและความรุนแรงในครอบครัวในขณะที่สังคมเองก็สามารถมีสวนรวมในการปองกันปญหาได้ โดยสถาบันทางสังคมที่ครอบครัวเปนสมาชิกถือวามีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนทางสังคมและการควบคุมทางสังคมเพื่อลดต้นทุนการใชความรุนแรงในครอบครัวลงไปได้

ดังนั้น แนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ สามารถกระทำได้ด้วยการสงเสริมปจจัยภายในตัวบุคคลและปจจัยสภาพแวดลอมในเชิงบวกที่สามารถลดเงื่อนไขในการเกิดปญหา และใชวิธีการพัฒนาด้วยการแทรกแซงทั้งในระดับตัวบุคคล ครอบครัว และชุมชน และเนื่องจากครอบครัวกับชุมชนไม่สามารถแยกจากกันได้ การปองกันปญหาจึงควรกระทำในระดับชุมชนโดยการผสมผสานแนวคิดหลายๆ วิธีเขาด้วยกัน เพื่อให้การปองกันปญหาตรงกับสภาพความเปนจริงในแตละชุมชนมากที่สุด

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการปองกันปญหาความรุนแรงในครอบครัว

๑. การปองกันปญหาในชุมชน

การปองกัน เปนแนวคิดที่นำมาใชในการจัดการกับปญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ภายหลังจากมีขอมูลชุมชนแล้ว ซึ่งประกอบด้วยวิธีการ ขั้นตอน หรือแนวทางที่ออกแบบขึ้นเพื่อพัฒนาความสามารถระหวางบุคคล และกลไกตาง ๆ ทั้งในระดับบุคคลและผู้เกี่ยวข้อง ด้วยวิธีการแทรกแซง(L’ Abate. ๑๙๙๐)[๔๘] การปองกันในระดับชุมชนนี้มี ๓ ระดับ คือ

๑) การปองกันระดับปฐมภูมิ (Primaryprevention) การปองกันระดับนี้เปนการดำเนินการกอนที่จะเกิดปญหาขึ้น โดยประเมินจากสิ่งที่เปนปจจัยเสี่ยง (Risk factor) ในสถานการณที่บุคคลเผชิญอยู และใชปจจัยดานสภาพแวดลอมมามีสวนชวยในการดำเนินการ

๒) การปองกันระดับทุติยภูมิ (Secondary prevention) เปนการแทรกแซงปญหาที่กระทำเมื่อปญหาได้สงผลกระทบตอประชากรในชุมชน ซึ่งอาจกระทำในกลุมที่เผชิญกับปญหาเฉพาะ

๓) การปองกันในระดับตติยภูมิ (Tertiary prevention) ซึ่งจะเจาะจงลงไปในบุคคลที่เผชิญปญหา เพื่อให้บุคคลเหลานั้นสามารถดำรงชีวิตอยูได้อยางมีคุณภาพชีวิตในชุมชน Zax; &Specter[๔๙] สวนใหญเมื่อชุมชนหรือบุคคลเสี่ยงที่จะเผชิญกับปญหา จะต้องแทรกแซงตั้งแต่ความหมายของคำว่า "ความรุนแรง"สวนใหญเมื่อชุมชนหรือบุคคลเสี่ยงที่จะเผชิญกับปญหา จะต้อง

---

[๔๘] Abate, A. K. (๑๙๙๙). **The role of the Einstein Library of Nova Southeastern Universityin meeting the needs of distance education students**. (Doctoral dissertation,Nova Southeastern University, ๑๙๙๘). Dissertation Abstracts International-A,๕๙(๑๑), ๓๙๙๘

[๔๙] Zax,Melvin;&Specter,Gerald A (๑๙๗๔).**An Introduction to community Psychology**. New York : John Wilay.

แทรกแซงตั้งแต๒๒ ในระดับปฐมภูมิและทุติยภูมิ โดยระดับปฐมภูมิสามารถกระทำเพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับบุคคลให้สามารถเผชิญกับปญหาได้ โดยการให้กลุมสนับสนุน การเพิ่มพลังอำนาจ และการให้บุคคลเห็นคุณคาสวนในระดับทุติยภูมิสามารถใช้ระบบการชวยเหลือจากกลุมหรือจากโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นเพื่อปองกันและแกไขปญหาเปนการเฉพาะ ตามหลักการนี้ ถือเปนการจัดการด้านสุขภาพจิตใจในชุมชน (Community mental health) โดยอาศัยหลักการทำงจิตวิทยาเพื่อลดความเครียดและเพิ่มขีดความสามารถให้กับบุคคล เปนตน[๕๐]

การปองกันปญหาในชุมชน สามารถกระทำได้ด้วยโปรแกรมการแทรกแซงในหลายลักษณะ ซึ่ง เมเดรอส[๕๑]ได้กลาวถึงผลการจัดกิจกรรมแทรกแซงในชุมชนที่มีลักษณะผสมผสานจนเกิดความเหมาะสมในพื้นที่ ซึ่งจะทำให้เกิดผลคือ

๑) ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นมาจากการดำเนินการในระยะเวลานาน จะมาจากความแตกต่างของโปรแกรมที่แทรกแซง แลวสามารถพัฒนาให้เกิดความเหมาะสม

๒) ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นมาจากการดำเนินการในระยะเวลานาน จะทำให้รู้ถึงสิ่งที่ควรเนนหรือลักษณะของการรวมมือของชุมชนในการจัดการกับปญหา

๓) ทำให้ทราบถึงการวัดและประเมินเพื่อให้ได้ผลที่ดีที่สุดในแตละระดับ

๔) ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพที่เกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขของเวลา ข้อมูลขาวสารหรือขอจำกัดในเรื่องสิทธิของผู้เสียหายการปองกันปญหาในชุมชน จึงเปนวิธีการที่มีหลายระดับและใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ โดยเฉพาะอยางยิ่งการปองกันปญหาในชุมชนจะต้องอาศัยความรวมมือของคนในชุมชนเปนอยางมาก

๒. ความรุนแรงในสังคมไทย

การกระทำรุนแรงในสังคมไทยเกิดขึ้นได้ด้วยสาเหตุต่างๆ กัน ความรุนแรงบางอย่างเป็นผลมาจากความคิดความเชื่อของคนในสังคมที่กระทำระหว่างกัน บางอย่างเกิดจากภาวะจิตใจที่ผิดปกติของคนในสังคม บางอย่างเป็นความรุนแรงที่กระทำระหว่างคนใกล้ชิด และบางอย่างเป็นภัยทางสังคมซึ่งพบเห็นได้บ่อยขึ้นในปัจจุบัน การกระทำรุนแรงอันเกิดจากความคิดความเชื่อของคนในสังคม เป็นสิ่งละเอียดอ่อน บางอย่างแฝงมากับความเชื่อในรูปแบบของค่านิยม หรือสืบทอดผ่านทางวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละสังคม จนเกิดการยอมรับ และมักมองข้ามลักษณะความรุนแรงที่ปรากฏ เช่น การนิยมเจาะหูให้แก่ลูกผู้หญิง การนิยมมีรอยสักแก่ผิวหนังของตนเอง สิ่งเหล่านี้ในสังคมมองเห็นเป็นเรื่องธรรมดา ทั้งๆ ที่เป็นความรุนแรงที่กระทำขึ้นระหว่างแม่ต่อลูกหรือกระทำกับตนเองการกระทำรุนแรงระหว่างกันตามความเชื่อของไทยโดยทั่วไปแม้จะไม่รุนแรงถึงขนาดทุบตีและยิงทิ้งกันต่อหน้าต่อตาผู้อื่นอันเนื่องมาจากการ ฝ่าฝืนกฎ หรือลวงมาฆ่าหมู่อย่างลัทธิบางลัทธิในภูมิภาคอื่นๆ ของโลก แต่ความเชื่อบางอย่างในภูมิภาคต่างๆ ของไทยก็มีลักษณะการกระทำรุนแรงจากผลของความเชื่อมิใช่น้อย ในอดีตเวลาก่อสร้างเจดีย์หรือพระธาตุบางแห่งต้องฝังคนเป็นๆ ข้างใต้แท่นฐานหรือบางแห่งมีวิธีการรักษาคนเป็นโรคจิตด้วยด้วยวิธีการทำงไสยศาสตร์ มีการไล่ผีให้ออกจากตัวโดยการเฆี่ยนตีหรือราดด้วยน้ำร้อน บางแห่งมีพิธีเลี้ยงผีอารักษ์เมืองและมีการฆ่าสัตว์สังเวยแสดงความรุนแรง หรือ

---

[๕๐] Gibbs,Magaret S.;Lachenmeyer.Risic,Juliana;&Sigal,Janet(๑๙๘๐).**Community Psychology**.New York :Garden

[๕๑] Mederos. (๑๙๙๙).**The Princicle as leader**, p.๑๔๐-๑๔๑

ตัวอย่างการขับไล่ผู้สงสัยว่าเป็นผีปอบไปอยู่นอกเมืองหรือที่ห่างไกลผู้คน ใช้วิธีการที่รุนแรง เช่น ขว้างปา รุมทำร้าย หรือรื้อถอนบ้าน ซึ่งเกิดผลร้ายต่อผู้ถูกกล่าวหาทั้งร่างกายและจิตใจการกระทำรุนแรงที่เกิดจากภาวะจิตใจที่ผิดปกติ การกระทำรุนแรงเช่นนี้มักเกิดจากคนที่มีจิตใจไม่ปกติซึ่งปะปนอยู่ในสังคม มีทั้งที่เราสังเกตเห็นและไม่เห็น ระดับความรุนแรงขึ้นอยู่กับระดับความผิดปกติของภาวะจิตใจ เช่น คนเป็นโรคจิตประเภทคลั่งสลับซึม ที่ก่อเหตุทำร้ายแก่คนรอบข้างหรือคนในครอบครัวจนเป็นข่าวให้เห็นอยู่เสมอ คนที่คับข้องใจและแสดงความก้าวร้าวต่อภาวะคับข้องใจด้วยการกระทำรุนแรงต่อตนเองโดยการฆ่าตัวตายในสังคมไทยก็มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น จากข้อมูลที่ศึกษาพบว่าคนไทยใช้วิธีฆ่าตัวตายโดยการกินยามากถึง ๗๐ % รองลงมาคือแทงตัวเอง กระโดดจากที่สูง ยิงตัวตายและผูกคอตาย นอกจากนั้นยังมีการกระทำรุนแรงอันเกิดจากภาวะจิตใจที่ผิดปกติให้เห็นอีกมาก มาย เช่น คนเป็นเอดส์แพร่เชื้อโดยใช้เข็มวิ่งไล่แทงคนอื่น คนวิปริตทางเพศโชว์อวัยวะเพศต่อหน้าดาราที่ตนคลั่งไคล้จนเกิดความหวาดกลัว เป็นต้นการกระทำรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่างคนใกล้ชิด ปัจจุบันเป็นปัญหาใหญ่ของสังคม ซึ่งความรุนแรงที่เกิดขั้นส่วนใหญ่จะเกิดในครอบครัว โรงเรียน หรือชุมชนที่อยู่ใกล้ชิดกัน ลักษณะความรุนแรงมีตั้งแต่ดุด่าด้วยถ้อยคำ ลงโทษด้วยวิธีการแปลกๆ ทำร้ายร่างกาย และคุกคามทางเพศ ส่วนใหญ่เกิดกับเด็กและผู้หญิง

รูปแบบความรุนแรงแบบ physiology

ในแบบ physiology หรือว่าการทำให้ร่างกายไม่สามารถทำหน้าที่ได้ตามปกตินั้น ก็สามารถทำได้หลายวิธี ที่สำคัญสิ่งเหล่านี้เป็นความรุนแรงที่แทบจะมองไม่เห็นเลย ได้แก่ การไม่ให้อาหาร เช่น การสร้างเขื่อนของประเทศจีนทำให้สามารถควบคุมการไหลของแม่น้ำโขง ส่งผลต่อการมีหรือไม่มีน้ำใช้ในประเทศแถบลุ่มน้ำโขงตอนล่างทั้งหมด หรือการทำให้เป็นพิษ เช่นโรงงานน้ำตาลปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำ) การทำให้อากาศเสีย (เช่น การที่อุตสาหกรรมที่แม่เมาะปล่อยควันพิษจนทำให้ชาวบ้านมีปริมาณตะกั่วในปอดสะสมมากผิดปกติ) เช่น การขายยาด้วยราคาสูงเกินกว่าที่จะซื้อหามารักษา หรือการที่อเมริกาแซงก์ชั่นอิรักด้วยการไม่ให้ยาที่ส่งผลให้เด็กที่ป่วยในอิรักล้มตายจำนวนมาก

สถานการณ์การกระทำรุนแรง

จากการศึกษาวิจัยได้พบข้อมูลของการกระทำรุนแรงระหว่างคนใกล้ชิดที่ น่าสนใจหลายประการ เช่น การข่มขืนผู้หญิงส่วนใหญ่เกิดกับวัยผู้ใหญ่คืออายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป ในช่วงเวลา ๑๘.๐๐ – ๒๔.๐๐ น. ส่วนใหญ่เกิดเหตุในโรงแรมและเป็นการกระทำของญาติหรือเพื่อนสนิท โดยมักมีการดื่มสุราก่อนก่อเหตุเสมอ สำหรับการละเมิดทางเพศในโรงเรียน เด็กที่ถูกละเมิดทางเพศส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ไม่อบอุ่นหรือแตกแยก และครอบครัวใหม่ไม่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน โดยทางโรงเรียนไม่มีกฎระเบียบและวิธีการจัดการเรียนการสอนหรือมีความร่วมมือ กับผู้ปกครองในการป้องกันปัญหา แม้แต่ในครอบครัวเองก็เกิดความรุนแรงในการอบรมเลี้ยงดู โดยเด็กจะได้รับการเลี้ยงดูด้วยวิธีการที่รุนแรงในด้านจิตใจและร่างกาย ที่น่าสนใจคือผลการวิจัยพบว่าเกิดการรับรู้ที่ต่างกันระหว่างเด็กกับผู้ ปกครอง กล่าวคือเด็กจะรับรู้ว่าถูกเลี้ยงดูด้วยวิธีการรุนแรงมากกว่าผู้ปกครองที่ รับรู้ว่าได้กระทำรุนแรงกับเด็ก และผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวจะถูกกระทำรุนแรงทางจิตใจมากที่สุด รองลงมาคือทางเพศและทางร่างกาย ส่วนใหญ่ถูกกระทำโดยสามีความรุนแรงที่เกิดจากภัยทางสังคม เป็นความรุนแรงที่พบเห็นได้บ่อยมากตามข่าวของสื่อมวลชน เป็นการกระทำรุนแรงต่อร่างกายและจิตใจในรูปแบบต่างๆ เช่น การชิงทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย ฆ่าล้างแค้น ล่วงละเมิดทางเพศ

และการใช้แรงงานเด็กอย่างไม่เป็นธรรม จากสถิติของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่สรุปไว้ในปี ๒๕๕๔ ระบุว่าช่วงที่ผ่านมาการทำร้ายร่างกายมีอัตราเพิ่มขึ้น การข่มขืนอยู่ในจำนวนคงที่ ส่วนการใช้แรงงานเด็กมีแนวโน้มลดลงแต่เพิ่มขึ้นในบางภูมิภาค เช่น ภาคใต้ สำหรับเด็กและเยาวชนที่ถูกจับกุมส่งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนนั้น เพิ่มขึ้นในแต่ละปี ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นภาพของความรุนแรงในสังคมที่เพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกันการคุกคามทางเพศเป็นภัยทางสังคมอีกรูปแบบหนึ่ง จากผลการวิจัยพบว่าการคุกคามทางเพศมักเกิดในที่สาธารณะ พบมากที่สุดคือการเกี้ยวพาราสีจากคนแปลกหน้าในเวลากลางคืน ซึ่งเป็นการคุกคามที่เกิดความราคาญและหวาดกลัวอันมีผลร้ายต่อจิตใจ นอกจากนั้นการคุกคามทางเพศในที่สาธารณะเช่น ป้ายรถเมล์ ถนนหนทาง ในช่วงนอกเวลาทางานโดยคนไม่รู้จักก็มักจะเกิดขึ้นทั้งกับเพศหญิงและชาย โดยปัจจัยที่จะทำให้ถูกคุมคามทางเพศมากที่สุดคือความสวยความหล่อของหน้าตา และเรือนร่างหรือสัดส่วน การกระทำก็ตั้งแต่เอาอวัยวะเพศมาเสียดสีเพื่อสำเร็จความใคร่ จนถึงการลวนลามโดยใช้กาลังประทุษร้าย ซึ่งถือว่าเป็นการกระทำรุนแรงของภัยทาง สังคมที่น่ากลัวต้นเหตุของการใช้ความรุนแรงที่พบเห็นกันอยู่ทั่วไปสามารถวิเคราะห์ได้จาก ๓ ปัจจัยหลักดังนี้

๑. ความเชื่อผู้ใช้ความรุนแรงมักจะมีความเชื่อที่ผิดๆว่า

- การทุบตีด่าว่าเป็นสิ่งที่ทำได้
- การใช้ความรุนแรงเป็นวิธีการแก้ไขปัญหา
- ความรุนแรงควบคุมอีกฝ่ายหนึ่งได้
- ผู้มีอำนาจมีสิทธิทำอะไรก็ได้กับผู้ที่ด้อยกว่า
- สามีเป็นใหญ่ ลูก ภรรยาคือผู้อ่อนแอ เป็นสมบัติของสามี หรือบิดามารดา
- ความรุนแรงเป็นเรื่องส่วนตัว มิใช่ประเด็นสาธารณะ

๒. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้ความรุนแรงและผู้ถูกกระทำ

- ครอบครัวแบบสามีหรือบิดาเป็นใหญ่ สามีมีอำนาจเหนือภรรยาทั้งทางพละกำลัง รายได้ การศึกษา สามีใช้อำนาจในทางที่ผิดมาข่มเหงภรรยา เรียกว่า สามีต้องเป็นช้างเท้าหน้า ต้องเป็นผู้นำ ภรรยาต้องเป็นช้างเท้าหลัง เป็นผู้ตาม ต้องเชื่อฟัง
- ครอบครัวที่สามีด้อยอำนาจ ทำให้สามีเกิดปมด้อยจะข่มภรรยาเพื่อสร้างปมเด่น
- ความเชื่อว่าสามีเป็นเจ้าของภรรยา
- ความขัดแย้งไม่ลงตัวในชีวิตแต่งงาน
- การขาดความรู้ในการดำเนินชีวิตคู่
- การไม่จดทะเบียนสมรส ฝ่ายหญิงย้ายไปอยู่กับฝ่ายชาย

๓. ลักษณะส่วนตัวของผู้กระทำความรุนแรง

- เป็นกมลสันดาน ถูกปลูกฝังมาตั้งแต่เด็ก เลียนแบบบิดามารดาที่ชอบใช้ความรุนแรงได้แบบอย่างจากหนังสือ โทรทัศน์ ไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนในเรื่องรับผิดชอบชั่วดี มาจากครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น
- เป็นการเรียนรู้ว่า หากทำแล้วได้ผล ไม่มีใครว่า จะทำซ้ำและรุนแรงขึ้น

- เครียด และระบายออกโดยใช้ความรุนแรงกับคนอื่นที่ด้อยอำนาจกว่า บางครั้งดื่มสุราเพื่อให้กล้าแสดงความรุนแรงออกมา และโทษว่าเป็นความผิดของสุรา บุคคลประเภทนี้มักจะไม่กล้ากระทำกับคนที่มีอำนาจมากกว่า จะสุภาพนอบน้อมกับคนอื่น

- เจ็บป่วยด้วยโรคบางอย่างที่ทำให้ควบคุมตนเองไม่ได้ เช่น โรคสมอง

อะไรคือความรุนแรงในสังคม

คำจำกัดความของคำว่าความรุนแรงในสังคม “สิ่งที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ที่กระทำต่อมนุษย์ด้วยกัน ต่อสัตว์ ต่อธรรมชาติ อย่างไม่ถูกต้อง ตามหลักศีลธรรมที่สังคมมนุษย์ยอมรับและยึดถือว่าเป็นความดีความงามของชีวิตทำให้มนุษย์ต้องอยู่ในภาวะที่บีบคั้นกดดันทางอารมณ์และเกิดความทุกข์ทางกายและใจ” การที่ใครคนหนึ่งจะมองเห็นว่า การกระทำใดเป็นความรุนแรง คงต้องขึ้นกับว่าคนๆ นั้นเรียนรู้ชีวิตมาอย่างไร อยู่ในสังคมที่มีปรัชญา ความเชื่อ ความนึกคิดที่สร้างและสืบทอดกันมาเป็นอย่างไร และคนๆ นั้นมีความละเอียดอ่อนของจิตใจเพียงใดดูเหมือนไม่น่ามีปัญหาใดๆ หากสังคมแต่ละกลุ่มหรือคนแต่ละคนมองความรุนแรงต่างกัน เพราะทุกคนย่อมมีสิทธิในการเลือกการดำรงชีวิต การคิด การเชื่อ แต่ในความเป็นจริง สิ่งที่เกิดขึ้นกับสังคมหนึ่งย่อมส่งผลสะเทือนถึงสังคมอื่นๆ อย่างต่อเนื่องเชื่อมโยง หรือเมื่อมองภายในแต่ละสังคมเอง สิ่งที่เกิดขึ้นกับคนหนึ่งย่อมส่งผลถึงคนอื่นด้วย หากผู้หนึ่งส่งความรุนแรงของจิตใจออกไป ย่อมกระทบถึงคนรอบข้าง ซึ่งหากผู้รับไม่เข้มแข็งพอหรือไม่มีปัญญาพอ ก็จะเรียนรู้ที่จะมีความรุนแรงด้วย และส่งผ่านไปถึงบุคคลอื่นๆ ต่อ ตัวอย่างเช่น แม่ที่ก้าวร้าว ดุด่าลูกด้วยคำหยาบคายเป็นประจำ ลูกจะเรียนรู้และเข้าใจผิดว่าชีวิตต้องหยาบคายรุนแรงเช่นนี้ แล้วนำไปปฏิบัติกับผู้อื่นต่อเนื่อง สังคมของเราก็จะมีแต่การพูดจาที่หยาบคายรุนแรง “แล้วเราจะมีความสงบสุขได้หรือ” ตัวอย่างความรุนแรงของสังคม เริ่มต้นจากความรุนแรงที่มองเห็นได้ชัดเจน คือ การใช้กาลังทำร้ายผู้อื่นเพื่อแสดงอำนาจเพื่อบีบบังคับให้ยอมจำนน เช่น การทำร้ายและฆ่าผู้คนในปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือสงครามระหว่างประเทศ เผ่าพันธุ์ ที่เกิดขึ้นทั่วโลกตลอดมา ผู้ก่อเหตุไม่เชื่อในสันติวิธี แต่เชื่อว่า จะชนะด้วยการต่อสู้รบราและฆ่าฟัน ซึ่งผู้เขียนมองว่า แม้ได้รับชัยชนะจากการสู้รบ ได้ยึดครองสิ่งที่ต้องการแล้ว แต่จะเรียกว่าได้ชัยชนะที่แท้จริงได้อย่างไร ในเมื่อต้องครอบครองอยู่บนความสูญเสีย ความเจ็บปวด ความอาฆาตพยาบาท ความเกลียดชัง ความเป็นศัตรู ซึ่งเป็นความรุนแรงทั้งสิ้น “สังคมมนุษย์น่าจะมีพัฒนาการเรื่องการตกลงผลประโยชน์กันด้วยสันติวิธี มากกว่าการใช้กาลังรุกรานเพื่อบีบบังคับกันได้ มนุษย์เดินทางมาไกลจากจุดที่เป็นมนุษย์ถ้ำ มนุษย์หิน มากแล้ว”ความรุนแรงในลักษณะข้างต้นนี้ อาจหมายถึงความรุนแรงที่เกิดในระดับปัจเจกบุคคล ที่ทำร้ายผู้อื่นเพียงเพราะไม่ได้ดังใจต้องการ ทั้งในเรื่องความรัก การงานผลประโยชน์ ที่เราพบเห็นทุกวัน ตัวอย่างหนึ่งเมื่อไม่นานมานี้ผู้หญิงร้านคาราโอเกะปฏิเสธการนั่งคุยกับตำรวจนายหนึ่งทำให้ตำรวจนายนั้นโกรธมาก ขี่รถไล่ตามหญิงสาว แล้วใช้มีฟันที่แขนจนแขนขาด หรือการที่แพทย์อย่างน้อย ๒ คนที่เป็นข่าวฆ่าภรรยาของตัวเอง เพียงเพราะอยากให้เธอออกจากชีวิตของตนเอง เวลาได้ยินข่าวแบบนี้ ได้แต่แปลกใจว่า เขาเหล่านั้นทำได้อย่างไร ความรุนแรงระดับนี้ซ่อนอยู่ในจิตใจของผู้คนที่ดูภายนอกเหมือนคนปกติทั่วไปได้อย่างไร “ยังมีอีกกี่คนที่รอเวลาแสดงความรุนแรงออกมา” ความรุนแรงอีกกลุ่มหนึ่งเป็นความรุนแรงที่กระจายอยู่ในสังคม ซึ่งอาจมองเห็นไม่ชัดเจนว่าเป็นความรุนแรง แต่มีผลเป็นคลื่นใต้น้ำที่น่ากลัวมาก ได้แก่ ความเท็จ ความลวงในสังคม เช่น การที่ผู้คนทำร้ายกันด้วยวาจาทั้งต่อหน้าและลับหลัง พูดปดเพื่อผลประโยชน์ของ

ตนเอง การเอาเปรียบผู้อื่น การขาดจริยธรรมในการทำงานและการดำรงชีวิตบริหารงานอย่างไม่เป็นธรรม ข้าราชการใช้อำนาจข่มขู่ประชาชนด้วยคำพูด การกระทำ ใช้ระเบียบบีบบังคับประชาชนให้ยอมจำนน แล้วเรียกผลประโยชน์ส่วนตน หรือการที่หัวขโมย “สังคมมนุษย์น่าจะมีพัฒนาการเรื่องการตกลงผลประโยชน์กันด้วยสันติวิธี มากกว่าการใช้กาลังรุกรานเพื่อบีบบังคับกันได้แล้วเพราะสังคมมนุษย์เดินทางมาไกลจากจุดที่เป็นมนุษย์ถ้ำ มนุษย์หินมากแล้ว” สมัยนี้ขโมยแม้แต่น็อตของเสาไฟฟ้า สายโทรศัพท์สายไฟฟ้า ซึ่งเป็นของสาธารณประโยชน์ ไม่สนใจว่าคนส่วนใหญ่จะเดือดร้อน “จัดว่าเป็นโจรที่ไร้มาตรฐานของวิชาชีพ” การกระทำที่ไม่คำนึงถึงความเสียหายต่อส่วนรวม เป็นความรุนแรงที่น่ากลัวมากเมื่อปี ๒๕๕๐ มีข่าวจากประเทศจีน กล่าวถึงเมนูอาหารแบบเปิบพิสดารที่ได้รางวัลระดับโลก เห็นภาพข่าวแล้วชวนขยะแขยงและประหลาดใจ มีตั้งแต่ซุปจระเข้ หัวลูกจระเข้ และน่าตกใจ คือเมนูปลาคาร์ฟตัวเป็นๆ ถูกราดด้วยซอสสีแดงร้อนจัดดิ้นอยู่บนจาน หนุ่มสาวชาวจีนล้อมวงกินกันด้วยอารมณ์ที่เบิกบานยิ้มแย้ม รายการอาหารเปิบพิสดารเป็นเรื่องที่เราได้ยินกันมานานแล้ว เช่นอุ้งตีนหมี สมองลิงซึ่งเสิร์ฟในลักษณะที่มีศีรษะลิงเปิดกระหม่อมตั้งอยู่บนจานทั้งหัว มีใบหน้าครบถ้วน ลืมตาแป๋ว อาหารแบบนี้ สังคมส่วนใหญ่ไม่ยอมรับว่าเป็นอาหารพื้นฐานสำหรับการดำรงชีวิต แต่ผู้กินอาหารกลุ่มนี้แสวงหามากินเพียงตอบสนองความเชื่อความชอบส่วนตัวที่มากเกินความจำเป็น นี่เป็นความรุนแรงรูปแบบหนึ่ง “ความอ่อนโยน ความเมตตาในจิตใจหาย

ความรุนแรงในครอบครัว

การทำร้าย ทุบเฆี่ยนตีภรรยา (Wife Battering)

การทำร้าย ทุบเฆี่ยนตีภรรยา เกิดขึ้นได้ทุกชนชั้นในสังคม สาเหตุเกิดจากความผิดปกติของสมาชิกครอบครัว[๕๒] ทำให้เกิดข้อขัดแย้งและการพิพาทในครอบครัว ถ้าปล่อยทิ้งให้เป็นความขัดแย้งที่เรื้อรังไม่ได้ขจัดแก้ไข ผลสุดท้ายจะเกิดภาวะที่ไม่สามารถควบคุมได้ นักวิชาการหลายท่านแสดงความคิดเห็นว่า ความรุนแรงในครอบครัวเกิดจากการใช้อำนาจอาวุโสระหว่างเพศ เช่น สามีที่ไม่ประสบความสำเร็จทางสังคมในหน้าที่การงาน มักจะแสดงความวิตกกังวลหงุดหงิดไปสู่ภรรยา สรุปว่าความรุนแรงในครอบครัวเกิดขึ้นเมื่อสามีไม่สามารถมีสถานภาพทางสังคม ประสบความล้มเหลวต่อการมีอำนาจนอกบ้าน ไม่สามารถทางานบรรลุวัตถุประสงค์เพื่อนำมาสนับสนุนการมีอำนาจในบ้าน ประเด็นเหล่านี้ ต้องทำการศึกษาต่อไปอีก โดยจะต้องนำปัจจัยอื่นมาทำการศึกษา เช่น กระบวนการขัดเกลาทางสังคม ปัจจัยทางจิตวิทยาปัจจัยความกดดันทางสังคม เช่น ปัญหาการว่างงาน ปัญหาด้านการเงิน และปัญหาด้านสุขภาพ

การกระทำทารุณต่อเด็ก (Child Abuse)

การกระทำทารุณต่อเด็ก เกิดขึ้นได้หลายสถานการณ์ตั้งแต่เรื่องความขัดสนด้อยโอกาส ขาดแคลนความจำเป็นพื้นฐานของชีวิต ด้านอาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย ไปจนถึงเรื่องการขาดความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว การกระทำทารุณทางร่างกาย ถูกกักขังหน่วงเหนี่ยว นำไปเร่ขายทอดทิ้งให้อดอยากหิวโหย ต้องเร่ร่อนและการฆาตกรรมเด็กตั้งแต่เป็นทารกอยู่ในครรภ์ การฆ่าทิ้งถ้าพบเป็นเพศหญิง และการทำแท้งจากการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ บางประเทศที่อยู่ระหว่างการทำสงครามจะให้เด็กจับอาวุธ ทำหน้าที่เป็นทหาร และเด็กต้องตกเป็นเหยื่อจากการสู้รบตั้งแต่อายุ

---

[๕๒] Steinmetz. (๑๙๗๗);**An Introduction to community Psychology**.New York : John Wilay.

ระหว่าง ๗ - ๘ ขวบ การกระทำทารุณต่อเด็กที่นักวิชาการหลายท่านได้สรุปสาเหตุ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สังคมเกิดภาวะไร้ระเบียบวินัย รวมทั้งการเกิดสภาพความเป็นเมือง (Urbanization) ทำให้สังคมละทิ้งคุณค่าทางวัฒนธรรม และการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวล้มเหลว ทำให้เสี่ยงต่อการกระทำทารุณต่อเด็กยิ่งขึ้น

ความเข้าใจเกี่ยวกับครอบครัวศึกษา (Family Studies)

การทำความเข้าใจเกี่ยวกับครอบครัว หรือครอบครัวศึกษา ได้มีนักวิชาการใช้ทฤษฎีศึกษาหลายทฤษฎีโดยเฉพาะทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ เช่น ศึกษาครอบครัวด้านการหย่าร้างและปัญหาต่างๆ ของครอบครัว ปัจจุบัน นักวิชาการได้ใช้ทฤษฎีกระบวนการครอบครัว (family process) เข้ามาศึกษาโดยเน้นพัฒนาการมนุษย์ในระบบนิเวศวิทยา[๕๓]โดยเสนอว่าบุคคลและสุขภาพครอบครัวเป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนที่ต้องทำการศึกษาในเชิงความรู้สึกนึกคิดและสภาพแวดล้อมในที่นี้จะเสนอการศึกษาด้านสุขภาพครอบครัว และความบกพร่องต่อการปฏิบัติหน้าที่ของครองครัว หมายถึงการศึกษาครอบครัวจะทำหน้าที่อย่างไรให้ดีที่สุดตามที่ครอบครัวมุ่งหวัง และความหมายของสุขภาพครอบครัว คือ ครอบครัวประสบความสำเร็จต่อการปฏิบัติหน้าที่และบรรลุเป้าหมายตามที่มุ่งหวังไว้ ครอบครัวที่มีสุขภาพที่ดีจะต้องประกอบด้วย คุณลักษณะสำคัญ ๖ ประการ แต่มิได้หมายความว่าครอบครัวสุขภาพดีจะต้องมีครบองค์ประกอบทั้ง ๖ ประการ

๑) ทำความตกลงแหล่งการใช้อำนาจภายในครอบครัว

๒) กำหนดกติกาและทำการตัดสินใจในการใช้กติกาอย่างมั่นคง

๓) แสดงพฤติกรรมเชิงแลกเปลี่ยนความเอื้ออาทรในการพิทักษ์คุ้มครองซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ

๔) ทำการเลี้ยงดูผู้เยาว์และเด็กและรักษาสถานภาพชีวิตสมรสอย่างมีประสิทธิภาพและมั่นคง

๕) ทำการกำหนดเป้าหมายของครอบครัวที่สมาชิกแต่ละคนมีส่วนร่วม

๖) มีความยืดหยุ่นและการปรับตัวยอมรับพัฒนาการที่เกิดขึ้นอย่างปกติ และรวมถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างไม่คาดคิด

แนวทางการป้องกันการใช้ความรุนแรงของเด็กและสตรี

สาเหตุของปัญหาความรุนแรงต่อเด็กและสตรี มีความแตกต่างจากความรุนแรงในเรื่องอื่น เนื่องจากมีค่านิยมและเจตคติของสังคมในเรื่องบทบาทหญิงชายเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยการให้ความสำคัญและคาดหวังเพศชายในฐานะผู้นำผู้ตัดสินใจ ผู้สืบทอดเชื้อสายทางครอบครัว เพราะเพศชายมีร่างกายที่แข็งแรงกว่า สามารถปกป้องผู้อ่อนแอทางร่างกาย คือ เด็กและผู้หญิงได้ จะเห็นได้ชัดเจนในกรณีความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งมาจากความเชื่อที่สังคมมีมาแต่ดั้งเดิมเกี่ยวกับความไม่เท่าเทียม ระหว่างหญิงชาย เช่น แนวคิดที่ว่าภรรยาเป็นสมบัติของสามี ลูกเป็นสมบัติของพ่อแม่ ผู้ชายมีอำนาจเหนือสตรี สตรีเป็นวัตถุทางเพศ ผู้ชายจึงมีฐานะเป็นผู้ดูแลคุ้มครองเด็กและสตรี แต่ขณะเดียวกันก็มีสิทธิที่จะใช้อำนาจบังคับ ควบคุมหรือแม้แต่ทำร้ายร่างกาย จิตใจได้ ทั้งนี้ ความเชื่อดังกล่าวยังคงปรากฏอยู่เกือบทุกสังคมทั่วโลก รวมทั้งสังคมไทย

---

[๕๓] Bronfenbrenner.(๑๙๗๙). **The Ecology of Human Development : Experiments by Nature And Design**. Camridge, MA: Harvard Universit Press.

สรุปได้ว่าสาเหตุของความรุนแรงเกิดจากปัญหาในระดับและมิติต่างๆ ได้แก่

๑. จารีตประเพณีแต่ดั้งเดิมยกให้ชายมีอำนาจเหนือหญิงในความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส สามีจึงมีอำนาจเหนือภรรยาและบุตร ที่ต้องการทั้งการปกป้องคุ้มครองและการควบคุมการใช้ความรุนแรงของชายจึงเป็น เครื่องมือในการรักษาอำนาจที่เหนือกว่า ซึ่งสตรีส่วนใหญ่ก็ยอมรับสถานะภาพที่ด้อยกว่า ผู้ชายซึ่งในครอบครัวและอาณาเขตต่างๆ ในสังคมจารีตประเพณีดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าสังคมโดยส่วนรวมยังยอมรับความ ไม่เท่าเทียมของหญิงและชาย ซึ่งนำไปสู่การที่สังคมยังไม่ตระหนักว่าความรุนแรงต่อสตรีเป็นปัญหาสำคัญ แต่เป็นเพียงปัญหาภายในครอบครัวที่บุคคลภายนอกไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว

๒. โครงสร้างทางสังคม

เนื่องจากสังคมในปัจจุบันยังคิดว่าความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องส่วนตัว ที่บุคคลภายนอกไม่สมควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว การเข้าไปยุ่งเกี่ยวอาจจะเป็นการยุยงให้ครอบครัวแตกแยก ดังนั้น จะเห็นว่าผู้ที่กระทำความรุนแรงมิได้รับการแทรกแซง หรือห้ามปรามอย่างจริงจังจากบุคคลอื่นที่อยู่ร่วมครัวเรือน เพื่อนบ้าน ประชาชนในชุมชนที่อยู่อาศัย สาธารณชน ผู้ร่วมงานและผู้ร่วมอาชีพ นอกจากนั้นปัญหาทางเศรษฐกิจ สภาวะว่างงาน ความล้มเหลวในทางอาชีพการงาน ก่อให้เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์ คับข้องใจ ท้อแท้ สิ้นหวัง นำไปสู่การกระทำความรุนแรงต่อคนในครอบครัว โดยเฉพาะคนที่ต้องอยู่ในภาวะพึ่งพาจนกระทั่งถึงขั้นกระทำการฆาตกรรม ทำร้ายคนในครอบครัว รวมทั้งการทำร้ายตนเองด้วย

๓. โครงสร้างทางการเมือง การบริหาร และกฎหมาย

ยังมีปัจจัยหลายประการที่เป็นอุปสรรคในการแก้ปัญหาการใช้ความรุนแรงต่อสตรี ทั้งในด้านตัวบทกฎหมายและในด้านการบังคับใช้กฎหมาย เช่น ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๖ กำหนดว่า “ผู้ใดข่มขืนกระทำชาเราหญิงอื่นซึ่งมิใช่ภริยาของตน โดยขู่เข็ญด้วยประการใดๆ โดยใช้กาลังประทุษร้าย โดยหญิงอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้หญิงเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดพันถึงสี่หมื่นบาท” ซึ่งหมายความว่า สามีข่มขืนภริยาของตนจะไม่มีความผิดตามมาตรานี้ แต่อาจจะมีความผิดฐานทำร้ายร่างกายได้ ซึ่งในกระบวนการบังคับใช้กฎหมายและการพิจารณาคดี ผู้รักษากฎหมายมักใช้วิธีการไกล่เกลี่ยประนีประนอม แทนการดำเนินการตามกฎหมายหรือภริยาผู้ถูกกระทำความรุนแรงก็มักเก็บเงียบไม่ขอความช่วยเหลือ หรือดำเนินการตามกฎหมาย เนื่องจากกระบวนการสอบสวนและการพิจารณาทำให้ต้องอับอายและตกเป็นข่าวหรือแม้ กระทั่งถูกสังคมประณามว่าเป็นฝ่ายผิดเสียเอง

๔. ปัญหาทางด้านสภาวะทางกายและทางจิต

ซึ่งได้แก่ ความเจ็บป่วยทางจิต เช่น ลักษณะนิสัยเฉพาะตัวของผู้กระทำผิดที่เป็นคนอ่อนแอ มีความบกพร่องในบทบาททางเพศ มีความผิดปกติทางจิต มีความกดดันความคับข้องใจ หรือตกอยู่ในภาวะกดดันหรือตึงเครียดจากปัญหาทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในช่วงสภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำและมีรายได้น้อย สภาพที่อยู่อาศัยไม่ดี แออัด และความโดดเดี่ยวทางสังคม ทำให้เกิดความท้อแท้สิ้นหวังในชีวิต มีภาวะตึงเครียด ซึ่งอาจเป็นแรงผลักดันให้เกิดความรุนแรงขึ้นได้ รวมถึงความไม่พร้อมที่จะมีครอบครัวส่งผลให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวได้เช่นกัน

๕. การกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอกสภาพแวดล้อมในสังคมเต็มไปด้วยยาเสพติด สุรา สื่อเร้าความรุนแรงและส่งเสริมพฤติกรรมทางเพศที่ผิดเป็นสาเหตุสำคัญอีก ประการหนึ่ง เช่น

๑) การที่สามีดื่มสุราหรือเสพยาเสพติดจนมึนเมา ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ มักจะมีพฤติกรรมทุบตีและทำร้ายทางเพศที่รุนแรงกับภรรยาเสมอ

๒) สื่อที่ผลิตในรูปแบบต่างๆ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนรู้ บุคคลอาจเรียนรู้การกระทำความรุนแรงจากสื่อในรูปแบบต่างๆ ติดต่อกันนานๆ เข้าจนกลายเป็นค่านิยมหรือความชินชาที่รู้สึกว่าการกระทำนั้นเป็นเรื่องปกติ ธรรมดา ไม่เป็นความผิดแต่อย่างใด โดยสามารถถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่งได้ เช่น ความรุนแรงจากสื่อสิ่งพิมพ์ ภาพยนตร์ ทีวี วีดีโอ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

๑. แนวทางป้องกันแก้ไขด้านการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยม

- ผู้นำทางสังคมทุกระดับควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการไม่สร้างไม่สนับสนุน ไม่ปกป้องผู้ใช้ความรุนแรงในครอบครัวทุกรูปแบบ
- ภาครัฐและเอกชนร่วมรณรงค์สร้างจิตสำนึกในการต่อต้านการใช้ความรุนแรงในสังคม
- จัดหลักสูตร แนวทางการศึกษา และกิจกรรมเกี่ยวกับสิทธิ การป้องกันตนเองจากความรุนแรง และการหลีกเลี่ยงการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา ให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนเกี่ยวกับทักษะชีวิต
- จัดหลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับมิติหญิงชาย ความเสมอภาคเท่าเทียมระหว่างหญิงชายตามหลักสิทธิมนุษยชนและรัฐธรรมนูญในระบบ การศึกษาทุกระดับ
- จัดโครงการนำร่องโรงเรียนตัวอย่างที่ไม่ใช้ความรุนแรงโดยจัดกิจกรรมให้เด็ก รู้จักแก้ปัญหาด้วยตัวเองโดยไม่ใช้ความรุนแรง โดยการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงอายุ เรียนรู้และเข้าใจพฤติกรรมของเด็ก ฝึกการยับยั้งชั่งใจตนเองและสร้างทักษะการเป็นพ่อแม่ที่ดีและการสร้างครอบ ครัวที่สันติสุข
- ส่งเสริมให้สถาบันศาสนามีบทบาทในการให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว และเป็นที่พึ่งแก่ผู้ที่ประสบความรุนแรงในครอบครัว รวมทั้งที่ส่งเสริมสังคมปราศจากความรุนแรง
- ส่งเสริมให้สตรีเข้าสู่พื้นที่ของศาสนาโดยเฉพาะการบวชเป็นภิกษุณี ซึ่งจะสามารถทำหน้าที่เป็นที่พึ่งพิงทางจิตใจ ที่ปรึกษาแนะนำ และผู้นำทางจิตวิญญาณ

๒. แนวทางป้องกันแก้ไขในเชิงโครงสร้างสังคม

- เสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มสนับสนุนต่างๆ ในสังคม เช่น ครอบครัว กลุ่มเพื่อน ชุมชนท้องถิ่น ซึ่งกลุ่มเหล่านี้จะมีความผูกพันใกล้ชิด เข้าใจและให้ความสำคัญแก่สมาชิกแต่ละคน มีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมีการยกย่องและความนับถือ ช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีความยืดหยุ่นและสามารถเผชิญอุปสรรค เป็นที่พึ่งในระดับต้นได้ โดยการสร้างมาตรการยับยั้ง ชะลอและลดระดับความรุนแรงในชีวิตคู่และความรุนแรงอื่นๆ ที่เด็กและผู้หญิงประสบอยู่ รวมทั้งส่งเสริมบทบาทชุมชนในการเฝ้าระวังปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบ ครัว ชุมชน และสังคมนั้นๆ
- สร้างเครือข่ายในการบริการทำงสังคม เพื่อให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นแก่สตรีที่ประสบปัญหา โดยหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข แพทย์ และ

องค์กรเอกชน ต้องมีการเตรียมพร้อมในการช่วยแนะนำและเผยแพร่บริการทำงสังคม ให้ข้อมูลเพื่อเป็นทางเลือกในการแก้ปัญหา

๓. แนวทางป้องกันแก้ไขทางด้านสภาวะแวดล้อมและสิ่งเร้าจากภายนอก

- ควบคุมการนำเสนอข้อมูลข่าวสารความรุนแรงและอาชญากรรมต่างๆ ที่สื่อถึงความรุนแรงหรือยั่วยุให้เกิดความรุนแรง และการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นอุปสรรคต่ออนาคตของสตรีที่ถูกทำร้าย

- ส่งเสริมทักษะฝีมือแรงงานและแหล่งเงินทุนแก่สตรีที่มีการศึกษาน้อย เพื่อเป็นทางเลือกให้สามารถพึ่งตนเองและมีอาชีพเลี้ยงตนเองได้

- ส่งเสริมการรวมกลุ่มของสตรีในชุมชนต่างๆ เพื่อช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษาแก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ และแบ่งเบาภาระการเลี้ยงดูบุตร เมื่อผู้ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงมีความจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือ โดยจัดเป็นกลุ่มช่วยเหลือในลักษณะต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของกลุ่มในระดับปฐมภูมิ เช่น กลุ่มวิชาชีพอาสาสมัคร กลุ่มพึ่งตนเอง กลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกันซึ่งเป็นการรวมกลุ่มของคนที่มีปัญหาหรือ ประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกัน หรืออุดมการณ์ร่วมกันมาให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเผชิญภาวะวิกฤติ ด้วยบรรยากาศที่เอื้ออาทรต่อกันโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายหรือเสียแต่เพียงเล็กน้อย

- ส่งเสริม สนับสนุนการทำงานของสื่อในสาขาต่างๆ รวมทั้งสื่ออินเตอร์เน็ตและสถาบันทางวิชาชีพสื่อสารมวลชน เพื่อให้มีบทบาทในการชี้นำทางความคิดในการยุติความรุนแรงต่อเด็กและสตรี ส่งเสริมให้สื่อได้ทางานในการสร้างสรรค์สังคม คุณภาพชีวิตที่ดี และสังคมที่ปราศจากความรุนแรง รวมทั้งมีมาตรการกากับตรวจสอบการทำงานของสื่อที่ส่งผลกระทบไปในทางยั่วยุให้ เกิดความรุนแรง

๔. แนวทางแก้ไขทางด้านสุขภาพกายและจิต

- สร้างระบบการให้คำปรึกษาทักษะชีวิตก่อนมีชีวิตคู่ และเผยแพร่คู่มือการครองคู่ที่เป็นสุข

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐท้องถิ่นและเอกชนจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาแก่บุคคลในครอบครัว เน้นการทำงานเชิงป้องกัน เฝ้าระวังก่อนเกิดปัญหา

- พัฒนาทางด้านการแพทย์ ระบบสุขภาพกายและสุขภาพจิตให้แก่บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข เพื่อให้มีความเข้าใจต่อปัญหาความรุนแรงระหว่างสามีหรือคู่รัก และความรุนแรงในครอบครัว และควรจัดให้มีศูนย์ช่วยเหลือสตรีและเด็กที่ประสบปัญหาความรุนแรงแบบครบวงจร ทั่วประเทศโดยมีโรงพยาบาลเป็นศูนย์กลาง

๕. แนวทางแก้ไขทางด้านกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย การบริหารและการเมือง

- อบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจและบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ให้มีทักษะในการจัดการคดีความรุนแรงต่อเด็กและสตรี

- จัดตั้งหรือมอบหมายภารกิจให้ทุกจังหวัดให้มีหน่วยงานของรัฐรับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการให้บริการแก่เด็กและสตรีที่ประสบปัญหาความรุนแรง โดยเป็นหน่วยงานเฉพาะที่ให้ความช่วยเหลือครบวงจร คือ ให้คำปรึกษา ให้ที่พักพิง และฟื้นฟูสภาพทางการและจิตใจ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือด้านอื่นๆ ที่จำเป็นควบคู่ไปด้วย

- สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กร และสถาบันต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่ดำเนินงานบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ประสบความรุนแรงในครอบครัว โดยการจัดตั้งโครงการสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานเหล่านั้น

- ผลักดันให้มิติหญิงชายและการยุติความรุนแรงต่อสตรีและเด็กเป็นประเด็นหนึ่ง ที่ต้องคำนึงถึงในการสร้างสังคมแห่งเทคโนโลยีและการสื่อสาร

๖. แนวทางการใช้มาตรการทำงกฎหมายแก้ไข ปรับปรุง รวมทั้งจัดทากฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่

๖.๑ การแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๖ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดข่มขืนกระทำชาเราหญิงซึ่งมิใช่ภริยาตนเอง โดยขู่เข็ญด้วยประการใดๆ โดยใช้กาลังประทุษร้าย โดยหญิงอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนหรือโดยทำให้หญิงเข้าใจผิดว่าตนเป็น บุคคลอื่นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่แปดพันบาท ถึงสี่หมื่นบาท.....” ซึ่งขณะนี้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณายกร่างเป็นมาตรา ๒๗๖ ทวิ ขึ้นเพื่อเป็น “ถ้าการกระทำตามมาตรา ๒๗๖ วรรคแรก เป็นการกระทำแก่หญิงซึ่งเป็นภริยาของผู้กระทำและกระทำในขณะที่ตนเป็นโรค ติดต่อทางเพศอย่างร้ายแรง อันอาจเป็นภัยแก่อีกฝ่ายหนึ่งหรือได้กระทำในขณะที่แยกกันอยู่โดยความสมัครใจ ของทั้งสองฝ่ายด้วยสาเหตุที่ไม่อาจอยู่ร่วมกันได้โดยปกติสุข หรือแยกกันอยู่ตามคำสั่งของศาล ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท.....”

ต่อประเด็นนี้องค์กรผู้หญิงมีความเห็นว่า มาตราดังกล่าวละเมิดสิทธิมนุษยชนของสตรีในการมีส่วนร่วมในการควบคุม และตัดสินใจในเรื่องเพศซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการบรรลุถึงความสมบูรณ์ของ สุขภาพทางกาย ทางเพศ และทางจิตใจ ขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่เน้นความเสมอภาคในการได้รับ ความคุ้มครองตามกฎหมาย (มาตรา ๓๐) ให้สิทธิเสรีภาพของบุคคลในชีวิตและร่างกาย (มาตรา ๓๑) และให้ความคุ้มครองแก่เด็กและบุคคลในครอบครัวจากการทำรุณกรรมในรูปแบบต่างๆ (มาตรา ๕๓) จึงรณรงค์เพื่อขอให้แก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๖ เพื่อให้ครอบคลุมถึงการข่มขืนภรรยาด้วย

๖.๒ การแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หมวด ๖ การสิ้นสุดแห่งการสมรส มาตรา ๑๕๑๖ (๑) ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “สามีอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องหญิงอื่นฉันภรรยาหรือภรรยามีชู้อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้” โดยพิจารณาว่า การนอกใจคู่สมรสเป็นรูปแบบหนึ่งของความรุนแรงทางด้านจิตใจ และด้วยเหตุที่กฎหมายดังกล่าวกำหนดเหตุหย่าที่เป็นมาตรฐานซ้อนของสามีและ ภรรยา ดังนั้นจึงควรพิจารณาแก้ไขกฎหมายดังกล่าว ให้ใช้เหตุหย่าที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

๖.๓ การกำหนดกฎหมายพิเศษเฉพาะ ได้แก่ การบัญญัติกฎหมายว่าด้วยความรุนแรงในครอบครัวขึ้นโดยเฉพาะ เนื่องจากเห็นว่าปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาที่มีความละเอียด ซ้ำซ้อนเกี่ยวพันกับบุคคลใกล้ชิด จึงมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากการทำร้ายร่างกายระหว่างบุคคลโดยทั่วไป การใช้มาตรการทำงอาญาตามประมวลกฎหมายอาญามาบังคับใช้จึงค่อนข้างจะรุนแรงและ ขาดความยืดหยุ่น เนื่องจากมุ่งประสงค์ที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดมากกว่าจะเป็นพยายามแก้ไข ฟื้นฟูผู้กระทำผิด ดังนั้น กฎหมายว่าด้วยความรุนแรงในครอบครัวควรมุ่งประสงค์ให้ผู้กระทำผิดมีโอกาสกลับ ตัวและยับยั้งการกระทำผิดซ้ำๆ รวมทั้งสามารถรักษาความสัมพันธ์อันดีในครอบครัวไว้

๖.๔ การชะลอการฟ้อง เป็นมาตรการแก้ไขเยียวยาผู้กระทำผิดก่อนการพิจารณาคดีในชั้นอัยการ โดยการให้ผู้กระทำผิดเข้าร่วมในโครงการบาบัดเยียวยาหรือโครงการให้คำปรึกษา หรือโครงการแทรกแซงอย่างอื่น และถ้าผู้กระทำผิดปฏิบัติตามเงื่อนไขครบถ้วน พนักงานอัยการก็จะระงับการฟ้องร้องคดีอาญาโดยเด็ดขาด ดังนั้นหากอัยการเห็นว่าเป็นประโยชน์กว่าถ้าไม่มีการดำเนินคดีกับผู้กระทำ ความผิดอย่างเป็นทางการก็อาจจะใช้ทางเลือกอย่างอื่น เบี่ยงเบนผู้กระทำผิดให้ออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยอาจให้ความช่วยเหลือในหลายรูปแบบ เช่น ทางการแพทย์ ทางจิตใจ ทางสังคม แก่ผู้กระทำความผิด เพื่อเข้าถึงรากฐานที่เป็นปัญหาของการเกิดความผิดมาตรการชะลอการฟ้อง เปิดโอกาสให้ผู้กระทำผิดมีโอกาสกลับตัวเป็นคนดี ภายใต้การควบคุมดูแลของเจ้าหน้าที่ วิธีการเช่นนี้ผู้กระทำผิดจะไม่เสียประวัติและชื่อเสียง อีกทั้งจะช่วยรักษาความสัมพันธ์ในครอบครัวให้กลับคืนมาสู่ภาวะปกติได้ควรมีการชะลอการฟ้องหญิงซึ่งตกเป็นผู้ต้องหาฆ่าคนตาย หากหญิงนั้นเป็นภรรยาหรืออยู่กินกับชายผู้เป็นสามีและมีประวัติประสบปัญหา ความรุนแรงในครอบครัวหรือการฆ่านั้นเกิดขึ้นขณะทะเลาะวิวาทอันเนื่องจาก ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

๖.๕ การคุมประพฤติ เป็นมาตรการแก้ไขเยียวยาผู้กระทำความผิดภายหลังการพิจารณาคดีในชั้นศาลด้วย วิธีการคุมประพฤติ เพื่อให้ผู้กระทำผิดที่ต้องการกลับตัวไม่หวนกลับไปกระทำผิดอีกเป็นวิธีการ ที่ศาลเลือกใช้กับบุคคลที่คาดว่าจะปรับปรุงแก้ไขตนเองได้ โดยจะให้อยู่ในความควบคุมและสอดส่องของเจ้าหน้าที่ หากผู้ถูกคุมประพฤติสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและแก้ไขตนเองได้ การคุมประพฤติก็จะสิ้นสุดลง

๖.๖ วิธีการเพื่อความปลอดภัย เป็นวิธีการที่มุ่งคุ้มครองสังคมเพื่อป้องกันผู้ที่มีสภาพเป็นอันตรายต่อ สังคมกลับเข้ามากระทำความผิดซ้ำอีก จึงมีความเหมาะสมที่จะนำมาตรการนี้มาใช้กับคดี ประเภทความรุนแรงในครอบครัว เช่น วิธีการกักกันเป็นการช่วยดัดนิสัยให้ผู้กระทำผิดเกิดจิตสำนึกและช่วยขัดเกลา จิตใจให้กลับเป็นคนดี การห้ามเข้าเขตที่กำหนดเป็นมาตรการคุ้มครองและป้องกันการรบกวนหรือก่อความ ยุ่งยากวุ่นวายกับตัวภริยาที่เป็นผู้เสียหายและบุคคลใกล้ชิดในครอบครัว

๖.๗ ศาลครอบครัว หากให้ศาลเยาวชนและครอบครัวมี อำนาจในการพิจารณาคดีความรุนแรงในครอบครัว น่าจะมีความเหมาะสมและยืดหยุ่น ทั้งยังเปิดโอกาสให้ศาลใช้ผู้เชี่ยวชาญมาทำหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยได้อย่าง เต็มที่และเหมาะสมยิ่งขึ้นเพื่อรณรงค์ยุติความรุนแรงที่เกิดขึ้น ทุกวันที่ ๒๕ พ.ย.ของทุกปี องค์การสหประชาชาติจึงได้กำหนดให้เป็น “วันยุติความรุนแรงต่อผู้หญิง” ขึ้นด้วยเหตุนี้ หลายหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นกระทรวงยุติธรรม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ยูนิเฟม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มูลนิธิเพื่อนหญิงตลอดจนเครือข่ายยุติความรุนแรงต่อผู้หญิง จึงได้รวมพลัง สร้างค่านิยม “ไม่เพิกเฉย” ต่อความรุนแรงพร้อมดำเนินโครงการรณรงค์ “หนึ่งเสียง หยุดความรุนแรงต่อผู้หญิง” โดย ได้รับพระกรุณาธิคุณจากพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ในการเป็นทูตสันถวไมตรีให้กับกองทุนการพัฒนาเพื่อสตรีแห่งสหประชาชาติในการ ต่อต้านความรุนแรงต่อผู้หญิง (UNIFEM) ในโครงการ Say NO to Violence Against Women ซึ่งหากจะพูดถึงความรุนแรงต่อผู้หญิงจริงๆ แล้วนั้น หมายถึง “การกระทำใดๆ ที่เป็นความรุนแรงที่เกิดจากอคติทางเพศ ซึ่งเป็นผลให้เกิดความทุกข์ทรมานแก่สตรีรวมทั้งการขู่เข็ญ คุกคาม กีดกันเสรีภาพทั้งในที่สาธารณะและในชีวิตส่วนตัว”

โดยรูปแบบที่ปรากฏอยู่ในสังคมบ้านเรานั้นมีหลากหลายรูปแบบ ล้วนแต่เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวด และทุกข์ทรมานทั้งทางร่างกายและจิตใจของผู้หญิง ซึ่งความหลากหลายความรุนแรงต่อผู้หญิง...ที่สังคมไม่ควรควรมองข้าม แบ่งเป็น ความรุนแรงทางเพศ หลายคนนึกถึงแต่การถูกข่มขืน ซึ่งจริงๆ แล้ว มีตั้งแต่การแทะโลมด้วยสายตา และวาจา การอนาจาร ลวนลาม คุกคามทางเพศ การข่มขืน (รวมถึงการข่มขืนภรรยา) รุมโทรม การข่มขืนฆ่า ซึ่งส่วนใหญ่พบว่า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ ปัจจัยหลักที่ทำให้ผู้หญิงถูกกระทำความรุนแรงทางเพศ

ความรุนแรงในครอบครัว ล่วง ละเมิด บังคับ ขู่เข็ญ ทำร้าย โดยบุคคลในครอบครัว อาจจะใช้กาลังทุบตีภรรยา ไม่รับผิดชอบครอบครัว นอกใจภรรยา ขายลูกสาว ด่าทอ ดูถูกเหยียดหยาม การปิดกั้นทางสังคมไม่ให้ติดต่อเพื่อน ญาติพี่น้อง หรือสังคมภายนอก เป็นต้น การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ทั้งจากเพศสัมพันธ์ที่ไม่รับผิดชอบของฝ่ายชายหรือจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ และการไม่สามารถต่อรองเรื่องการคุมกาเนิดกับคู่ครองได้ การติดโรคทางเพศสัมพันธ์ ติดเชื้อเอดส์จากสามี หรือจากการถูกละเมิดทางเพศการนำเสนอผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศ เป็นการมองว่าผู้หญิงเป็นวัตถุที่สามารถ ดึงดูดได้ในสื่อลามกต่างๆ การโฆษณาสินค้า รวมทั้งการแอบถ่ายคลิปฉาวต่างๆและการล่อลวงมาบังคับค้าประเวณี หรือใช้แรงงานเยี่ยงทาสโดยนายจะเด็จ เชาวน์วิไล ผู้จัดการมูลนิธิเพื่อนหญิง ให้ข้อมูลว่าจากสถิติการให้บริการของศูนย์พึ่งได้ในโรงพยาบาลประจำจังหวัด ๒๙๗ แห่ง ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ มีเด็กสตรีและผู้สูงอายุที่ถูกกระทำทารุณเข้ารับบริการถึง ๑๙,๐๖๘ ราย เป็นผู้หญิงอายุ ๑๘ ปีขึ้นไปจำนวน ๘,๑๗๒ ราย และสถิติมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉลี่ยพบความรุนแรงที่เกิดต่อผู้หญิง เป็นการกระทำของใกล้ชิด แฟน และสามี มากกว่าคนไม่รู้จักกันหรือคนแปลกหน้าซึ่งมีจำนวนน้อยมาก ในส่วนของมูลนิธิเพื่อนหญิงได้รับแจ้งเรื่องร้องเรียนการกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิงเฉลี่ยปีละ ๑,๕๐๐ รายและพบว่าปี ๒๕๕๑ น่าจะเพิ่มถึง ๑,๖๐๐ ราย โดย ๘๐% เป็นการกระทำความรุนแรงในครอบครัวและ ๒๐% เป็นคดีข่มขืนและภัยทางเพศ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ควรเป็นปัญหาที่ต้องรีบเร่งดำเนินการแก้ไขโดยด่วนนอกจากนี้ยังพบว่า จากสถิติของกองวิจัยและวางแผนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตั้งแต่เดือนเมษายน – กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๑ พบว่าความรุนแรงต่อผู้หญิงที่มีการแจ้งความดำเนินคดีการทำร้ายร่างกาย และข่มขืนกระทำชำเราสูงถึง ๑๘,๑๙๑ ราย และ ๔,๓๕๙ รายตามลำดับ อย่างไรก็ตามจากผลการสำรวจ และรวบรวมข้อมูลของมูลนิธิเพื่อนหญิง พบว่าหลายกรณีของความรุนแรงต่อผู้หญิงมีปัจจัยกระตุ้นก่อให้เกิดความรุนแรง มากขึ้น คือ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาเสพติด และการพนันด้านการสำรวจขององค์การอนามัยโลก พบ ว่าผู้หญิงร้อยละ ๑๐-๕๐ มีประสบการณ์ในช่วงชีวิตที่ถูกสามีหรือคู่รักของตนทำร้ายร่างกาย และผู้หญิงประมาณร้อยละ ๑๒-๒๕ เคยถูกสามีหรือคู่รักพยายามขืนใจหรือบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ด้วย ที่สำคัญ คือ ความรุนแรงที่ผู้หญิงได้รับจากคู่หรือสามีหรือผู้ชายอื่น เป็นสาเหตุสำคัญ ๑ ใน ๑๐ ของสาเหตุการตายของผู้หญิงอายุระหว่าง ๑๕-๔๔ ปี”

จาก ข้อมูลเบื้องต้น สะท้อนให้เห็นชัดเจนว่าความรุนแรงที่ผู้หญิงประสบจากคู่ของตนนั้นเป็นปัญหา ทางสุขภาพที่สำคัญและเป็นประเด็นที่แสดงถึงการผู้หญิงถูกคุกคามและละเมิด สิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานในการที่จะมีชีวิตอย่างปลอดภัย นับเป็นตัวเลขที่น่าตกใจ และนี่!! คง จะถึงเวลาแล้ว ที่เราทุกคนต้องร่วมมือกัน เพราะคุณเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ที่จะช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ด้วยการหยุดเพิกเฉย หากพบเห็นการกระทำรุนแรงต่อผู้หญิง ซึ่งวิธีการช่วยเหลือนั้นอาจมีหลายรูปแบบ เช่นหากพบเห็นการกระทำที่รุนแรงต่อผู้หญิงควรรีบโทรศัพท์แจ้งตำรวจ หรืออาจเข้าไปช่วยเหลือหากที่ใน

ส่วนของครอบครัว ควรปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมว่าชายหญิงนั้นเท่าเทียมกัน ควรให้เกียรติซึ่งกันและกัน หยุดการทำร้ายคนในครอบครัว รวมถึงการช่วยกันสอดส่องดูแลเฝ้าระวังการป้องกันความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นได้ ภายในชุมชน สร้างความสัมพันธ์ที่ดี และที่สำคัญช่วยกันสร้างชุมชนที่ปลอดจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติดอื่นๆ ซึ่งเป็นต้นตอของปัญหาความรุนแรงต่างๆ และที่สำคัญทุกคนสามารถร่วมลงชื่อเพื่อแสดงจุดยืนในการสนับสนุน ให้มีการยุติการใช้ความรุนแรงต่อเด็กและสตรี และร่วมรณรงค์ให้วาระนี้ เป็นวาระเร่งด่วนของประชาคมโลกได้ที่ www.novaw.or.th โดยกองทุนการพัฒนาเพื่อสตรีแห่งสหประชาชาติ หรือ ยูนิเฟม (UNIFEM) จะมอบรายชื่อของทุกคน ที่ร่วมลงนาม ให้กับ นายบัน คี มุน เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ เพื่อเป็นการแสดงถึงพลังอันยิ่งใหญ่ของคนไทย ในการร่วมกันต่อต้านการใช้ความรุนแรงต่อสตรีต่อไป

๒.๕ การป้องกันปัญหาในชุมชนด้วยการเพิ่มพลังอำนาจ

คาถาป้องกันความรุนแรง

ในขณะที่ต้นเหตุของความขัดแย้งใหญ่ยังแก้ไขไม่ได้ ทุกฝ่ายต้องช่วยประคับประคองนาวาประเทศไทยให้แล่นผ่านมรสุมโดยไม่อัปปางลง มีคาถาอยู่ ๓ คำ ถ้าทุกฝ่ายท่องไว้และปฏิบัติตามจะช่วยให้ประเทศไทยผ่านพ้นวิกฤตการณ์ความ รุนแรงนองเลือดไปได้ คาถา ๓ คำนั้นคือ สันติ นิติ สัมมา

สันติ คือ สันติธรรม ขณะที่ยังแตกต่างกันและต้องต่อสู้กันก็ต่อสู้กันได้ แต่ต้องใช้สันติวิธีอย่าใช้วิธีอันธพาลทำร้ายเข่นฆ่ากัน พยายามใช้เหตุผล ความรู้ ความจริง สัมมาวาจา ความอดทน ในสมัยแห่งการสื่อสารสมัยใหม่ใครทาอะไรก็ถูกบันทึกเผยแพร่ไปทั้งโลก ใครใช้ความรุนแรงก็จะแพ้ภัยตนเอง ฝ่ายที่ถูกทำร้าย ถ้าใช้การต่อสู้ด้วยอหิงสธรรมแบบมหาตมะคานธี เวรก็จะระงับด้วยการไม่จองเวร ความรุนแรงไม่บานปลาย แต่ระงับดับไปได้ด้วยพลังของความดี

นิติ คือ นิติธรรม ต้องยึดหลักความยุติธรรม กฎหมาย กฎ กติกา การไม่เคารพกฎหมายจะทำให้เกิดจลาจล การเคารพกฎหมายจะทำให้เรื่องยากๆ คลี่คลายลงได้ ทุกภาคส่วนต้องสนใจระบบความยุติธรรมและช่วยกันพัฒนาระบบความยุติธรรมให้แข็ง แรง ซึ่งจะช่วยให้ประชาธิปไตยมีคุณภาพ วิกฤตการณ์ของเราเกิดจากประชาธิปไตยขาดคุณภาพ

สัมมา คือ สัมมาธรรม หรือความถูกต้อง ตรงข้ามกับมิจฉา ความถูกต้องทำให้เกิดศรัทธา ความเชื่อถือไว้วางใจ ความราบรื่น ขอยกตัวอย่างเล็กๆ เช่น อภิปรายการไม่ไว้วางใจรัฐบาลคราวที่ผ่านมา เมื่อประธานสภาผู้แทนราษฎรและรองอีกสองท่านทำหน้าที่อย่างยุติธรรม แม้ตนเองสังกัดพรรคพลังประชาชน ก็ทำให้เกิดความราบรื่นและได้รับการยกย่องชมเชย โดยทั่วไปหากทั้งสามท่านหรือท่านใดท่านหนึ่งขาดความยุติธรรม ลองนึกดูว่าจะนำไปสู่ความโกลาหลเพียงใด เมื่อมีการตั้ง คุณเตช บุนนาค เป็นรัฐมนตรีต่างประเทศก็มีเสียงอนุโมทนาสาธุโดยทั่วกัน เพราะคุณเตชเป็นคนมีความรู้และความดี ลองนึกดูว่าถ้าคณะรัฐมนตรีทั้งคณะประกอบด้วยคนมีความรู้และความดี มหาชนจะชื่นชมยินดีและสนับสนุนรัฐบาลขนาดไหน บ้านเมืองจะราบรื่นขนาดไหน ที่เราลำบากยากเข็ญกันทุกวันนี้เพราะการเมืองขาดความถูกต้อง ประชาธิปไตยขาดความคุณภาพ สักแต่ว่ามีการเลือกตั้งก็เป็นประชาธิปไตยแล้วเท่านั้นไม่พอ ประชาธิปไตยต้องมีคุณภาพด้วย บ้านเมืองจึงจะไปรอดอย่างราบรื่น คนไทยทุกคนทุกฝ่ายจะต้องท่องว่า สัมมา สัมมา หรือ ถูกต้อง ถูกต้อง และกระทำการทุกชนิดด้วยความถูกต้องเราจึงจะมีศานติสุขได้

หลักปฏิบัติสำคัญๆ ในขณะเกิดปัญหา ดังนี้

๑. ให้พยายามอยู่ในภาวะควบคุมความโกรธของตนเองเสมอ

๒. ให้รักษาระดับอารมณ์ พยายามรักษาระดับเสียงให้ราบเรียบ และสงบ

๓. ให้พยายามเข้าใจ และเห็นอกเห็นใจฝ่ายที่เป็นคู่กรณี

* นักจิตวิทยา สถาบันสุขภาพจิตเด็ก และวัยรุ่นราชนครินทร์

ส่วนกลวิธีเฉพาะที่ใช้เพื่อแก้ปัญหาการเผชิญหน้า ประกอบด้วย

๑. ช่วยหาทางออกให้ฝ่ายที่เป็นคู่กรณี

๒. ระมัดระวังการพูดจาของตน พยายามให้เรื่องที่พูดกันนั้นเป็นเรื่องเบาๆ หรือพยายามใช้อารมณ์ขันเข้าช่วย

๓. ให้รู้จักการใช้คำขอโทษและการให้อภัย

สรุปได้ว่าปัญหาความรุนแรงกลายเป็นเรื่องใกล้ตัวของคนเราทุกวันนี้ โดยเฉพาะ “สื่อ” ได้เผยแพร่และชักนำพฤติกรรมความรุนแรงเข้ามาถึงในบ้านในห้องนอนของเราทุกคน จนเกือบจะเหมือนว่า “ความรุนแรงเป็นเรื่องปกติของชีวิต” คนมากมายไม่สามารถแยกแยะ และตัดสินได้ว่าตัวเองกาลังเผชิญความรุนแรง หรือกาลังก้าวไปสู่การตกเป็น “เหยื่อ” ความรุนแรงหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ความรุนแรงเป็นเรื่องที่ป้องกันได้ หากทุกคนตระหนักว่า “ความรุนแรง คือการกระทำใดๆ โดยกาย วาจา ใจและทางเพศ ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง คู่กรณีและผู้คนในสังคมทางกาย วาจา ใจและทางเพศ” ยกตัวอย่างที่เห็นชัดเจน ข่าวการฆ่าตัวตายบนหน้าหนังสือพิมพ์ ข่าวนักเรียนเผาโรงเรียนหรือกลุ่มเสื้อแดงเผาทาลายทรัพย์สินตึกรามบ้านช่องศูนย์การค้ามากมาย ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของคนไทยทั้งประเทศ ความรุนแรงเกิดขึ้นที่ไหนบ้าง เกิดขึ้นในบ้าน เราเรียกว่าความรุนแรงในครอบครัว หรือ Domestic Violence ซึ่งผู้ถูกกระทำความรุนแรง อาจเป็นเด็ก ผู้หญิง ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการ ฯลฯ อยู่ในบ้านในครอบครัว แต่ถูกคนในครอบครัว เช่น พ่อแม่ปู่ย่าตายายหรือญาติใกล้ทำร้ายทุบตีทารุณกรรมให้บาดเจ็บเกินกว่าเหตุ หรือถูกดุด่าเยาะเย้ย ว่ากล่าวด้วยถ้อยคำหยาบคาย ทำให้ได้รับความอับอายเสียใจทุกข์ทรมานจิตใจ ตลอดจนเด็กหญิง ผู้หญิงมากมายถูกคนในครอบครัวลวนลามทางเพศ จนถึงถูกข่มขืนรุมโทรม ซึ่งกรณีนี้เกิดขึ้นในครอบครัว

๒.๖ ความรุนแรงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

๑. ความหมายของความรุนแรง

ความหมายของคำว่า "ความรุนแรง"โดยทั่วๆ ไป ความรุนแรงก็คือการทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งอาจจะเกิดจากธรรมชาติ อุบัติเหตุ หรือจากน้ำมือมนุษย์ก็ได้ ส่วนในอีกความหมายหนึ่ง ความรุนแรงคือสิ่งที่มาสกัดกั้นศักยภาพของชีวิต สมมุติว่ามีหญิงสาวคนหนึ่งเดินกลับบ้าน ระหว่างทางมีผู้ร้ายดักชิงทรัพย์แล้วฆ่า ก็หมายความว่าลหากไม่เกิดเหตุความรุนแรงนี้ หญิงสาวคนนั้นก็จะยังมีศักยภาพในการดำเนินชีวิตได้ต่อไปนอกจากความรุนแรงจะสกัดกั้นศักยภาพชีวิตอย่างที่มันเป็นอยู่ (หากหญิงสาวผู้นั้นไม่ถูกฆ่า เธอก็ยังคงไปทำงานได้ตามปกติ) แล้ว ความรุนแรงยังสกัดกั้นศักยภาพชีวิตในอีกแง่หนึ่งด้วย กล่าวคือศักยภาพที่จะเปลี่ยนแปลงไปจากที่เป็นอยู่เดิม เช่น สมมุติหญิงสาวคนนั้นกำลังจะเรียนต่อและเธอรอดตายอย่าปาฏิหาริย์แต่กลายเป็น เจ้าหญิงนิทรา ศักยภาพด้านการศึกษาของเธอที่จะเกิดขึ้นในอนาคตก็ถูกสกัดจนต้องสะดุดหยุดลง

๒. ความรุนแรง ความขัดแย้งและอำนาจ

ในเรื่องของ “ความรุนแรง”คนส่วนใหญ่มักคิดว่าความรุนแรงเป็นเรื่องเดียวกับความขัดแย้ง และอำนาจความรุนแรงไม่ใช่อำนาจ ไม่ใช่ความขัดแย้ง แต่เป็นจุดจบของสิ่งเหล่านั้นความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมชาติ เมื่อผู้คนที่มาอยู่ร่วมกันในสังคมมีความปรารถนาที่แตกต่างกัน ย่อมก่อให้เกิดความขัดแย้งได้เป็นเรื่องธรรมดา ซึ่งบางครั้งมนุษย์เลือกใช้ความรุนแรงมายุติความขัดแย้ง เป็นเหตุให้เกิดความคิดว่าความรุนแรงคือความขัดแย้ง หรือหนักกว่านั้นคือเกิดความเข้าใจว่าความรุนแรงเป็นเรื่องธรรมชาติไปด้วย

ภาพประกอบที่ ๑๐การใช้ความความรุนแรง
ที่มา : http://www.mwit.ac.th/~jat/contents/๓๐๑๐๒/๓๐๓๐๑_.htm

ความขัดแย้ง หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ที่มีลักษณะของความไม่เป็นมิตรหรือตรงกันข้ามหรือไม่ลงรอยกันหรือความไม่สอดคล้องกัน ลักษณะของความไม่ลงรอยกันหรือไม่สอดคล้องกันนี้จะเกี่ยวข้องกับประเด็นต่างๆ หลายประเด็น เช่น เป้าหมาย ความคิด ทัศนคติ ความรู้สึก ค่านิยม ความสนใจ ความสัมพันธ์ เป็นต้น

- ลักษณะของความขัดแย้ง

ลักษณะของความขัดแย้ง อาจจะแสดงออกมาหรือมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

๑.จะมีบุคคลหรือฝ่ายอย่างน้อยที่สุด ๒ ฝ่าย หรือบุคคล ๒ บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันและมีปฏิสัมพันธ์บางอย่างต่อกัน

๒.แต่ละบุคคลหรือแต่ละฝ่าย จะมีความเชื่อและค่านิยมเฉพาะ ซึ่งแต่ละบุคคลหรือสมาชิกในแต่ละฝ่ายตระหนักและมองเห็นในความเชื่อและค่านิยมนั้น

๓.ปฏิสัมพันธ์ระหว่างแต่ละฝ่าย ซึ่งจะแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงการข่มขู่ การลดพลัง การกดดันฝ่ายตรงข้าม เพื่อให้ได้มาซึ่งชัยชนะ

๔.แต่ละบุคคลหรือแต่ละฝ่าย เผชิญหน้ากันหรือแสดงปฏิกิริยาในลักษณะตรงข้ามกันหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน

๕.แต่ละบุคคลหรือแต่ละฝ่ายจะแสดงปฏิกิริยาที่ก่อให้เกิดความเหนือกว่าทางด้านอำนาจต่ออีกฝ่ายหนึ่ง

จากลักษณะของความขัดแย้งดังกล่าวข้างต้น จะเรียกว่าเป็นความขัดแย้งระหว่างบุคคล ซึ่งนอกจากจะเกิดระหว่างบุคคลหรือกลุ่มหรือฝ่ายแล้ว ยังเกิดขึ้นในตัวบุคคลด้วย ตัวอย่างเช่น บุคคลคนหนึ่งอาจจะมีความคิดที่ขัดแย้ง เช่น นักเรียนอาจจะชอบเพื่อนในห้องชื่อเอ แต่เออาจจะรักใคร่ชอบพอสนิทสนมกับบี ซึ่งนักเรียนไม่ชอบบี ความรู้สึกขัดแย้งอาจจะเกิดขึ้นกับนักเรียน ความยุ่งยากในการตัดสินใจก็จะเกิดขึ้นว่าควรจะเลิกคบกับเอหรือไม่ เป็นต้น

- สาเหตุหรือที่มาของความขัดแย้ง

ความขัดแย้งระหว่างบุคคลหรือระหว่างกลุ่มเกิดขึ้นได้จากสาเหตุหรือแหล่งต่างๆ ดังนี้ มนุษย์สัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

๑. ความไม่เข้าใจกัน

๒. ความสัมพันธ์ที่เพิกเฉยและไม่เกื้อกูลกัน

๓. ความล้มเหลวของการสื่อความหมายอย่างเปิดเผยและซื่อตรง

๔. บรรยากาศของการไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ความกดดัน และการแข่งขัน

๕. การรับรู้ของบุคคลที่อยู่ในสภาวการณ์ของความขัดแย้งที่มีผลต่อบุคคลอื่น ในสภาวการณ์นั้น ซึ่งเป็นไปในทางส่งเสริมให้เกิดความขัดแย้ง

๖. การแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งรางวัลที่มีอยู่จำกัด ไม่ว่าจะเป็นสิ่งตอบแทนอื่นๆ สถานภาพ ความรับผิดชอบ และอำนาจ

๗. องค์ประกอบส่วนบุคคล ความขัดแย้งอาจเกิดจากบุคลิกภาพส่วนบุคคล เช่น การมีสัณชาตญาณของความรุนแรง ก้าวร้าว ต้องการการกแข่งขัน ฯลฯ ซึ่งแต่ละคนอาจจะมีมากน้อยแตกต่างกัน

- ผลกระทบที่เกิดจากความขัดแย้ง

ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี ขึ้นอยู่กับแนวคิดและความเชื่อของแต่ละบุคคล บางคนมองความขัดแย้งเป็นสิ่งไม่ดี เป็นของคู่กับความรุนแรง สำหรับกลุ่มบุคคลบางกลุ่มในปัจจุบัน มีแนวความคิดว่าความขัดแย้งเป็นสิ่งปกติที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ความขัดแย้งบางอย่างเป็นสิ่งที่ดีเพราะช่วยกระตุ้นให้คนพยายามแก้ปัญหา โดยเปลี่ยนความขัดแย้งให้มีประโยชน์และสร้างสรรค์ ในกรณีที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงระหว่างสมาชิกในกลุ่มที่มีความขัดแย้งกัน อาจจะก่อให้เกิดการบาดเจ็บหรือถึงขั้นเสียชีวิต รวมไปถึงบุคคลอื่นอาจได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำนั้นๆ ซึ่งไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาความขัดแย้งของกลุ่มนี้แต่อย่างใด จากปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มอาจจะขยายวงกว้างกลายเป็นความขัดแย้งของคนกลุ่มใหญ่ จนกระทั่งกลายเป็นปัญหาของสังคม ซึ่งปัญหาความรุนแรงดังกล่าวจะมีผลต่อคุณภาพการศึกษาเล่าเรียนของเยาวชนกลุ่มนี้ตามไปด้วย เกิดภาพพจน์ทางด้านลบของสมาชิกในกลุ่มและของสถาบันทางการศึกษาที่กลุ่มสังกัดอยู่ รวมถึงความวิตกกังวลความกลัวของประชาชนในสังคมที่มีต่อกลุ่มเหล่านี้

- แนวทางในการแก้ปัญหาหรือลดความขัดแย้ง

การแก้ปัญหาความขัดแย้ง หมายถึง การลดหรือขจัดความขัดแย้ง เพื่อทำให้พฤติกรรมของการขัดแย้งหายไปหรือสิ้นสุดลง ซึ่งปัญหาด้านความขัดแย้งของวัยรุ่น มีแนวทางแก้ปัญหา ดังนี้

๑. ให้คำแนะนำแก่วัยรุ่นที่มีปัญหา โดยหาบุคลากรที่มีประสบการณ์ เข้าใจความรู้สึกและความต้องการของวัยรุ่นมาช่วยแก้ปัญหา

๒. ครู อาจารย์ และผู้ปกครองต้องเข้าใจปัญหาความขัดแย้งและหาแนวทางแก้ไข เช่น การแก้ปัญหาโดยการใช้แนวคิดเชิงบวก การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ตลอดจนการแก้ปัญหาโดยไม่ใช้ความรุนแรง

๓. วัยรุ่นที่มีอารมณ์รุนแรง สามารถใช้หลักธรรมเพื่อช่วยระงับอารมณ์ได้ เช่น การฝึกวิปัสสนาเจริญสติปัฏฐานหรือฝึกอานาปานสติ เป็นต้น

๔. จัดให้มีโครงการเสริมสร้างสันติวัฒนธรรมในโรงเรียนและพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสถานศึกษา

๕. มีวิธีการหรือกระบวนการคลี่คลายความขัดแย้งโดยใช้หลักการประนีประนอม

อำนาจ หมายถึงโอกาสที่มีอยู่ในความสัมพันธ์ทางสังคม ที่ทำให้บางคนสามารถกระทำตามความตั้งใจ แม้ว่าจะมีการขัดขวาง โดยไม่ขึ้นกับหลักการที่รองรับโอกาสนั้นๆ"มักซ์ เวเบอร์, แนวคิดพื้นฐานของสังคมวิทยาการกำหนดนี้อาจไม่จำเป็นต้องมีการบีบบังคับ (ด้วยกำลังหรือด้วยการขู่ว่าจะใช้กำลัง) ดังนั้น "อำนาจ" ในแนวคิดทางสังคมวิทยา จึงมีความหมายครอบคลุมถึงอำนาจทางกายภาพและอำนาจการเมือง ในภาษาที่ใช้กันในชีวิตประจำวัน คำว่า "อำนาจ" จะมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า "อิทธิพล" (influence)ถ้าจะกล่าวในกรณีทั่วไปมากกว่านี้ เราสามารถนิยาม "อำนาจ" ว่าเป็นความสามารถฝ่ายเดียว หรือเกือบจะฝ่ายเดียว, หรือศักยภาพในการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของอะไรบางอย่าง ซึ่งมักจะเป็นชีวิตของผู้คน ผ่านทางการกระทำของตนเอง หรือผู้อื่น ดังนั้นการใช้อำนาจดูเหมือนจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเฉพาะกับมนุษย์ที่เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีลักษณะต้องการสังคม และอยู่รวมเป็นกลุ่ม

สรุปได้ได้ว่า ความขัดแย้งและการใช้อำนาจรวมถึงการใช้ความรุนแรงในครอบครัวมีสาเหตุและมีลักษณะอย่างที่กล่าวมาเบื้องต้นเกิดขึ้นหลีกเลี่ยงความขัดแย้งไม่ได้ ความขัดแย้งในสังคมจึงเป็นเรื่องปกติ เป็นแต่เพียงว่าความขัดแย้งดังกล่าวยังสามารถหาข้อยุติได้ในกรอบของกลไกที่มีอยู่สังคมนั้นก็สามารถดำเนินต่อไป หรือตราบเท่าที่ปัญหาความขัดแย้งอยู่ในสัดส่วนที่ไม่แผ่กระจายไปทั่วทั้งสังคมจนหาวิธีการหรือกลไกเพื่อยุติความขัดแย้งไม่ได้สังคมนั้นก็สามารถดำเนินต่อไป โดยในภาพรวมจะถือได้ว่าสังคมนั้นยังอยู่ได้อย่างมีความสมานฉันท์ แต่เมื่อใดก็ตามที่ความขัดแย้งถึงจุดที่ไม่สามารถจะแก้ไขเยียวยาได้ ทางเลือกก็จะถูกจำกัดลง โดยมีทางออกอยู่สองทางคือ การพยายามแก้ไขความขัดแย้งโดยสันติวิธี ด้วยการเจรจาหรือไกล่เกลี่ย หรือมิฉะนั้นก็คงต้องแก้ไขความขัดแย้งด้วยการใช้กำลังหรือความรุนแรง ผลที่ออกมาก็คือ การที่ฝ่ายหนึ่งชนะ อีกฝ่ายหนึ่งพ่ายแพ้ และถ้าเป็นกรณีที่ไม่สามารถจะเอาชนะกันได้ก็อาจจะถึงกับแตกแยกทำให้เกิดปัญหาครอบครัวต่อไป

๓. สภาพปัญหาความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนใต้

เหตุการณ์ความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างครอบครัวของผู้ประสบปัญหา ทำให้กลายเป็นครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ส่วนใหญ่มีแม่เป็นผู้เลี้ยงดูบุตรตามล่าพัง หรือก่าพร้าทั้งพ่อและแม่ ผู้สูงอายุจึงเข้ามามีบทบาทในการดูแลเด็กๆมากขึ้นการสูญเสียผู้น่าครอบครัว ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว ผู้หญิงต้องเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้น่าครอบครัวและหารายได้หลัก โดยมักประกอบอาชีพที่มีรายได้ไม่แน่นอน ส่งผลให้เกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและการท่าหน้าที่ในการเลี้ยงดูบุตรเนื่องจากมีเวลาในการเลี้ยงดูลดลงสภาพจิตใจของสมาชิกในครอบครัวยังคงรู้สึกโดดเดี่ยว หวาดหวั่น และวิตกกังวลกับความปลอดภัยในชีวิต

และทรัพย์รวมทั้งอนาคตทางการศึกษาของบุตรหลานถึงแม้ว่าครอบครัวส่วนใหญ่จะได้รับการช่วยเหลือเยียวยาจากหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคม แต่ในส่วนของกระบวนการช่วยเหลือเหยื่อผู้สูญเสียในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐ องค์กรพัฒนาเอกชนและผู้ได้รับผลกระทบ รวมทั้งแหล่งทุนที่ให้ความช่วยเหลือ มักมีความเข้าใจที่แตกต่างกันในประเด็นของการช่วยเหลือการเยียวยา ท่าให้การท่างานยังไม่สอดประสานเป็นเอกภาพได้ และไม่สามารถคลี่คลายความรุนแรงที่กระทบต่อเหยื่อทั้งสามระดับชั้นอันได้แก่ ความรุนแรงทางตรง/ชั้นบุคคล (direct/personal violence), ความรุนแรงชั้นโครงสร้าง (structural violence), และความรุนแรงชั้นวัฒนธรรม (cultural violence)ได้

การมุ่งเน้นที่จะทำการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น คือสามจังหวัดหลัง สำหรับ จ.สงขลา และ จ.สตูลนั้น มีสภาพการณ์ที่แตกต่างไปจากอีกสามจังหวัด ทั้งในด้านประวัติศาสตร์ การเมือง เศรษฐกิจ และ สังคมจิตวิทยา และถึงแม้ว่า จ.สตูลที่ในอดีตนั้นเคยเป็นส่วนหนึ่งของหัวเมืองประเทศราชไทรบุรีที่ในปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ของหัวเมืองนี้คือส่วนหนึ่งของประเทศมาเลเซีย อันเป็นผลมาจากยุคล่าอาณานิคมและการกู้เอกราชในภายหลังก็ตาม ทั้งสงขลาและสตูลก็มิได้มีเงื่อนไขและแนวโน้มที่จะนำไปสู่ปัญหาที่รุนแรง เช่นที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้นอกเสียจากการได้รับผลกระทบอันเนื่องมาจากการดำเนินงานของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดยะลา, นราธิวาส และปัตตานี มีประวัติศาสตร์ร่วมกันของการเป็นเมืองตานีหรือปัตตานีที่ก่อตั้งขึ้นมาหลังการจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีเขตแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซียนี้ประกอบไปด้วย จ.สงขลา, จ.สตูล, จ.ยะลา, จ.นราธิวาส และ จ.ปัตตานี รวม ๕ จังหวัด อย่างไรก็ตามจังหวัดที่เราจะต้องให้ความสนใจและล่มสลายของอาณาจักรเก่าแก่ที่เรียกว่าอาณาจักรลังกาสุกะในห้วงพุทธศตวรรษที่ ๑๘ ถึง ๑๙ ในพื้นที่ที่เป็นจังหวัดปัตตานีในปัจจุบันในห้วงนี้เองที่เมืองตานีได้ตกเป็นประเทศราชของอาณาจักรสุโขทัย อย่างไรก็ตามในห้วงครึ่งแรกของพุทธศตวรรษที่ ๒๐ อาณาจักรมะละกาได้เข้ามามีอิทธิพลต่อเมืองปัตตานี ก่อนที่อาณาจักรมะละกาจะได้ตกเป็นอาณานิคมของโปรตุเกส ซึ่งส่งผลให้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๐๕๔ เป็นต้นมาเมืองปัตตานีก็ได้ตกมาอยู่ในอาณัติของกรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์มาโดยตลอด ทั้งนี้ในช่วงเวลาที่ไทยเสียกรุงต่อพม่าในครั้งที่ ๒(พ.ศ. ๒๓๑๐) เมืองปัตตานีก็ได้มีความพยายามในการแยกตัวเช่นเดียวกับหลายหัวเมืองในพื้นที่ภาคใต้ (เช่น นครศรีธรรมราชและพัทลุง) ซึ่งหลังจากที่ไทยได้มีการกู้เอกราชจากพม่าแล้ว เมืองปัตตานีก็ได้กลับมาเป็นประเทศราชและเป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทยเหมือนเดิมและในที่สุดก็ได้แปรสภาพมาเป็นสามจังหวัดชายแดนสงขลาภาคใต้เช่นในปัจจุบัน

จังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดหนึ่ง ที่อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ แบ่งเขตการปกครอง เป็น ๑๒ อำเภอ , ๑๑๕ ตำบล , ๖๒๖ หมู่บ้านประกอบด้วยอำเภอ เมืองปัตตานี ,โคกโพธิ์, หนองจิก ,ปะนาเระ ,มายอ ,ทุ่งยางแดง ,สายบุรี ,ไม้แก่น ,ยะหริ่ง ,ยะรัง ,กะพ้อ ,แม่ลาน และมีประชากรร้อยละ ๘๖.๒๕ นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งมีแบบแผนการดำเนินชีวิตตามรูปแบบที่ได้กำหนดไว้ในคัมภีร์อัลกุรอานและการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาอย่างเคร่งครัด ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๕๖ มีปัญหาการร้องเรียนเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและสูงกว่าจังหวัดอื่นๆในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้[๕๔]จากข้อมูลดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าปัญหาความรุนแรงที่

---

[๕๔] สำนักงานคณะกรรมการอิสลามจังหวัดปัตตานี, ๒๕๕๗

เกิดขึ้นในครอบครัวมีอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งมาจากหลายสาเหตุและส่งผลกระทบต่อสังคมไทยและชาวพุทธมุสลิมในจังหวัดปัตตานี เช่น ปัญหาการหย่าร้าง เด็กละเยาวชนขาดการดูแล ปัญหายาเสพติด ปัญหาความรุนแรงเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นต้น

จังหวัดยะลา[๕๕]ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเชื้อสายมลายูถึงร้อยละ ๖๖.๑ นอกจากนั้นก็จะมีชาวไทยพุทธ, ชาวไทยเชื้อสายจีน และชาวซาไก ซึ่งตั้งถิ่นฐานในเขตหมู่ ๓ ตำบลบ้านแหร อำเภอธารโต แต่ปัจจุบันส่วนใหญ่ได้อพยพไปอยู่ในมาเลเซีย ด้วยเหตุผลด้านที่ทำกินและวิถีชีวิตที่ดีกว่า ประกอบกับเหตุผลด้านความไม่สงบจังหวัดยะลาเป็นหนึ่งในสี่จังหวัดของไทยที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ ๗๕.๔๒ รองลงมาคือศาสนาพุทธร้อยละ ๒๔.๒๕ และศาสนาอื่น ๆ ร้อยละ ๐.๓๓ มีมัสยิดทั้งหมด ๔๕๓ แห่ง, วัดในพุทธศาสนา ๔๕ แห่ง, โบสถ์คริสต์ ๖ แห่ง และคุรุดวาราศาสนาซิกข์ ๑ แห่ง อย่างไรก็ตามจังหวัดยะลาเป็นหนึ่งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีสัดส่วนของผู้ที่นับถือศาสนาพุทธมากที่สุด มีการสำรวจข้อมูลสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดยะลาสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ยุทธศาสตร์กระทรวง ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด และยุทธศาสตร์จังหวัด ยุทธศาสตร์จังหวัด และยุทธศาสตร์ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในการสะท้อนภาพความเป็นอยู่รวมถึงประเด็นปัญหาทางสังคมของประชาชนกลุ่มต่างๆ ประกอบด้วย เด็ก เยาวชน วัยแรงงาน ครอบครัว ผู้สูงอายุและชุมชน ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดยะลาจากข้อมูลตัวเลขซึ่งรวบรวมจัดเก็บโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง ๕๔ แห่งในจังหวัดยะลาทำให้ทราบถึงสถานการณ์ทางด้านสังคมของจังหวัดยะลา กลุ่มประชากรที่ควรได้รับการคุ้มครอง ช่วยเหลือ และพัฒนาเพื่อให้สามารถเข้าถึงสวัสดิการสังคม และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีและเป็นฐานข้อมูลสำคัญที่จะสะท้อนให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ของนโยบายด้านสังคม รวมถึงแผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรมการดำเนินงานกับกลุ่มเป้าหมายทางด้านสังคมต่างๆ ว่ามีมากน้อยเพียงไร และประเด็นปัญหาสังคมที่ควรนำมาพัฒนาและหาแนวทางแก้ไข

จังหวัดนราธิวาส[๕๖]เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทย เป็นหนึ่งในจังหวัดชายแดนใต้สุดของประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซีย ตั้งอยู่บนชายฝั่งทะเลตะวันออกของแหลมมลายู ห่างจากกรุงเทพฯ ทางรถยนต์ประมาณ ๑,๑๔๙กิโลเมตร โดยมีเนื้อที่ประมาณ ๔,๔๗๕.๔๓ตารางกิโลเมตร หรือ ๒,๗๙๗,๑๔๓.๗๕ไร่ ทิศเหนือติดต่อกับจังหวัดปัตตานีในเขตอำเภอสายบุรี อำเภอไม้แก่น และอ่าวไทย ทิศตะวันออกติดต่อกับอ่าวไทยและรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย ทิศใต้ติดต่อกับรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย ทิศตะวันตกติดต่อกับจังหวัดยะลาในเขตอำเภอบันนังสตา พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้และภูเขา ๒ใน ๓ของพื้นที่ทั้งหมด มีป่าพรุประมาณ ๓๖๑,๘๖๐ไร่ ทางแถบทิศตะวันตกเฉียงใต้จรดทิวเขาสันกาลาคีรีซึ่งเป็นแนวกั้นพรมแดนไทย-มาเลเซีย ลักษณะพื้นที่จะมีความลาดเอียงจากทิศตะวันตกไปสู่ทิศตะวันออก พื้นที่ราบส่วนใหญ่อยู่บริเวณติดกับอ่าวไทยและที่ราบลุ่มบริเวณแม่น้ำ ๔ สาย คือ แม่น้ำบางนรา แม่น้ำสายบุรี แม่น้ำตากใบและแม่น้ำโก-ลก มีประชากร จำนวน ๗๙๖,๒๓๙ คน แยกเป็นชาย ๓๙๓,๘๓๗ คน หญิง ๔๐๒,๔๐๒ คน โดยจังหวัด

---

[๕๕] สำนักข่าวอามาน, **"รอวันปิดตำนาน 'ซาไก' แห่ง 'ศรีธารโต'"** (Press release), ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓. สืบค้นเมื่อ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

[๕๖] สำนักงานสถิติจังหวัดนราธิวาส, ๒๕๖๑

นราธิวาสมีศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการอุตสาหกรรมอยู่ที่อำเภอสุไหงโก-ลก ซึ่งเป็นอำเภอที่มีขนาดใหญ่และมีความเจริญกว่าตัวจังหวัดมาก

ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว[๕๗] ๓ จังหวัดชายแดนใต้ได้นักสิทธิสตรี ผู้นำศาสนา และเจ้าหน้าที่รัฐ เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ที่เกิดในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยให้มีผู้รู้ศาสนาที่เป็นผู้หญิงร่วมมีส่วนในการตีความกฎหมายอิสลามในเรื่องสิทธิของผู้หญิง การทำงานร่วมกันของเจ้าหน้าที่ตำรวจและคณะกรรมการอิสลาม และการให้การศึกษาถึงสิทธิสตรีซึ่งในห้วงปีที่ผ่านมา นักสิทธิสตรี และคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดในสามจังหวัดชายแดนใต้ กล่าวว่า มีสตรีประสบปัญหาการถูกทำร้ายร่างกาย และไม่ได้รับค่าเลี้ยงดูจำนวนหลายร้อยราย โดยเจ้าหน้าที่กรรมการอิสลามกลางประจำจังหวัดปัตตานี รายงานว่าปีที่ผ่านมามีผู้หญิงเข้ามาร้องเรียน ๗๒๒ คน แก้ไขปัญหาได้เพียง ๒๗๐ คน ส่วนในจังหวัดนราธิวาส นับจากเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ ถึงเดือนปัจจุบัน มีผู้หญิงเข้ามาขอหย่าและไกล่เกลี่ย ๖๒ คน ดำเนินการแก้ไขให้ได้เพียง ๒๐ คน อีก ๔๒ คน ยังมีปัญหาอยู่และในปัจจุบัน ศาสนาอิสลาม ถูกท้าทายจากทั่วโลกในเรื่องแนวคิดสุดโต่งในการใช้ความรุนแรง ดังนั้น มุสลิมจึงควรยืนยันหลักการ การไม่ใช้ความรุนแรงโดยเริ่มจากการยุติความรุนแรงทุกรูปแบบในครอบครัว

สรุปได้ว่า สภาพทางด้านการเมืองการปกครองในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มิได้ต่างไปจากจังหวัดอื่นของไทย แต่วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ค่อนข้างจะแตกต่างกันออกไป ส่งผลให้เกิดความเครียดและความขัดแย้งระหว่างตัวแทนทางฝ่ายปกครองของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายปกครองในระดับจังหวัดและอำเภอ หรือข้าราชการทหารตำรวจที่ส่วนใหญ่เป็นไทยพุทธขึ้นมาได้ ในขณะเดียวกันในสังคมของประชาชนในพื้นที่เอง ผูกพันอยู่กับความเชื่อทางศาสนาและผู้นำทางศาสนาอย่างใกล้ชิด ผู้นำต่างๆ ดังกล่าวมีส่วนหนึ่งที่เข้ามามีบทบาททางด้านการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น ทั้งในระดับหมู่บ้าน ตำบลและจังหวัด ซึ่งเมื่อใดก็ตามที่ผู้นำต่างๆ เหล่านี้มีแนวทางแนวความคิดหรือความรู้สึกที่สวนทางกับการดำเนินงานของรัฐบาลแล้ว ก็จะยิ่งส่งผลต่อความเครียดและความขัดแย้งระหว่างประชาชนในพื้นที่กับเจ้าหน้าที่และระบบของรัฐมากขึ้น นอกจากนี้แล้วการบริหารของรัฐในพื้นที่ยังคงมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอต่อ การป้องกันการกระทำของผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ระบบพรรคพวกในวงการข้าราชการ และการกระทำของเจ้าหน้าที่ส่วนน้อยที่ใช้อำนาจอันมิชอบกลั่นแกล้งประชาชน ซึ่งส่งผลเสียต่อความรู้สึกของประชาชนในพื้นที่ต่อรัฐบาลและประเทศชาติจากปัญหาดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยความรุนแรงในครอบครัวส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓จังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่ อ.ปะนาะระ จังหวัดปัตตานี อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และอำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาสเพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กในสามจังหวัดชายแดนใต้ก่อนที่ปัญหาดังกล่าวจะทวีความรุนแรงขึ้น

พระราชบัญญัติคุมครองผูถูกกระทำดวยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐

- กฎหมายคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

ในปี ๒๕๕๐ ประเทศไทยได้ออกพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ขึ้น โดยมีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงใน

---

[๕๗] ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี. **ห้าปีห้าเดือน : รายงานวิเคราะห์สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในรอบ ๖๕ เดือน.**

ครอบครัวด้วยการฟื้นฟูเยียวยาด้านร่างกายและจิตใจพร้อมกับกำหนดมาตรการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวโดยสามารถกำหนดรูปแบบ วิธีการและขั้นตอนที่มีลักษณะแตกต่างจากการดำเนินคดีอาญาโดยทั่วไป เพื่อให้โอกาสผู้กระทำความผิดหรือมีพฤติกรรมที่ใช้ความรุนแรงได้กลับตัวและยับยั้งการกระทำผิดซ้ำ รวมทั้งสามารถรักษาความสัมพันธ์อันดีในครอบครัวไว้

การดำเนินการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ในช่วงที่ผ่านมา ปรากฏว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานของรัฐองค์กรเอกชน และกลุ่มองค์กรภาคประชาชนได้ร่วมกันให้ความช่วยเหลือด้วยการฟื้นฟูเยียวยาผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวจนได้ผลดีในระดับหนึ่งแต่ยังมีข้อจำกัดในบางประการเช่น การขาดความรู้ความเข้าใจและการนำพระราชบัญญัติไปใช้ยังมีเจตคติต่อปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่ไม่ถูกต้องและบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติดังกล่าวยังมีข้อจำกัดในการปฏิบัติงานอยู่หลายประการโดยการดำเนินงานส่วนใหญ่ยังเป็นการทำงานเชิงรับหรืองานในลักษณะของการแก้ไขปัญหามากกว่าการป้องกันมิให้มีการกระทำความรุนแรงต่อเด็กสตรีและความรุนแรงในครอบครัว

- เจตนารมณ์ของกฎหมายคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติรับรองให้เด็ก เยาวชน สตรีและบุคคลในครอบครัวมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากรัฐ ให้ปราศจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม แต่กระนั้นก็ตามปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัวก็ยังเกิดขึ้นในสังคมและหากพิจารณาถึงลักษณะของปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว พบว่าเป็นปัญหาที่มีความละเอียดอ่อนซับซ้อนเกี่ยวพันกับบุคคลใกล้ชิด มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากการทำร้ายร่างกายระหว่างบุคคลโดยทั่วไป การใช้มาตรการทางอาญาในการลงโทษผู้กระทำผิดเพียงอย่างเดียวจึงอาจไม่เพียงพอในการที่จะป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำอีกด้วยเหตุนี้เองการมีมาตรการในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดหรือปกป้องคุ้มครองผู้ที่ถูกกระทำ

ด้วยความรุนแรงในครอบครัวจึงเป็นมาตรการที่มีความจำเป็น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้กระทำความผิดมีโอกาสกลับตัวและยับยั้งการกระทำความผิดซ้ำตลอดจนให้ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวได้รับการเยียวยาความเสียหายได้ทันท่วงทีและหากพิจารณาถึงมาตรการทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา พบว่าเป็นมาตรการที่มีเจตนารมณ์ที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดมากกว่าที่จะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดหรือปกป้องคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว การใช้มาตรการทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญามาบังคับกับการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวจึงขาดความยืดหยุ่น ไม่เหมาะสม ดังนั้นการมีกฎหมายคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวจึงมีความเหมาะสมกว่าการใช้มาตรการทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญาเพราะสามารถกำหนดรูปแบบ วิธีการและขั้นตอนที่มีลักษณะแตกต่างจากการดำเนินคดีอาญาโดยทั่วไป ทั้งสามารถรักษาความสัมพันธ์อันดีในครอบครัวไว้ได้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐จึงถูกตราขึ้นใช้บังคับกับการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวหากพิจารณาบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวพ.ศ. ๒๕๕๐ พบว่าพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดมาตรการที่สะท้อนให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายซึ่งมีความสำคัญ ๓ประการด้วยกัน ดังนี้

ประการที่ ๑ เจตนารมณ์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัวเมื่อได้พิจารณาหลักการตลอดจนมาตรการทางกฎหมายที่สำคัญที่กำหนดในพระราชบัญญัติ

คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ อาทิเช่น การกำหนดโทษทางอาญาต่อผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวไว้โดยเฉพาะตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่ลบล้างการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่น หากการกระทำดังกล่าวเข้าข่ายเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่นด้วยหรือการกำหนดให้๗ผู้ที่พบเห็นหรือทราบการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมีหน้าที่แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดให้ใช้วิธีการในการฟื้นฟูบำบัดรักษา คุมความประพฤติผู้กระทำความผิด ฯ แทนการลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อให้ผู้กระทำผิดกลับตัวและเป็นการป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำ เป็นต้น เหล่านี้ล้วนเป็นมาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อให้เกิดการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัวทั้งสิ้น

ประการที่ ๒ เจตนารมณ์เพื่อปกป้องคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวการกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจัดให้ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเข้ารับการตรวจรักษาจากแพทย์ขอรับคำปรึกษาแนะนำจากจิตแพทย์นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ตลอดจนจัดให้ผู้นั้นร้องทุกข์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ให้แก่บุคคลผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเป็นการชั่วคราว เหล่านี้ล้วนเป็นมาตรการทางกฎหมายที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดขึ้นโดยมุ่งหวังให้เกิดการปกป้องคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวซึ่งอยู่ในสภาวะที่ต้องบอบช้ำทั้งทางสภาพร่างกายและจิตใจเป็นต้น

ประการที่ ๓ เจตนารมณ์เพื่อรักษาความสัมพันธ์ในครอบครัวดังที่กล่าวไปแล้วปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาที่มีความละเอียดอ่อนซับซ้อนเกี่ยวพันกับบุคคลใกล้ชิดในครอบครัว หากผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวยังประสงค์ที่จะรักษาความสัมพันธ์ในครอบครัวต่อไปกฎหมายก็เปิดช่องให้โดยการกำหนดให้ความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นความผิดที่ยอมความได้โดยพนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลอาจตั้งผู้ประนีประนอมเพื่อให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือในการไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ยอมความกัน หรืออาจมอบหมายให้นักสังคมสงเคราะห์หน่วยงานสังคมสงเคราะห์หรือบุคคลใดช่วยเหลือไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ยอมความกัน เป็นต้น

ในการนำหลักการของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้เสริมเข้าไป โดยหลักการดังกล่าว มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะให้ผู้เสียหาย หรือเหยื่ออาชญากรรมได้รับการชดใช้ได้รับการช่วยเหลือจากกระบวนการยุติธรรม จากผู้กระทำผิด และผู้กระทำผิดเองก็ต้องสำนึกผิดในการกระทำของตนเอง ยินยอมและเต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม โดยผ่านกระบวนการยุติธรรม ผ่านการกลั่นกรองจากชุมชน ทำให้เหยื่อ และผู้กระทำผิดกลับเข้าสู่สังคมได้โดยปกติสุข นี่คือหลักการของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Due prosess model) ซึ่งมีต้นกำเนิดมาจากประเทศแคนาดา กฎหมายต่างๆที่ออกมาในช่วงหลังจึงถูกมองว่านำเอาแนวคิดและกระบวนการดังกล่าวมาใช้เพื่อเสริมกระบวนการยุติธรรมหลักให้เกิดความสงบสุขในสังคมของมวลมนุษย์ รวมทั้งกฎหมายฉบับนี้ ที่ได้บัญญัติขึ้นมาเพื่อแก้ไขเยียวยาผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว เมื่อได้อ่าน พ.ร.บ.ดังกล่าวแล้ว สามารถสรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

๑.คำนิยามและการร้องทุกข์

๑.๑ ความรุนแรงในครอบครัว หมายถึงกรณีที่บุคคลในครอบครัวกระทำการใดๆมุ่งประสงค์ให้เกิดอันตรายแก่กาย จิตใจ สุขภาพ หรือกระทำโดยเจตนาที่จะให้เกิดอันตรายแก่กาย จิตใจ หรือสุขภาพของบุคคลในครอบครัว หรือบังคับ หรือใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรมให้บุคคลในครอบครัวกระทำการ ไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดโดยมิชอบ

๑.๒ ผู้กระทำการตามข้อ ๑.๑ เป็นความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๔)

๑.๓ ความผิดตามข้อ ๑.๒ และความผิดฐานทำร้ายร่างการตาม ป.อาญามาตรา ๒๙๕ ให้เป็นความผิดอันยอมความได้ (มาตรา ๔ วรรคสอง)

๑.๔ เมื่อเกิดความรุนแรงในครอบครัวขึ้น ผู้ถูกกระทำ หรือผู้ที่พบเห็นหรือทราบ มีหน้าที่ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ (ด้วยวาจา โทรศัพท์ หนังสือ) แล้วจัดให้มีการร้องทุกข์ ตาม ป.วิ.อาญา ถ้าผู้ถูกกระทำฯ ไม่อยู่ในวิสัย หรือมีโอกาสที่จะร้องทุกข์ด้วยตนเอง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ร้องทุกข์แทน ต้องมีการร้องทุกข์ภายใน ๓ เดือน นับแต่ผู้ถูกกระทำฯ อยู่ในวิสัยและโอกาสที่จะแจ้งหรือร้องทุกข์ได้ (มาตรา ๖)

๒. กระบวนการสอบสวน

๒.๑ เมื่อมีการร้องทุกข์ภายในอายุความแล้ว ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนโดยเร็ว

๒.๒ การสอบปากคำผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง

พนักงานสอบสวนต้องจัดให้มีจิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลที่ผู้ถูกกระทำความรุนแรงฯ ร้องขอ ร่วมอยู่ด้วยในขณะสอบปากคำ ทั้งนี้เพื่อให้คำปรึกษา เว้นแต่กรณีจำเป็นเร่งด่วน (มาตรา ๘ วรรคสาม)

๒.๓ การออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์

ในระหว่างที่อยู่ในขั้นตอนการสอบสวน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าพนักงานตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ตาม ป.วิ.อาญา (ระดับสารวัตรขึ้นไป) ซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรี มีอำนาจออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการบรรเทาทุกข์ให้แก่ผู้ถูกกระทำความรุนแรง ได้แก่การฟื้นฟู การบำบัดรักษา รวมถึงการให้ผู้กระทำ เข้ารับการตรวจรักษาจากแพทย์ ให้ชดใช้เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์เบื้องต้น ห้ามผู้กระทำความรุนแรงเข้าไปในที่พำนักของครอบครัว หรือเข้าใกล้บุคคลใดในครอบครัว ตลอดจนการกำหนดวิธีการดูแลบุตร

๒.๔ ให้ส่งตัวผู้กระทำความรุนแรงฯ สำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นไปยังพนักงานอัยการ เพื่อฟ้องคดีต่อศาลภายใน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่ได้ตัวผู้กระทำความรุนแรงฯ หากมีเหตุจำเป็นฟ้องไม่ทันตามกำหนด ให้ขอผัดฟ้อง

๒.๔.๑ ถ้าเป็นกรณีทำผิด มาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ.นี้ หรือ มาตรา ๔ ประกอบ ป.อาญา มาตรา ๓๙๑ (รวมทหารกระทำผิดด้วย) ให้ ส่งสำนวนไปยังศาลเยาวชนและครอบครัวฯ หรือหากมีการผัดฟ้อง ก็ต้องผัดฟ้องต่อศาลเยาวชนฯ ได้คราวละไม่เกิน ๖ วัน แต่ทั้งนี้ไม่เกินสามคราว (มาตรา ๘ วรรคแรก)

๒.๔.๒ ถ้าเป็นกรณีกระทำผิด มาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ. นี้ ประกอบ ป.อาญา มาตรา ๒๙๕ ให้ ส่งสำนวนไปยังศาลแขวง หรือหากมีการผัดฟ้องให้ผัดฟ้องต่อศาลแขวง ได้คราวละไม่เกิน ๖ วัน แต่ทั้งนี้ไม่เกินห้าคราว ตาม พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงฯ (มาตรา ๘ วรรคสอง)

๒.๔.๓ ถ้าเป็นกรณีกระทำผิด มาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ. นี้ ประกอบ ป.อาญา มาตรา ๒๙๗, และหรือ ๒๙๖, ๒๘๘,๒๘๙, ๒๙๐ ด้วย ให้ ส่งสำนวนไปยังศาลจังหวัด และหากมีความจำเป็นต้องฝากขัง ก็ให้ฝากขังได้ตามหลักเกณฑ์ ป.วิอาญา (มาตรา ๘ วรรคสอง)

๒.๕ การยอมความ ถอนคำร้องทุกข์

ให้พนักงานสอบสวน จัดให้มีการทำบันทึกข้อตกลงเบื้องต้นก่อนการยอมความ ก่อนการถอนคำร้องทุกข์ โดยกำหนดให้มีการฟื้นฟู บำบัดรักษา คุมความประพฤติผู้ต้องหา ให้ผู้ต้องหาชดใช้ช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ ทำงานบริการสาธารณะ ให้ผู้ต้องหาละเว้นการกระทำอันเป็นเหตุให้เกิดการใช้ความรุนแรงในครอบครัว หรือการทำทัณฑ์บนไว้ภายในระยะเวลาที่กำหนด หากผู้ต้องหาฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าว ก็ให้ดำเนินการสอบสวนต่อไป

๓. กระบวนการภายหลังการสอบสวน (ในชั้นพิจารณาของศาล)

๓.๑ ให้ศาลพยายามเปรียบเทียบให้คู่ความยอมความกัน โดยมุ่งถึงความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันในครอบครัวเป็นสำคัญ (มาตรา ๑๕)

๓.๒ ศาลอาจตั้งผู้ประนีประนอมยอม ประกอบด้วยบุคคลหรือคณะบุคคล ซึ่งเป็นบิดามารดา ผู้ปกครอง ญาติ ของคู่ความ เพื่อให้คำปรึกษาและช่วยเหลือในการไกล่เกลี่ยให้คู่ความยอมกัน

๓.๓ ในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าผู้กระทำความรุนแรงฯ มีความผิด ตามฟ้อง ให้มีอำนาจกำหนดให้ใช้วิธีการ กำหนดมาตรการหรือวิธีการบรรเทาทุกข์ให้แก่ผู้ถูกกระทำความรุนแรง ได้แก่การฟื้นฟู การบำบัดรักษา รวมถึงการให้ผู้กระทำ เข้ารับการตรวจรักษาจากแพทย์ ให้ชดใช้เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์เบื้องต้น ห้ามผู้กระทำความรุนแรงเข้าไปในที่พำนักของครอบครัว หรือเข้าใกล้บุคคลใดในครอบครัว ตลอดจนการกำหนดวิธีการดูแลบุตร แทนการลงโทษ (มาตรา ๑๒)

ที่กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้นเป็นหลักการเหตุผลและเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ในเบื้องต้น จึงจำเป็นต้องศึกษาความหมายและขอบเขตของความรุนแรงในครอบครัวก่อนเพื่อนำไปสู่การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีตลอดจนทักษะเพื่อให้การปฏิบัติงานของบุคคลที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวพ.ศ. ๒๕๕๐บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของกฎหมายต่อไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ความรุนแรงในครอบครัว” หมายความวาการกระทำใดๆ โดยมุงประสงคให้เกิดอันตรายแก่รางกายจิตใจ หรือสุขภาพ หรือกระทำโดยเจตนาในลักษณะที่นาจะกอให้เกิดอันตรายแกรางกายจิตใจ หรือสุขภาพของบุคคลในครอบครัว หรือบังคับหรือใชอำนาจครอบงำผิดคลองธรรมให้บุคคล ในครอบครัวต่องกระทำการไมกระทำการ หรือยอมรับการกระทำอยางหนึ่งอยางใดโดยมิชอบแตไมรวมถึงการกระทำโดยประมาท

“บุคคลในครอบครัว” หมายความวาคูสมรส คูสมรสเดิม ผูที่อยูกินหรือเคยอยูกินฉันสามีภริยาโดยมิไดจดทะเบียนสมรส บุตร บุตรบุญธรรม สมาชิกในครอบครัวรวมทั้งบคคลใดๆที่ต่องพึ่งพาอาศัยและอยูในครัวเรือนเดียวกัน

มาตรา ๔ ผู้ใดกระทำการอันเปนความรุนแรงในครอบครัวผู้นั้นกระทำความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัว ต้องระวางโทษจำคุกไมเกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินเกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ให้ความผิดตามวรรคหนึ่ง เปนความผิดอันยอมความได้ แต่ไมลบล้างความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่น หากการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเปนความผิดฐานทำร่ายรางกาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๕ ดวยให้ความผิดดังกลาวเป็นความผิดอันยอมความได้

มาตรา ๕ ผู้ถูกกระทำดวยความรุนแรงในครอบครัว หรือผู้ที่พบเห็นหรือทราบการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว มีหน้าที่แจ้งตอพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้การแจงตอพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง เมื่อได้กระทำโดยสุจริต ยอมได้รับความคุ้มครองและไมต้องรับผิดทั้งทางแพง ทางอาญาและทางปกครอง

มาตรา ๖ การแจงตอพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕ อาจกระทำโดยวาจา เปนหนังสือทางโทรศัพทวิธีการทำงอิเล็กทรอนิกสหรือวิธีการอื่นใด

๙ สิทธิควรรู้ เมื่อถูกครอบครัว "ใช้ความรุนแรง"

การไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับปัญหาของครอบครัวอื่นเป็นสิ่งที่คนไทยได้รับการปลูกฝังมาช้านาน ส่วนคนที่เข้าไปช่วยเหลือ ก็มีไม่น้อยที่กลายเป็น "หมาหัวเน่าเมื่อเขาดีกัน" จนทำให้คนไทยส่วนหนึ่งเข็ดขยาด และพยายามอยู่ให้ห่างจากปัญหาของชาวบ้านด้วยไม่อยากเปลืองตัวทั้งนี้ ผู้กระทำรุนแรงมักเป็นผู้ชาย ส่วนผู้ถูกกระทำมักหนีไม่พ้น ผู้หญิงและเด็ก จากข้อมูลของศูนย์ส่งเสริมและประสานการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พบว่า การที่ผู้ชายเป็นผู้กระทำรุนแรงเป็นส่วนใหญ่นั้น ไม่ได้หมายความว่าผู้ชายเหล่านั้นเป็นคนไม่ดี เพราะโดยธรรมชาติของมนุษย์แล้วไม่มีใครชอบใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา แต่สาเหตุมาจากคนเหล่านี้มีประสบการณ์ไม่ดีในวัยเด็ก หรือวัฒนธรรมดั้งเดิมที่ปลูกฝังว่าการใช้ความรุนแรงเป็นการแสดงอำนาจอย่างหนึ่งในการควบคุมหรือบังคับผู้อื่นได้

ซึ่งสิทธิของผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐มีดังนี้

๑. สิทธิในการได้รับการบริการตรวจรักษา และให้คำปรึกษา

๒. สิทธิในการร้องทุกข์ดำเนินคดีเพื่อดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิด ฐานกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

๓. สิทธิในการร้องขอรับการคุ้มครองสวัสดิภาพ

๔. สิทธิในการดำเนินคดีต่อผู้กระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

๕. สิทธิในการมีจิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลที่ตนร้องขอร่วมอยู่ด้วยในการสอบปากคำเพื่อให้คำปรึกษา

๖. สิทธิในการขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในการออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์เบื้องต้นเป็นการชั่วคราวให้ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

๗. สิทธิในการยอมความ

๘. สิทธิได้รับความคุ้มครองไม่ให้ผู้ใดลงพิมพ์โฆษณาหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนด้วยวิธีใดๆ (ข้อนี้สำคัญมาก เพราะเรามักพบว่า สื่อบางกลุ่มมักจะไม่ให้ความสำคัญในจุดนี้ โดยมีการเปิดเผยชื่อนามสกุลของผู้เสียหาย และผู้กระทำความผิดอย่างโจ๋งครึ่ม

ซึ่งตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้ระบุไว้เป็นข้อห้ามอย่างชัดเจน ดังนั้น หากครอบครัวใดมีปัญหาถูกกระทำด้วยความรุนแรงและพบว่าสื่อมีการเปิดเผยชื่อของบุคคลในครอบครัว ทั้งผู้กระทำ หรือผู้ถูกกระทำ ทางครอบครัวสามารถฟ้องร้องเอาผิดกับสื่อนั้นๆ ได้นั่นเอง)

๙. สิทธิในการยื่นอุทธรณ์คำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลให้ทบทวนคำสั่งกำหนดมาตรการ หรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

ทั้งนี้ ศาลจะพยายามให้คู่ความได้ยอมความกัน โดยมุ่งถึงความสงบและการอยู่ร่วมกันในครอบครัวเป็นสำคัญ แต่ถ้าไม่สามารถทำได้ การหย่าด้วยความเป็นธรรมและเสียหายน้อยที่สุดก็อาจเป็นทางเลือกที่ได้รับการพิจารณาต่อไป

อย่างไรก็ดี ปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวทุกวันนี้ไม่ใช่เรื่องเล็กๆ หรือเพียงแค่เป็นการทะเลาะเบาะแว้งเบาๆ ในบ้านอีกต่อไป หลายครอบครัวมีการทำร้ายร่างกายอย่างหนัก มีการข่มขู่ การใช้ถ้อยคำรุนแรงทำร้ายจิตใจ การโพสต์ภาพประจานบนอินเทอร์เน็ต และอื่นๆ อีกมากมาย ส่งผลให้สังคมไทยมีผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงจากบุคคลในครอบครัวสะสมมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

กล่าวได้ว่า เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัญหาการแก้ไขการใช้ความรุนแรงในครอบครัวมีความละเอียดอ่อนซับซ้อน เกี่ยวพันกับบุคคลใกล้ชิด มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากการทำร้ายร่างกายระหว่างบุคคลโดยทั่วไป การใช้มาตรการทำงอาญาตามประมวลกฎหมายอาญามาบังคับกับการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวจึงไม่เหมาะสม เนื่องจากกฎหมายอาญามีเจตนารมณ์ที่จะลงโทษผู้กระทำความผิด มากกว่าที่จะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด หรือปกป้องคุ้มครองผู้ที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ดังนั้น การมีกฎหมายคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว จึงมีความเหมาะสมกว่าการใช้กระบวนการทำงอาญา เพราะสามารถกำหนดรูปแบบ วิธีการ และขั้นตอนที่มีลักษณะแตกต่างจากการดำเนินคดีอาญาโดยทั่วไป โดยให้ผู้กระทำความผิดมีโอกาสกลับตัว และยับยั้งการกระทำผิดซ้ำ รวมทั้งสามารถรักษาความสัมพันธ์อันดีในครอบครัวไว้ได้ ประกอบกับเด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัวมีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒.๗ งานวิจัยเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรุนแรง

งานวิจัยในประเทศ

เทวินทร์ ขอเหนี่ยวกลาง[๕๘](๒๕๔๖: ออนไลน์) ได้ทำการสำรวจนักเรียนชายระดับมัธยมปลายและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในกรุเทพมหานคร จำนวน ๑,๒๒๖ รายเมื่อวันที่ ๑๑-๑๔มิ.ย. ๒๕๔๖ พบว่านักเรียนมีความขัดแย้งในเรื่องต่างๆ ที่มีโอกาสนำไปสู่ความรุนแรงดังนี้ เหตุทะเลาะกับคนรอบข้าง นักเรียนชายร้อยละ ๔๖.๐ ได้ทะเลาะกับพ่อแม่/ผู้ปกครองถึงขั้นโต้เถียงปะทะคารมกันด้วยเหตุสำคัญคือเรื่องการเที่ยวเตร่ ไม่ค่อยกลับบ้าน ไม่สนใจการเรียน ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนและคบเพื่อนทีไม่ถูกใจผู้ปกครอง และในจำนวนนี้มีถึงร้อยละ ๔๘.๒ ที่มีความรู้สึกโกรธทีถูกผู้ปกครองดุว่า นอกจากนี้ในบรรดานักเรียนชายที่มีแฟนหรือคนรัก (ซึ่งมีอยู่ร้อยละ ๓๒.๑ ของนักเรียน ชายที่สำรวจ) พบว่าในรอบ ๓ เดือนที่ผ่านมามีอยู่ถึงร้อยละ ๔๔.๐ ที่เคยทะเลาะกับแฟนด้วยสาเหตุสำคัญคือ การไม่เข้าใจกัน ความหึงหวง ถูกทิ้งหญิงคนรักปันใจให้ชายอื่น อีกฝ่ายเอาแต่ใจ

---

[๕๘] เทวินทร ขอเหนี่ยกลาง. **นักเรียนชายฝ กใฝ่ความรุนแรง**.แหลงที่มา: http//www.ipoll.th.org/article/boy/boy.htm.วันที่สืบคน ๒๐มีนาคม ๒๕๖๑.

ตนเองไม่ได้รับการเอาใจใส่ ร้ ยละ ๔๐.๐ เคยถูกครูดุว่าหรือลงโทษ ด้วยเหตุสำคัญได้แก่ การฝ่าฝืนกฎระเบียบโรงเรียน มาสาย ไม่ยอมส่งการบ้าน โดดเรียน และไม่ตั้งใจเรียน ซึ่งในจำนวนนักเรียนชายที่เคยถูกครูดุว่าหรือลงโทษมีอยู่ร้อยละ ๑๖.๐ ที่เคยคิดจะทำร้ ายครูคนนั้น ร้อยละ ๑๙.๒ เคยทะเลาะวิวาทกับเพื่อนร่วมสถาบันร้อยละ ๑๗.๑ เคยทะเลาะวิวาทกับคนอื่นนอกสถาบัน ด้วยสาเหตุสำคัญได้แก่ เกิดอาการหมั่นไส้ ไม่ชอบหน้ากัน การดูหมิ่นสถาบันการศึกษา การแย่งแฟน/แย่งจีบผู้หญิงและการกระทบกระทั้งทางร่างกายและวาจา (เช่น เหยียบเท้า เดินชนกัน แซวกัน) และที่น่าสนใจก็คือในบรรดานักเรียนชายที่เคยทะเลาะวิวาทกับคนอื่นนอกโรงเรียนมีถึงร้อยละ ๖๒.๔ ที่คิดจะไปทำร้ายคนที่เคยทะเลาะด้วย (ที่เหลือร้อยละ ๑๕.๒ ไม่แน่ใจ และที่ไม่คิดจะทำร้ายมีเพียงร้อยละ ๒๒.๔) ร้อยละ ๑๘กังวลว่าจะถูกทำร้ายร่างกาย (ในขณะที่ร้อยละ ๓๐.๑ ไม่แน่ใจ และร้อยละ ๕๒.๓ ไม่หวาดระแวง) โดยเฉพาะนักเรียนที่เคยมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับคนอื่นจะมีความกังวลเรื่องการถูกทำร้ายจากการสำรวจครั้งนีพบว่ามีตัวอย่างนักเรียนชายร้อยละ ๑๗.๖ ที่มีชีวิตอยู่อย่างหวาดระแวงว่าจะถูกทำร้ายสูงมากกว่าปกติและฝักใฝ่ หาอาวุธมาใช้ สำหรับตัวเลขของนักเรียนที่มีความคิดว่าอยากจะพกพาอาวุธติดตัว (เช่นปืนหรือมีด) มีร้อยละ ๒๑.๑ ของนักเรียนชายทั้งหมด โดยที่นักเรียนที่เคยมีปัญหาเรื่องการทะเลาะวิวาทมีสูงถึงร้อยละ ๓๔.๑ ที่ต้องการพกพาอาวุธ และที่น่าสนใจก็คือนักเรียนที่เคยมีเรื่องทะเลาะวิวาทมีถึงร้อยละ ๔๔.๒ มั่นใจว่าตนเองจะหาอาวุธปืนมาใช้ได้ถ้าหากว่ามีความต้องการใช้ขึ้นมา (ในขณะที่มีเพียงร้อยละ ๒๙.๘ ที่หาไม่ได้ ส่วนร้อยละ ๒๖.๐ ยังไม่แน่ใจว่าจะหาได้หรือไม่) นอกจากนี้ งานวิจัยของ ระพีพัฒน์ ศรีมาลา (๒๕๔๗:ออนไลน์) ศึกษาเรื่องปัจจัยและความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการใช้ความรุนแรงในกรุงเทพมหานคร พบว่า สาเหตุที่นักเรียนมัธยมศึกษาใช้ความรุนแรงเกิดจากปัจจัยภายในตัวเด็กเอง ได้แก่ การขาดการควบคุมอารมณ์ การแสดงออกเพื่อสร้างจุดเด่นให้ผู้อื่นยอมรับ รวมทั้งเป็นค่านิยม และเรื่องของศักดิศรี ส่วนปัจจัยภายนอกได้แก่ การไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง การขาดความอบอุ่นในครอบครัว การแสดงความรุนแรงในครอบครัว กฎระเบียบของโรงเรียนไม่เข้มงวด การแก้แค้นแทนเพื่อน การลงโทษของครู และอิทธิพลของสื่อในปัจจุบัน ส่วนความเห็นต่อการใช้ความรุนแรงนั้น เด็กมัธยมในกรุงเทพฯ เห็นว่า การใช้ความรุนแรงเป็นสิ่งเหมาะสม กับเห็นว่าการใช้ความรุนแรงเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม แต่จำเป็นต้องใช้

จากการศึกษาเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนจากเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ ๓ แห่ง คือ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนบ้านกรุณา ปราณี และ จังหวัดราชบุรี จำนวน ๙ คน ซึ่งได้แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ที่เคยเห็นความรุนแรงและเคยถูกทำร้ายร่างกายจากการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งมีอายุระหว่าง ๑๖–๑๘ ปี จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปี ที่ ๖ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่๓ ต้องโทษด้วยคดีร่วมกันปล้นทรัพย์และทำร้ายร่างกาย คดีปล้นทรัพย์ และคดีค้ายาเสพติดรายย่อย ถูกศาลตัดสินควบคุมตัวในสถานพินิจ เป็นระยะเวลาระหว่าง ๑-๔ ปี กลุ่มผู้ที่เคยเห็นความรุนแรงในครอบครัวแต่ไม่เคยถูกทำร้ายร่างกายจากการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งมีอายุระหว่าง ๑๕–๒๑ ปี จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที๑ชั้นประถมศึกษาปี ที ๔ และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ต้องโทษด้วยคดีร่วมกันปล้นทรัพย์และทำร้ายร่างกายผู้อื่น จำนวนมากถึง ๑๐ ครั้ง๑ คน และต้องโทษด้วยคดีขโมยรถจักรยานยนต์ และคดีกระทำผิดทางเพศ ถูกศาลตัดสินควบคุมตัวในสถานพินิจฯ เป็นระยะเวลา ๖ เดือน –๔ ปี และกลุ่มผู้ที่ไม่เคยเห็นความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งมีอายุระหว่าง ๑๓–๑๗ ปี จบการศึกษาระดับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๑ คน มัธยมศึกษาปี ที่

๓ จำนวน ๒ คน ต้องโทษด้วยคดีกระทำผิดทางเพศ ๑ คน และคดีลักทรัพย์ ๒ คน ถูกศาลตัดสินควบคุมตัวในสถานพินิจฯ เป็ นระยะเวลา ๑–๓ ปี[๕๙]

จากงานวิจัยดังกล่าวลักษณะของความรุนแรงในวัยรุ่นที่ พบ เช่น การทะเลาะวิวาทกับเพื่อนในสถาบัน การทะเละวิวาทนอกสถาบัน นักเรียนที่เคยมีเรื่องทะเลาะวิวาทมั่นใจว่าจะหาอาวุธ ๓๕ ปืนมาใช้ได้เมื่อต้องการ สาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงพบว่ามาจากปัจจัยด้านส่วนตัว คือ การขาดการควบคุมอารมณ์ ต้องการสร้างจุดเด่นให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น ปัจจัยภายนอกคือ ไม่เชื่อฟังบิดา มารดา ขาดความอบอุ่นในครอบครัว ต้องการแก้แค้นแทนเพื่อน และได้รับอิทธิพลจากสื่อต่างๆนอกจากนี้ เด็กที่ถูกทำร้ายร่างกายหรือพบเห็นความรุนแรงในครอบครัวส่งผลต่อพฤติกรรมในระยะยาวต้องกลายเป็นอาชญากรเด็กต้องโทษในคดีต่างๆ เช่นคดีลักทรัพย์ ยาเสพติด ทำร้ายร่างกายผู้อื่น

ฉันทนาวุฒิไกรจำรัส[๖๐] (๒๔๔, บทคัดยอ) ไดวิจัยเรื่องการศึกษาปจจัยกอนการสมรสปจจัยการเลือกคูครอง และทัศนคติตอการสมรสระหวางแรงงานที่จดทะเบียนสมรสและไมจดทะเบียนสมรส: ศึกษากรณีแรงงานในนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังจังหวัดชลบุรีผลการศึกษาพบวากลุมตัวอย่างสวนใหญเปนหญิงซึ่งมีแบบแผนการสมรสแบบไมจดทะเบียนสมรส ปจจัยก่อนการสมรสกลุ่มที่ไมจดทะเบียนมีอายแรกสมรสต่ำกว่า และระยะเวลาในการคบและทำความคุ่นเคยกับเพื่อนตางเพศไมนาน ขณะที่กลุมที่มีแบบแผนการสมรสแบบจดทะเบียนสมรสมีอายุแรกสมรสสูงกวาและใชระยะเวลาในการคบและทำความคุ่นเคยนานกวาด้านการสนับสนุนจากบุคคลนัยสำคัญกลุมที่จดทะเบียนสมรสไดรับการสนับสนุนจากพอแมมากกวาแตกลุ่มที่ไมไดจดทะเบียนสมรสกันพอแม่มักจะไมยงเกี่ยวกับการสมรส มักปลอยใหตัดสินใจเอง ในการเลือกคูครองกลุมที่จดทะเบียนสมรสเลือกคูครองจากความคลายคลึงกันทางทัศนคติรองลงมาคือความคลายคลึงกันทางสังคมสวนกลุมที่ไม่ได้จดทะเบยนสมรสกันมักจะเลือกคูครองที่มีความคลายคลึงกันทางกายภาพ ด่านเกณฑการเลือกคูครอง กลุมที่จดทะเบียนสมรสกันจะเลอกเกณฑ์ ในการมีความรักความเขาใจซึ่งกันและกัน สวนกลุมที่ไมได้จดทะเบียนสมรสกัน ใชเกณฑความประพฤติดีและนิสัยดีในการเลือกคูครอง

สุภรณ ลิ้มอารียและพนม ลิ้มอารีย์ [๖๑] (๒๕๔๖, บทคัดยอ) ไดศึกษาเกี่ยวกับสตรีและการหย่าร้างพบวาการหยาร่างที่เกิดขึ้นส่วนมากเกิดจากสาเหตุด่านเศรษฐกิจ อันได้ แก รายไดไมเพียงพอกับค่าใชจายโดยคิดเปนรอยละ ๔๓.๕๓

กุลวรรณ วิทยาวงศรุจิ[๖๒](๒๕๒๖, บทคัดยอ) ไดศึกษาถึงความสัมพันธระหวางสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตวั กลุมตัวอยางที่ใชในการศึกษาเปนเด็กวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ซึ่งกำลัง

---

[๕๙] สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน; อ้างอิงจากสุมนทิพย์ใจเหล็ก. ๒๐๐๓ ออนไลน์

[๖๐] ฉันทนา วุฒิไกรจำรัส.**การศึกษาปัจจัยก่อนการสมรส ปัจจัยการเลือกคู่ครอง และทัศนคติต่อการสมรสระหว่างแรงงานที่จดทะเบียนสมรสและไม่จดทะเบียนสมรส: ศึกษากรณีแรงงานในนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.(๒๕๔๔).

[๖๑] สุภรณ ลิ้มอารียและพนม ลิ้มอารีย์. **สตรีและการหย่าร้าง**.พิมพ์ครั้งแรก.กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ,๒๕๓๖

[๖๒] กุลวรรณ วิทยาวงศรุจิ. **“ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัวของเด็กวัยรุ่น”,** กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒประสานมิตร,๒๕๒๖.

ศึกษาอยู่ชั้นมัธยมจำนวน ๔๙๙ คน พบวาสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัวมีความสัมพันธ์กันในทางบวก

วันทนากลิ่นงาม[๖๓] (๒๕๔๕ อางถึงใน ววรรธ์น ธีระอรรถเศรษฐ, ๒๕๕๐, หนา ๔๙) ศึกษาถึงสาเหตุของการหยาร่างในกรุงเทพมหานครพบวาสาเหตุการหย่าร่างมาจากความคิดหรือทัศนะไมตรงกันรอยละ ๒๗.๔ ไมสมัครใจอยูด้วยกันรอยละ ๒๒.๒ และตองแตงงานใหมรอยละ ๘.๗

อาคม เดชทองคำ[๖๔] (๒๕๔๗) กลาวถึงสาเหตุการเกิดปญหาครอบครัวไวว่าอาจเกิดจากความขัดแย่งจากญาติพี่น่อง การขัดแย้งและบาดหมางใจตอญาติพี่น่องของฝายใดฝายหนึ่ง อาจทำให้เกิดความรูสึกไมเปนธรรมระหวาง ๒ ครอบครัวจะเกิดความแตกแยกภายในครอบครัวอยาง หลีกเลี่ยงไมได

อุมาพร ตรังคสมบัติ[๖๕] (๒๕๔๔) กลาววาการที่สามีให่ความช่วยเหลือออุปการะทางการเงินแกแมมากจนเกินไปจนกระทบต่อฐานะทางการเงินของครอบครัวจึงทำให้เกิดความขัดแย่งกับภรรยาและพยายามลดความรูสึกผิดจากใจตนเองโดยการทำหางเหินกับภรรยา ทำใหภรรยารู้สึกวาถูกทอดทิ้งก่อใหเกิดเปนปญหาครอบครัวรวมถึงการตัดสินใจแยกทางกัน

ปัทมา แสงสะอาด (๒๕๔๗) ได้ศึกษาเรื่อง “ทัศนะของชุมชนต่อการคุ้มครองเด็กศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนวัดประชาระบือธรรม จังหวัดกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความรู้ ของชุมชนต่อปัญหาการทารุณกรรมเด็กในชุมชน เพื่อศึกษาถึงทัศนะของชุมชนต่อปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองเด็ก และเพื่อศึกษาถึงทัศนะของชุมชนต่อบทบาทการแก้ไขและการป้องกันปัญหาการทารุณกรรมเด็ก โดยใช้วิธีการแบบเชิงสำรวจจากเอกสารและกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชากรในชุมชนวัดประชาระบือธรรม เขตดุสิต จำนวน ๒๒๒ราย โดยมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยค่า t-test และ F-test ผลการศึกษาพบว่า ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง ๓๑-๔๕ ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ประกอบอาชีพค้าขาย และมีระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชน ๓ ปี ขึ้นไป ประชากรที่ศึกษามีความรู้เกี่ยวกับปัญหาการทารุณกรรมเด็กอยู่ในระดับสูงประกอบด้วยด้านความหมาย สาเหตุ ลักษณะ การให้ความช่วยเหลือ และผลกระทบ พบว่าประชากรที่ศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือมากที่สุด โดยเฉพาะการรักษาเด็กที่ถูกทำทารุณกรรม ส่วนทัศนะของชุมชนต่อปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองเด็ก ประกอบด้วย ด้านครอบครัวและชุมชน/สังคมอยู่ในระดับมาก โดยด้านครอบครัวประสบปัญหาเกี่ยวกับการขาดความรู้ ความเข้าใจในการเลี้ยงดูเด็กอย่างถูกวิธี สำหรับด้านชุมชนและสังคมประสบปัญหาเนื่องจากขาดแคลนงบประมาณ ส่วนทัศนะของชุมชนต่อบทบาทในการแก้ไขและป้องกันปัญหาการทารุณกรรมเด็กอยู่ในระดับมาก โดยบทบาทในการป้องกันปัญหาการทารุณกรรมประกอบด้วย ๔ ด้าน คือ การสนับสนุน การผนึกกำลัง การรณรงค์ประชาสัมพันธ์และการ

---

[๖๓] วันทนา กลิ่นงาม, อาจารย์ผู้สอนประจำคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.สัมภาษณ์, ๒๕๕๓.

[๖๔] อาคม เดชทองคำ, **หัวเชือกวัวชน (พิมพครั้งที่๒)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. ๒๕๔๗.

[๖๕] อุมาพร ตรังคสมบัติ, **จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว (พิมพ์ครั้งที่๕)**.กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์ชันต้าการพิมพ์, ๒๕๔๔

ประสานงาน ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการสนับสนุนเป็นบทบาทการป้องกันปัญหาการทารุณกรรมมากกว่าในด้านอื่นๆ โดยเฉพาะการดูแลครอบครัวที่ประสบปัญหาการทารุณกรรมเด็ก สำหรับบทบาทในการแก้ไขปัญหาการทารุณกรรมประกอบไปด้วย ๔ด้าน คือการแจ้งข่าว การฝึกอบรมให้ความรู้ การสร้างเครือข่ายและการบำบัดรักษาฟื้นฟู โดยประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าชุมชนมีบทบาทสำคัญในการแจ้งข่าว[๖๖]

สุวิมล แซ่อึ้ง (๒๕๔๗) ทำการศึกษาเรื่อง “ความสันพันธ์ระหว่างความรุนแรงในครอบครัวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน : ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา” มีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนแนวความคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุของความรุนแรงในครอบครัว เพื่อศึกษาสภาพปัญหาความรุนแรงภายในครอบครัว เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรุนแรงในครอบครัวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน รวมทั้งแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการใช้ความรุนแรงภายในครอบครัว เพื่อป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน เป็นการศึกษาเชิงปริมาณควบคู่กับเชิงคุณภาพ และได้เก็บรวบรวมกลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กและเยาวชนที่ถูกศาลสั่งให้ฝึกและอบรม ณ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณาที่ศาลตัดสินแล้วจำนวน ๒๖๔ คน นอกจากนี้ ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์เชิงลึกเด็กและเยาวชนในศูนย์ดังกล่าว จำนวน ๕ คน ผลการศึกษาในส่วนที่ ๑ พบว่า กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๑๕-๑๗ ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่เป็นบุตรลำดับที่ ๑กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยใช้สารเสพติด สาเหตุที่กระทำความผิดของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่กระทำผิดเพราะตามเพื่อน ความรู้ เท่าไมถึงการณ์ อยากรู้/อยากลอง ต้องการความตื่นเต้นสนุกสนาน ครอบครัวไม่อบอุ่น ตามลำดับ โดยจะพบว่า ปัจจัยภายนอกด้านการคบเพื่อน มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดระดับปานกลางและด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน พบว่ามีอิทธิพลต่อการการกระทำผิดในระดับปานกลางเช่นกัน ทางด้านประสบการณ์ความรุนแรงภายในครอบครัวพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่าผู้ที่เป็นใหญ่ที่สุดในบ้านคือบิดาและกลัวบิดามารดามากที่สุดส่วนใหญ่ไม่เคยเห็นความรุนแรงในครอบครัว ความรุนแรงในครอบครัวนาน ๆ จะมีครั้ง ระดับความสัมพันธ์ภายในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง ระดับความรุนแรงในครอบครัวอยู่ในระดับน้อยที่สุด เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำผิดและลักษณะความรุนแรงในครอบครัวพบว่า กลุ่มที่มีการกระทำความผิดแตกต่างกันมีลักษณะความรุนแรงในครอบครัว ด้านการที่พี่น้องมักทะเลาะ ตบตีกัน และการคิดว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวเป็ นเรื่องปกตินั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยกลุ่มที่ไม่เคยกระทำความผิดมาก่อนจะมีความรุนแรงในครอบครัวทั้ง ๒ ด้าน ต่ำกว่ากลุ่มที่เคยกระทำผิดมาแล้ว และกลับมากระทำผิดซ้ำอีก ในการศึกษาด้านระยะเวลาและความถี่ของความรุนแรงในครอบครัว พบว่า มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ในส่วนที่ ๒ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ พบว่าเด็กและเยาวชนที่เติบโตมาจากครอบครัวที่ให้การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย รวมถึงการเลี้ยงดูในลักษณะอื่นๆ ที่ไม่เหมาะสม เช่น การเลี้ยงดูแบบอิสระ ตามใจ การใช้เงินในการเลี้ยงดู จะมีการกระทำผิดในขณะที่อายุยังน้อย และสภาพความรุนแรงในครอบครัวที่พบ คือ การทำร้ายร่างกาย จิตใจ และการใช้คำพูด สิ่งที่สำคัญอีกส่วนคือ สถานภาพของบิดามารดาของเด็กและเยาวชนจะพบว่า มีทั้งอยู่ร่วมกันและแยกกันอยู่ แต่ทั้ง ๒ ลักษณะต่างมี

---

[๖๖] ปัทมา สายสอาด, **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วย**, ๒๕๕๑, หน้า ๘๔-๘๕.

ผลกระทบต่อการกระทำความผิดของเด็ก ในส่วนของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนนั้น ส่วนใหญ่จะพบว่ามีการกระทำผิดซ้ำ

ภาสุรี เอี่ยมทิน (๒๕๔๘) ทำการศึกษาเรื่อง "ทัศนะของคู่สมรสในชุมชนเมืองต่อแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว" มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมและสาเหตุการใช้ความรุนแรงต่อกันและกันของคูสมรส รวมทั้งแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนในเขตพื้นที่ดุสิตและเขตดอนเมือง จำนวน ๒๖๖ คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป (spss) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ และค่าสัมประสิทธิสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการศึกษาสรุปได้ว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง ๓๐-๓๙ ปี จดทะเบียนสมรสและอยู่ด้วยกันประชากรตัวอย่างและคู่สมรสจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประชากรตัวอย่างประกอบอาชีพค้าขาย ส่วนคู่สมรสมีอาชีพรับจ้างทั่วไป รายได้รวมต่อเดือนของครอบครัวเฉลี่ยเท่ากับ๑๐,๐๐๐ บาท ระยะเวลาที่อยู่ด้วยกัน ๑๐ คนขึ้นไป และมีบุตรเฉลี่ย ๒ คน พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของคู่สมรสทั้ง๓ รูปแบบ ได้แก่ การทำร้ายจิตใจ การมุ่งจะทำร้ายร่างกาย และการทำร้ายร่างกาย พบว่ามีพฤติกรรมอยู่ในระดับต่ำ โดยภาพรวมตัวอย่างประชากรร้อยละ ๗๕.๖เคยใช้พฤติกรรมรุนแรงกับคู่สมรส และร้อยละ ๒๔.๔ ไม่เคยใช้พฤติกรรมรุนแรงต่อคู่สมรส และจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของคู่สมรสพบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านการทำร้ายจิตใจ อายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านการทำร้ายจิตใจ และด้านการทำร้ายร่างกาย และระดับการศึกษาของคู่สมรสมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านการทำร้ายร่างกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ ๐.๐๕ ส่วนสาเหตุของการใช้ความรุนแรงต่อกันและกันของคู่สมรส พบว่าประเด็นที่ประชากรตัวอย่างเห็นว่าเป็นสาเหตุมากที่สุด ได้แก่ ด้านความเป็นส่วนตัวของครอบครัว รองลงมาคือ ด้านการทำกิจกรรมและความสนใจ และด้านการใช้อำนาจระหว่างกัน ส่วนประเด็นที่ประชากรตัวอย่างเห็นว่าเป็นสาเหตุน้อยที่สุด ได้แก่ด้านความแตกต่างทางอายุและเพศ รองลงมา คือ ด้านเศรษฐกิจ และด้านพฤติกรรมและความคิดเห็น ส่วนแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวพบว่า ประชากรตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อันประกอบไปด้วยแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวด้านการเปลี่ยนพฤติกรรม ด้านการให้ความรู้ และด้านการ เปลี่ยนทัศนคติ และจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงต่อของคู่สมรสกับแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว พบว่าพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของคู่สมรสด้านการทำร้ายจิตใจ มุ่งจะทำร้ายร่างกาย และทำร้ายร่างกายมีความสัมพันธ์เชิงลบกับแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวด้านการเปลี่ยนทัศนคติและด้านการเปลี่ยนพฤติกรรม[๖๗]

พรพิมล นวนกุล (๒๕๔๙) ได้ศึกษาเรื่อง "บทบาทของผู้นำในการจัดการปัญหาความรุนแรงต่อผู้สูงอายุในครอบครัว : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์และรูปแบบความรุนแรงต่อผู้สูงอายุในครอบครัว บทบาทของผู้นำในการจัดการปัญหา

---

[๖๗] ภาสุรี เอี่ยมทิม, **ทัศนะของคู่สมรสในชุมชนเมืองต่อแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา**, เอกสารเผยแพร่สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย, ๒๕๔๘.

ความรุนแรงต่อผู้สูงอายุในครอบครัว และทัศนะของผู้นำชุมชนต่อแนวทางในการจัดการปัญหาความรุนแรงต่อผู้สูงอายุในครอบครัว โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำชุมชนทั้งผู้นำที่เป็นทางการ และผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น ๒๒๐ ชุด สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สรุปผลการศึกษา ตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง ๔๔-๕๒ ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีสถานภาพการสมรสเป็นที่สมรสแล้ว รายได้ต่อเดือนประมาณ ๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท อาชีพหลักเป็นผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน มีตำแหน่งงานที่รับผิดชอบในชุมชนเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)สถานการณ์และรูปแบบความรุนแรงต่อผู้สูงอายุในครอบครัวเรียงตามลำดับคือ การทอดทิ้งผู้สูงอายุ ด้านการละเมิดทางจิตใจ ด้านการทำร้ายร่างกายตนเอง ด้านความรุนแรงทางวัตถุ ด้านการรุกล้าสิทธิของผู้สูงอายุ ด้านการละเมิดทางร่างกาย ส่วนบทบาทของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาความรุนแรงต่อผู้สูงอายุในครอบครัวนั้น กลุ่มตัวอย่างมีบทบาทในด้านป้องกันมากที่สุด รองลงมา คือบทบาทในการแก้ไขและบทบาทในการพัฒนา ส่วนทัศนะของผู้นำชุมชนต่อแนวทางในการจัดการปัญหาความรุนแรงต่อผู้สูงอายุในครอบครัวนั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนะต่อการปฏิบัติและให้ความช่วยเหลือมากที่สุด รองลงมาคือ การวางแผนและการแสวงหาความร่วมมือและการประเมินปัญหา[๖๘]

ดาวชมพู พัฒนประภาพันธุ์ และ รณชัย คงสกนธ์ (๒๕๕๐) ทำการศึกษาการสำรวจปัญหาสาเหตุและผลกระทบทางด้านจิตใจจากความรุนแรงในครอบครัวของชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาขนาดของปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่อยู่ในชุมชน สาเหตุของการทะเลาะวิวาทที่นำไปสู่ความรุนแรงในครอบครัว และผลกระทบทางจิตใจของผู้ได้รับความรุนแรงในครอบครัว วิธีการศึกษา เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาในกลุ่มประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชน ๗ แห่งในเขตพญาไท กรุงเทพหมานคร โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุของการทะเลาะวิวาท และผลกระทบของความรุนแรงในครอบครัว ผลการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามเป็ นผู้หญิงทั้งหมด ๕๘๐ คน อายุเฉลี่ย ๔๓ ปี (๑๗-๗๘ ปี) ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถม เกินกว่าครึ่งหนึ่งมีรายได้ต่ำกว่าเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท ใน ๑ ปี ที่ผ่านมามีการทำร้ายร่างกายและจิตใจในครอบครัว ๑๕๘ ราย (ร้อยละ ๒๗.๒) มีการทะเลาะวิวาทในครอบครัว ๑๙๗ ราย(ร้อยละ ๓๔) สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการทะเลาะวิวาท มีปัญหาความขัดแย้งเรื่องเงินมากที่สุด คือร้อยละ ๗๐.๔ และ ๖๕.๔ ในผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ลักษณะนิสัยที่เป็นสาเหตุที่พบได้มากที่สุดของผู้กระทำ คือเป็นคนใจร้อน/เจ้าอารมณ์ (ร้อยละ ๖๗.๔) และผู้ถูกกระทำมีนิสัยจู้จี้ขี้บ่น (ร้อยละ ๕๗) ส่วนปัญหาด้านพฤติกรรมพบว่าการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบมากที่สุดทั้งผู้ กระทำและผู้ถูกกระทำ คือประมาณร้อยละ ๔๗ และ ๓๔ ตามลำดับ ผู้ได้รับความรุนแรงส่วนใหญ่ถูกทำร้ายทางด้านจิตใจ ๑๕๖ คน (ร้อยละ ๙๘.๗) รองลงมาคือการทำร้ายทางด้านร่างกาย (ร้อยละ ๒๒.๒)ผลกระทบที่เกิดจากการถูกกระทำ ความรุนแรงที่พบสูงสุด คือ มีความรู้สึกวิตกกังวล เครียด และไม่หลับ คิดร้อยละ ๗๙.๑ รองลงมา คือ รู้สึกทุกข์ใจ ไร้ค่า ตำหนิตนเองและซึมเศร้า ร้อยละ ๖๘.๔ควบคุมอารมณ์ได้น้อย โกรธง่าย ขว้างปาสิ่งของ ร้อยละ

---

[๖๘] พรพิมล นวนสกุล, **“บทบาทของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาความรุนแรงต่อผู้สูงอายุในครอบครัว : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น”**, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๘.

๕๐.๓สรุป พบปัญหาความรุนแรงในครอบครัวร้อยละ ๒๗.๒ โดยข้อมูลพื้นฐานส่วนมากเป็นครอบครัวที่มีการศึกษาและรายได้น้อย การเกิดความรุนแรงมักจะเป็นทางด้านจิตใจ ส่งผลให้มีอาการวิตกกังวล และซึมเศร้าเป็นส่วนมาก[๖๙]

สิริภิญญ์ อินทรประเสริฐ (๒๕๕๖) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเสนอแนวคิดที่ว่าพฤติกรรมความรุนแรงมีที่มาจากกระบวนการเรียนรู้ การขัดเกลาของสังคม (Socialization) ผู้ที่มีประสบการณ์ความรุนแรงที่บ้าน ทั้งการมีประสบการณ์โดยตรงจากการถูกทารุณ มักมีแนวโน้มของการเป็นผู้กระทำความรุนแรงหรือตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงจากบุคคลอื่นเมื่อโตขึ้น เหตุเพราะครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่ซึ่งบุคคลเรียนรู้การแสดงบทบาทของความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายและบทบาทของพ่อแม่ลูก เป็นสถาบันทางสังคมแรกที่บุคคลจะเรียนรู้วิธีการจัดการกับความเครียดผู้รับชมสื่อข้อมูลเหตุการณ์ที่นำเสนอ ความเป็นจริงทางสังคม วิกฤติการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งในหลายกรณีก็เป็นแหล่งบ่มเพาะการยอมรับความรุนแรง หรือการมีแนวคิดใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาละครโทรทัศน์ในปัจจุบันมีการนำเสนอละครโทรทัศน์ที่มีรูปแบบความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆสถานีโทรทัศน์ดิจิตอลแต่ละสถานีจึงต้องมีการตรวจสอบเนื้อหาความรุนแรงในเนื้อหาของละครก่อนจะนำเสนอ อาจมีการตัดเนื้อหาที่มีความรุนแรงออกหรือมีการเซ็นเซอร์ตัวเอง (Self Censorship)โดยยังไม่มีกฎหมายใดๆ เข้ามาบังคับให้ต้องเซ็นเซอร์ แต่ละสถานีต้องรับผิดชอบสื่อของตัวเอง ซึ่งทำให้ผู้ชมสามารถเห็นความรุนแรงที่ตัวละครแสดงออกมาผ่านบทละคร หรือเป็นการเรียนรู้ความรุนแรงจากตัวแบบสัญลักษณ์ที่เป็นตัวละคร เช่น ตัวละครที่พบเจอความรุนแรงแต่กฎหมายไม่แข็งแรงพอที่จะช่วยเหลือหรือปกป้องเขาได้ เขาจึงเลือกที่จะเป็นศาลเตี้ยเพื่อมอบบทลงโทษให้ผู้ร้ายที่กระทำความรุนแรงต่อตนและได้หลบหนีตำรวจได้สำเร็จด้วยวิธีการต่างๆ หากผู้ชมได้รับชมฉากนี้มากๆ อาจมีความคิดที่ว่าอยากแก้แค้นตามตัวแบบ จึงเกิดการเรียนรู้พฤติกรรม วิธีการที่ตัวละครปฏิบัติเพื่อชำระแค้น หากดูบ่อยครั้งจึงเกิดการซึมซับและนำพฤติกรรมนั้นมาปฏิบัติตาม การเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) จะต้องอาศัยระยะเวลาในการเรียนรู้ที่ยาวนาน จนเกิดการซึมซับพฤติกรรมเหล่านั้นและนำมาเป็นพฤติกรรมของตัวเอง และวิธีการเรียนรู้ทางสังคมอีกอย่างหนึ่งคือ เมื่อผู้ชมได้เรียนรู้ว่าละครโทรทัศน์ในปัจจุบันมีเนื้อหาความรุนแรงก็จะหลีกเลี่ยงการรับชมเพื่อไม่ต้องรับรู้ถึงความรุนแรงที่เกิดขึ้นในละคร ซึ่งการหลีกเลี่ยงในอีกทางหมายถึงการชินชากับความรุนแรงที่เกิดขึ้นในละครโทรทัศน์[๗๐]

งานวิจัยในต่างประเทศ

สเตราส์ เกลล์ และ สเตอร์ม[๗๑]อ้างอิงจากวีรพล ใหญ่อรุณ. (๒๕๔๒ : ๖๒) ได้ศึกษาถึงความรุนแรงในครอบครัวจำนวน ๒,๑๔๓ ครอบครัว ประเภทของความรุนแรงในครอบครัวทีศึกษาคือการข่มเหงภรรยา (Wife abuse) การข่มเหงสามี(Husband abuse) การข่มเหงบุตร การข่มเหงระหว่างพี่น้อง (Sibling abuse) ปัจจัยที่นำมาศึกษา คือ เชื้อชาติ ศาสนา อายุ รายได้ ระดับการศึกษาอาชีพ

---

[๖๙] ดาวชมพู พัฒนประภาพันธุ์ และ รณชัย คงสกนธ์, **“การสำรวจปัญหา สาเหตุ และผลกระทบทางด้านจิตใจจากความรุนแรงในครอบครัวของชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร”**, ๒๕๕๐.

[๗๐] สิริภิญญ์ อินทรประเสริฐ, **“อิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ในกรุงเทพมหานคร”**, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๕๖.

[๗๑] Straus Gelles ;& Steinmetz. (๑๙๘๐). **Behind Closed Door: Violence in the America Family**. p. ๑๔๕-๑๕๐;.๒๕๔๒

จำนวนบุตรความเครียด อำนาจการตัดสินใจของคู่สมรส ผลการศึกษาพบว่า ในกรณีการข่มเหงภรรยา ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์คือ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และจำนวนบุตร

ออเทอร์ เบรน และคิวรอส[๗๒] ได้ศึกษา เหตุการณ์และอัตราความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจที มีต่อบุคลากรทางด้านสุขภาพจิตในรัฐจอร์เจียซึ่งประกอบด้วย นักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่อนามัยครอบครัวผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว จิตแพทย์นักจิตวิทยา จำนวน ๑,๑๓๑ คน ซึ่งได้รับความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจจากผู้กระทำทีเป็นคนไข้ทีมารับการรักษาในสถาบันสุขภาพจิตจำนวน ๑๔,๑๒๐ คน พบว่า ร้อยละ ๖๑ ของบุคลากรทางด้านสุขภาพจิตได้รับการกระทำความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ และ ร้อยละ ๒๙ ได้รับความหวาดกลัวระหว่างการปฏิบัติงาน ซึงสอดคล้องกับการศึกษาอื่นๆ ที่พบว่า ๖ ใน ๑๐ ของบุคลากรเคยได้รับความรุนแรงระหว่างปฏิบัติงานในอาชีพ

จอห์นสันและเฟอร์ราโร[๗๓] ได้ระบุถึงแนวทางสำคัญของการศึกษาวิจัยด้านความรุนแรงในครอบครัว ในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๙๐ ว่างานวิจัยที่ผ่านมาบ่งชี้ลักษณะที่สำคัญ ๒ ประการ ประการแรก ความสำคัญของการแยกแยะความแตกต่างของชนิดความรุนแรงหรือบริบทของความรุนแรง ทำให้เข้าใจถึงแนวคิดทฤษฎีและการปฏิบัติตามธรรมชาติของปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิงในชีวิตคู่และประการที่สอง ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการควบคุมของผู้ชายทีมักใช้อำนาจควบคุมผู้หญิง “ของพวกเขา” เนื่องจากทัศนคติที่ชายในทุกสังคมมักมองผู้หญิงเป็นสมบัติส่วนตน มีสิทธิที่จะจัดการควบคุมอย่างไรก็ได้ตามต้องการ งานวิจัยเหล่านี้อยู่บนพื้นฐานของแนวคิดสตรีนิยม(Feminism)

จากงานวิจัยดังกล่าวพบว่าสาเหตุของความรุนแรงในครอบครัวอันเนื่องมาจากการข่มเหงบุตร การข่มเหงระหว่างพี่น้อง การข่มเหงระหว่างสามีและภรรยาเกิดจาก อายุ ระดับการศึกษา รายได้และจำนวนบุตร นอกจากนี้การศึกษาชนิดของความรุนแรงทำให้เข้าใจถึงธรรมชาติของความรุนแรงที่มีต่อผู้หญิงในชีวิตสมรส และการทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการควบคุมผู้หญิงของสามีมีสิทธ์ที่จะควบคุมอย่างไรก็ได้ตามความต้องการเนื่องจากชายในทุกสังคมมีทัศนคติที่มักจะมองว่าผู้หญิงเป็นสมบัติส่วนตน

เมอรตัน (Merton) นักสังคมวิทยาผู้มีชื่อเสียงกลาวไวในทฤษฎี “อะโนมี”(Merton’s Theory of Anomie) ของเขาสรุปความวา ที่ใดที่มีการติดตอสัมพันธระหวางคนตางเพศที่มีการใหค่าแกเพศทั้งสองแตกตางกัน และการบรรลุถึงบทบาททางเพศดังกลาวถูกยับยั้งหรือประสบอุปสรรค ที่นั่นก็จะมีอัตราการเกิดความรุนแรงทางเพศสูง กลาวอีกนัยหนึ่งวา ถาสังคมใดสงเสริมใหเกิดความเท่าเทียมทางเพศกันมากขึ้นเทาใด อัตราการเกิดความรุนแรงทางเพศในสังคมนั้นยอมจะลดลงเทานั้น สรุปภาพรวมใหเห็นวาหากมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของการใหคาแกเพศชายและหญิงไปในทางที่เป็นบวกมากขึ้น ความรุนแรงทางเพศก็จะลดลง อยางไรก็ตามในยุคแหงความเบี่ยงเบนทางเพศ ทำใหมีประเด็นปญหาเพิ่มขึ้นมาวาคนในครอบครัว ชุมชน และสังคมควรจะใหคุณคาที่ถูกตองแกผูเบี่ยงเบน

---

[๗๒] Arthur, L., Brende, O;& Quiroz, E. (๒๐๐๓, January). “ **Violence : Incidence and Frequency of Physical and Psychological Assaults Affecting Mental Health Providers in Georgia”,** The Journal of General Psychology. ๑๓๐ (๑) : ๒๒-๔๕.

[๗๓] Johnson, M. P. & Ferraro, K. J. (๒๐๐๐). **Research on domestic violence in the ๑๙๙๐ s:Makingdistinctions**. Journal of Marriage and the Family, ๖๒, November, ๙๔๘-๙๖๓.

ทางเพศที่เลือกเกิดใหจิตใจตรงกับสรีระทางการกำเนิดที่แทจริงไมไดนั้นอยางไรจึงจะลดอัตราการเกิดความรุนแรงทางเพศได้[๗๔]

เควิน บราวน และมารติน เฮอรเบิรต (Kevin Browne & Martin Herbert) อางถึงแนวคิดของ เจลลิส (Gelles) ที่แนะถึงแนวทางปฏิบัติตางๆ สำหรับการปองกันความรุนแรงเบื้องตนในครอบครัวสำหรับการดำเนินชีวิตในครอบครัว และในสังคมโดยองครวมไวในหนังสือ“Preventing Family Violence” พอสรุปความไดวา ๑. จะตองมีการกำจัดบรรทัดฐานที่ใหสิทธิ์อันถูกตองตามกฎหมาย หรือยกยอง ชื่นชมความรุนแรงในครอบครัว เชน การใชความรุนแรงในรูปแบบของสื่อความบันเทิง ๒. จะตองลดการกระตุนความบีบคั้น-กดดัน ที่สรางขึ้นในสังคม เชนความยากจน และความไมเสมอภาค ๓. จะตองมีการรวมมือกันระหวางครอบครัวเปนเครือขายแหงญาติพี่นอง และชุมชนและลดการปลีกตัวออกหางจากสังคม ๔.จะตองมีการเปลี่ยนแปลงอุปนิสัยแหงการกีดกันทางเพศในสังคม โดยการพัฒนาดานการศึกษา ๕. จะตองมีการทำลายวงจรของความรุนแรงในครอบครัวซึ่งมีการสอนทางเลือกดานความรุนแรงในหนทางแหงการควบคุมเด็กๆซึ่งแมวาแนวทางของเขาจะมีผูกล่าววาไมสมกับความเปนจริงในทางปฏิบัติ แตแนนอนวาหากในระยะยาวมีการจัดสรรสลับเปลี่ยนวิธีการ โครงสร้างหรือระบบองคกรในสังคมตะวันตกแลวก็ยอมเปนทางแกปญหาได้[๗๕]

โฮลมส (พ.ศ. ๒๕๓๖, พ.ศ. ๒๕๓๗) กลาวถึงการประยุกตทฤษฎี “ความผูกพัน” (Attachment Theory) ของ โบลบี้ (พ.ศ. ๒๕๑๒, ๒๕๓๑) (Bowlby,๑๙๖๙, ๑๙๘๘) ไวในหนังสือ “Preventing Family Violence”ของ เควิน บราวน และมารติน เฮอรเบิรต (Kevin Browne & Martin Herbert) สรุปความวา ในการนำทฤษฎีความผูกพันมาใชในการใหคำปรึกษา และการบำบัดจิตใจในผูใหญที่สุขภาพจิตไดรับความเสียหายในระยะยาวนั้น มีความเกี่ยวข้องกับงานหรือเทคนิคการบำบัดหลักๆ ดังนี้ ๑. การจัดฐานที่มีความมั่นคงและปลอดภัยแกผูรับการบำบัด โดยผูรับการบำบัดสามารถแสดงความรูสึก และความคิดตางๆ แกผูบำบัดได ๒.การฟงเรื่องเลาของผูรับการบำบัดดวยดีและแสดงความเห็นอกเห็นใจ เพื่อสงเสริมความรูสึกวาตนมีคุณคาแกผูรับการบำบัด ๓. การชวยเหลือผูรับการบำบัดในการพิจารณาถึงความรูสึก ความคิดและการกระทำตางๆ ซึ่งเปนประสบการณในวัยเด็ก ๔. การชวยเหลือผูรับการบำบัดใหจำไดถึงตัวตนหรืออัตลักษณ ที่อาจถูกทำใหบิดเบือนไปโดยประสบการณตางๆ ในวัยเด็ก ๕. การใหกำลังใจผูรับการบำบัดในการพิจารณารูปแบบของความสัมพันธกับผูอื่นที่มีความหมายตอตนในชีวิตปจจุบันของผูรับการบำบัด และ ๖. การตรวจสอบความสัมพันธระหวางผูรับการบำบัดและผูบำบัดหรือใหคำปรึกษาในแงของความผูกพัน เทคนิคตางๆ เหลานี้มีความเกี่ยวพันเฉพาะเจาะจงกับการไดรับการกระทำที่ทารุณ (maltreated) ของปจเจกบุคคลในวัยเด็กโดยผูบำบัดหรือผูใหคำปรึกษาที่นาไววางใจผูสามารถชวยผูรับการบำบัดใหฟนคืนสูสภาพปกติในความรูสึกแหงการขาดความรักได้[๗๖]

มารลีน ชไนเดอร (Marlene Schneider) และคณะไดออกแบบเทคนิคที่ชื่อวา“Turtle Technique” ไวในงานวิจัยเรื่อง “กลยุทธในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม” (Strategies inBehavioral

---

[๗๔] อางใน จุฑารัตน เอื้ออำนวย, **“กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท การเยียวยาความรุนแรงในครอบครัว”**, บทความกฎหมาย (ศาลเยาวชน และครอบครัวกลาง).คณะรัฐศาสตร จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

[๗๕] Kevin Browne & Martin Herbert, **Preventing Family Violence**, p. ๑๙.

[๗๖] Holmes, ๑๙๙๓, ๑๙๙๔, Ibid., p. ๒๖๖.

Change) : กรณีศึกษาการควบคุมตนเองในชั้นเรียน (An Extended Case Study of SelfControl in the Classroom) สรุปความจากบทคัดยอ (Abstract)ได้ว่า “Turtle Technique” เปนกระบวนการสำหรับชวยควบคุมเด็กๆ ที่มีอารมณรุนแรง คอนไปในทางก้าวร้าวงาย ให้รู้จักควบคุมพฤติกรรมที่หุนหันพลันแลนของตนเอง ประกอบด้วยสวนประกอบ ๔ สวน คือ ๑. การโต้ตอบแบบเตา (turtle response) ๒. การผอนคลาย (relaxation) ๓. การแก้ปญหา (problem-solving) ๔.การสนับสนุนอยางเทาเทียมกัน (peer support)ผลคือการคอยๆ ลดลงของพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็ก ๑๑ คน ที่เลือกจาก ๒ หองเรียน ซึ่ง ดร. เกล อี. โจเซฟ (Gail E. Joseph, Ph.D.) และ ดร.ฟลลิปส เอส. สเตรน (Phillips S. Strain, Ph.D.)แหงศูนยการเรียนรูในระยะเริ่มแรก มหาวิทยาลัยโคโลราโด เดนเวอร(Center on Evidence Based Practices for Early Learning, University ofColorado at Denver) ได้นำ “Turtle Technique” นี้ไปใช้รวมกับกลยุทธการสอนเกี่ยวกับอารมณทางสังคมสำหรับการปรับพฤติกรรมในเด็กเล็กอายุประมาณ ๓-๔ ขวบให้สามารถควบคุม และรับมือกับความผิดหวังหรือความรูสึกที่ไมได้ดั่งใจนึก โดยเทคนิคนี้จะชวยเด็กเล็กให้สามารถควบคุมความโกรธใน ๔ ขั้นพื้นฐาน คือ ๑. จำได้ รู้ หรือยอมรับวาตนรูสึกโกรธ ๒. การคิดหรือสั่งตนเองให้หยุด ๓. เข้าไปในกระดองของตน (เปรียบกับเตาหลบเข้าไปในกระดอง) สูดหายใจลึกๆ ๓ ครั้งและคิดอยางสงบวา “มันเปนอุบัติเหตุ ฉันสามารถสงบลงและคิดถึงทางแก้ปญหาดีๆ ได้” ๔. ออกจากกระดองเมื่อใจสงบและคิดถึงทางแกปญหาได้[๗๗]

---

[๗๗] Marlene Schneider and others, **“Psychology in the Schools : Turtle Techniques”**, Vol. ๑๓Issue๔, pp. ๔๔๙-๔๕๓, (Published online๑๔Februar๒๐๐๖), <http://www๓.interscience.wiley.com/journal/๑๑๒๔๒๑๘๕๘/abstract?CRETRY=๑&SRETRY=๐>; Gail E. Joseph,Ph.D. & Phillips S. Strain, Ph.D., “Social Emotional Teaching Strategies : HelpingYoung Children ControlAnger andDisappointment”

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยมุ่งศึกษาความรุนแรงในครอบครัวส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้งานวิจัยนี้มีรูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมผสาน (Mixed Method) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในรูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานเชิงยืนยัน (Triangulation mixed methods design) [๗๘]มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรุนแรงในครอบครัวมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ และเพื่อศึกษากระบวนการลดความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้รวมถึงศึกษาปัญหาของความรุนแรงในครอบครัวมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย
๓.๒ พื้นที่ศึกษา ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย
๓.๔ การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล
๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
๓.๗ การนำเสนอผลการศึกษาวิจัย
๓.๘ สรุป

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การดำเนินการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่เชื่อมโยงข้อมูลความคิดเห็นเพื่อศึกษาปัญหาของความรุนแรงและกระบวนการลดความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่เชื่อมโยงข้อมูลความคิดเห็นเพื่อศึกษาระดับความรุนแรงในครอบครัวส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้มีสาระโดยสรุปในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

---

[๗๘] อโณทัย งามวิชัยกิจ, **การวิจัยแบบผสมผสานเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ**, บทความวิชาการ. วารสารการจัดการสมัยใหม่ ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๑, ๒๕๕๘.

๑. การศึกษาการวิจัยในเชิงเอกสาร (Documentary Research) เพื่อค้นหาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับ ความรุนแรงในครอบครัวความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๒. การศึกษาวิจัยในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ศึกษารายละเอียดความรุนแรงในครอบครัวส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ โดยคณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตที่แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน อันได้แก่ ๑) ความรุนแรงทางด้านวาจา ๒) ความรุนแรงทางด้านร้างกาย และ ๓) ความรุนแรงทางด้านสังคม ดำเนินการสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) สร้างแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของ อาร์.เอ. ลิเคอร์ท (R.A. Likert) เป็นเครื่องมือเพื่อสอบถามระดับความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

๓. การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์ (Inter view) ศึกษารายละเอียดของความรุนแรงในครอบครัวส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ โดยคณะผู้วิจัยได้ศึกษาที่เป็นเอกสาร ตำรา วารสาร บทความต่าง ๆ และงานวิจัยทั้งวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการทำวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Groups Discussion)[๗๙] ผู้ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัวใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ผู้นำชุมชนผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และผู้นำชุมชนผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาสซึ่งคณะผู้วิจัยจะทำการสุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purpose Sampling) ได้ตัวแทนทั้งสิ้นจำนวน ๒๔ คน โดยทำการสนทนากลุ่ม (Focus Groups Discussion) จำนวน ๓ ครั้ง ครั้งละ ๘ คน แบ่งเป็นจังหวัดละ ๑ ครั้ง โดยครั้งที่ ๑ ได้ทำการสนทนากลุ่มกับผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ครั้งที่ ๒ ได้ทำการสนทนากลุ่ม ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และครั้งที่ ๓ ได้ทำการสนทนากลุ่ม ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส เพื่อทราบถึงกระบวนการลดความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

๓.๒ พื้นที่ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

เนื่องจากคณะผู้วิจัยเห็นว่าพื้นที่ ๓ จังหวัดภาคใต้แห่งนี้ เป็นชุมชนที่มีความเสี่ยงทางด้านความรุนแรงสูงเนื่องจากผลกระทบทางด้านสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนใต้ อีกทั้งมีความแตกต่างของคุณลักษณะครอบครัวและพื้นที่ เช่น ฐานะความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ การตั้งบ้านเรือนในชุมชนย่อย และภูมิหลังของแต่ละชุมชน สภาพบ้านเรือนหนาแน่นในบางชุมชนย่อยและประชาชนบางส่วนมีสภาพยากจน จนเชื่อได้ว่าชุมชนหล่าวนี้มีความเสี่ยงต่อการเกิดความรุนแรงในครอบครัวด้วย ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังนี้

๑.ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในเชิงคุณภาพ (Key Informant)ในการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการเจาะจง (Purposive Sampling) ตามความสำคัญของประเด็นที่ศึกษา คือ ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และผู้นำชุมชน

---

[๗๙] ชาย โพธิสิตา. **ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ ๖)**. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พริ้นติ้งฯ.(๒๕๕๔).

ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ประมาณที่ละ ๘ คน คณะผู้วิจัยจะเป็นผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาทั้งหมด โดยใช้วิธีการประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์ รวมจำนวนทั้งสิ้น ๒๔คน

๒. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) คณะผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้ คือ ผู้ปกครองในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ผู้ปกครองในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และผู้ปกครองในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส จำนวนทั้งสิ้น ๑๙,๖๘๘ คน โดยใช้สูตรYamané[๘๐] ของทาโร่ยามาเน่ โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (SampleRandom Sampling) โดยวิธีการจับฉลากโดยการสุ่มแบบไม่ใส่กลับ (Without Replacement)จนได้ครบตามจำนวนที่คำนวณไว้

$$n = \frac{N}{๑ + Ne^{๒}}$$

เมื่อ N แทน ขนาดประชากร

n แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

e แทน ค่าความคลาดเคลื่อน กำหนดเป็น ๐.๕

แทนค่า

$$n = \frac{๑๙,๖๘๘}{๑ + ๑๙,๖๘๘\left(๐.๐๕^{๒}\right)}$$

= ๓๙๒.๐๓ ครัวเรือน

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๙๒ ครัวเรือนนอกจากนี้ยังใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของแต่ละชุมชนในพื้นที่ ๓ จังหวัดภาคใต้ ดังนี้

ตารางที่ ๑๑ ประชากรในการศึกษาจำแนกตามชุมชนในพื้นที่ ๓จังหวัดภาคใต้

จังหวัด	จำนวน (ครัวเรือน)	กลุ่มตัวอย่าง (ครัวเรือน)
ปัตตานี	๘,๗๑๖	๑๗๓๕๔
ยะลา	๑๐,๗๑๖	๒๑๓.๓๖
นราธิวาส	๒๕๖	๕.๐๙
รวม	**๑๙,๖๘๘**	**๓๙๒.๐๓**

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยประกอบด้วย

๑. แบบสอบถาม(Qestionnaire) การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

---

[๘๐] ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์. **เอกสารคำสอนระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ ๔)**. ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีการศึกษา สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, (๒๕๔๖).

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดเลือกตอบ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ จังหวัด รายได้ ศาสนาและสถานภาพทางครอบครัว

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามศึกษาเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ๑) ความรุนแรงทางด้านวาจา๒) ความรุนแรงทางร่างกาย และ ๓) ความรุนแรงทางด้านสังคมซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ อาร์.เอ.ลิเคอร์ท (R.A.Likert)[๘๑] มี๕ ระดับ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาระดับความคิดเห็นต่อความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กในชุมชนของท่านว่า ว่ามีความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอยู่ในระดับใด โดยกำหนดค่าน้ำหนักของคะแนน ๕ ระดับ ดังนี้

๕ หมายถึง ระดับความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอยู่ในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง ระดับความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอยู่ในระดับมาก

๓ หมายถึง ระดับความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอยู่ในระดับปานกลาง

๒ หมายถึง ระดับความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอยู่ในระดับน้อย

๑ หมายถึง ระดับความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะความคิดเห็นอื่น ๆ ในประเด็นต่าง ๆ โดยการวิเคราะห์ความถี่ (Frequency)

๒. แบบสัมภาษณ์ (Interview) สำหรับสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส โดยมีประเด็นที่สำคัญเช่นรูปแบบและกระบวนการลดความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ รวมถึงแนวทางลดความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

๓. การประชุมกลุ่มย่อย (focus Group) เพื่อวิเคราะห์รูปแบบและกระบวนการลดความก้าวร้าวของเด็กที่มีผลต่อความรุนแรงในครอบครัวใน ๓ จังหวัดภาคใต้ และแนวทางลดความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ที่เหมาะสม

---

[๘๑] พวงรัตน์ ทวีรัตน์. **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, (๒๕๔๓).

๓.๔ การสร้างเครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยเชิงประมาณ (Quantitative Research) เป็นแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความรุนแรงในครัวที่ส่งผลกระทบต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

๑) ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลกระทบต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน จากวารสาร เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ แล้วนำความรู้ที่ได้มาสร้างเป็นแบบสอบถาม

๒) ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาในเรื่องความรุนแรงในครอบครัวมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

๓) นำแบบสอบถามที่สร้างเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาตรวจสอบ โครงสร้างคำถามการใช้ภาษา และความครอบคลุมในเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๔) ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามนั้นกับประเด็นหลักของเนื้อหาตามวิธีของ Rovinelliและ Hambleton[๘๒] ซึ่งได้กำหนดคะแนนจาการพิจารณาไว้ดังนี้

+๑เมื่อเห็นว่าตรงกับขอบข่ายเนื้อหาตามโครงสร้างที่ระบุไว้

๐ เมื่อไม่แน่ใจว่าตรงกับขอบข่ายเนื้อหาตามโครงสร้างที่ระบุไว้

-๑ เมื่อแน่ใจว่าไม่ตรงกับขอบข่ายเนื้อหาตามโครงสร้างที่ระบุไว้

๕) ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

๖) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ปกครองในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ผู้ปกครองในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และผู้ปกครองในพื้นที่เทศบาลตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน ๓๐ ครัวเรือน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น(Reliability) ของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach[๘๓]

๗) นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามข้อขั้นตอน ดังนี้

๑) ขอหนังสือแนะนำตัวคณะผู้วิจัยและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอน จังหวัดปัตตานี

---

[๘๒] รังสรรค์ วัฒนาชัยวณิช, เอกรินทร์ สังข์ทอง, เรชา ชูสุวรรณ, **สภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**, วารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ๒๗ (๒) , (๒๕๕๙)

[๘๓] ประภาพรรณ เส็งวงศ์. **การพัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีการวิจัยในชั้นเรียน**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์, (๒๕๕๐).

นายกเทศมนตรีเมืองเบตง จังหวัดยะลา และนายกเทศมนตรีตำบลแว้ง จังหวัดนราธิวาส เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย

๒) คณะผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน ๓๙๒ ชุด ด้วยตนเองถึงกลุ่มตัวอย่าง

๓) คณะผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน ๓๙๒ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ แล้วนำมาดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตรวจแบบสอบถาม เสร็จแล้วดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผลการวิเคราะห์ตามขั้นตอนการวิจัย

๔) การสัมภาษณ์ คณะผู้วิจัยใช้การสัมภาณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) สำหรับผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส โดยมีประเด็นที่สำคัญ เช่น รูปแบบและกระบวนการลดความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ รวมถึงแนวทางลดความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ เป็นต้น

๕) การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อศึกษาวิเคราะห์วิเคราะห์รูปแบบและกระบวนการลดความก้าวร้าวของเด็กที่มีผลต่อความรุนแรงในครอบครัวใน ๓ จังหวัดภาคใต้ และแนวทางลดความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ที่เหมาะสม

๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติต่างๆ โดยอาศัยคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีการดำเนินตามขั้นตอนต่อไปนี้

๑) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบถาม เป็นแบบตรวจรายการ (CheckList) ทำการวิเคราะห์ โดยจำแนกข้อมูลตามตัวแปรที่ศึกษา เพื่อนำมาหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำมาเสนอผลการวิเคราะห์ ลงในตาราง

๒) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน๓ จังหวัดภาคใต้ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อทราบระดับความรุนแรงในครอบครัว ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายด้าน และรายข้อคำถาม แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์สมบูรณ์ (Absolute criteria) เพื่อใช้ในการประเมินค่าและแปลความหมายของคะแนน โดยใช้คะแนนเป็นตัวชี้วัด ๕ ระดับ[๘๔] ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ – ๕.๐๐ หมายถึง ระดับความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ – ๔.๔๙ หมายถึง ระดับความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ – ๓.๔๙ หมายถึง ระดับความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ – ๒.๔๙ หมายถึง ระดับความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอยู่ในระดับน้อย

---

[๘๔] บุญชุมศรี สะอาด, **การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ ๖)**.กรุงเทพฯ:สุริยสาสน์, ๒๕๔๖.

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๔๙ หมายถึง ระดับความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑.การใช้สถิติ เช่น t-test ในการหาค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางลดความรุนแรงลดความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ที่เหมาะสม โดยมีสูตรของ t-testดังนี้

สูตร $$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{S_p^2\left(\frac{1}{n_1}+\frac{1}{n_2}\right)}} \qquad df = n_1 + n_2 - 2$$

๒. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

๒.๑) หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ดังนี้

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา

R แทนผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละข้อ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

๒.๒) หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliabitiy) โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค[๘๕] ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{(n-1)}\left[\frac{1-\sum si^2}{s^2}\right]$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

K แทน จำนวนข้อของเครื่องมือ

$si_{๒}^2$ แทน ความแปรปรวนแต่ละข้อ

$s_{๒}^2$ แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

---

[๘๕] อ้างอิงแล้ว,**การพัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีการวิจัยในชั้นเรียน**.กรุงเทพมหานคร:ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์

๓. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ ค่าร้อยละ (Percentage)[๘๖] ดังนี้

$$P = \frac{F}{N} \times ๑๐๐$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

F แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

๓.๒) ค่าเฉลี่ย (Mean) หรือตัวกลางเลขคณิต โดยใช้สูตรเฟอร์กูสัน[๘๗] ดังนี้

สูตร $\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

N แทน จำนวนคะแนนทั้งหมด

๓.๓) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)[๘๘] ดังนี้

สูตร $S.D. = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$

เมื่อ *S.D.* แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum_{X^{๒}}$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกาลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

๔. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากทุกฝ่ายดังกล่าว โดยการเชื่อมโยงแนวคิด ทฤษฎีที่ได้กล่าวแล้ว เพื่อให้เห็นถึงกระบวนการลดความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

๓.๗ การนำเสนอผลการศึกษาวิจัย

การนำเสนอข้อมูลจะอยู่ในลักษณะการพรรรนาความ (Descriptive Presentation) ประกอบตารางและการพรรณนาความประกอบการบรรยายเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของประชาชนใน ๓ จังหวัดภาคใต้ รูปแบบและกระบวนการลดความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

รวมทั้งการหาแนวทางการลดความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กจากผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส โดยมีประเด็นที่สำคัญเช่นรูปแบบและกระบวนการลดความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ รวมถึงแนวทางลดความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

---

[๘๖] พิสณุ ฟองศรี. **เทคนิควิธีประเมินโครงการ(พิมพ์ครั้งที่ ๖)**.กรุงเทพฯ:บริษัทด่านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.(๒๕๕๑).

[๘๗] เรื่องเดียวกัน

[๘๘] เรื่องเดียวกัน

๓.๘ สรุป

การศึกษาวิจัย “ความรุนแรงในครอบครัวมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้” เป็นการวิจัยแบบผสมผสานที่ใช้วิธีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส จำนวน ๓๙๒ คน โดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก (Interviews) การประชุมกลุ่มย่อย (Fogus Group) เป็นเครื่องมือในการศึกษา แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการกระบวนการวิจัยมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน เช่น การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (X) และค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นต้น เพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐานในการศึกษา แล้วทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ในเชิงคุณภาพ เพื่ออธิบายผลการวิจัยตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์การวิจัย

บทที่ ๔

ผลการศึกษาวิจัย

รายละเอียดที่จะนำเสนอในบทนี้เป็นผลการวิจัย เรื่อง ความรุนแรงในครอบครัวมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการศึกษา ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดเลือกตอบ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ จังหวัด สถานภาพทางครอบครัว การนับถือศาสนา รายได้ของครอบครัว โดยการวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ โดยนำเสนอตามลำดับดังนี้

ผลการศึกษาตาม

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๑) เพื่อศึกษาระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ได้กำหนดขอบเขตแบ่งออกเป็น ๓ ด้าน อันได้แก่ ๑) ความรุนแรงทางด้านวาจา ๒) ความรุนแรงทางด้านร่างกาย และ ๓) ความรุนแรงทางด้านสังคม โดยมุ่งเน้นระดับความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ จังหวัด สถานภาพครอบครัว การนับถือศาสนา รายได้ครอบครัว ท่านเคยเข้าร่วมโครงการอบรมและป้องกันการแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัว ในชุมชนของท่านหรือไม่ บุตรหลานท่านเคยต้องคดีเกี่ยวกับความรุนแรง (ด้านร่างกาย ด้านวาจา ด้านสังคม) ท่านเคยใช้ความรุนแรงกับสมาชิกในครอบครัวของท่านหรือไม่ ปรากฏรายละเอียดในตาราง ๑

ตาราง ๑ จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ จำแนกตาม เพศ อายุ จังหวัด สถานภาพครอบครัว การนับถือศาสนา รายได้ครอบครัว ท่านเคยเข้าร่วมโครงการอบรมและป้องกันการแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัว ในชุมชนของท่านหรือไม่ บุตรหลานท่านเคยต้องคดีเกี่ยวกับความรุนแรง (ด้านร่างกาย ด้านวาจา ด้านสังคม) ท่านเคยใช้ความรุนแรงกับสมาชิกในครอบครัวของท่านหรือไม่

ที่	สถานภาพ	ความถี่	ร้อยละ
๑.	**เพศ**		
	๑.๑ ชาย	๑๒๘	๓๒.๖๕
	๑.๒ หญิง	๒๖๔	๖๗.๓๔
	รวม	๓๙๒	๑๐๐.๐
๒.	**อายุ**		
	๒.๑ ต่ำกว่า ๒๐ ปี	๘๐	๒๐.๔๐
	๒.๒ ๒๐ - ๔๐ ปี	๑๙๗	๕๐.๒๕
	๒.๓ ๔๐ ปีขึ้นไป	๑๑๕	๒๙.๓๓
	รวม	๓๙๒	๑๐๐.๐
๓.	**จังหวัด**		
	๓.๑ ปัตตานี	๑๗๔	๔๔.๓๘
	๓.๒ ยะลา	๒๑๓	๕๔.๓๓
	๓.๓ นราธิวาส	๕	๑.๒๗
	๓.๔ อื่นๆ (ระบุ).....	๐	๐
	รวม	๓๙๒	๑๐๐.๐
๔.	**สถานภาพครอบครัว**		
	๔.๑ โสด	๑๒๖	๓๒.๑๔
	๔.๒ สมรส	๒๐๑	๕๑.๒๗
	๔.๓ หย่าร้าง	๔๕	๑๑.๔๗
	๔.๔ อื่นๆ (ระบุ).....	๒๐	๕.๑๐
	รวม	๓๙๒	๑๐๐.๐
๕.	**การนับถือศาสนา**		
	๕.๑ อิสลาม	๒๗๕	๗๐.๑๕
	๕.๒ พุทธ	๑๑๗	๒๙.๘๔
	๕.๓ อื่นๆ (ระบุ).....	๐	๐
	รวม	๓๙๒	๑๐๐.๐

๖.	**รายได้ครอบครัว**		
	๖.๑ ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท/เดือน	๑๕	๓.๘๒
	๖.๒ ๕,๐๐๐ - ๙,๙๙๙ บาท/เดือน	๔๒	๑๐.๗๑
	๖.๓ ๑๐,๐๐๐ - ๑๔,๙๙๙ บาท/เดือน	๑๑๙	๓๐.๓๕
	๖.๔ ๑๕,๐๐๐ บาท/เดือน ขึ้นไป	๒๑๖	๕๕.๑๐
	รวม	๓๙๒	๑๐๐.๐
๗.	**ท่านเคยเข้าร่วมโครงการอบรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อเด็กและสตรี บุคคลในครอบครัวในชุมชนของท่านหรือไม่**		
	๗.๑ เคย	๙๔	๒๓.๙๗
	๗.๒ ไม่เคย	๒๙๘	๗๖.๐๒
	รวม	๓๙๒	๑๐๐.๐
๘.	**บุตรหลานท่านเคยต้องคดีเกี่ยวกับความรุนแรง (ด้านร่างกาย ด้านวาจา ด้านสังคม)**		
	๘.๑ เคย	๐	๐
	๘.๒ ไม่เคย	๓๗๒	๑๐๐.๐
	รวม	๓๙๒	๑๐๐.๐
๙.	**ท่านเคยใช้ความรุนแรงต่อเด็กและสมาชิกในครอบครัวของท่านหรือไม่**		
	๙.๑ เคย	๒๓	๕.๘๖
	๙.๒ ไม่เคย	๓๖๙	๙๔.๑๓
	รวม	๓๙๒	๑๐๐.๐

จากผลการวิเคราะห์ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นสมาชิกในครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัวใน ๓ จังหวัดภาคใต้ จังหวัดปัตตานี คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๓๘ จังหวัดยะลา คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๓๓ และจังหวัดนราธิวาส คิดเป็นร้อยละ ๑.๒๗ แบ่งเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๖๕ เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๓๔ ช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถามต่ำกว่า ๒๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๔๐ อายุ ๒๐ - ๔๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๒๕ และอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๓๓ สมาชิกในครอบครัวที่นับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๑๕ ศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๘๔ รายได้ของสมาชิกในครอบครัวที่ตอบแบบสอบถาม มีรายได้ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ ๓.๘๒ รายได้ ๕,๐๐๐ - ๙,๙๙๙ บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๗๑ รายได้ ๑๐,๐๐๐ - ๑๔,๙๙๙ บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๓๕ รายได้ ๑๕,๐๐๐ บาท/เดือน ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๑๐ สถานภาพครอบครัวของของสมาชิกในครอบครัวที่ตอบแบบสอบถามที่โสด คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๑๔ สมรสคิดเป็นร้อยละ ๕๑.๒๗ หย่าร้างคิดเป็นร้อยละ

๑๑.๔๗ และอื่นๆ(แยกกันอยู่) คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๐ เข้าร่วมโครงการอบรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อเด็กและสตรี บุคคลในครอบครัวในชุมชน สมาชิกในครอบครัวที่เคยเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๙๗ และไม่เคยเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๐๒ บุตรหลานท่านเคยต้องคดีเกี่ยวกับความรุนแรง (ด้านร่างกาย ด้านวาจา ด้านสังคม) เคย คิดเป็นร้อยละ ๐ บุตรหลานท่านเคยต้องคดีเกี่ยวกับความรุนแรง (ด้านร่างกาย ด้านวาจา ด้านสังคม) ไม่เคย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ท่านเคยใช้ความรุนแรงต่อเด็กและสมาชิกในครอบครัวของท่านหรือไม่ เคย คิดเป็นร้อยละ ๕.๘๖ ท่านเคยใช้ความรุนแรงต่อเด็กและสมาชิกในครอบครัวของท่านหรือไม่ ไม่เคย คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๑๓ ตามลำดับ

จากผลการศึกษาในประเด็นนี้ สามารถสรุปได้ว่า ความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ จังหวัดนราธิวาสมีการใช้ความรุนแรงในครอบครัวมากที่สุด รองลงมาคือจังหวัดปัตตานีและจังหวัดยะลา สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก จังหวัดนราธิวาสเป็นจังหวัดที่ติดเขตชายแดนไทย-มาเลเซีย ก่อให้เกิดปัญหาความยากจนและปัญหาเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่ง ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาเบื้องต้นของความสงบสุขของสังคมปัญหา ความรุนแรงที่พบบ่อย ได้แก่ สามีทำร้ายภรรยา การทารุณเด็ก การใช้แรงงานเด็ก ความรุนแรงเหล่านี้มีผลกระทบต่อบุคคลทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว เก็บกด อาฆาต ขาดความไว้เนื้อเชื่อใจซึ่งกันและกัน นอกจากนั้นครอบครัวที่พ่อ แม่ดื่มเหล้า ใช้สารเสพติด ใช้อาวุธต่อสู้กัน ทำร้ายบุตร รวมทั้งการหย่าร้าง เป็นสาเหตุให้เด็กหวาดระแวงผู้ใหญ่และสูญเสียสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นอาจทำ ให้ตั้ง แก๊งก้าวร้าวทารุณเด็กอื่น หนีออกจากบ้าน รู้สึกว่าตนเองหมดคุณค่าหันไปหาที่พึ่งอื่น ๆ เช่น สารเสพติด มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควรและขาดความรับผิดชอบ

จำแนกตามเพศ พบว่า เพศหญิงมีการตอบแบบสอบถามมากกว่าเพศชาย อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองที่ดูแลเด็กส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง ส่วนฝ่ายชายจะทำหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัวออกไปทำงาน โดยมอบหน้าที่ให้ภรรยาเป็นผู้ดูแลบ้านเลี้ยงดูบุตร และการกีดกันไม่ให้ภรรยามีโอกาสทางานนอกบ้าน ให้เลิกทำงานพิเศษอื่นๆ ที่มีรายได้จัดการเกี่ยวกับการใช้จ่ายด้วยตนเองทั้งในส่วนที่เป็นรายได้ของตนเองและภรรยา ทำให้ภรรยารู้สึกว่าต้องพึ่งพาสามีเรื่องเงินจ่ายเงินให้ภรรยาในลักษณะเบี้ยเลี้ยงรายวัน หรือต้องให้ภรรยารู้สึกเอ่ยปากขอเงินทุกครั้งที่ต้องการใช้ปกปิดไม่ให้ภรรยารู้รายได้ที่แท้จริงของครอบครัว

ผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ช่วงอายุ ๒๐ - ๔๐ ปี มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรงความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ มากกว่าช่วงอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป และช่วงอายุ ต่ำกว่า ๒๐ ปี อาจเป็นเพราะว่า ช่วงวัยดังกล่าวเป็นช่วงวัยของการมีครอบครัวและต้องทำงาน การพึ่งตนเองของครอบครัว เปนปจจัยสำคัญที่ชวยใหครอบครัวอยูรอด โครงสรางทำหน้าที่และรักษาสัมพันธภาพที่ดีของครอบครัวไวโดยสมาชิกในครอบครัวจะตองรวมกันพัฒนาเศรษฐกิจของครอบครัวใหอยูรอดและเขมแข็ง การดูแลดานสุขภาพของสมาชิกและการเขาถึงขอมูลขาวสารและบริการสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ครอบครัวอยู่รอด

สมาชิกในครอบครัวที่นับถือศาสนาอิสลาม มีการให้ข้อมูลมากกว่าสมาชิกในครอบครัวที่นับถือศาสนาพุทธ อาจเป็นเพราะว่า ๓ จังหวัดชายแดนใต้ มีประชาการที่นับถือศาสนาอิสลามมากกว่า

นับถือศาสนาพุทธ สภาพทางด้านการเมืองการปกครองในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มิได้ต่างไปจากจังหวัดอื่นของไทย แต่วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ค่อนข้างจะแตกต่างกันออกไป ส่งผลให้เกิดความเครียดและความขัดแย้งระหว่างตัวแทนทางฝ่ายปกครองของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายปกครองในระดับจังหวัดและอำเภอ

สถานภาพครอบครัว พบว่า สถานภาพที่มีการสมรสมีการใช้ความรุนแรงในครอบครัวมากที่สุด อาจเป็นเพราะ บุคคลและสุขภาพครอบครัวเป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนที่ต้องทำการศึกษาในเชิงความรู้สึกนึกคิดและสภาพแวดล้อมในที่นี้จะเสนอการศึกษาด้านสุขภาพครอบครัว และความบกพร่องต่อการปฏิบัติหน้าที่ของครองครัว หมายถึง การศึกษาครอบครัวจะทำหน้าที่อย่างไรให้ดีที่สุดตามที่ครอบครัวมุ่งหวัง และความหมายของสุขภาพครอบครัว คือ ครอบครัวประสบความสำเร็จต่อการปฏิบัติหน้าที่และบรรลุเป้าหมายตามที่มุ่งหวังไว้

ในส่วนของท่านเคยใช้ความรุนแรงต่อเด็กและสมาชิกในครอบครัวของท่านหรือไม่ พบว่า ในการใช้ความความรุนแรงต่อเด็กและสมาชิกในครอบครัวมีอยู่บ้างไม่มากนัก ส่วนใหญ่อาจเป็นการใช้ความรุนแรงทางด้านวาจามากกว่าความรุนแรงทางด้านร่างกาย เนื่องจาก การกระทบกระทั่งเกิดจากการพูดจากันก่อนที่จะไม่เข้าใจกันจนเกิดการทะเลาะกันรุนแรงจนมีการลงมือลงไม้ ทำร้ายทุบตี จะเห็นได้ว่า ครอบครัวเปนสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญตอปจเจกบุคคลและเปนตัวแทนของสังคมทั้งหมด ที่ให้การเกื้อหนุนตอกันของมวลสมาชิก เพื่อให้ครอบครัวดำรงตอไปได้สมาชิกพึงจะปฏิบัติตอกันอยางราบรื่นในทางตรงกันข้ามครอบครัวอาจกลายเปนหนวยของความขัดแย้ง ระหวางคูสมรส บิดามารดา หรือลูกหลาน ความรุนแรงในครอบครัวที่ปรากฏในปจจุบันได้เกิดขึ้นมาชานานเพียงแต่ความรุนแรงได้เกิดขึ้นในอดีตถูกครองงำโดยกฎสังคม อำนาจและบรรทัดฐานสังคม ผู้ถูกกดขี่ไมวาจะเปนเด็กหรือผู้หญิง ถือเปนเพียงสมบัติที่ผู้ชายจะทำอะไรก็ได้แต่ในปจจุบันสถานภาพของผู้หญิงได้เปลี่ยนไป จากผู้ที่ดอยกวามาเปนผู้ที่มีสถานภาพทางสังคม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมแบบตะวันตก ได้เปลี่ยนแปลงทัศนะบางประการของคูสมรสในปจจุบัน เชน การลดการให้ความสำคัญของชีวิตครอบครัวลง หนวยสังคมอื่นเขามาทำหน้าที่บางประการแทนหน้าที่ครอบครัวแต่เดิม คานิยมใหมถือวาการหยารางเปนเรื่องปกติการกาวล้ำทางเพศกอนแตงงาน

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๑) เพื่อศึกษาระดับความรุนแรงความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ปรากฏดังตาราง ๒-๕

ตาราง ๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ โดยภาพรวม และรายด้าน

ความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้	$\overline{X}$	S.D	ระดับความรุนแรงในครอบครัว
๑. ด้านความรุนแรงทางด้านวาจา	๑.๗๗	.๑๖๖	น้อย
๒. ด้านความรุนแรงทางด้านร่างกาย	๑.๗๒	.๑๕๙	น้อย
๓. ด้านความรุนแรงทางด้านสังคม	๒.๖๕	.๑๑๙	ปานกลาง
รวม	**๒.๐๔**	**.๐๙๔**	**น้อย**

จากผลการวิเคราะห์ระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย โดยความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านความรุนแรงทางด้านวาจา ($\overline{X}$ = ๑.๗๗, S.D=.๑๖๖) อยู่ในระดับน้อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านความรุนแรงทางด้านร่างกาย มีค่าเฉลี่ยที่ ($\overline{X}$ = ๑.๗๒, S.D. = .๑๕๙) และความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านความรุนแรงทางด้านสังคม พบว่ามีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = ๒.๖๕, S.D. = .๑๑๙)

ตาราง ๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ด้านความรุนแรงทางด้านวาจา โดยภาพรวมและรายข้อ

ความรุนแรงทางด้านวาจา	$\overline{x}$	S.D	ระดับความรุนแรงในครอบครัว
๑. สมาชิกในครอบครัวมีพฤติกรรมใช้คำหยาบกับเด็ก	๒.๓๒	.๕๗๐	น้อย
๒. สมาชิกในครอบครัวใช้น้ำเสียงตะคอก ตะโกน	๒.๒๕	.๕๓๕	น้อย
๓. สมาชิกในครอบครัวไม่ให้เกียรติซึ่งกันและกัน	๑.๑๕	.๔๗๕	น้อยที่สุด
๔. สมาชิกในครอบครัวใช้คำพูดคุกคามวางตัวเหนือกว่า/อ้างตัวว่าเป็นผู้มีอุปการคุณกับเด็ก	๑.๐๐	.๐๐๐	น้อยที่สุด
๕. สมาชิกในครอบครัวตำหนิติเตียน/กล่าวโทษ ทำให้เด็กกลัว	๑.๖๘	.๔๖๖	น้อย
๖. สมาชิกในครอบครัววิพากษ์วิจารณ์เด็กให้เสื่อมเสียต่อหน้าคนอื่น	๑.๑๖	.๓๖๕	น้อยที่สุด

ความรุนแรงทางด้านวาจา	$\bar{x}$	S.D	ระดับความรุนแรงในครอบครัว
๗. สมาชิกในครอบครัวตะคอกเสียงดังใส่เด็กเพื่อทำให้เด็กเงียบ	๒.๒๖	.๗๕๔	น้อย
๘. สมาชิกในครอบครัวเคยขมขู่เด็กว่าจะไม่รัก	๑.๒๓	.๕๑๗	น้อยที่สุด
๙. สมาชิกในครอบครัวมักพูดจาให้เด็กน้อยใจ	๒.๔๓	.๗๔๖	น้อย
๑๐. สมาชิกในครอบครัวมักต่อว่าเด็กว่าไม่น่าเกิดมาเป็นลูก-หลานเขาเลย	๒.๒๓	.๘๙๒	น้อย
รวม	**๑.๗๗**	**.๑๖๖**	**น้อย**

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ด้านความรุนแรงทางด้านวาจา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย โดยข้อสมาชิกในครอบครัวมักพูดจาให้เด็กน้อยใจ($\bar{X}$ = ๒.๔๓, S.D=.๗๔๖) อยู่ในระดับน้อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และข้อสมาชิกในครอบครัวตำหนิติเตียน/กล่าวโทษ ทำให้เด็กกลัว ($\bar{X}$ = ๑.๖๘, S.D=.๔๖๖) อยู่ในระดับน้อยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ส่วนข้อสมาชิกในครอบครัวเคยขมขู่เด็กว่าจะไม่รัก ($\bar{X}$ = ๑.๒๓, S.D=.๕๑๗) อยู่ในระดับน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และข้อสมาชิกในครอบครัวใช้คำพูดคุกคามวางตัวเหนือกว่า/อ้างตัวว่าเป็นผู้มีอุปการคุณกับเด็ก ($\bar{X}$ = ๑.๐๐, S.D=.๐๐๐) อยู่ในระดับน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ตาราง ๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ด้านความรุนแรงทางด้านร่างกาย โดยภาพรวมและรายข้อ

ความรุนแรงทางด้านร่างกาย	$\bar{X}$	S.D	ระดับความรุนแรงในครอบครัว
๑. สมาชิกในครอบครัวของท่านเคยถูกล่วงละเมิดทางเพศ	๑.๐๐	.๐๐๐	น้อยที่สุด
๒. สมาชิกในครอบครัวทำกริยาไม่สุภาพกับเด็ก	๑.๙๖	.๔๙๙	น้อย
๓. สมาชิกในครอบครัวใช้กำลังข่มขู่เด็กต่อหน้าผู้อื่น	๒.๐๔	.๖๐๔	น้อย
๔. สมาชิกในครอบครัวเคยทำร้ายร่างกายเด็กจนได้รับบาดเจ็บ	๑.๖๙	.๔๖๓	น้อย
๕. สมาชิกในครอบครัวทำร้ายเด็กโดยการ ผลัก เหวี่ยง กระชาก	๑.๑๖	.๓๖๓	น้อยที่สุด
๖. สมาชิกในครอบครัวทำร้ายเด็กโดยการ เตะ ตี ตบ	๑.๗๙	.๔๐๕	น้อย
๗. สมาชิกในครอบครัวขว้างปาสิ่งของกระทบร่างกายเด็กจนเจ็บ (เกิดบาดแผล หรือรอยฟกช้ำ)	๒.๒๐	.๖๐๗	น้อย
๘. เด็กเคยถูกคนในครอบครัวตีด้วยไม้เรียว ไม้บรรทัดหรือ	๑.๙๕	.๕๑๓	น้อย

ไม้แขวนเสื้อ เข็มขัด เป็นต้น

ความรุนแรงทางด้านร่างกาย	$\overline{X}$	S.D	ระดับความรุนแรงในครอบครัว
๙. เด็กเคยถูกคนในครอบครัวตีทันทีเมื่อทำให้เขาโกรธ	๒.๒๑	.๖๐๐	น้อย
๑๐. เด็กเคยถูกกักบริเวณไม่ให้ออกนอกบ้าน	๑.๒๑	.๔๐๙	น้อยที่สุด
รวม	**๑.๗๒**	**.๑๕๙**	**น้อย**

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ด้านความรุนแรงทางด้านร่างกาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย โดยข้อเด็กเคยถูกคนในครอบครัวตีทันทีเมื่อทำให้เขาโกรธ ($\overline{X}$ = ๒.๒๑, S.D=๐.๖๐๐) อยู่ในระดับน้อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และข้อสมาชิกในครอบครัวเคยทำร้ายร่างกายเด็กจนได้รับบาดเจ็บ ($\overline{X}$ = ๑.๖๙, S.D=๐.๔๖๓) อยู่ในระดับน้อยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ส่วนเด็กเคยถูกกักบริเวณไม่ให้ออกนอกบ้าน ($\overline{X}$ = ๑.๒๑, S.D=๐.๔๐๙) อยู่ในระดับน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และสมาชิกในครอบครัวของท่านเคยถูกล่วงละเมิดทางเพศ (= ๑.๐๐, S.D= ๐.๐๐๐) อยู่ในระดับน้อยที่สุดและมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ตาราง ๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ด้านความรุนแรงทางด้านสังคม โดยภาพรวมและรายข้อ

ความรุนแรงทางด้านสังคม	$\overline{X}$	S.D	ระดับความรุนแรงในครอบครัว
๑. สมาชิกในครอบครัวเคยมีเรื่องทะเลาะวิวาท	๑.๘๐	.๕๑๐	น้อย
๒. สมาชิกในครอบครัวชอบทำตัวเป็นอันธพาล	๑.๑๕	.๓๖๑	น้อยที่สุด
๓. สมาชิกในครอบครัวชอบเที่ยวกลางคืน	๑.๖๙	.๔๖๓	น้อย
๔. สมาชิกในครอบครัวใช้สารเสพยาเสพติด	๑.๖๔	.๙๙๔	น้อย
๕. สมาชิกในครอบครัวสูญเสียผู้นำครอบครัวจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้	๒.๙๖	.๗๕๑	ปานกลาง
๖. สมาชิกในครอบครัวของท่านเคยถูกล่อลวงไปค้ามนุษย์	๒.๕๘	.๗๕๐	ปานกลาง
๗. สมาชิกในครอบครัวของท่านถูกใช้แรงงานอย่างไม่เหมาะสม	๑.๒๑	.๔๐๕	น้อยที่สุด
๘. สมาชิกในครอบครัวขาดที่พึ่ง/ ไม่มีคนดูแล	๑.๒๖	.๖๓๔	น้อยที่สุด
๙. สมาชิกในครอบครัวไม่คบค้าสมาคมกับเพื่อนบ้าน	๒.๒๙	.๘๓๘	น้อย
๑๐. สมาชิกในครอบครัวมีความคิดเห็นไม่ตรงกันบ่อยครั้ง	๔.๐๖	๑.๒๖๗	มาก
รวม	**๒.๖๕**	**๐.๑๑๙**	**ปานกลาง**

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ด้านความรุนแรงทางด้านสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย โดยข้อสมาชิกในครอบครัวมีความคิดเห็นไม่ตรงกันบ่อยครั้ง ($\overline{X}$ = ๔.๐๖, S.D=๑.๒๖๗) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อสมาชิกในครอบครัวสูญเสียผู้นำครอบครัวจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้ ($\overline{X}$ = ๒.๙๖, S.D=.๗๕๑) และข้อสมาชิกในครอบครัวของท่านเคยถูกล่อลวงไปค้ามนุษย์ ($\overline{X}$ = ๒.๕๘, S.D=.๗๕๐) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ข้อสมาชิกในครอบครัวไม่คบค้าสมาคมกับเพื่อนบ้าน ($\overline{X}$ = ๒.๕๘, S.D=.๗๕๐) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่มี่ค่าสูงที่สุดข้อสมาชิกในครอบครัวใช้สารเสพยาเสพติด ($\overline{X}$ =๑.๖๔, S.D=.๙๙๔) อยู่ในระดับน้อยที่มี่ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และข้อสมาชิกในครอบครัวชอบทำตัวเป็นอันธพาลบ้าน ($\overline{X}$ = ๑.๑๕, S.D=.๓๖๑) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษาตาม

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๒) เพื่อศึกษาปัญหาความรุนแรงในครอบครัวการมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

การศึกษาในตอนนี้เป็นการศึกษาปัญหาความรุนแรงในครอบครัวการมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยตามขอบเขตที่แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน อันได้แก่ ๑) ความรุนแรงทางด้านวาจา ๒) ความรุนแรงทางด้านร่างกาย และ ๓) ความรุนแรงทางด้านสังคม โดยมุ่งเน้นศึกษาปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ซึ่งผู้วิจัยจะขอนำเสนอในภาพรวมดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวการมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

๑.๑. ความรุนแรงทางด้านวาจา

ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัญหาของความรุนแรงในครอบครัวทางด้านการใช้วาจาที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กปรากฏให้เห็นในด้านการพูดจาให้เด็กน้อยใจหรือบางครั้งอาจจะเป็นพ่อแม่เองที่พูดคำไม่สุภาพกันในบ้านหรือกับคนที่สนิทสนมโดยลืมนึกไปว่า ลูกได้ยินและรับฟังคำไม่สุภาพเหล่านั้น แล้วนำไปแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑) ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่เกี่ยวข้องความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ดังที่นาง ก.ผู้ปกครองที่อาศัยอยู่ในชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า

“...ที่บ้านถูกเลี้ยงมาในยุคของคำสุภาษิตที่ว่า "รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี" เมื่อเรามีลูกเองและเจอปัญหากับตัวเอง เลยมองว่าการทุบตีหรือการดุเด็กอาจไม่ใช่ทางออกที่ดีเสมอไป จะใช้วิธีพูดกันด้วยเหตุผลมากกว่า...” คล้ายคลึงกับ นาง ข. ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาสที่กล่าวว่า

"...ค่ะ ดิฉันเองก็คิดเหมือนกัน พ่อแม่ต้องเป็นต้นแบบให้ลูก คอยคิดและอธิบายให้เขาเข้าใจ โดยใช้เหตุผลประกอบเสมอ ใช้การพูดคุยกันภายในบ้านให้เป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันโดยเลี่ยงการวิจารณ์หรือตำหนิ ติเตียน เพราะยิ่งวิจารณ์การพูดคุยกับพ่อแม่จะถูกปิดตาย เด็กอาจไม่ยอมเปิดใจคุยกับเราหรือสมาชิกในครอบครัวเลยก็ได้...."นาง ค ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี อีกท่านหนึ่งกล่าวว่า

"...ค่ะ พ่อ แม่ บางรายไม่มั่งคงทางอารมณ์บางประการ ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ หงุดหงิดง่าย ความรู้สึกไม่มั่งคง และพ่อแม่ใช้วาจาไม่เหมาะสมเมื่อลูกประพฤติตัวไม่เหมาะสมทำให้ลูกดื้อ...." คล้ายคลึงกับ นาง ง ผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ได้กล่าวว่า

"....ค่ะปัญหาของความรุนแรงในครอบครัวทางด้านการใช้วาจา ที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ มากน้อยเพียงใด ผมคิดว่า ยังอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับครอบครัวของผมนะ เพราะเวลามีปัญหาทางครอบครัว ผมจะไม่ใช้คำพูดที่พูดหยาบ ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ ต่างคนต่างต้องฟังเหตุผลของกันและกันและทุกครั้งที่มีปัญหาจะจบปัญหาวันเดียว ปัญหาจะได้ไม่บานปลาย...." นาย จ ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวว่า

"....ครับ การที่เราเลี้ยงดูลูกอย่างผิดวิธี ลูกทำผิดแทนที่จะว่ากล่าวตักเตือนแต่กลับทำโทษลูกด้วยการตีเด็ก พูดง่ายๆคือการใช้ความรุนแรงกับเด็กแทนที่จะว่ากล่าวตักเตือนโดยใช้เหตุผลส่งผลต่ออารมณ์และความรู้สึกของเด็ก การกระทำเหล่านี้คือสิ่งที่ทำให้เด็กมีปัญหา เด็กทำผิดแต่ไม่ยอมรับผิดเพราะกลัวโดนตี และเด็กอาจจะกลายเป็นคนไม่มั่นใจในตัวเอง...." นาย ฉ ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาสกล่าวว่า

"....ความรุนแรงในครอบครัวส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว อันนี้เห็นด้วยอย่างยิ่งค่ะ เพราะเด็กได้รับรู้ เห็นการกระทำของพ่อแม่ที่ทำร้ายทุบตีกัน ใช้ความรุนแรงเด็กอาจเลียนแบบพฤติกรรมหรือการกระทำเหล่านั้น ซึ่งมองว่าเป็นเรื่องปกติเพราะเห็นพ่อแม่ทำกันอยู่บ่อยๆค่ะ...." นาย ช ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ได้กล่าวว่า

"....ผมเห็นด้วย ว่า พ่อแม่ต้องอบรมสั่งสอนลูก แต่คำพูดดุด่า ดูถูก หรือคำพูดที่แรงๆ ทำร้ายจิตใจลูก ไม่ควรที่จะหลุดออกจากปากพ่อแม่เลย เพราะถ้าลูกได้ยินบ่อยๆเข้า ลูกจะสร้างภาพตัวเองในใจจากคำพูดที่เค้าได้ยินมา ซึ่งส่วนใหญ่ก็มาจากพ่อแม่หรือคนในบ้านนั่นเอง...." นาง ซ ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส กล่าวว่า

"....ที่บ้านของดิฉันเองก็เลี้ยงลูกด้วยเหตุผลนะคะ ผิดก็ว่าไปตามผิด กับสามีส่วนใหญ่ก็ไม่ค่อยทะเลาะกัน เพราะต่างฝ่ายต่างทำงาน ถึงเวลาเลิกเรียนก็ไปรับลูกกลับบ้าน หากไม่ว่างก็จะให้สามีไปรับลูกแทน กลับมาตอนเย็นก็อยู่กันพร้อมหน้าพร้อมตา กินข้าวด้วยกัน พูดคุยถามสารทุกสุขดิบกัน มีอะไรก็จะหันหน้าเข้าหากันค่ะ ทำให้ครอบครัวของเราไม่มีช่องว่าที่จะเกิดความรุนแรงในครอบครัวขึ้นเลยค่ะ ...แต่ดีแล้วที่ไม่เกิดนะคะ ถ้ามีการลงไม้ลงมือทุบตีกันต่อหน้าลูก ลูกคงรับพฤติกรรมความรุนแรงนี้ไปใช้แน่ๆ เพราะมองว่า พ่อแม่ก็ทำกันปกติ ซึ่งดิฉันมองว่าความรุนแรงใน

ครอบครัวมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอยู่แล้ว แต่จะมากน้อยแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมนั้นด้วยค่ะ....” คล้ายคลึงกับนาย ฌ ผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า

“....ใช่ครับ ความรุนแรงในครอบครัวมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอยู่แล้ว แต่จะมากน้อยแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมด้วย....” นาง ญ ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวว่า

“....ค่ะ การที่พ่อแม่สั่งสอนลูกดูที่เจตนา การดุด่าเพื่อให้รู้ตัวกลับตัว อยู่ในโอวาทไม่ออกนอกลู่นอกทาง ไม่น่าจะทำให้ลูกมีความก้าวร้าวจนเกิดความรุนแรง ลูกหลานควรอดทนให้มากกับพ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่ค่ะ บางครั้งท่านอาจไม่รู้ว่าการพูดโดยไม่คิดจะทำร้ายจิตใจเด็กบางครั้งก็อาจเป็นบุคลิคส่วนตัวของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง....”นาง น ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า ได้กล่าวว่า

“....เห็นด้วยค่ะ พ่อแม่อาจใช้อารมณ์ในการตัดสินเด็ก เช่น การดุด่าว่ากล่าวแรงๆ การทำโทษด้วยการทุบตีเด็กหรือแม้แต่พ่อแม่ที่ใช้ความรุนแรงต่อกัน ทำให้เด็กซึมซับพฤติกรรมความก้าวร้าว....”คล้ายคลึงกับ นาย บ ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาสที่กล่าวว่า

“....การที่เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว ตัวอย่างเกิดจากพฤติกรรมก้าวร้าวในครอบครัวของเด็กเอง หรือตัวอย่างพฤติกรรมก้าวร้าวผ่านทางสื่อ เช่น ทีวี เกมออนไลน์ หรือภาพยนตร์ ครับ....”

๒) ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้องความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ดังที่ นาย ป ผู้ให้ข้อมูลจากผู้นำชุมชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า

“...พบปัญหาของความรุนแรงในครอบครัวทางด้านการใช้คำพูด ที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ มากน้อยเพียงใด ผมพบปัญหาความรุนแรงในครอบครัวทางด้านการใช้คำพูดมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กพบในทุกพื้นที่ในชุมชน ซึ่งบางครอบครัวมีความเคยชินในการใช้วาจาไม่สภาพ เสียงดังโดยไม่ได้คำนึงถึงอายุของผู้รับฟังเช่น เด็ก เด็กก็จะใช้การเลียนแบบจากผู้ใหญ่ในครอบครัว พูดจากับเพื่อนๆ และผู้ใหญ่ในชุมชน....” คล้ายคลึงกับ นาย ผ ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวว่า

“....มีพฤติกรรมเสี่ยง สร้างความเดือดร้อนให้กับครอบครัวและชุมชนกลายเป็นที่ระอาของทุกคน ทั้งไม่เชื่อฟังพ่อแม่ ไม่เรียนหนังสือ นอนอยู่บ้านเฉยๆ กินเหล้าเมาเละเทะไปวันๆ แถมยังขอเงินไปกินเหล้าอีก แม้พ่อแม่จะตักเตือนอย่างไรก็ไม่ฟัง ทะเลาะกับพ่อแม่ทุกวัน....” ส่วนทางนาย ฝ ผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ได้กล่าวว่า

“....ค่อนข้างมีความเสี่ยง เพราะมีปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่เป็นเหตุให้นำเด็กไปสู่เส้นทางที่ผิดอยู่ไม่น้อย เช่น ปัญหาครอบครัวหย่าร้าง พ่อ แม่ทะเลาะกัน ทุบตีใช้ความรุนแรงต่อหน้าเด็ก และช่องว่างต่างวัยระหว่างเด็กและผู้ปกครองที่เด็กอาศัยอยู่ด้วย บางทีอาจเป็นคนแก่คนเฒ่าหรือผู้สูงอายุมากกว่าพ่อแม่ซึ่งต้องออกไปทำงาน ส่งผลทำให้การเด็กติดเกม มั่วสุม เสพยา

เสพติด หรือการหมดหวังมองไม่เห็นทางเดินชีวิต เพราะขาดคำแนะนำที่ดีจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ส่งผลให้เด็กหลายคนหยุดเรียนกลางคัน ไม่เรียนต่อ ปัญหาหล่าวนี้ ส่งผลกระทบตัวตัวเด็กทั้งสิ้น....” ส่วนทาง นาย พ ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวว่า

“....พ่อแม่ต้องรู้ว่า การดุ ด่าว่าลูก ไม่ใช่เรื่องดี ส่งผลเสียมากกว่าที่คิด กับคำพูดที่ว่า “ดื้อนักใช่มั้ย...ถ้ายังไม่หยุดเดี๋ยวไม่รักแล้วนะ” หรือ “ถ้าไม่หยุด แม่ตีนะ” คำขู่ง่ายๆ ที่เรามักได้ยินกันเป็นประจำในชุมชนนี้ จากชาวบ้านที่มาบ่นให้ฟังเวลาได้ยินคนข้างบ้านดุลูก เพราะแค่พ่อแม่หรือผู้ปกครองทำเสียงเข้มบวกกับคำพูดร้ายๆ ลูกก็จะเชื่อฟังทำตามที่เราต้องการ แต่เชื่อมั้ยครับ การพูดดุ ด่าว่าลูก ส่งผลเสียต่อพฤติกรรมและปลูกฝังนิสัยที่ไม่ดีของลูก รวมทั้งความเชื่อผิดๆ ให้กับลูก....”คล้ายคลึงกับ นาง ฟ ผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า ได้กล่าวว่า

“....เด็กมักจำและทำในสิ่งที่เห็นและได้ยินจริงๆ ค่ะ คำเหล่านี้ต้องระวังมากๆ....” ส่วนทาง นางสาว ภ ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า

“...คำพูดรุนแรง หยาบคายจะออกมาต่อเมื่อเราขาดสติกำลังโมโหจึงเกิดโทสะทำให้หงุดหงิดควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ได้ จึงเกิดคำพูดที่ไม่ดีออกมาโดยไม่คำนึงถึงผู้ฟังแล้วจะเสียใจในคำพูดของตนเองทีหลัง เมื่อหายโกรธแล้วบางคนกลับมาคิดได้ว่าที่พูดไปไม่ดี แต่ก็สายเกินไปแล้วค่ะ เพราะคนฟังได้เสียใจแล้วเสียความรู้สึกต่อคำพูดนั้นไปแล้ว และยิ่งเป็นเด็กยิ่งแล้วใหญ่ เพราะไม่รู้อีกว่าจะกระทบจำไปจนวันตายของชีวิตเขารึป่าวอีก การให้ความโกรธบันดาลโทสะมาเกิดที่อารมณ์รบกวนจิตใจเรานี้มีแต่ทุกข์มาถึงตนเองและผู้อื่นมากค่ะ จึงอยากให้ทุกคนหมั่นนั่งสมาธิสวดมนต์ภาวนาอยู่เป็นประจำจะช่วยให้จิตใจสงบใจเย็นลงมีสติมีสมาธิอยู่ทุกขณะลมหายใจ จะก่อให้เกิดปัญญาแก้ไขทำในสิ่งดีดีมีประโยชน์ให้ตนเองและผู้อื่นเป็นสุขค่ะ แล้วอย่าลืมเตือนตนให้คิดบวกเสมอก็จะไม่เป็นทุกข์ค่ะ....” ดังที่ นาง ม ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวว่า

“...ที่บ้านเลี้ยงลูกแบบสาบานกับตัวเองว่าจะไม่ใช้คำพูดตีตราเด็ก เพราะมันเสียใจมากและฝังใจ แต่คนรอบตัวก็มาชอบพูดคำลบลบใส่ลูกเรา เพราะเราห้ามก็มาหาว่าเราเรื่องมาก คนโบราณเขาพูดกันมาแบบนี้ จนเราอยากจะหนีไปเลี้ยงลูกพี่ดาวพระจันทร์ ไม่เคยเครียดกับลูกเลย แต่เครียดกับคนรอบข้าง ที่บอกว่ารักเรารักลูกของเราแต่พูดแต่คำลบลบใส่ ไม่ยอมเปลี่ยนแปลง จึงไม่แปลที่จะทำให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวคะ....” คล้ายคลึงกับ นาง ย ผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า ได้กล่าวว่า

“...ค่ะ เห็นด้วยที่บางครั้งเวลาพ่อแม่โมโหมักจะลืมตัวแค่การกระทำหรือคำพูดมันจะอยู่ในใจลูกพ่อแม่หายโกรธอาจจะลืมคิดว่าไม่เป็นไรแต่สำหรับลูกมันคือแผลเป็นในใจลูก...” ....” ส่วนทาง นาย ร ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวว่า

"...เมื่อเด็กคนนึงถูกคนในครอบครัวหรือผู้ปกครองต่อว่าแบบไร้เหตุผลต่อเนื่องเป็นเวลานาน ผมคิดว่าเด็กมีโอกาสสูงครับ ที่จะกลายเป็นเด็กเก็บกด ไร้เหตุผล พร้อมระเบิดตลอดเวลา ก้าวร้าว อารมณ์รุนแรง...."

๓) ความคิดเห็นของนักสังคมสงเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ดังที่ นาย ล ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า

"...ทางเราได้ลงพื้นที่ในชุมชนเกี่ยวกับการจัดบริการสวัสดิการสังคมและงานสังคมสงเคราะห์รวมถึงการสงเคราะห์ครอบครัวให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในครอบครัว จากสาเหตุที่ เด็กที่มีนิสัยที่ดื้อรั้น ใจร้อน โมโหง่ายและบ่อย ไม่สามารถควบคุมความโกรธได้ พูดจาไม่เหมาะสมเกิดจากการที่ได้รับฟังคำพูดหยาบคายจากพ่อแม่และคนในครอบครัว หรือเด็กบางคนก็ได้รับฟังคำพูดที่หยาบคายมาจากที่โรงเรียน นำมาใช้ที่บ้านทำให้ถูกพ่อแม่ลงโทษโดยไม่ชี้แจงเหตุผลให้เด็กเข้าใจ ยิ่งทำให้เด็กมีความก้าวร้าวมากยิ่งขึ้น..."คล้ายคลึงกับ นาย ว ผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า ได้กล่าวว่า

"...ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาฯ หัวหน้าส่วนราชการ ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ อาสาสมัคร และกลุ่มสตรีในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง ได้จัดโครงการในชุมชนเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐..." ส่วนทางนาย ศ ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวว่า

"....ในชุมชนนี้ ส่วนใหญ่ปัญหาความรุนแรงด้านคำพูดไม่ค่อยมี ส่วนใหญ่จะมีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดเสียมากกว่า เพราะจังหวัดนราธิวาสเป็นชายแดนที่ติดกับฝั่งประเทศมาเลเซีย..."

สรุปว่าปัญหาในด้านนี้นั้น พ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนสำคัญที่ต้องคอยสอนและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูก หากลูกได้รับการกระตุ้นอารมณ์ทางลบ เช่น เมื่อโดนแหย่ โดนแกล้งหรือเวลาที่ตนเองกระทำสิ่งใดที่ไม่เป็นไปตามต้องการของตนเอง รวมถึงชุมชนและสิ่งแวดล้อมนอกบ้านที่เด็กรับฟังหรือได้ยินคำไม่สุภาพจากบ้านข้างๆ หรือจากเด็กในซอยบ้าน ขณะที่ออกไปเล่นร่วมกัน หรือบางครั้งที่ออกไปไหนมาไหนกับพ่อแม่เอง ซึ่งเมื่อเด็กรับฟังมาก็จดจำและนำมาใช้โดยไม่รู้ว่าผลจากการพูดคำไม่สุภาพจะเป็นอย่างไร

๑.๒. ด้านความรุนแรงทางด้านร่างกาย

ปัญหาในด้านนี้นั้น พบว่า ครอบครัวที่มีความสำคัญมากที่สุดทั้งในวัยเด็กและวัยรุ่น หากสมาชิกในครอบครัวตีเด็กทันทีเมื่อเด็กทำให้โกรธ จะหล่อหลอมให้เด็กมีพฤติกรรมไปในทางที่ก้าวร้าว และเด็กจะแสดงพฤติกรรมที่ไม่สุภาพออกมา หรือเกิดพฤติกรรมเลียนแบบจากตัวผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑) ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่เกี่ยวข้องความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ดังที่ นาง ก ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า

"...ดิฉันมีลูกชายอายุ ๑๒ ปี ตอนนี้แกเป็นเด็กก้าวร้าวมาก เถียงพ่อ แม่ด้วยคำพูดที่ไม่ดี ตอนแรกดิฉันคิดว่าก้าวร้าวมาจากเกมแต่เมื่อดูพฤติกรรมการพูดน่าจะมาจากการที่เขาเถียงเราแล้วเราตีเขา เลยคิดว่าน่าจะมาจากการถูกแม่ตีบ่อยแล้วก้าวร้าว เพราะเขาชอบพูดว่าเขาเป็นแบบนี้เพราะแม่ แต่ตอนนี้ก็พยายามพูดกับเขาดี ๆ แล้ว และก็สัญญากับเขาว่าจะไม่ตีเขาอีก เพราะยิ่งตียิ่งก้าวร้าว ..." คล้ายคลึงกับนาง ข ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาสที่กล่าวว่า

"...ในครอบครัวจะไม่มีความรุนแรงให้ลูกเห็นค่ะ ตอนเด็กๆดิฉันก็ถูกตีค่ะ แต่โดนตีแบบมีเหตุผลนะคะ เช่น ถามว่า แบบนี้ผิดมั๊ย แล้วก็สอน - ผิดแบบนี้ ให้ตีกี่ที คราวหน้าถ้าผิดอีก จะให้ตีกี่ที เป็นขั้นเป็นตอนมาก ไม่ใช่แบบใช้อารมณ์โกธรเข้าทำร้ายร่างกาย...." นาง ค ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี อีกท่านหนึ่งกล่าวว่า

"...ปกติไม่ค่อยได้เจอปัญหาแบบนี้ เคยเห็นแต่ทางทีวี ไม่เคยประสพพบเจอด้วยตนเองเลยค่ะ ถ้าเกิดความรุนแรงในครอบครัวขึ้นเด็กจะมีปัญหาทางด้านจิตใจแน่นอนค่ะ...." คล้ายคลึงกับนาง ง ผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ได้กล่าวว่า

"....ค่ะ ปัญหาของความรุนแรงในครอบครัวทางด้านร่างกาย ที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กแน่นอนแต่จะมากหนือน้อยขึ้นอยู่กับปัยจัยหลายๆอย่างด้วยไม่ใช่จากตัวพ่อแม่เพียงอย่างเดียว...." นาย จ ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวว่า

"....ครับ ในหมู่บ้านนี้ พ่อแม่ที่ตีลูกส่วนใหญ่มักเป็นพ่อแม่ที่มีอายุน้อย การศึกษาไม่สูงมากนัก มีแรงกดดันและภาวะความเครียดเป็นทุนเดิมและที่สำคัญนั้นส่วนใหญ่มักเป็นพ่อแม่ที่มีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่าย ปัญหายาเสพติด รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายจนเกิดภาวะเครียดส่งผลกระทบต่อเด็กเป็นอย่างมาก...." นาย ฉ ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาสกล่าวว่า

"....ความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลกระทบค่อนข้างรุนแรงกับเด็ก จะเป็นลักษณะของความรุนแรงทางด้านร่างกาย เช่นการทุบตีภรรยาต่อหน้าลูก หรือทำโทษลูกโดยใช้ความรุนแรงอย่างการทำร้ายร่างกายเด็ก...." นาย ช ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ได้กล่าวว่า

"....ในด้านนี้คิดว่าถ้าเกิดความรุนแรงขึ้นในครอบครัวไม่ว่าจะเป็น สามี ภรรยา หรือ พ่อแม่ กับลูก ล้วนส่งผลกระทบต่อเด็กทั้งสิ้น และการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความรุนแรง เด็กจะซึมซับเลียนแบบพฤติกรรมรุนแรงโดยไม่รู้ตัว เด็กจะกระทำความรุนแรงต่อเพื่อน และเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะกระทำรุนแรงต่อครอบครัวตนเองและคนรอบข้างด้วย...." นาง ซ ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส กล่าวว่า

"....ความรุนแรงทางด้านร่างกายหากเกิดขึ้นแล้ว เด็กก็ได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม ส่วนใหญ่ในหมู่บ้านนี้ไม่ค่อยมีการทะเลาะกันในครอบครัวหรอกค่ะ ถ้าจะมีก็แค่เถียงกัน แต่ก็ไม่ได้เป็นเรื่องใหญ่โต หรืออาจจะมีแต่ก็เป็นเรื่องของภายในครอบครัวเค้าค่ะ ส่วนตัวคิดว่าความรุนแรงด้านี้มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอยู่แล้ว แต่ถ้าในชุมชนนี้ ไม่มีแน่นอนค่ะ ...." คล้ายคลึงกับ นาย ณ ผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า

"....การใช้ความรุนแรงกับลูกควรอยู่ในกรอบหรือแค่พอประมาณ ไม่ลงโทษลูกจนเลือดตกยางออก หากลูกโดนกระทำมากๆ ลูกก็จะมีความก้าวร้าวรู้สึกต่อต้านพ่อแม่ ไม่ยอมรับฟัง ยิ่งทำให้ปัญหาในครอบครัวบานปลาย ทางที่ดีควรใช้เหตุผลในการลงโทษเด็กครับ...." นาง ญ ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวว่า

"....ค่ะ เมื่อเด็กทำผิด พ่อแม่ควรฝึกให้เด็กยอมรับผลการกระทำของตัวเอง ถ้าแม่เห็นว่า ความซุกซนคือสาเหตุที่ทำให้ต้องตีลูก ลูกทำให้แม่โมโหจึงต้องใช้คำรุนแรงกับเด็กที่ไร้เดียงสา ลูกของคุณจะมีพฤติกรรมที่แย่ลงทันที อีกทั้งยังทำให้เด็กเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะมีอารมณ์ฉุนเฉียวง่ายขึ้นอีกด้วยค่ะ...."นาง น ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า ได้กล่าวว่า

"....มีผลต่อเด็กนะคะ แต่ก็คงไม่มากค่ะ ที่เป็นแบบนี้เพราะบางครอบครัวมีปัญหาด้านการเงิน ค่าใช้จ่ายไม่พอ เกิดภาวะเครียด ทะเลาะกัน ยิ่งปัจจุบันเห็นได้ชัดว่าคนตกงานกันเยอะ ส่วนใหญ่ในอำเภอเบตง จะเป็นประชากรแฝงซะส่วนใหญ่ คนที่มีภูมิลำเนาเดิมก็มีส่วนใหญ่มีทั้งศาสนาพุทธ และอิสลาม อาชีพส่วนใหญ่ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ ถ้าในเมืองตามร้านอาหารก็จะเป็นคนต่างจังหวัดเสียส่วนใหญ่ที่เข้ามาหางานทำ บริการชาวต่างชาติหรือนักท่องเที่ยวี่เข้ามาในอำเภอเบตง ถ้าจะมีปัญหาความรุนแรงในครอบครัวก็คงจะเป็นครอบครัวที่เข้ามาทำงานที่นี่ แต่ถ้าครอบครัวดั้งเดิมไม่เคยเห็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นเลย ส่วนใหญ่ก็แค่เถียงกันไม่รุนแรงมาก...." คล้ายคลึงกับ นาย บ ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาสที่กล่าวว่า

"....เด็กที่มีปัญหา เกิดจากพ่อแม่ ทุบตีด้วยความรุนแรง ครับ มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอยู่แล้ว แต่ถ้าในชุมชน ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวส่วนใหญ่ไม่ค่อยมี ถ้าจะมีก็จะเป็นในเรื่องของยาเสพติดเสียมากกว่า ครับ...."

๒) ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้องความรุนแรงในครอบครัวในด้านนี้ ผู้ให้ข้อมูลจาก นาย ป ผู้นำชุมชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า

"...ในส่วนปัญหาของความรุนแรงในครอบครัวทางด้านร่างกาย ที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กมากหรือน้อย นั้น ในมุมมองของผมคิดว่า มีผลมาก เพราะการทำร้ายคู่ครอง การทำร้ายเด็ก หรือทำร้ายคนแก่ก็ดี ส่งผลกระทบทั้งร่างกายและจิตใจของผู้ถูกกระทำทั้งสิ้น...." ส่วนนาย ผ ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวว่า

"...ปัจจุบันเด็กและเยาวชนในชุมชนยังคงต้องเผชิญกับปัญหาด้านความเป็นอยู่ เช่น ปัญหาครอบครัว ทั้งการเลี้ยงดูของพ่อแม่ กระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจที่ขาดความสมดุล ขาดการกลั่นกรองในการเลือกรับและนำไปปฏิบัติขณะเดียวกันสภาพแวดล้อมก็เป็นส่วนสำคัญ....." คล้ายคลึงกับ นาย ฝ ผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ได้กล่าวว่า

"....เห็นด้วยอย่างยิ่ง เพราะบริบทในด้านต่างๆที่อาจนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งแนวทาง มาตรการ ต่างๆในการดำเนินงานจำเป็นต้องให้ชุมชนและเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินงานในพื้นที่ เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งจำเป็นต้องใช้กระบวนการปรับและระดมความคิดเห็นเพื่อพัฒนารูปแบบ กระบวนการมีส่วนร่วมบนพื้นฐานเป้าหมายกับภาคีเครือข่ายร่วมกัน เพื่อปกป้องกันเด็กและเยาวชนในพื้นที่ให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมตามวัย ซึ่งอาจจะไม่ส่งผลกระทบกับความรุนแรงในครอบครัวทางด้านร่างกาย...."ส่วนทาง นาย พ ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวว่า

"....ความรุนแรงในครอบครัวส่วนใหญ่ เกิดจากการกระทำรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่างคนใกล้ชิด ปัจจุบันเป็นปัญหาใหญ่เลยนะ ในชุมชนนี้เรามีการจัดโครงการของ อบต.เกี่ยวกับการให้ข้อมูลด้านความรุนแรงในครอบครัวซึ่งจัดขึ้นทุกปี และความรุนแรงที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเกิดในครอบครัว โรงเรียน หรือชุมชนที่อยู่ใกล้ชิดกัน หนักที่สุดคือ การทำร้ายร่างกาย และการคุกคามทางเพศ ส่วนใหญ่เกิดกับเด็กและผู้หญิง...."คล้ายคลึงกับ นาง ฟ ผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า ได้กล่าวว่า

"....เด็กมักจำและทำในสิ่งที่เห็นและได้ยินจริงๆ ค่ะ คำเหล่านี้ต้องระวังมากๆ...." ส่วนทาง นางสาว ภ ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า

"...คำพูดรุนแรง หยาบคายจะออกมาต่อเมื่อเราขาดสติกำลังโมโหจึงเกิดโทสะทำให้หงุดหงิดควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ได้ จึงเกิดคำพูดที่ไม่ดีออกมาโดยไม่คำนึงถึงผู้ฟังแล้วจะเสียใจในคำพูดของตนเองทีหลัง เมื่อหายโกรธแล้วบางคนกลับมาคิดได้ว่าที่พูดไปไม่ดี แต่ก็สายเกินไปแล้วค่ะ เพราะคนฟังได้เสียใจแล้วเสียความรู้สึกต่อคำพูดนั้นไปแล้ว และยิ่งเป็นเด็กยิ่งแล้วใหญ่ เพราะไม่รู้อีกว่าจะกระทบจำไปจนวันตายของชีวิตเขารึป่าวอีก การให้ความโกรธบันดาลโทสะมาเกิดที่อารมณ์รบกวนจิตใจเรานี้มีแต่ทุกข์มาถึงตนเองและผู้อื่นมากค่ะ จึงอยากให้ทุกคนหมั่นนั่งสมาธิสวดมนต์ภาวนาอยู่เป็นประจำจะช่วยให้จิตใจสงบใจเย็นลงมีสติมีสมาธิอยู่ทุกขณะลมหายใจ จะก่อให้เกิดปัญญาแก้ไขทำในสิ่งดีดีมีประโยชน์ให้ตนเองและผู้อื่นเป็นสุขค่ะ แล้วอย่าลืมเตือนตนให้คิดบวกเสมอก็จะไม่เป็นทุกข์ค่ะ...." ดังที่ นาง ม ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวว่า

"...ที่บ้านเลี้ยงลูกแบบสาบานกับตัวเองว่าจะไม่ใช้คำพูดตีตราเด็ก เพราะมันเสียใจมากและฝังใจ แต่คนรอบตัวก็มาชอบพูดคำลบลบใส่ลูกเรา เพราะเราห้ามก็มาหาว่าเราเรื่องมาก คนโบราณเขาพูดกันมาแบบนี้ จนเราอยากจะหนีไปเลี้ยงลูกพี่ดาวพระจันทร์ ไม่เคยเครียดกับลูกเลย แต่เครียดกับคนรอบข้าง ที่บอกว่ารักเรารักลูกของเราแต่พูดแต่คำลบลบใส่ ไม่ยอมเปลี่ยนแปลง จึงไม่

แปลที่จะทำให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวคะ....” คล้ายคลึงกับนาง ย ผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า ได้กล่าวว่า

“...ค่ะ เห็นด้วยที่บางครั้งเวลาพ่อแม่โมโหมักจะลืมตัวแค่การกระทำหรือคำพูด มันจะอยู่ในใจลูกพ่อแม่หายโกรธอาจจะลืมคิดว่าไม่เป็นไรแต่สำหรับลูกมันคือแผลเป็นในใจลูก.... ” ....” ส่วนทาง นาย ร ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวว่า

“...เมื่อเด็กคนนึงถูกคนในครอบครัวหรือผู้ปกครองต่อว่าแบบไร้เหตุผลต่อเนื่องเป็นเวลานาน ผมคิดว่าเด็กมีโอกาสสูงครับ ที่จะกลายเป็นเด็กเก็บกด ไร้เหตุผล พร้อมระเบิดตลอดเวลา ก้าวร้าว อารมณ์รุนแรง....”

๓) ความคิดเห็นของนักสังคมสงเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ดังที่ นาย ล ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า

“...ทางเราได้ลงพื้นที่ในชุมชนเกี่ยวกับการจัดบริการสวัสดิการสังคมและงานสังคมสงเคราะห์รวมถึงการสงเคราะห์ครอบครัวให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในครอบครัว จากสาเหตุที่ เด็กที่มีนิสัยที่ดื้อรั้น ใจร้อน โมโหง่ายและบ่อย ไม่สามารถควบคุมความโกรธได้ พูดจาไม่เหมาะสมเกิดจากการที่ได้รับฟังคำพูดหยาบคายจากพ่อแม่และคนในครอบครัว หรือเด็กบางคนก็ได้รับฟังคำพูดที่หยาบคายมาจากที่โรงเรียน นำมาใช้ที่บ้านทำให้ถูกพ่อแม่ลงโทษโดยไม่ชี้แจงเหตุผลให้เด็กเข้าใจ ยิ่งทำให้เด็กมีความก้าวร้าวมากยิ่งขึ้น...”คล้ายคลึงกับ นาย ว ผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า ได้กล่าวว่า

“...ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาฯ หัวหน้าส่วนราชการ ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ อาสาสมัคร และกลุ่มสตรีในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง ได้จัดโครงการในชุมชนเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐...” ส่วนทาง นาย ศ ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวว่า

“....ในชุมชนนี้ ส่วนใหญ่ปัญหาความรุนแรงด้านคำพูดไม่ค่อยมี ส่วนใหญ่จะมีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดเสียมากกว่า เพราะจังหวัดนราธิวาสเป็นชายแดนที่ติดกับฝั่งประเทศมาเลเซีย...”

สรุปว่าปัญหาในด้านนี้นั้น พ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนสำคัญที่ต้องคอยสอนและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูก หากลูกได้รับการกระตุ้นอารมณ์ทางลบ เช่น เมื่อโดนแหย่ โดนแกล้งหรือเวลาที่ตนเองกระทำสิ่งใดที่ไม่เป็นไปตามต้องการของตนเอง รวมถึงชุมชนและสิ่งแวดล้อมนอกบ้านที่เด็กรับฟังหรือได้ยินคำไม่สุภาพจากบ้านข้างๆ หรือจากเด็กในซอยบ้าน ขณะที่ออกไปเล่นร่วมกัน หรือบางครั้งที่ออกไปไหนมาไหนกับพ่อแม่เอง ซึ่งเมื่อเด็กรับฟังมาก็จดจำและนำมาใช้โดยไม่รู้ว่าผลจากการพูดคำไม่สุภาพจะเป็นอย่างไร

๑.๓. ความรุนแรงในครอบครัวทางด้านสังคม

ปัญหาในด้านนี้นั้น พบว่า ครอบครัวที่มีความสำคัญมากที่สุดทั้งในวัยเด็กและวัยรุ่น หากสมาชิกในครอบครัวตีเด็กทันทีเมื่อเด็กทำให้โกรธ จะหล่อหลอมให้เด็กมีพฤติกรรมไปในทางที่ก้าวร้าว และเด็กจะแสดงพฤติกรรมที่ไม่สุภาพออกมา หรือเกิดพฤติกรรมเลียนแบบจากตัวผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑) ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่เกี่ยวข้องความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ดังที่ นาง ก ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า

"...ดิฉันคิดว่าปัญหาในด้านเศรษฐกิจมีผลอย่างมากที่จะทำให้เกิดปัญหาในครอบครัว เพราะเนื่องจากสภาพด้านการใช้จ่ายที่ไม่พอต่อรายรับ ทำให้การใช้จ่ายที่ลูกเคยได้รับน้อยลงจากเมื่อก่อน ถึงแม้จะอธิบายเหตุผลว่าครอบครัวกำลังได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจ แต่ความเป็นเด็กก็ไม่ค่อยเข้าใจมากนัก ..." นาง ข ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส กล่าวว่า

"...ด้วยสังคมในปัจจุบัน ลูกของเราเข้าถึง Social Media ได้ง่ายและมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น Facebook Line เป็นต้น ซึ่งผู้คนส่วนใหญ่ใน Social Media นำเสนอภาพการเป็นอยู่ การกิน การไปสถานที่ต่างๆ อย่างหรูหรา และฟุ่มเฟือย เกิดค่านิยมที่ผิดๆ ซึ่งทำให้ลูกของเราเกิดการลอกเลียนแบบ อยากทำในสิ่งที่เกินตัว ส่งผลต่อการใช้จ่ายเงินของครอบครัวและทำให้ครอบครัวมีความเครียดเพิ่มขึ้น...." คล้ายคลึงกับนาง ค ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี อีกท่านหนึ่งกล่าวว่า

"...ปัญหาแบบนี้เห็นได้บ่อยๆ นะคะ ไม่ว่าจะเป็นลูกของเพื่อนๆ หรือข่าวทางทีวี เพราะสังคมสมัยนี้ เด็กๆอยากเป็นที่ยอมรับในสังคม อยากนำเสนอการใช้ชีวิตที่ดี หรูหรา มากขึ้น จึงเกิดการทำสิ่งที่ผิดๆ เพียงเพราะอยากให้ครอบครัวมีดูมีฐานะ ...." นาง ง ผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ได้กล่าวว่า

"....ค่ะ ปัญหาของความรุนแรงในครอบครัวทางด้านสังคม มีผลกระทบต่อความก้าวร้าวของเด็กแน่นอน เพราะการนำเสนอข่าวในช่องทางต่างๆ มีความรุนแรงมากขึ้น แน่นอนว่าเด็กส่วนใหญ่ไม่สามารถวิเคราะห์ได้ว่าดีหรือไม่ดี ซึ่งครอบครัวมีบทบาทสำคัญที่จะใช้เวลาอยู่ด้วยกันและคอยอธิบายสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น...."นาย จ ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวว่า

"....ครับ ผมคิดว่าเนื่องจากช่องทางการให้ข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นทางทีวี หรือ Facebook มีการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำหรือบริหารของรัฐบาลที่ไม่เที่ยงตรง ซึ่งหากมีครอบครัวมีการพูดถึงด้านดีๆ ที่รัฐบาลได้ทำและให้แก่ประชาชนและประเทศชาติ ลูกของผมก็จะโต้เถียงทันที...."นาย ฉ ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาสกล่าวว่า

"....ผมคิดว่ายาเสพติดมีผลต่อความรุนแรงในครอบครัวมากที่สุด ทำให้ต้องเสียเงินทองทรัพย์สินไปกับยาเสพติดโดยไม่จำเป็น เสียค่าใช้จ่ายเพื่อมาดูแลอาการเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นจาก

ยาเสพติด ทำให้ครอบครัวเสียชื่อเสียง เกิดความไม่เข้าใจกัน ทำให้ครอบครัวแตกแยกได้... ” คล้ายคลึงกับ นาย ช ผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ได้กล่าวว่า

“....ด้วยภาวะการติดยาเสพติดทำให้ต้องใช้อย่างต่อเนื่อง หากเด็กไม่มีเงินที่จะซื้อยาเสพติดได้อย่างต่อเนื่อง ก็อาจส่งผลให้เกิดปัญหาการลักขโมย ความไม่ปลอดภัยต่อทรัพย์สินในชุมชน และเมื่อฤทธิ์ยาส่งผลทำให้เกิดอาการทางจิตและประสาท ก็อาจส่งผลต่อความไม่ปลอดภัยในร่างกายและชีวิตของคนในชุมชนได้....” นาง ซ ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส กล่าวว่า

“....ในปัจจุบันเห็นได้ชัดว่าการที่พ่อแม่คาดหวังและกำหนดเส้นทางชีวิตให้กับลูก นำตัวเด็กไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นทำให้เด็กเกิดภาวะเครียด กดดัน เกิดพฤติกรรมต่อต้านได้ไม่ว่าจะเป็นด้านคำพูดหรือการกระทำ แน่นอนค่ะ ....” คล้ายคลึงกับ นาย ณ ผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า

“....ผมกับลูกจะทะเลาะกันบ่อยมาก เมื่อผมพูดถึงเรื่องการเรียนของเขาที่ไม่ได้ดั่งใจ เพราะการเรียนของเขาอยู่เกณฑ์ต่ำ ซึ่งผมจะชอบยกตัวอย่างของเพื่อนๆ ในห้องเขาห้องเขาที่มีความตั้งใจและผลการเรียนดี ทำให้เกิดการโต้เถียงอยู่บ่อยครั้งลูกก็จะมีความก้าวร้าวรู้สึกต่อต้านพ่อแม่ ไม่ยอมรับฟัง ยิ่งทำให้ปัญหาในครอบครัวบานปลาย....”นาง ญ ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวว่า

“....ค่ะ ความรุนแรงในครอบครัวทางสังคมส่งผลกระทบกับเด็ก เพราะพ่อแม่ไม่มีเวลาให้ ต้องทำงานนอกบ้านมากขึ้น หน้าที่ในการเลี้ยงลูก จึงกลายเป็นของปู่ย่าตายาย ทำไม่มีเวลาให้กันและกัน มีความห่างเหิน ไม่รู้ว่าลูกกำลังคิดอะไร รู้สึกอะไร เด็กขาดความอบอุ่น ....” นาง น ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า ได้กล่าวว่า

“....สภาพสังคมในปัจจุบัน ซึ่งจะมีสื่อต่างๆ จะเห็นว่าเป็นสื่อค่อนข้างรุนแรง ไม่ว่าจะเป็น สื่อในโทรทัศน์ หรือว่าในปัจจุบัน ที่บันทึกอยู่บนโซเชียลมีเดีย อินเตอร์เน็ต โพสต์ต่างๆ ที่อยู่ในโซเชียลมีเดีย จะมีลักษณะค่อนข้างรุนแรงในเรื่องของการใช้คำพูด การที่ดุด่าว่ากล่าว ใส่ร้ายอะไรกัน....”คล้ายคลึงกับ นาย บ ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาสที่กล่าวว่า

“....เด็กที่มีปัญหา เกิดจากพ่อแม่ หรือคนในบ้านที่ทะเลาะกันรุนแรง ทำให้เด็กรู้สึกบ้านไม่น่าอยู่ จึงหาทางออกด้วยการออกไปนอกบ้าน อาจจะถูกชักจูงให้ทำอะไรไม่ดี ส่งผลกระทบกับตัวเองได้....”

๒) ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้องความรุนแรงในครอบครัวในด้านนี้ ผู้ให้ข้อมูลจาก นาย ป ผู้นำชุมชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า

“...ความเครียดของพ่อแม่ มีผลต่อความรุนแรง เพราะการที่พ่อหรือแม่จัดการความเครียดไม่ได้ ทำให้พ่อแม่การเลี้ยงดูลูกไม่มีประสิทธิภาพ มีการใช้ความรุนแรง ตัวเด็กจะเกิดบาดแผลทางจิตใจ บางครั้งอาจจะเป็นเรื่องของวิตกกังวล ซึมเศร้า ส่งผลให้เกิดความไม่มั่นใจ....”

คล้ายคลึงกับ นาย ผ ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวว่า

"..บางครั้งพ่อหรือว่าผู้ใหญ่ในบ้านเมาเหล้าและใช้ความรุนแรงโดยขาดสติ และไม่มีเหตุผล ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็ก อีกทั้งยังทำให้เด็กเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะมีอารมณ์ฉุนเฉียวง่ายขึ้น....."ส่วนทางผู้ นาย ฝ ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ได้กล่าวว่า

"....เด็กบางคนอาจจะเป็นเด็กเล็ก อาจจะเอาแต่ใจตัวเอง ยังเป็นวัยที่พัฒนาการการควบคุมตัวเองยังไม่ดีพอ เด็กบางคนมีภาวะซน อยู่ไม่นิ่ง หรือว่ามีภาวะเลี้ยงยาก ทำให้พ่อแม่ไม่มีวิธีจัดการดูแลเด็กที่ถูกต้อง ทำให้เกิดความเครียด เลยออกมาในเรื่องของการใช้ความรุนแรงประกอบกับการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม...."ส่วนทาง นาย พ ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวว่า

"....ความรุนแรงในครอบครัวทางสังคมส่งผลกระทบกับเด็ก เพราะไม่มีเวลาให้กันและกัน เนื่องจากต่างฝ่ายต่างมีภารกิจต้องทำงาน ทำให้ไม่มีเวลาพูดคุย รับรู้ข่าวสารของกันและกัน...."คล้ายคลึงกับผู้ นาง ฟ ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า ได้กล่าวว่า

"....สมัยก่อนพ่อเป็นผู้นำหาเงินเลี้ยงดูครอบครอบครัว แต่ปัจจุบันแม่มีบทบาทในการทำงานหาเงินมาเลี้ยงดูครอบครัวมากขึ้น เกิดอาการเหนื่อยล้า ท้อ ทำให้การพูดคุย อบรมสั่งสอนลูก รู้สึกหงุดหงิด และเกิดความขัดแย้งในครอบครัว...." ส่วนทาง นางสาว ภ ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า

"...บางครอบครัวพ่อแม่ใช้เวลาส่วนใหญ่กับการทำงานอยู่นอกบ้าน ทำให้การดูแลลูกไม่เพียงพอ ทำให้เกิดปัญหาในหลายๆ ด้าน เช่นการเรียน การคบเพื่อน มีพฤติกรรมที่แย่ลง...." ดังที่ นาง ม ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวว่า

"...เมื่อลูกทำผิดแต่พ่อแม่ให้ท้ายสนับสนุนไม่ยอมว่ากล่าวตักเตือนในการกระทำของเด็ก ทำให้เด็กติดเป็นนิสัยคิดว่าสิ่งที่ตนทำถูกต้องแล้ว เมื่อมีคนนอกที่ไม่ใช่คนในครอบครัวมาตำหนิในการกระทำที่เขาทำผิดนั้น ก็ทำให้เกิดความไม่พอใจ แสดงพฤติกรรมที่ไม่ดีออกมา.... " คล้ายคลึงกับนาง ย ผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า ได้กล่าวว่า

"...ค่ะ เห็นด้วยที่บางครอบพ่อแม่รักลูกจนเกิดไป สนับสนุนลูกในทางที่ผิด ไม่อธิบายในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่ว่ากล่าวตักเตือนในเวลาที่ลูกทำผิด สร้างนิสัยไม่รู้จักพอ มีความต้องการเกินตัว ถ้าความต้องการได้รับการตอบสนอง ก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจ ถ้าไม่ได้ก็เกิดความคับข้องใจ ซึ่งอาจจะทำให้เกิดปัญหาความรุนแรงได้.... " ส่วนทาง นาย ร ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวว่า

"...เมื่อเด็กได้รับการเลี้ยงดูไม่มีประสิทธิภาพ ประกอบกับการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม มีการใช้ความรุนแรง ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอย่างมาก ...."

๓) ความคิดเห็นของนักสังคมสงเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ดังที่นาย ล ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า

"...ถูกตามใจก็มีส่วนที่ทำให้เด็กมีปัญหาความก้าวร้าวได้ อย่างในเวลาที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จะไม่มีใครสามารถขัดใจได้ ตัวอย่างที่พบบ่อยคือเด็กที่ลงไปนอนดิ้นกับพื้นแล้วสุดท้ายพ่อแม่หรือผู้ปกครองอื่นๆ ก็จะยอมให้ในสิ่งที่เด็กต้องการ..."คล้ายคลึงกับ นาย ว ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวว่า

"...การเลี้ยงลูกแบบตามใจก็สามารถส่งผลต่อเด็กให้มีพฤติกรรมก้าวร้าวได้ อาจจะไม่ได้เกิดจากการกระทำความรุนแรงในครอบครัวโดยตรง..." ส่วนทาง นาย ศ ผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า ได้กล่าวว่า

"...ความรุนแรงที่เกิดจากภัยทางสังคม ก็ถือว่าเป็นความรุนแรงที่พบเห็นได้บ่อยมากตามข่าวของสื่อต่างๆ เช่น ทีวี วิทยุ แต่เดี๋ยวนี้เด็กสมัยใหม่เค้าพัฒนาแล้ว เด็กสามารถเล่นโซเชียลมีเดีย เฟสบุ๊ค ไลน์ มันหลีกเลี่ยงไม่ได้หรอกที่จะไม่ให้เด็กเกิดการเลียนแบบพฤติกรรม เพราะสื่อก็แสดงออกให้เห็นอยู่บ่อยๆ ดังนั้น ครอบครัวจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะชักนำหรือชี้แนะแนวทางให้ลูกเดินตามกรอบได้อย่างมีความสุขค่ะ...."

สรุปว่าปัญหาในด้านนี้เมื่อเกิดความรุนแรงขึ้นในสังคม เกิดจากสมาชิกในครอบครัวที่มีความเห็นไม่ตรงกันบ่อยครั้ง เกิดผลกระทบตามมา คือ ครอบครัวหรือแม้กระทั่งตัวเด็กขาดความสงบสุขเนื่องจากการทะเลาะเบาะแว้ง การด่าทอทุบตี ทำร้ายกันในครอบครัว ซึ่งก่อความรำคาญต่อเพื่อนบ้าน ครอบครัวบางครอบครัวเป็นหน่วยผลิตทางเศรษฐกิจโดยตรง ดังนั้นเมื่อเกิดความรุนแรงขึ้น สามารถส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมได้ ปัญหาสังคมจะเพิ่มจะเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากสถาบันครอบครัวไม่สามารถรวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือเป็นชุมชนเพื่อพัฒนาหรือบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมได้

๒. กระบวนการลดความก้าวร้าวของเด็กในสามจังหวัดภาคใต้

๒.๑. ความรุนแรงทางด้านวาจา

ควรให้ความสำคัญในเรื่อง การพูดจาไม่เหมาะสม ไม่สุภาพ ซึ่งเป็นบ่อเกิดให้มีความรุนแรงทางด้านวาจา ดั่งที่ผู้ให้ข้อมูลดังนี้

๑) ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่ใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า

"...ค่ะ หากต้องการให้เด็กไม่มีพฤติกรรมก้าวร้าวด้านคำพูดเราก็ไม่ควรใช้คำพูดหยาบคายกับเด็ก ..." คล้ายคลึงกับผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส กล่าวว่า

"...เห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่บ้านเป็นพื้นฐานขั้นแรกที่จะทำให้เด็กโตไปมีความคิดที่ดี สมาชิกในครอบครัวไม่ควรใช้น้ำเสียงตะคอก ตะโกนใส่เด็ก...." ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี อีกท่านหนึ่งกล่าวว่า

"...เราจะต้องไม่เพิกเฉยหรือละเลยเมื่อเด็กก้าวร้าว ควรดุลูกทันทีเมื่อแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสม หากเด็กใช้กำลังหรือรังแกเด็กคนอื่น ควรพาลูกออกห่างจากเด็กคนอื่น ๆ ทันที เพื่อให้เรียนรู้ว่าการกระทำดังกล่าวจะส่งผลให้อดเล่นกับเพื่อนบ้าน พร้อมบอกว่าจะกลับไปเล่นอีกได้ต่อเมื่อสัญญาว่าจะไม่ทำร้ายผู้อื่นอีก การกระทำหล่าวนี้สามารถทำให้เด็กรับรู้ได้ว่าไม่ควรทำอีก ...." ผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ได้กล่าวว่า

"....ค่ะ เมื่อเด็กทำผิดเราไม่ควรดุด่าว่าร้ายเด็ก แต่ควรจะใช้เหตุผลในการพูดคุยกับเด็ก ...." ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวว่า

".... ผมคิดว่า เมื่อเด็กทำผิด เราไม่ควรติเตียน กล่าวโทษเด็ก ว่าเด็กทำผิด เด็กนิสัยไม่ดี รวมถึงพูดจาข่มขู่เด็กอ้างว่าเราเป็นคนเลี้ยงดูเค้ามา ทำไมเค้าไม่เชื่อฟัง สิ่งหล่าวนี้ อาจทำให้เด็กน้อยใจได้...." ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส กล่าวว่า

"....ครับ ผมเคยเห็นครอบครัวในหมู่บ้านนี่แหล่ะ เป็นแบบอย่างที่ดีในการไม่สร้าง ไม่สนับสนุน ไม่ปกป้องผู้ใช้ความรุนแรงในครอบครัวทุกรูปแบบ เช่น เข้าร่วมโครงการเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณมาจากพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์..." คล้ายคลึงกับผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ได้กล่าวว่า

"....ผู้ใหญ่ให้ความเข้าใจกับอารมณ์เขาก่อนการแสดงออก การกระทำที่เกิดขึ้นคำพูดที่ออกมา ล้วนแล้วแต่มีสาเหตุและที่มาที่ไป ถ้าพ่อแม่พยายามทำความเข้าใจ ก็จะไม่ไปเพ่งเล็งที่การแสดงออกของลูกมากเกินไป ควรไปดูที่สาเหตุและไปแก้ไขที่สาเหตุมากกว่า.... " ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส กล่าวว่า

"....เวลาลูกโกรธและงอล .. แต่เราและสามีก็หัวเราะในเชิงเล่นๆ และตอบว่าแต่แม่/พ่อก็รักลูก และปล่อยให้เขาใจเย็นลงนิดหนึ่ง แล้ว เข้าไปปลอบบอกรักและอธิบาย ในเรื่องที่เขาโกรธว่าทำไมเราถึงขัดใจไม่ตามใจเขา...." คล้ายคลึงกับผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า

"...พยายามจะสื่อสารให้ลูกเข้าใจอารมห์ตัวเองให้ได้มากที่สุด บางครั้งโกรธจนขว้างของ ทิ้งของ พูดจาไม่เพราะ เราจะฝึกให้เค้า โกรธได้คะ แต่ไม่โยนของ ไม่ทำร้ายคนอื่น นะคะ ไม่พูดจาไม่เพราะ สอนบ่อยๆ เมื่อลูกโกรธก็ให้เอามือกอดอกไว้ เพื่อเราจะได้รู้ลูกโกรธนะ และเป็นการป้องกันไม่ให้ลูกพูดคำหยาบด้วยค่ะ....." ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวว่า

"....ค่ะครอบครัว พ่อแม่ ผู้ปกครอง ไม่ควรตะคอกเสียงดังใส่เด็ก เพื่อทำให้เด็กเงียบ...."ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า ได้กล่าวว่า

"....ลดความรุนแรงในครอบครัว ให้เกียรติกันทั้งทางกายและวาจา.... " คล้ายคลึงกับผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาสที่กล่าวว่า

"....เมื่อใครคนใดคนนึงในครอบครัวกำลังจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่น่ารักของลูก อีกคนต้องไม่เข้าไปก้าวก่าย ควรดูอยู่เฉยๆ ไม่แสดงท่าทีเข้าข้างฝ่ายใด เมื่อเหตุการณ์ยุติลงแล้วค่อยพูดจาชี้แจงโดยให้เหตุผลกับลูก...."

๒) ความคิดเห็นของผู้นำชุมชน ผู้ให้ข้อมูลจากชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า

"...ชุมชนจะต้องมีการกำจัดบรรทัดฐานที่ให้สิทธิอันถูกต้องตามกฎหมาย หรือยกย่อง ชื่นชมความรุนแรงในครอบครัว เช่น การใช้ความรุนแรงในรูปแบบของสื่อความบันเทิงเริงรมย์ต่างๆ...." คล้ายคลึงกับผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวว่า

"**...**จะต้องมีการร่วมมือกันระหว่างครอบครัวเป็นเครือข่ายแห่งญาติพี่น้องและชุมชน และลดการปลีกตัวออกห่างจากสังคม...."ส่วนทางผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ได้กล่าวว่า

"....การควบคุม ดูแล สอดส่อง เหมือนคำพูดที่ว่า ตาสับปะรด เป็นพื้นฐานในการป้องกันที่จะลดการแพร่หลายของความรุนแรงในครอบครัวและปฏิสัมพันธ์ครอบครัวในทางลบ...." ส่วนทางผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวว่า

"**....**การคุยกับลูกด้วยเสียงที่ดัง ตะเบงหรือตะโกนกับลูกตลอดเวลา เขาจะไม่เข้าใจว่าเราต้องการจะสื่ออะไร พูดธรรมดา หรือว่ากำลังดุเขา ซึ่งอาจจะส่งผลให้เขาไม่ฟัง หรือไม่ปฏิบัติตามนะคะ ดังนั้นจึงต้องบอกให้เขาฟังว่า น้ำเสียงแบบนี้แปลว่าอะไร ? แม่กำลังโกรธอยู่นะ หรือแค่เตือน ให้เขารับรู้สิ่งที่เราต้องการที่อยากจะสื่อไปให้จริงๆ นั่นเอง ด้วยน้ำเสียงที่ราบเรียบแต่ทรงพลังค่ะ...."คล้ายคลึงกับผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า ได้กล่าวว่า

".....สิ่งสำคัญที่ควรหลีกเลี่ยงเลย ก็คือ หากเราใช้น้ำเสียงที่ดังดุลูกบ่อยๆ อาจทำให้เขาติดพฤติกรรมจนกลายเป็นนิสัยที่ไม่ดีจากเราตอนที่โมโหก็ได้... " ส่วนทางผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า

"...คุณพ่อคุณแม่ต้องพยายามอย่าใช้คำพูดว่า "ไม่" หรือ "ห้าม" กับลูก รวมทั้งปรับเปลี่ยนการใช้คำพูดต่างๆ ให้เป็นในด้านบวกให้มาก ถ้าเราไม่อยากให้ลูกวิ่ง แทนที่จะบอกว่าอย่าวิ่งสิลูก ให้เปลี่ยนเป็นเดินช้าๆ สิลูก ลูกจะยอมเชื่อฟัง และปฏิบัติตามได้ง่ายกว่า.... " ดังผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวว่า

"...หากลูกดื้อแล้วเราอยากให้ลูกทำตามในสิ่งที่เราพูด ควรเสนอทางเลือกให้เขาได้เลือกนั่นเองค่ะ เพราะลูกจะรู้สึกมีอำนาจในการตัดสินใจ พูดง่ายๆก็คือ การให้ทางเลือกกับลูกมากกว่าการบีบบังคับ..." คล้ายคลึงกับผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า ได้กล่าวว่า

"...คุณพ่อคุณแม่ต้องรู้จักการเลือกใช้คำพูดให้ลูกรู้สึกยอมฟัง หรือเรียกอีกอย่างว่า "อ่อนโยน แต่เด็ดขาด" ค่ะ เรียกว่าใช้คำพูดไม่สั่งลูกจนเกินไป แต่ก็ยังคงอ่อนโยนไม่ทำให้ลูก

หวาดกลัวค่ะ....” ส่วนทางผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวว่า

“....ควรสอนลูก พูดให้ลูกคิด พูดข้อดี ข้อเสียให้ลูกได้ลองคิดไตร่ตรอง รวมทั้งคิดถึงผลที่จะตามมาจากการกระทำของตนเองว่าที่ทำลงไปนั้น ลูกทำถูก หรือทำผิด การปล่อยให้ลูกได้ลองนั่งคนเดียว หรืออยู่กับตัวเองจะช่วยให้อารมณ์ของลูกสงบลงได้ค่ะ...”

๓) ความคิดเห็นของนักสังคมสงเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า

“...พ่อแม่ต้องทำให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง ในการควบคุมอารมณ์ของตัวเอง ไม่ใช้ความรุนแรงและใช้วิธีแก้ปัญหาที่สร้างสรรค์ การพูดจาที่ดี ท่าทีที่ดี เพราะถ้าหากพ่อแม่ทำไม่ได้ ก็เป็นไปได้ยากที่จะสอนลูกได้สำเร็จ...”คล้ายคลึงกับผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวว่า

“...สมาชิกในครอบครัวต้องทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงฝึกให้เด็กรู้ว่าคนเรามีความรู้สึกไม่พอใจได้ แต่ต้องแสดงออกให้เหมาะสม สอนให้เด็กรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา รู้จักสิทธิ์ของตนเองและเคารพสิทธิ์ผู้อื่น มีทักษะในการควบคุมอารมณ์ตนเอง การสื่อสารด้วยคำพูดถึงอารมณ์...” ส่วนทางผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า ได้กล่าวว่า

“...พ่อแม่ควรจะต้องดูแลสื่อที่เด็กได้รับ เช่น ทีวี ภาพยนตร์ เกม ควรหลีกเลี่ยงประเภทที่มีเนื้อหาเป็นความก้าวร้าวรุนแรง...”

สรุปว่าปัญหาในด้านนี้พ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัวต้องระวังการพูดจาไม่เหมาะสมพูดจาให้เด็กน้อยใจ และไม่ควรพูดจาไม่สุภาพให้เด็กได้ยินเป็นอันขาดเพราะเด็กจะเกิดอาการน้อยใจโดยเฉพาะคำพูดประชดประชัน เพราะเมื่อคำพูดเมื่อหลุดปากออกไปแล้วไม่สามารถกลับคำได้ บางครั้งก็สร้างบาดแผลและกลายเป็นเรื่องบานปลายทะเลาะเบาะแว้งที่รุนแรงมากขึ้น

๒.๒. ด้านร่างกาย

ควรให้ความสำคัญในเรื่อง การลงโทษเด็กโดยไม่ใช้ความรุนแรงที่ก่อให้เกิดความรุนแรงทางด้านร่างกาย ดั่งที่ผู้ให้ข้อมูลดังนี้

๑) ความคิดเห็นของผู้ปกครองใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า

“...ต้องไม่ใช้ความรุนแรงเข้าไปเสริม การลงโทษอย่างรุนแรงในเด็กที่ก้าวร้าวไม่ช่วยให้ความก้าวร้าวดีขึ้น เด็กอาจหยุดพฤติกรรมชั่วครู่ แต่สุดท้ายก็จะกลับมาแสดงพฤติกรรมนั้นอีก อาจเรื้อรังไปจนโตเป็นผู้ใหญ่ได้ค่ะ...” คล้ายคลึงกับผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส กล่าวว่า

“...เห็นด้วย ที่ครอบครัวต้องฝึกให้เด็กรู้จักเห็นอกเห็นใจ มีจิตใจโอบอ้อมอารีแก่คน สัตว์ หรือสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ไม่ใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหา....” ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี อีกท่านหนึ่งกล่าวว่า

"...จะต้องไม่ใช้กำลังข่มขู่เด็กต่อหน้าคนอื่น เพราะอาจทำให้เด็กอายและเก็บกดในที่สุด...." ผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ได้กล่าวว่า

"....ค่ะ การข่มขู่เด็ก หลอกให้กลัว หรือยั่วยุให้เด็กมีอารมณ์โกรธ เนื่องจากเด็กจะซึมซับพฤติกรรมและนำไปใช้กับคนอื่นต่อ สิ่งนี้ถ้าเกิดขึ้นถือเป็นความผิเพลาดอย่างมากในการเลี้ยงลูก...." ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวว่า

"....ควรปลูกฝังให้เด็กมีค่านิยมที่ถูกต้อง เช่น ผู้ชายไม่ถืออำนาจและทำรุนแรงกับผู้หญิง ไม่มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร...." ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาสกล่าวว่า

"....สมาชิกในครอบครัวควรให้ความรักและความเข้าใจกันในครอบครัว พูดจากันด้วยเหตุผล เห็นใจผู้อื่นอ่อนแอกว่า ไม่ใช้ความรุนแรงต่อกันครับ..." คล้ายคลึงกับผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ได้กล่าวว่า

"....หลีกเลี่องปัจจัยที่อาจก่อให้เกิดความรุนแรง เช่น การดื่มสุรา การคบชู้ เล่นการพนัน การทะเลาะเบาะแว้งมีเรื่องกัน เพราะปัจจัยเหล่านี้ก่อให้เกิดความรุนแรงได้...." ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส กล่าวว่า

"....ครอบครัวควรสร้างความอบอุ่นและสร้างจิตสำนึกที่ดีงามให้กับเด็ก...." คล้ายคลึงกับผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า

"...ครอบครัวต้องพยายามยอมรับและเข้าใจค่ะ พ่อแม่ต้องยอมรับและเข้าใจก่อนว่านี่เป็นกระบวนการพัฒนาที่เกิดกับเด็กทุกคน ในกรณีที่ลูกดื้อนะคะ ไม่ใช่ว่าเขาแกล้งไม่เชื่อฟังจริง ๆ แล้วการที่เด็กเริ่มเป็นตัวของตัวเองแสดงว่าเขากำลังเรียนรู้ที่จะพึ่งคนอื่นน้อยลงค่ะ**....."** ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวว่า

"....ค่ะ พ่อแม่ควรหลีกเลี่ยงการลงโทษลูกด้วยการตี เพราะในความรู้สึกของเด็ก การตี คือ การที่พ่อแม่สื่อให้เขารู้ว่า "ความรุนแรงเป็นวิธีการจัดการสิ่งต่าง ๆ" เขาอาจจะหยุดพฤติกรรมทันทีก็จริง แต่หยุดเพราะไม่อยากถูกตี ไม่ใช่การควบคุมตนเองจริง ๆ และส่วนใหญ่เมื่อถึงจุดที่พ่อแม่ต้องตี ก็มักตีด้วยอารมณ์ ทำให้ลูกมีแนวโน้มที่จะเป็นเด็กก้าวร้าว อารมณ์ร้าย และโตขึ้นเขาก็จะระบายอารมณ์ด้วยการทำร้ายผู้อื่นเช่นกัน...."ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า ได้กล่าวว่า

"...การอบรมสั่งสอนลูกโดยการลงโทษ ถือเป็นการฝึกระเบียบวินัยให้ได้ผลดีก็จริง แต่ก็ไม่จำเป็นต้องใช้วิธีบังคับลงโทษให้เจ็บตัว หรือดุว่าให้เจ็บใจเสมอไป เพราะวิธีดังกล่าวจะยิ่งทำให้พฤติกรรมดีๆ ไม่ปรากฏ แต่กลับได้พฤติกรรมไม่พึงประสงค์มาแทน ทั้งยังเป็นการใช้ความรุนแรงต่อเด็ก....."คล้ายคลึงกับผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาสที่กล่าวว่า

"....เราควรสอนเด็กด้วยการกระตุ้นให้เด็กสำรวจค้นคว้า หาความรู้ด้วยตัวเอง ตั้งคำถามและเรียนรู้ถึงความสนุกเพลิดเพลินในการค้นหาคำตอบเป็นส่วนใหญ่ของกระบวนการเรียนรู้

และการลงโทษด้วยความรุนแรงทำให้เด็กไม่กล้าถาม ไม่กล้าคิดแบบวิพากษ์วิจารณ์ และไปให้ถึงเป้าหมายของตนเอง....”

๒) ความคิดเห็นของผู้นำชุมชน ผู้ให้ข้อมูลจากชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า

“...ในชุมชนนี้มีเครือข่ายที่ช่วยเหลือผู้มีปัญหาความรุนแรงในครอบครัวหรือมีการส่งต่อหน่วยงานสหวิชาชีพ รวมถึงขยายเครือข่ายพื้นที่ปฏิบัติการหรือชุมชนที่กว้างมากขึ้น จะเห็นได้จากการประชาสัมพันธ์สื่อทีวี หรือศูนย์ประชาบดี ๑๓๐๐....” คล้ายคลึงกับผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวว่า

“...ครับ หากต้องการให้ปัญหาความรุนแรงในด้านการทำร้ายร่างกายนี้หมดไป ครอบครัวควรหันหน้าเข้าหากัน ช่วยกันคิด ช่วยกันแก้ไข ปัญหาเหล่านี้ก็จะหมดไป....”ส่วนทางผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ได้กล่าวว่า

“....ผมคิดว่า ครอบครัวควรสอนลูกไม่ให้ลูกก้าวร้าว และสามารถควบคุมอารมณ์ของตัวเองได้ ....” ส่วนทางผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวว่า

“....ครับ เราควรหลีกเลี่ยงการถูกกระตุ้นจากสิ่งที่ทำให้เกิดความเครียดและวิตกกังวล คิดว่าช่วยได้....”คล้ายคลึงกับผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า ได้กล่าวว่า

“....ใช่ค่ะ ครอบครัวควรฝึกทักษะในชีวิตประจำวัน การทำความเข้าใจเรื่องความเครียด สาเหตุที่มาของความเครียดผลกระทบจากความเครียด วิธีผ่อนคลายความเครียดในชีวิตประจำวัน การจัดการกับความเครียดเป็นเหมือนกับการเปลี่ยนวิธีการดำเนินชีวิตและเปลี่ยนมุมมองต่อสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเรา ทำแบบนี้ได้ การทะเลาะเบาะแว้งกันในครอบครัวก็จะไม่เกิดขึ้น .....” ส่วนทางผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า

“...สัมพันธภาพครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญ ความใกล้ชิดในครอบครัวเปรียบเสมือนการให้กำลังใจและไม่มีผลทางด้านปัญหาจิตใจของสมาชิกในครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัวก็จะมั่นคง....” ดังผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวว่า

“...การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิด สภาวะอารมณ์และความรู้สึกอันก่อให้เกิดความรักความเข้าใจระหว่างสมาชิกในครอบครัว ทำให้ครอบครัวมีความสุข...” คล้ายคลึงกับผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า ได้กล่าวว่า

“...ต้องมีการปรับตัวตามสภาวะที่เปลี่ยนแปลงของสมาชิกในครอบครัว ดังนั้นครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องตกลงกันให้ดีว่าเรื่องต่างๆที่จะบริหารครอบครัวให้เป็นปกติสุขนั้นเป็นเรื่องของใคร ในสัดส่วนอย่างใด ร่วมกันอย่างไรค่ะ....” ส่วนทางผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวว่า

"....ค่ะ ควรหมั่นบอกสอน และฝึกให้ลูกรู้จักระเบียบวินัย ความอดทน และความรับผิดชอบ ใช้คำพูดที่ดีกับลูกอยู่เสมอ การบอกสอนลูกนั้นควรบอกว่าเขาควรทำเช่นไร ไม่ใช่ไปตำหนิที่ตัวเขาโดยการทุบตี ทำร้ายร่างกาย..."

๓) ความคิดเห็นของนักสังคมสงเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า

"...การลงพื้นที่ชุมชน โดยการทำกิจกรรมเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กวันรุ่นกลุ่มเสี่ยงได้มีฌอกาสได้แสดงออกทางด้านความคิด การปฏิบัติ การแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน วิธีการนี้จะทำให้เกิดแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อลดความก้าวร้าวของเด็ก..."คล้ายคลึงกับผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวว่า

"..สมาชิกในครอบครัวควรสอนให้ลูกฝึกมองจากมุมมองของผู้อื่นหรือมุมมองที่ต่างออกไป เพราะเด็กที่ก้าวร้าวมักตีความเจตนาหรือพฤติกรรมของผู้อื่นผิดไป และมักตอบสนองอย่างก้าวร้าว..." ส่วนทางผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า ได้กล่าวว่า

"...พ่อแม่ ควรควบคุมการรับชมรายการโทรทัศน์และการเล่นเกมส์ของลูกหลานให้เหมาะสม หลีกเลี่ยงเนื้อหาที่มีความรุนแรง และคอยให้คำแนะนำ..."

สรุปว่า สมาชิกในครอบครัวควรให้ความใกล้ชิด ดูแลเอาใจใส่และอบรมสั่งสอนเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกเด็กอยู่เสมอการสร้างพื้นฐานนิสัยที่อ่อนโยนมีเมตตากรุณาต่อผู้อื่นในตัวเด็กและครอบครัวต้องให้ความรักความเมตตากับเด็กก่อน ให้ความเห็นอกเห็นใจต่อตัวเด็กจากพ่อแม่ของเด็กเอง เพื่อให้เด็กซึมซับกับการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รวมถึงการกลัวว่าผู้อื่นจะได้รับความทรมาน หากเด็กได้รับจากพ่อแม่ก็จะรู้จักมอบสิ่งนั้นให้กับผู้อื่นด้วย ตรงกันข้ามหากเด็กไม่เคยได้รับการเห็นอกเห็นใจ ไม่เคยได้รับความเมตตา ก็จะไม่รู้จักการเห็นอกเห็นใจผู้อื่นไปด้วย ทำให้เด็กมีจิตใจแข็งกระด้าง ไม่รู้สึกสงสาร ไม่กลัวว่าผู้อื่นจะทรมาน และฝังอยู่ในพื้นฐานจิตใจเด็กส่งผลไปถึงตอนโตเป็นผู้ใหญ่ ที่อาจทำร้ายผู้อื่นได้โดยไม่รู้สึกผิด อีกหนึ่งส่วนที่สำคัญต่อตัวเด็กก็คือเรื่องของค่านิยมที่ตัวเด็กจะได้รับเริ่มต้นจะได้รับจากครอบครัวก่อนและต่อมาจะได้รับจากสังคมโรงเรียน หากค่านิยมในครอบครัวที่มีเรื่องต้องห้ามที่จะไม่ทำโดยเด็ดขาด จัดเป็นเรื่องที่ผิดและร้ายแรง เด็กจะจดจำในส่วนนั้นและหลีกเลี่ยงการกระทำนั้นไปโดยปริยาย ดังนั้นพ่อแม่ควรสร้างค่านิยมที่ดีในครอบครัวขึ้นมา

๒.๓. ด้านสังคม

ควรให้ความสำคัญในเรื่องปัจจัยที่อาจก่อให้เกิดความรุนแรง เช่น การดื่มสุรา การคบชู้ เล่นการพนัน การทะเลาะเบาะแว้งดั่งที่ผู้ให้ข้อมูลดังนี้

๑) ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่เกี่ยวข้องความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า

"...การแก้ปัญหาในด้านนี้ ดิฉันเห็นว่าพ่อแม่ควรอธิบายผลกระทบจากเศรษฐกิจ ที่ส่งผลต่อสภาพทางการเงินของครอบครัวให้ลูกฟังด้วยเหตุผล เพื่อช่วยกันแก้ไข ไม่ควรที่จะปล่อยให้เขาใช้เงินตามใจ เพราะอาจจะเกิดปัญหาตามมาที่หลังได้..." ผู้ปกครองจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส กล่าวว่า

"...ใช้เวลาพูดคุยกับลูก สอนให้เขาพอเพียง และเพียงพอ อยู่กับความเป็นจริง ใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น ปลูกฝังนิสัยประหยัดให้ลูก สิ่งไหนที่เขาขอแล้วเห็นว่าไม่มีประโยชน์ ก็ไม่อนุญาต แต่จะอธิบายเหตุผลไปด้วย เพื่อให้เขาเข้าใจมาก ...." ผู้ปกครองจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี อีกท่านหนึ่งกล่าวว่า

"...การสั่งสอนวิธีการใช้เงินให้ลูกนั้นจะเปลี่ยนแปลงและยากมากขึ้น เพราะสิ่งล่อตาล่อใจในยุคนี้มีมากมาย ยากที่จะฝ่าด่านกระแสสังคม...." ผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ได้กล่าวว่า

"....ค่ะ ครอบครัวมีบทบาทสำคัญ ควรใช้เวลาอยู่ด้วยกันและคอยอธิบายสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ลดความความก้าวร้าวของเด็กแน่นอนได้แน่นอน...." ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวว่า

"....ครับ ผมคิดว่าควรให้ลูกดูเฉพาะรายการโทรทัศน์ที่มีคุณภาพเหมาะสมกับวัย..." ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาสกล่าวว่า

"....พ่อแม่ควรรู้จักเพื่อนลูก และครอบครัวของลูก เพราะผู้คนรอบข้างที่อยู่กับลูกก็ส่งผลต่อพฤติกรรมและการสร้างความเข้าใจผิด ซึ่งอาจชักนำลุกไปสู่ยาเสพติดได้ หากพ่อแม่รู้ก่อนจะได้ป้องกันถูก..." คล้ายคลึงกับผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ได้กล่าวว่า

"....พ่อแม่มีบทบาทสัญในดูแล ตรวจสอบ ดู และป้องกัน ไม่อยู่อาศัยใกล้กับแหล่งมั่วสุมต่างๆ ปลูกฝังความคิดและการดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคต ให้ความรักและความเอาใจใส่กับลูก...." ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส กล่าวว่า

"....พ่อแม่ควรทำความเข้าใจในสิ่งที่ลูกเป็น ประคับประคองให้ลูกอยู่ในกรอบที่ถูกต้อง ไม่บังคับหรือเปรียบเทียบลูกตัวเองกับคนอื่น...." คล้ายคลึงกับผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า

"....ไม่ควรคาดหวังลูกจนเกินไป เพราะจะทำให้ลูกเครียดได้ ไม่บังคับหรือเปรียบเทียบลูกตัวเองกับคนอื่นเพราะเขาจะสร้างความกดดันให้กับตัวเอง อาจจะให้ลูกเป้าหมายของตัวเองไว้ แล้วคอยเป็นกำลังใจให้เขาดีกว่า...." ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวว่า

"....สร้างความรักความผูกพันกันในครอบครัวรู้จักชื่นชมกัน ใช้เวลาพูดคุยหรือทำกิจกรรมร่วมกันให้มากขึ้น...."ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูลจากจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า ได้กล่าวว่า

"....ใช้เวลาดูโทรทัศน์และใช้โปรแกรมต่างๆ ร่วมกับเด็ก ถือเป็นโอกาสในการเข้าถึงความคิดของเด็ก และพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน สอนว่าพฤติกรรมใดไม่เหมาะสมและพฤติกรรมใดที่ควรทำ...."ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาสที่กล่าวว่า

".....ไม่ใช้ความรุนแรงในครอบครัว เพราะจะยิ่งส่งเสริมให้เกิดความรุนแรง ควรเลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมมีความยืดหยุ่น และค่อยเป็นค่อยไป...."

๒) ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้องความรุนแรงในครอบครัวในด้านนี้ ผู้ให้ข้อมูลจากผู้นำชุมชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า

"...พ่อแม่ควรจัดการอารมณ์ของตัวเองให้ได้ และไม่ควรเอาความเครียดมาลงที่ตัวลูก เพราะจะทำให้ลูกเกิดบาดแผลทางจิตใจ ซึมเศร้า เกิดความไม่มั่นใจในตัวเองได้...." ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวว่า

"...สมาชิกในครอบครวรพูดคุยกันหลังจากพ่อหรือผู้ใหญ่ในบ้านหายจากอาการเมา โดยบอกผลกระทบที่จะเกิดกับตัวเด็กในอนาคคต....."ส่วนทางผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ได้กล่าวว่า

"...พ่อแม่ควรเข้าใจพฤติกรรมของเด็ก ไม่ควรสอนใช้วิธีการทุบตี เพราะจะทำให้เด็กเกิดความเจ็บปวดทางด้านร่างกาย และอาจเกิดบาดแผลในจิตใจด้วย...."ส่วนทางผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวว่า

"...อยากให้ลูกโตอย่างมีคุณภาพนั้น พ่อแม่ควรมีเวลาในการใส่ใจ พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว อย่างสม่ำเสมอ คอยสั่งสอน พูดคุย ให้คำแนะนำแก่พวกเขาตลอดเวลา...."คล้ายคลึงกับผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า ได้กล่าวว่า

"....ใช้เวลาอย่างมีคุณภาพกับลูก เพราะการใช้เวลาอยู่กับลูก จะทำให้คุณรู้จักตัวตนของลูกมากขึ้น เข้าใจที่มาที่ไปของพฤติกรรมต่างๆ ลูกก็จะเกิดความเชื่อใจ ไว้วางใจในตัวพ่อแม่ ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญต่อการใช้ชีวิตของลูกต่อไปในอนาคต...." ส่วนทางผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า

"...แม้ว่าพ่อแม่จะมีภาระหน้าที่การงานมากมาย มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่พ่อแม่ควรจัดสรรเวลาเพื่อการดูแลลูก อบรมสั่งสอนทักษะความสามารถต่าง ๆ ชี้ให้ลูกรู้ว่า อะไรถูก อะไรผิด อะไรดี อะไรไม่ดี อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ เพราะเหตุใดเพื่อให้ลูกเติบโตและสมบรูณ์พร้อมในการเผชิญชีวิตต่อไปในภายภาคหน้า...." ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวว่า

"... พ่อแม่ไม่ควรรักลูกด้วยการตามใจ ถ้าลูกทำผิดก็ต้องทำโทษ อย่าให้เด็กติดเป็นนิสัย และคิดว่าสิ่งที่เขาทำถูกแล้ว...." คล้ายคลึงกับผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า ได้กล่าวว่า

"...ค่ะ พ่อแม่รักลูกได้แต่ต้องรักให้ถูก ไม่สนับสนุนลูกในทางที่ผิด ว่ากล่าวตักเตือนในเวลาที่ลูกทำผิด สร้างนิสัยให้รู้จักพอเพียง ไม่ใช้เงินเกินตัว และควรปลูกฝังสิ่งดีๆ ให้กับลูก ...." ส่วนทางผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวว่า

"...ครอบครัวควรให้ความสำคัญกับการดูแลลูก ให้เวลาที่มีคุณภาพกับลูก ใช้เวลาอยู่ร่วมกัน ซักถามปัญหาหรือความในใจของลูก เพื่อจะได้มีส่วนร่วมในชีวิตส่วนหนึ่งของลูก...."

๓) ความคิดเห็นของนักสังคมสงเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า

"...พ่อแม่ไม่ควรเข้าข้างลูกเมื่อลูกทำผิด เพราะเมื่อเด็กโตขึ้นจะติดเป็นนิสัยเกิดความเคยชิน ควรบอกกล่าวให้ลูกรู้จักสำนึก รู้จักให้เกียรติผู้อื่น เข้าอกเข้าใจคนอื่น และปลูกฝังสิ่งดีๆ ให้กับลูก ..."คล้ายคลึงกับผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ได้กล่าวว่า

"...การแก้ปัญหาความก้าวร้าวของเด็กนั้น พ่อแม่ควรรักลูกให้ถูกวิธี ปลูกฝังสิ่งดีๆ ให้กับลูก ฝึกให้ลูกเป็นคนมีเหตุผล รู้จักคิด มีวินัย มีเมตตากรุณา รู้จักให้อภัย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี..." ส่วนทางผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่กล่าวว่า ได้กล่าวว่า

"...ครอบครัวมีส่วนสำคัญมากที่สุด เพราะพื้นฐานพฤติกรรมของเด็กมาจากครอบครัว พ่อแม่ต้องอธิบายให้ลูกรู้ว่าโลกออนไลน์ มีประโยชน์และโทษอย่างไร เพื่อให้ลูกสามารถวิเคราะห์ แยกแยะ และรู้ว่าโลกออนไลน์ไม่ได้สวยงามเสมอไปค่ะ...."

สรุปว่ากระบวนการลดปัญหาในด้านนี้คือ ครอบครัวมีส่วนสำคัญมากที่สุด ครอบครัวควรให้ความสำคัญกับการดูแลลูก ให้เวลาที่มีคุณภาพกับลูก ใช้เวลาอยู่ร่วมกัน ซักถามปัญหาหรือความในใจของลูก ใช้เวลาพูดคุยกับลูก สอนให้เขาพอเพียง และเพียงพอ อยู่กับความเป็นจริง ปลูกฝังนิสัยประหยัดให้ลูก ฝึกให้ลูกเป็นคนมีเหตุผล รู้จักคิด มีวินัย มีเมตตากรุณา รู้จักให้อภัย

๔.๔ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การศึกษารายละเอียดปัญหาความรุนแรงในครอบครัวส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ที่เชื่อมโยงข้อมูลความคิดเห็นเพื่อศึกษาปัญหาของความรุนแรงและกระบวนการลดความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ตามขอบเขตที่แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน อันได้แก่ ๑) ความรุนแรงทางด้านวาจา ๒) ความรุนแรงทางด้านร้างกาย และ ๓) ความรุนแรงทางด้านสังคม ดังนี้

๑) ด้านความรุนแรงทางด้านวาจาครอบครัวที่มีส่วนสำคัญมากที่สุด เพราะพื้นฐานพฤติกรรมของเด็กมาจากครอบครัว ซึ่งครอบครัวอาจกระทำความรุนแรงกับเด็กโดยที่ไม่รู้ว่าสิ่งที่ทำนั้น คือความ

รุนแรงที่จะส่งผลกระทบกับเด็กในระยะยาว ได้แก่ความรุนแรงด้านร่างกายที่เห็นได้ชัดจาก การตบตี หรือการเตะ เป็นต้น

๒) ด้านความรุนแรงทางด้านวาจา จึงควรส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ผู้หญิงสามารถเพิ่มการป้องกันหรือ ช่วยเหลือตนเอง หลบหลีก หลีกหนี ปฏิเสธ หรือหาทางออกเมื่อผู้หญิงได้รับความรุนแรง เพื่อส่งเสริมการลดโอกาสในการได้รับความรุนแรงทางด้านร่างกายได้

๓) ด้านความรุนแรงทางด้านสังคม ควรส่งเสริมความเข้มแข็งของกลุ่มสนับสนุนต่าง ๆ ในสังคม เช่น ครอบครัว กลุ่มเพื่อน ชุมชนท้องถิ่น ซึ่งกลุ่มเหล่านี้จะมีความผูกพันใกล้ชิด เข้าใจและให้ความสำคัญแก่สมาชิกแต่ละคน มีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมีการยกย่องและความนับถือ ช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีความยืดหยุ่นและสามารถเผชิญอุปสรรค เป็นที่พึ่งในระดับต้นได้ โดยการสร้างมาตรการยับยั้ง ชะลอ และลดระดับความรุนแรงในชีวิตคู่และความรุนแรงอื่น ๆ ที่เด็กและผู้หญิงประสบอยู่ รวมทั้งส่งเสริมบทบาทชุมชนในการเฝ้าระวังปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัว ชุมชน และสังคม

๔.๕ องค์ความรู้จากการวิจัย

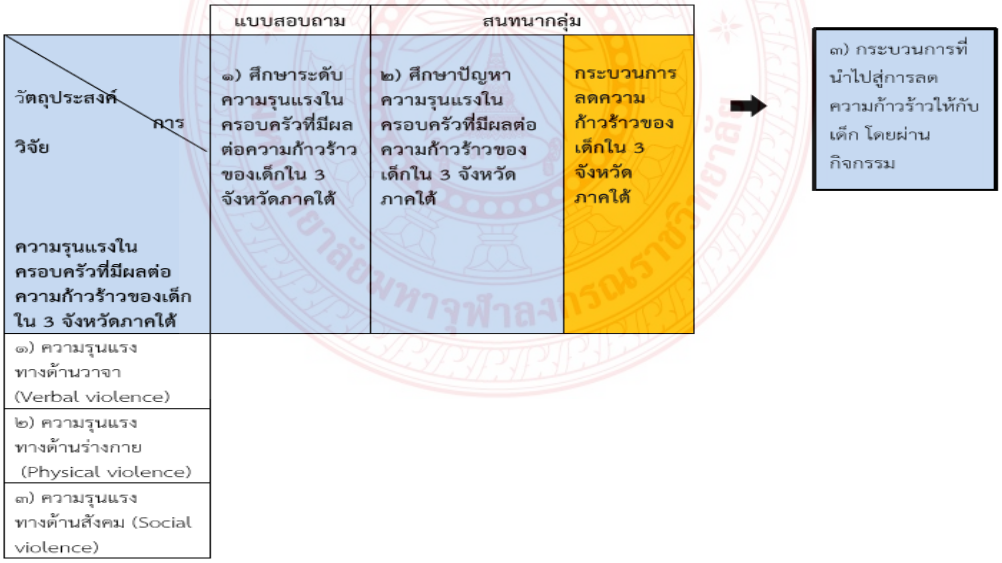

แผนภาพที่ ๑๑ แสดงกรอบองค์ความรู้จากการวิจัย

เป็นโครงการวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โครงการวิจัยนี้เป็นการดำเนินการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่เชื่อมโยงข้อมูลความคิดเห็นเพื่อศึกษาปัญหาความรุนแรงในครอบครัว รวมถึงกระบวนการลดความรุนแรงที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่เชื่อมโยงข้อมูลความคิดเห็นเพื่อศึกษาระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ เพื่อศึกษา

ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ และเพื่อศึกษากระบวนการลดความก้าวร้าวของเด็กในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

โครงการวิจัยชิ้นนี้มีประโยชน์ ทำให้ได้กระบวนการลดความก้าวร้าวของเด็กในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ที่ช่วยให้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนและนักสังคมสงเคราะห์ ได้รูปแบบการบวนการลดความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ และจัดเป็นแหล่งเรียนรู้ทางวิชาการให้แก่ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนและนักสังคมสงเคราะห์และผู้ที่สนใจได้ศึกษาหาความรู้และใช้เป็นแหล่งอ้างอิง และได้รูปแบบการบวนการลดความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นการสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย การอภิปลายผล ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป รายละเอียดได้กล่าวเป็นลำดับดังต่อไปนี้

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความรุนแรงในครอบครัวส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

๑) เพื่อศึกษาระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

๒) เพื่อศึกษาปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

๓) เพื่อศึกษากระบวนการลดความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

๕.๑ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสานวิธีนี้ (mixed methodology) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการวิจัยในแต่ละแบบจะประกอบไปด้วย

๑. การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครอบครัวในพื้นที่ตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี จำนวน ๘,๗๑๖ ครัวเรือน ครอบครัวในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา จำนวน ๑๐,๗๑๖ ครัวเรือน และครอบครัวในพื้นที่ตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส จำนวน ๒๕๖ ครัวเรือน รวมทั้งสิ้น ๑๙,๖๘๘ ครัวเรือน (ได้ข้อมูลมาจากศูนย์ข้อมูลประเทศไทย – Thailand Information Center)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครอบครัวในพื้นที่ตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ครอบครัวในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และครอบครัวในพื้นที่ตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส รวมทั้งสิ้น ๓๙๒ ครัวเรือน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamanéของทาโร่ ยามาเน่ โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random

Sampling) โดยวิธีจับฉลากโดยการสุ่มแบบไม่ใส่กลับ (Without Replacement) จนได้ครบตามจำนวนที่คำนวณไว้

๒. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คณะผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง (Purposeful Selection) เป็นการใช้กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีลักษณะเฉพาะเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เลือกมีลักษณะเป็น Information rich Case คือ มีข้อมูลให้ศึกษาในระดับลึกได้มาก และสามารถสะท้อนความจริงได้ดีที่สุด ซึ่งจะมีความหมายต่อจุดมุ่งหมายหลักของการศึกษา

คณะผู้วิจัยจึงได้เจาะจงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัวในสามจังหวัดชายแดนใต้ ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนและผู้ปกครองในพื้นที่ตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ผู้นำชุมชนและผู้ปกครองในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และผู้นำชุมชนและผู้ปกครอง ในพื้นที่ตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ซึ่งคณะผู้วิจัยจะทำการสุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purpose Sampling) ได้ตัวแทนทั้งสิ้นจำนวน ๒๔ คน โดยทำการสนทนากลุ่ม (Focus Groups Discussion) จำนวน ๓ ครั้ง ครั้งละ ๘ คน แบ่งเป็นจังหวัดละ ๑ ครั้ง โดยครั้งที่ ๑ ได้ทำการสนทนากลุ่มกับผู้นำชุมชนและผู้ปกครอง ในจังหวัดปัตตานี ครั้งที่ ๒ ได้ทำการสนทนากลุ่มผู้นำชุมชนและผู้ปกครอง ในจังหวัดยะลา และครั้งที่ ๓ ได้ทำการสนทนากลุ่มผู้นำชุมชนและผู้ปกครอง ในจังหวัดนราธิวาส เพื่อทราบถึงปัญหาของความรุนแรงในครอบครัวมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

๕.๒ เครื่องมือที่ใช้ในเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methodology) ซึ่งใช้แบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดของเครื่องมือทั้งสองประเภท ดังนี้

๑. การวิจัยเชิงปริมาณ

๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อศึกษาระดับการใช้ความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็ก โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ได้แก่

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดเลือกตอบ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ จังหวัด รายได้ ศาสนาและสถานภาพทางครอบครัว

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามศึกษาเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ๑) ความรุนแรงทางด้านวาจา ๒) ความรุนแรงทางร่างกาย และ ๓) ความรุนแรงทางด้านสังคม ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ อาร์.เอ.ลิเคอร์ท (R.A.Likert)[๘๙] มี๕ ระดับ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาระดับความคิดเห็นต่อความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กในชุมชนของท่านว่า ว่ามีความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอยู่ในระดับใด โดยกำหนดค่าน้ำหนักของคะแนน ๕ ระดับ ดังนี้

---

[๘๙] พวงรัตน์ ทวีรัตน์. **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๓.

๕ หมายถึง ระดับความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอยู่ในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง ระดับความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอยู่ในระดับมาก

๓ หมายถึง ระดับความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอยู่ในระดับปานกลาง

๒ หมายถึง ระดับความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอยู่ในระดับน้อย

๑ หมายถึง ระดับความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยหัวข้อของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๕ ด้าน ประกอบไปด้วย ๑) ความรุนแรงทางด้านวาจา ๒) ความรุนแรงทางร่างกาย และ ๓) ความรุนแรงทางด้านสังคม จำนวน ๓๐ ข้อ ตามรายละเอียด ดังนี้

๑) ด้านความรุนแรงทางด้านวาจา มีจำนวน ๑๐ ข้อ

๒) ด้านความรุนแรงทางร่างกาย มีจำนวน ๑๐ ข้อ

๓) ด้านความรุนแรงทางด้านสังคม มีจำนวน ๑๐ ข้อ

๒. การวิจัยเชิงคุณภาพ

เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview Protocol) ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ผู้นำชุมชนผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส โดยได้ตัวแทนทั้งสิ้นจำนวน ๒๔ คน กำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง[๙๐] ในเรื่องของการใช้ความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ เพื่อจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

๕.๓ วิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้การสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดสอบกับผู้ปกครองในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ผู้ปกครองในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และผู้ปกครองในพื้นที่เทศบาลตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ที่

---

[๙๐] กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์, **การวิจัยเชิงคุณภาพในสวัสดิการสังคม : แนวคิดและวิธีวิจัย**, (กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น,๒๕๕๔), หน้า ๗๙-๘๐.

ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน ๓๐ ครัวเรือน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น(Reliability) ของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลกระทบต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview Protocol) ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้กับผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ซึ่งคณะคณะผู้วิจัยจะทำการสุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purpose Sampling) ได้ตัวแทนทั้งสิ้น จำนวน ๒๔ คน กำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง[๙๑] ในเรื่องของรูปแบบและกระบวนการลดความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ รวมถึงแนวทางลดความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ โดยมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยดังนี้

๑. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ คณะผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติต่างๆ โดยอาศัยคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งดำเนินตามขั้นตอนต่อไปนี้

๑. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบถาม เป็นแบบตรวจรายการ (CheckList) ทำการวิเคราะห์ โดยจำแนกข้อมูลตามตัวแปรที่ศึกษา เพื่อนำมาหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำมาเสนอผลการวิเคราะห์ ลงในตาราง

๒. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน๓ จังหวัดภาคใต้ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อทราบระดับความรุนแรงในครอบครัว ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายด้าน และรายข้อคำถาม แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์สมบูรณ์ (Absolute criteria) เพื่อใช้ในการประเมินค่าและแปลความหมายของคะแนน โดยใช้คะแนนเป็นตัวชี้วัด ๕ ระดับ[๙๒] ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ – ๕.๐๐ หมายถึง ระดับความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ – ๔.๔๙ หมายถึง ระดับความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ – ๓.๔๙ หมายถึง ระดับความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ – ๒.๔๙ หมายถึง ระดับความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๔๙ หมายถึง ระดับความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กอยู่ในระดับน้อยที่สุด

---

[๙๑] เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๙-๘๐.

[๙๒] บุญชุมศรี สะอาด.**การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ ๖)**.กรุงเทพฯ:สุริยสาสน์. ๒๕๔๖.

๕.๔ สรุปผลการศึกษา

สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ ผลการวิจัยครั้งนี้ สรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน๓ จังหวัดภาคใต้ คือ

๑. ด้านความรุนแรงทางด้านวาจา
๒. ด้านความรุนแรงทางร่างกาย
๓. ด้านความรุนแรงทางด้านสังคม

๕.๕ อภิปรายผล

การอภิปลายผลการวิจัยเชิงปริมาณ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว และกระบวนการลดความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ นำมาอภิปลายผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อ ๑ เพื่อศึกษาระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

จากผลการวิเคราะห์ระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\overline{X}$ = ๒.๐๔, S.D. = .๐๙๔) โดยความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านความรุนแรงทางด้านวาจา ($\overline{X}$=๑.๗๗, S.D=.๑๖๖) อยู่ในระดับน้อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านความรุนแรงทางด้านร่างกาย มีค่าเฉลี่ยที่ ($\overline{X}$ =๑.๗๒, S.D. = .๑๕๙) และความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านความรุนแรงทางด้านสังคม พบว่ามีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = ๒.๖๕, S.D. = .๑๑๙) ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า ความรุนแรงในครอบครัวเกิดส่วนใหญ่เกิดจากสมาชิกในครอบครัวมีความคิดเห็นไม่ตรงกันบ่อยครั้ง จึงนำมาซึ่งการมีพฤติกรรมใช้คำหยาบกับเด็ก ไปจนถึงทำร้ายเด็กโดยการ เตะ ตี ตบทันทีที่ทำให้โกธ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาสุรี เอี่ยมทิน (๒๕๔๘) ทำการศึกษาเรื่อง “ทัศนะของคู่สมรสในชุมชนเมืองต่อแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว” พบว่า การทำร้ายร่างกายคนในครอบครัวมีผลต่อแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวด้านการเปลี่ยนทัศนคติและด้านการเปลี่ยนพฤติกรรม[๙๓] อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จอห์นสันและเฟอร์ราโร[๙๔] ได้ระบุถึงแนวทางสำคัญของการศึกษาวิจัยด้านความรุนแรงในครอบครัว ในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๙๐ พบว่า

---

[๙๓] ภาสุรี เอี่ยมทิม, **“ทัศนะของคู่สมรสในชุมชนเมืองต่อแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา**, เอกสารเผยแพร่สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย, ๒๕๔๘.

[๙๔] Johnson, M. P. & Ferraro, K. J. (๒๐๐๐). **Research on domestic violence in the ๑๙๙๐ s:Makingdistinctions**. Journal of Marriage and the Family, ๖๒, November, ๙๔๘-๙๖๓.

ความรุนแรงทำให้เข้าใจถึงธรรมชาติของความรุนแรงที่มีต่อคนในครอบครัว ปัญหาเกิดจากความควบคุมอารมณ์

วัตถุประสงค์ข้อ ๒ เพื่อศึกษาปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

จากผลการวิเคราะห์ศึกษาปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ผลวิจัยชี้ให้เห็นว่า

ด้านความรุนแรงทางด้านวาจา ที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กนั้นปรากฏให้เห็นว่าคนในครอบครัว หรือผู้ปกครองมีการใช้วาจาให้เด็กน้อยใจหรือบางครั้งอาจจะเป็นพ่อแม่เองที่พูดคำไม่สุภาพกันในบ้าน ซึ่งบางครอบครัวมีความเคยชินในการใช้วาจาที่ไม่สภาพ เสียงดังโดยไม่ได้คำนึงถึงอายุของผู้รับฟังเช่น เด็ก ซึ่งเด็กมักใช้การเลียนแบบจากผู้ใหญ่ในครอบครัว พูดจากับเพื่อนๆ และผู้ใหญ่ในชุมชน ซึ่งการที่เด็กได้ยินและรับฟังคำไม่สุภาพเหล่านั้น จึงนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว พ่อแม่ ผู้ปกครองจึงมีส่วนสำคัญที่ต้องคอยสอนและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูก หากลูกได้รับการกระตุ้นอารมณ์ทางลบ เช่น เมื่อโดนแหย่ โดนแกล้งหรือเวลาที่ตนเองกระทำสิ่งใดที่ไม่เป็นไปตามต้องการของตนเอง รวมถึงชุมชนและสิ่งแวดล้อมนอกบ้านที่เด็กรับฟังหรือได้ยินคำไม่สุภาพจากบ้านข้างๆ หรือจากเด็กในซอยบ้าน ขณะที่ออกไปเล่นร่วมกัน หรือบางครั้งที่ออกไปไหนมาไหนกับพ่อแม่เอง เมื่อเด็กรับฟังมาจึงเกิดการจดจำและนำมาใช้โดยไม่รู้ว่าผลจากการพูดคำไม่สุภาพจะเป็นผลให้เกิดการใช้ความรุนแรงในอนาคต ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิมล นวนกุล (๒๕๔๙) ได้ศึกษาเรื่อง “บทบาทของผู้นำในการจัดการปัญหาความรุนแรงต่อผู้สูงอายุในครอบครัว : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น” พบว่าผู้นำชุมชนมีแนวทางในการจัดการปัญหาความรุนแรงโดยการช่วยวางแผนและการแสวงหาความร่วมมือและการประเมินปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้น[๙๕] อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันทนากลิ่นงาม[๙๖] (๒๕๔๕ อ่างถึงใน ววรรธ์น ธีระเศรษฐ, ๒๕๕๐, หน่า ๔๙) ศึกษาถึงสาเหตุของการหยาร่างในกรุงเทพมหานคร พบว่า สาเหตุของความรุนแรงเกิดจากทัศนคติไม่ตรงกัน

ด้านความรุนแรงทางด้านร่างกาย มีผลมาจากครอบครัวหากสมาชิกในครอบครัวตีเด็กทันทีเมื่อเด็กทำให้โกรธ จะหล่อหลอมให้เด็กมีพฤติกรรมไปในทางที่ก้าวร้าว และเด็กจะแสดงพฤติกรรมที่ไม่สุภาพออกมา หรือเกิดพฤติกรรมเลียนแบบจากตัวผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัว ซึ่งในบริบทในด้านร่างกายต่างๆ ที่อาจนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จึงต้องมีแนวทาง มาตรการ ต่างๆ ในการดำเนินงานให้ชุมชนและเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินงานในพื้นที่ เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งจำเป็นต้องใช้กระบวนการปรับและระดมความคิดเห็นเพื่อพัฒนารูปแบบ กระบวนการมีส่วนร่วมบนพื้นฐานเป้าหมายกับภาคีเครือข่ายร่วมกัน เพื่อป้องกันเด็กและเยาวชนในพื้นที่ให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมตามวัย ซึ่งอาจจะไม่ส่งผลกระทบกับความรุนแรงใน

---

[๙๕] พรพิมล นวนสกุล **“บทบาทของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาความรุนแรงต่อผู้สูงอายุในครอบครัว : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น”,** วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,๒๕๔๘.

[๙๖] วันทนา กลิ่นงาม อาจารย์ผู้สอนประจำคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.สัมภาษณ์. (๒๕๕๓ ,มิถุนายน ๒)

ครอบครัวทางด้านร่างกาย ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาสุรี เอี่ยมทิน (๒๕๔๘) ทำการศึกษาเรื่อง “ทัศนะของคู่สมรสในชุมชนเมืองต่อแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว” พบว่า สาเหตุของการใช้ความรุนแรงต่อกันและกันเป็นด้านความเป็นส่วนตัวของครอบครัว [๙๗] อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจอห์นสันและเฟอร์ราโร[๙๘] ได้ระบุถึงแนวทางสำคัญของการศึกษาวิจัยด้านความรุนแรงในครอบครัวในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๙๐ พบว่า ความรุนแรงทำให้เข้าใจถึงธรรมชาติของความรุนแรงที่มีต่อผู้หญิงในชีวิตสมรส และการทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการควบคุมผู้หญิงของสามีมีสิทธ์ที่จะควบคุมอย่างไรก็ได้ตามความต้องการเนื่องจากชายในทุกสังคมมีทัศนคติที่มักจะมองว่าผู้หญิงเป็นสมบัติส่วนตน ซึ่งหากพ่อแม่ตีกันทำให้เด็กจดจำพฤติกรรมก้าวร้าวนั้นไปใช้กับคนอื่น

ด้านความรุนแรงในครอบครัวทางด้านสังคม มีผลมาจากการเข้าถึง Social Media ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอภาพการเป็นอยู่ การกิน การไปสถานที่ต่างๆ อย่างหรูหรา ฟุ่มเฟือย การนำเสนอข่าวในช่องทางต่างๆ ที่มีความรุนแรงมากขึ้น การนำเด็กไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น พ่อแม่ไม่มีเวลาให้ซึ่งเป็นที่มาของการเกิดปัญหาในครอบครัว เนื่องจากสภาพด้านการใช้จ่ายที่ไม่พอต่อรายรับ เด็กขาดความอบอุ่น การใช้คำพูดรุนแรง ทะเลาะเบาะแว้ง การด่าทอทุบตี ใส่ร้ายกันรวมถึงการนำไปสู่การชัดจูงให้ทำสิ่งไม่ดี ดังนั้นเมื่อเกิดความรุนแรงขึ้น สามารถส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมได้ ปัญหาสังคมจะเพิ่มจะเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากสถาบันครอบครัวไม่สามารถรวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือเป็นชุมชนเพื่อพัฒนาหรือบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมได้ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาวชมพู พัฒนประภาพันธุ์ และ รณชัย คงสกนธ์ (๒๕๕๐) ทำการศึกษาการสำรวจปัญหา สาเหตุและผลกระทบทางด้านจิตใจจากความรุนแรงในครอบครัวของชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการทะเลาะวิวาท มีปัญหาความขัดแย้งเรื่องเงินมากที่สุด การเกิดความรุนแรงมักจะเป็นมักได้รับผลกระทบทางสังคม ส่งผลให้มีอาการวิตกกังวล และซึมเศร้าเป็นส่วนมาก[๙๙] อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริภิญญ์ อินทรประเสริฐ (๒๕๕๖) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม พบว่า การเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) จะต้องอาศัยระยะเวลาในการเรียนรู้ที่ยาวนาน จนเกิดการซึมซับพฤติกรรมเหล่านั้นและนำมาเป็นพฤติกรรมของตัวเอง และวิธีการเรียนรู้ทางสังคมอีกอย่างหนึ่งคือ เมื่อผู้ชมได้เรียนรู้ว่าละครโทรทัศน์ในปัจจุบันมีเนื้อหาความรุนแรงก็จะหลีกเลี่ยงการรับชมเพื่อไม่ต้องรับรู้ถึงความรุนแรงที่เกิดขึ้นในละคร ซึ่งการหลีกเลี่ยงในอีกทางหมายถึงการชินชากับความรุนแรงที่เกิดขึ้นในละครโทรทัศน์[๑๐๐]

---

[๙๗] ภาสุรี เอี่ยมทิม, **“ทัศนะของคู่สมรสในชุมชนเมืองต่อแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา**, เอกสารเผยแพร่สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย, ๒๕๔๘.

[๙๘] Johnson, M. P. & Ferraro, K. J. (๒๐๐๐). **Research on domestic violence in the ๑๙๙๐ s:Makingdistinctions. Journal of Marriage and the Family**, ๖๒, November, ๙๔๘-๙๖๓.

[๙๙] ดาวชมพู พัฒนประภาพันธุ์ และ รณชัย คงสกนธ์ **“การสำรวจปัญหา สาเหตุ และผลกระทบทางด้านจิตใจจากความรุนแรงในครอบครัวของชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร”** , ๒๕๕๐.

[๑๐๐] สิริภิญญ์ อินทรประเสริฐ **“อิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ในกรุงเทพมหานคร”**, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต,๒๕๕๖.

วัตถุประสงค์ข้อ ๓ เพื่อศึกษากระบวนการลดความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

จากผลการวิเคราะห์กระบวนการลดความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า

ด้านความรุนแรงทางด้านวาจา พ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัวต้องระวังการพูดจาไม่เหมาะสมพูดจาให้เด็กน้อยใจ และไม่ควรพูดจาไม่สุภาพให้เด็กได้ยินเป็นอันขาดเพราะเด็กจะเกิดอาการน้อยใจโดยเฉพาะคำพูดประชดประชัน เพราะเมื่อคำพูดเมื่อหลุดปากออกไปแล้วไม่สามารถกลับคำได้ บางครั้งทำให้สร้างบาดแผลและกลายเป็นเรื่องบานปลายทะเลาะเบาะแว้งที่รุนแรงมากขึ้น ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล แซ่อึ้ง (๒๕๔๗) ทำการศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างความรุนแรงในครอบครัวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน : ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา” พบว่า เด็กและเยาวชนที่เติบโตมาจากครอบครัวที่ให้การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย รวมถึงการเลี้ยงดูในลักษณะอื่นๆ ที่ไม่เหมาะสม เช่น การเลี้ยงดูแบบอิสระ ตามใจ การใช้เงินในการเลี้ยงดู จะมีการกระทำผิดในขณะที่อายุยังน้อย และสภาพความรุนแรงในครอบครัวที่พบ คือ การทำร้ายร่างกาย จิตใจ และการใช้คำพูด สิ่งที่สำคัญอีกส่วนคือสถานภาพของบิดามารดาของเด็กและเยาวชนจะพบว่า มีทั้งอยู่ร่วมกันและแยกกันอยู่ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มารลีน ชไนเดอร (Marlene Schneider) และคณะได้ออกแบบเทคนิคที่ชื่อวา“Turtle Technique” ไวในงานวิจัยเรื่อง “กลยุทธในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม” (Strategies inBehavioral Change) : กรณีศึกษาการควบคุมตนเองในชั้นเรียน (An Extended Case Study of SelfControl in the Classroom) พบว่า กระบวนการสำหรับชวยควบคุมเด็กๆ ที่มีอารมณรุนแรง คอนไปในทางก่าวร่าวงาย ใหรูจักควบคุมพฤติกรรมที่หุนหันพลันแลนของตนเอง ประกอบด่วยสวนประกอบ ๔ สวน คือ ๑. การโต่ตอบโดยใช้วาจาแบบเตา (turtle response) ๒. การผอนคลาย (relaxation) ๓. การแก่ปญหา (problem-solving) ๔.การสนับสนุนอยางเทาเทียมกัน (peer support) ผลคือการคอยๆ ลดลงของพฤติกรรมก่าวร่าวของเด็ก เมื่อเด็กจิตใจสงบลงค่อยคิดถึงทางแกปญหาได้[๑๐๑]

ด้านความรุนแรงทางด้านร่างกาย สมาชิกในครอบครัวควรให้ความใกล้ชิด ดูแลเอาใจใส่และอบรมสั่งสอนเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกเด็กอยู่เสมอการสร้างพื้นฐานนิสัยที่อ่อนโยนมีเมตตากรุณาต่อผู้อื่นในตัวเด็ก และครอบครัวต้องให้ความรักความเมตตากับเด็กก่อน ให้ความเห็นอกเห็นใจต่อตัวเด็กจากพ่อแม่ของเด็กเอง เพื่อให้เด็กซึมซับกับการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รวมถึงการกลัวว่าผู้อื่นจะได้รับความทรมาน หากเด็กได้รับจากพ่อแม่ก็จะรู้จักมอบสิ่งนั้นให้กับผู้อื่นด้วย ตรงกันข้ามหากเด็กไม่เคยได้รับการเห็นอกเห็นใจ ไม่เคยได้รับความเมตตา ก็จะไม่รู้จักการเห็นอกเห็นใจผู้อื่นไปด้วย ทำให้เด็กมีจิตใจแข็งกระด้าง ไม่รู้สึกสงสาร ไม่กลัวว่าผู้อื่นจะทรมาน และฝังอยู่ในพื้นฐานจิตใจเด็กส่งผลไปถึงตอนโตเป็นผู้ใหญ่ ที่อาจทำร้ายผู้อื่นได้โดยไม่รู้สึกผิด อีกหนึ่งส่วนที่สำคัญต่อตัวเด็กก็คือเรื่องของค่านิยมที่ตัวเด็กจะได้รับ เริ่มต้นจะได้รับจากครอบครัวก่อนและต่อมาจะได้รับจากสังคมโรงเรียน หากค่านิยมใน

---

[๑๐๑] Marlene Schneider and others, **“Psychology in the Schools : Turtle Techniques”**, Vol. ๑๓Issue๔, pp. ๔๔๙-๔๕๓, (Published online๑๔Februar๒๐๐๖), <http://www๓.interscience.wiley.com/journal/๑๑๒๔๒๑๘๕๘/abstract?CRETRY=๑&SRETRY=

ครอบครัวที่มีเรื่องต้องห้ามที่จะไม่ทำโดยเด็ดขาด จัดเป็นเรื่องที่ผิดและร้ายแรง เด็กจะจดจำในส่วนนั้นและหลีกเลี่ยงการกระทำนั้นไปโดยปริยาย ดังนั้นพ่อแม่ควรสร้างค่านิยมที่ดีในครอบครัวขึ้นมา ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมอรตัน (Merton) นักสังคมวิทยาผู้มีชื่อเสียงกลาวไวในทฤษฎี "อะโนมี"(Merton's Theory of Anomie) พบว่า ครอบครัว ชุมชน และสังคมควรจะให คุณคาที่ถูกตองไรจึงจะลดอัตราการเกิดความรุนแรงทางร่างกายได้[๑๐๒] อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เควิน บราวน และมารติน เฮอรเบิรต (Kevin Browne & Martin Herbert) อ่างถึงแนวคิดของเจลลิส (Gelles) ที่แนะถึงแนวทางปฏิบัติตางๆ สำหรับการปองกันความรุนแรงเบื้องต่นในครอบครัว สำหรับการดำเนินชีวิตในครอบครัว และในสังคมโดยองครวมไวในหนังสือ"Preventing Family Violence" พบว่า ควรมีการทำลายวงจรของความรุนแรงในครอบครัวซึ่งมีการสอนทางเลือกด่านความรุนแรงในหนทางแหงการควบคุมเด็กๆซึ่งแม่วาแนวทางของเขาจะมีผู่กล่าววาไมสมกับความเปนจริงในทางปฏิบัติ แตแนนอนวาหากในระยะยาวมีการจัดสรรสลับเปลี่ยนวิธีการ โครงสร้างหรือระบบองคกรในสังคมตะวันตกแลวก็ยอมเปนทางแกปญหาได้[๑๐๓]

ด้านความรุนแรงในครอบครัวทางด้านสังคม ครอบครัวควรให้ความสำคัญกับการดูแลลูก ให้เวลาที่มีคุณภาพกับลูก ใช้เวลาอยู่ร่วมกัน ซักถามปัญหาหรือความในใจของลูก ใช้เวลาพูดคุยกับลูก สอนให้เขาพอเพียง และเพียงพอ อยู่กับความเป็นจริง ปลูกฝังนิสัยประหยัดให้ลูก ฝึกให้ลูกเป็นคนมีเหตุผล รู้จักคิด มีวินัย มีเมตตากรุณา รู้จักให้อภัย ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาสุรี เอี่ยมทิน (๒๕๔๘) ทำการศึกษาเรื่อง "ทัศนะของคู่สมรสในชุมชนเมืองต่อแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว" พบว่าแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวด้านการเปลี่ยนพฤติกรรม ด้านการให้ความรู้ และด้านการ เปลี่ยนทัศนคติ อีกทั้งควรทำกิจกรรมและให้ความสนใจระหว่างกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมา แสงสะอาด (๒๕๔๗) ได้ศึกษาเรื่อง "ทัศนะของชุมชนต่อการคุ้มครองเด็กศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนวัดประชาระบือธรรม จังหวัดกรุงเทพมหานคร" พบว่า การสนับสนุน การผนึกกำลัง การรณรงค์ประชาสัมพันธ์และการประสานงาน เป็นการป้องกันปัญหาการทารุณกรรมมากกว่าในด้านอื่นๆ โดยเฉพาะการดูแลครอบครัวที่ประสบปัญหาการทารุณกรรมเด็ก สำหรับบทบาทในการแก้ไขปัญหาการทารุณกรรมประกอบไปด้วย ๔ด้าน คือการแจ้งข่าว การฝึกอบรมให้ความรู้ การสร้างเครือข่ายและการบำบัดรักษาฟื้นฟู โดยประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าชุมชนมีบทบาทสำคัญในการแจ้งข่าว[๑๐๔]

๕.๖ สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยครั้งนี้ สรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวการมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยตามขอบเขตที่แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน อันได้แก่ ๑) ความ

---

[๑๐๒] อ่างใน จุฑารัตน เอื้ออำนวย, **"กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท การเยียวยาความรุนแรงในครอบครัว"**, บทความกฎหมาย (ศาลเยาวชน และครอบครัวกลาง).คณะรัฐศาสตร จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

[๑๐๓] Kevin Browne & Martin Herbert, **Preventing Family Violence**, p. ๑๙.

[๑๐๔] ปัทมา สายสอาด. **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วย ๒๕๕๑**, หน้า. ๘๔-๘๕ , ๒๕๔๗

รุนแรงทางด้านวาจา ๒) ความรุนแรงทางด้านร่างกาย และ ๓) ความรุนแรงทางด้านสังคม โดยมุ่งเน้นศึกษาปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ดังนี้

ความรุนแรงทางด้านวาจา

๑) ปัญหาในด้านนี้นั้น ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า คนในครอบครัว หรือผู้ปกครองมีการใช้วาจาให้เด็กน้อยใจหรือบางครั้งพ่อแม่พูดคำไม่สุภาพกันในบ้านจนทำให้เกิดความเคยชินในการใช้วาจาที่ไม่สภาพจนทำให้เด็กเลียนแบบจากผู้ใหญ่ในครอบครัว

๒) แนวทางการพัฒนาด้านนี้นั้น ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า พ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัวต้องระวังการพูดจาไม่เหมาะสม และไม่ควรพูดจาไม่สุภาพให้เด็กได้ยินเป็นอันขาด โดยเฉพาะคำพูดประชดประชัน ซึ่งทำให้สร้างบาดแผลและกลายเป็นเรื่องบานปลายทะเลาะเบาะแว้งที่รุนแรงมากขึ้น

ความรุนแรงทางด้านร่างกาย

๑) ปัญหาในด้านนี้นั้น ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า การที่สมาชิกในครอบครัวตีเด็กทันทีเมื่อเด็กทำให้โกรธ จะหล่อหลอมให้เด็กมีพฤติกรรมไปในทางที่ก้าวร้าว และเด็กจะแสดงพฤติกรรมที่ไม่สุภาพออกมา หรือเกิดพฤติกรรมเลียนแบบจากตัวผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัว ซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

๒) แนวทางการพัฒนาด้านนี้นั้น ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า ควรให้ความสำคัญกับการดูแลเอาใจใส่และอบรมสั่งสอนเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกเด็กอยู่เสมอการสร้างพื้นฐานนิสัยที่อ่อนโยนมีเมตตากรุณาต่อผู้อื่นในตัวเด็ก และให้ความรักความเมตตากับเด็ก เพื่อให้เด็กซึมซับกับการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รวมถึงการกลัวว่าผู้อื่นจะได้รับความทรมาน หากเด็กได้รับจากพ่อแม่ก็จะรู้จักมอบสิ่งนั้นให้กับผู้อื่นด้วย

ความรุนแรงทางด้านสังคม

๑) ปัญหาในด้านนี้นั้น ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า การเข้าถึง Social Media การนำเสนอข่าวในช่องทางต่างๆ ที่มีความรุนแรงมากขึ้น การนำเด็กไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น พ่อแม่ไม่มีเวลาให้ เป็นที่มาของการเกิดปัญหาในครอบครัว ทำให้เด็กใช้คำพูดรุนแรง ทะเลาะเบาะแว้ง การด่าทอทุบตี ใส่ร้ายกันรวมถึงการนำไปสู่การชัดจูงให้ทำสิ่งไม่ดี

๒) แนวทางการพัฒนาด้านนี้นั้น ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า ควรให้ความสำคัญกับการดูแลเด็ก ให้เวลาในการใช้เวลาอยู่ร่วมกัน โดยการซักถามปัญหาหรือความในใจของเด็ก ใช้เวลาพูดคุยกับเด็ก สอนให้เขาพอเพียง และเพียงพอ อยู่กับความเป็นจริง ปลูกฝังนิสัยประหยัดให้ลูก ฝึกให้ลูกเป็นคนมีเหตุผล รู้จักคิด มีวินัย มีเมตตากรุณา รู้จักให้อภัย

๕.๗ ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

๑) การศึกษาด้านความรุนแรงทางด้านวาจา พบว่าพ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรมีส่วนในการช่วยเด็กโดยการใช้วาจาที่สุภาพกับเด็กและคอยสอนเรื่องการพูดจา กิริยาที่ดีงาม และเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็ก เนื่องจากเด็กที่มีการพูดจาดี และเป็นคนกิริยานอบน้อมจะทำให้สังคมเอ็นดูและลดความก้าวร้าว

๒) การศึกษาด้านความรุนแรงทางด้านร่างกาย พบว่า ไม่ควรหล่อหลอมพฤติกรรมที่รุนแรงกับเด็กควรใช้เหตุผลให้การพูดกับเด็ก อีกทั้งเจ้าหน้าที่ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว โดยการปรับและระดมความคิดเห็นเพื่อพัฒนารูปแบบการป้องกันเด็กและเยาวชนในพื้นที่ให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมตามวัย

๓) ด้านความรุนแรงในครอบครัวทางด้านสังคม ควรสนับสนุนให้เด็กมีกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น กีฬา การฝึกศิลปะ ดนตรี หรือทักษะที่เด็กถนัด ไม่ให้เข้าถึง Social Media มากเกินไปจนทำให้จดจำพฤติกรรมรุนแรง และไม่เหมาะสมในการเสนอข้อมูลบน Social Media ที่ไม่ดีเนื่องจากยังมีการพิจารณาไตร่ตรองได้ไม่ดี อีกทั้งพ่อแม่และผู้ปกครองควรมีส่วนด้วยโดยการไม่นำเด็กไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ให้เกิดความเครียดจนทำให้เกิดเสียความมั่นใจในการใช้ความคิดสร้างสรรค์

๒. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรมีการศึกษาการพัฒนารูปแบบการป้องกันเด็กและเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมตามวัย

๒) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการลดความรุนแรงในครอบครัว ของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

บรรณานุกรม

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

แบบพฤติกรรมความก้าวร้าวของวลัยกรณ์ แพร่กิจธรรมชัย ปริญญานิพนธ์ **เรื่อง ผลของการปรับพฤติกรรมเพื่อลดความก้าวร้าววัยรุ่นกลุ่มเสี่ยง** สาขาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวทยาลัยศรีนครินทร์วิโรจน์ ปี ๒๕๕๕

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

๑.ภาษาไทย

กุลวรรณ วิทยาวงศรุจิ. **"ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัวของเด็กวัยรุ่น"**, กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒประสานมิตร,๒๕๒๖.

คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้. (๒๕๔๗) **ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพคุรุสภาลาดพราว.น ๘๙

จุฑารัตน เอื้ออำนวย, คณะรัฐศาสตร จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย, **"กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท การเยียวยาความรุนแรงในครอบครัว"**, บทความกฎหมาย (ศาลเยาวชน และครอบครัวกลาง).

จิตราภา กุณฑบุตร.(๒๕๕๐).**การวิจัยสำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่**.กรุงเทพฯ:สหธรรมิก

ฉันทนา วุฒิไกรจำรัส.(๒๕๔๔).**การศึกษาปัจจัยก่อนการสมรส ปัจจัยการเลือกคู่ครอง และทัศนคติต่อการสมรสระหว่างแรงงานที่จดทะเบียนสมรสและไม่จดทะเบียนสมรส: ศึกษากรณีแรงงานในนิคม อุตสาหกรรมแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคม**, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัว เฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

ชาย โพธิสิตา. (๒๕๕๔). **ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ ๖)**. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พริน ติ้งฯ.

ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. (๒๕๕๒). **ประมวลกฎหมายอาญาฉบับอ้างอิง (พิมพ์ครั้งที่ ๒๓)**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

เทวินทร ขอเหนี่ยกลาง. **นักเรียนชายฝกใฝ่ความรุนแรง**. แหลงที่มา http//www.ipoll.th.org/article/boy/boy.htm. วันที่สืบคน ๒๐มีนาคม ๒๕๖๑.

นภวรรณ ตันติเวชกุล, **"การวิเคราะห์อิทธิพลของภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์ตามแนวทฤษฎีการอบรมบ่มนิสัยทางวัฒนธรรมต่อเยาวชนในสถานศึกษา"** วารสารนิเทศศาสตร์ ฉบับที่ ๑ ประจำเดือนมกราคม –มีนาคม ๒๕๔๓.

บุญชม ศรีสะอาด. (๒๕๔๖). **การวิจัยเบื้องต้น(พิมพ์ครั้งที่ ๖)**. กรุงเทพฯ: สุริยสาสน์.ปรีชา อุปโยคิน. (๒๕๓๘). แนวการวิเคราะห์ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว. วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช ๘ (๓): ๙๙-๑๐๗.

ปญชลี โชติคุต. (๒๕๔๑). **การใชความรุนแรงตอคูสมรส**.

ปัทมา สายสอาด (๒๕๕๑). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วย**

ปรีชา อุปโยคิน (๒๕๓๘). **แนวทางวิเคราะห์ความรุนแรงในครอบครัว**.วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช

ประดินันท์ อุปรมัย. ๒๕๔๐. **เอกสารการสอนชุดวิชาพื้นฐานการศึกษา หน่วยที่ ๔มนุษย์กับการเรียนรู้ พิมพ์ครั้งที่ ๑๕**, นนทบุรี, สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ดารณี จามจุรี. (๒๕๔๕). **การพัฒนารูปแบบการเสริมสรางพลังอำนาจดานสุขภาพในผูปวยกลุมโรคเรื้อรัง**. ดุษฎีนิพนธิ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการวัจยและพัฒนาหลักสูตร, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: สามเจริญพาณิชย์.

ดาวชมพู พัฒนประภาพันธุ์ และ รณชัย คงสกนธ์, **"การสำรวจปัญหา สาเหตุ และผลกระทบทางด้านจิตใจจากความรุนแรงในครอบครัวของชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร"**, ๒๕๕๐.

ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์. (๒๕๔๖). **เอกสารคำสอนระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ ๔)**. ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีการศึกษา สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิพงษ์. (๒๕๒๘). **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพมหานคร: พงษ์ศักดิ์การพิมพ์.

พรพิมล นวนสกุล, **"บทบาทของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาความรุนแรงต่อผู้สูงอายุในครอบครัว : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอ ชนบท จังหวัดขอนแก่น"**, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,๒๕๔๘.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (๒๕๔๓). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรี นครินทรวิโรฒ

ภาสุรี เอี่ยมทิม, **"ทัศนะของคู่สมรสในชุมชนเมืองต่อแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา**, เอกสารเผยแพร่ สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย, ๒๕๔๘

ภาสุรี เอี่ยมทิม. (๒๕๔๘). **ทัศนะของคู่สมรสในชุมชนเมืองต่อแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว**, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ และ สุวรรณา เรืองกาญจนเศรษฐ์. (๒๕๕๓). **ทักษะชีวิต**. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).

รังสรรค์ วัฒนาชัยวณิช, เอกรินทร์ สังข์ทอง, เรชา ชูสุวรรณ (๒๕๕๙) **สภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** วารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ๒๗ (๒)

สำนักข่าวอามาน, **รอวันปิดตำนาน 'ซาไก' แห่ง 'ศรีธารโต'" (Press release)**. ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓. สืบค้นเมื่อ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. **นวัตกรรมตามแนวคิดแบบ Backward Design**. กรุงเทพฯ : ช้างทอง, ๒๕๕๐.

วิโรจน์ ลักขณาอดิสร. (๒๕๕๐). **การเรียนรู้ตามหลักการเรียนโดยใช้สมองเป็นฐาน** . เข้าถึงได้ใน http//www.se- edlearning.com/(๑๐มีนาคม ๒๕๖๑).

สุพิทย์ กาญจนพันธ์. (๒๕๔๙).**"การปฏิรูปการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมอาชีพออสเตรเลีย"** วารสารพระจอมเกล้าลาดกระบัง.

สุพิศวง ธรรมพันทา. (๒๕๔๓). **มนุษยกับสังคม** . พิมพครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : ภูมิไทย

_____. (๒๕๔๖). **มนุษยกับสังคม** . พิมพครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ : ภูมิไทย

สุภรณ ลิ้มอารีย และพนม ลิ้มอารีย์.**สตรีและการหย่าร้าง**.พิมพ์ครั้งแรก.กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ,๒๕๓๖

สมเกียรติ เบญจศาสตร. (๒๕๔๑). **สภาวะความไมมั่นคงในชีวิตสมรสในจังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธดุษฎีบัณฑิต. (ประชากรศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล. อัดสำเนา

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (๒๕๕๐). **ทฤษฎีและเทคนิคการปรับเปบี่ยนพฤติกรรม (พิมพ์ครั้งที่ ๖)**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุรพล พะยอมแย้ม (๒๕๔๕).**ปฏิบัติการทำงจิตวิทยาในงานชุมชน**.กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์สหายพัฒนาการพิมพ์.สำนักงานสภามั่นคงแห่งชาติ กรุงเทพฯ : พีเพรสจำกัด,๒๕๕๗

สิริภิญญ์ อินทรประเสริฐ **"อิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ในกรุงเทพมหานคร"**, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๕๖.

แสงสุรีย ทัศนพูนชัย. (๒๕๔๗). **พิชิตความเจ็บปวยเรื้อรัง เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและยืนยาวกว่า**. For Quality, ๑๑(๘๒), ๑๒๘-๑๓๐.

สำนักงานคณะกรรมการอิสลามจังหวัดปัตตานี,๒๕๕๗

สำนักงานสถิติจังหวัดนราธิวาส,๒๕๖๑

ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี. **ห้าปีห้าเดือน : รายงานวิเคราะห์สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในรอบ ๖๕ เดือน**

อังสนา เจ๊ะโซ๊ะ. (๒๕๕๕). **บทบาทสำนักพัฒนาบุคลากรกับการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้**. คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

อภิญญา เวชยชัย. (๒๕๔๖). **สภาวการณ์ของเด็กเยาวชนและครอบครัวและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อนุช อาภาภิรม. **วิถีทรรศน ชุด ภูมิปญญาลำดับที่๑๘ : ฉากความรุนแรงในยุคโลกาภิวัตน**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร พริ้นติ้งแอนดพับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๔๓.

๒.ภาษาอังกฤษ

Arthur, L., Brende, O;& Quiroz, E. (๒๐๐๓, January). " **Violence : Incidence and Frequency of Physical and Psychological Assaults Affecting Mental Health Providers in Georgia"**, The Journal of General Psychology..

Ausubel, David P. (๑๙๖๘). **Educational Psychology**. New York: A Cognitive View : HoltRinchart and Winston

Balzer. (๑๙๙๙). **Religion and aging in along itudinal panel The Gerontologist**.

Bandura (๑๙๖๓). **The role of imitation in personality**, The Journal of Nursery Education.

Bandura. ๑๙๗๗. **Social Learning Theory,** Prentice-Hall

Bandura, Albert. ๑๙๗๗. **Social Lerning Theory**. New Jersey : Prentice –Hall.:๙-๑๐

Brandwein. (๑๙๙๙) **Family Violence and Socail Policy**. pp: ๑๔๙.California : SAGE Publication.

Burr; Day; & Bahr.(๑๙๙๓) **Family science**. Belmont, CA: Brooks.p. ๓๗

Children ControlAnger and Handle Disappointment",

Cronbach, L. J. (๒๐๐๓). **Essential of Journal of Personality and Social Psychology**, ๙๐, ๒๑-๔๑. Porter .

Walonick. (๑๙๙๓). **Strategic**. Management Journal ๑๑.๕

Draucker. (๒๐๐๐).**counseling Survivors of Childhood Sexual Alouse**. ๒nded London :SAGE Publications.

Gibbs,Magaret. (๑๙๘๐). **S.;Lachenmeyer.Risic,Juliana;&Sigal, Janet Community Psychology**. New York :Garden

Good, Carter **V. Dictionary of Education**. New York : McGraw-Hill, ๑๙๗๓.

Gail E. Joseph,Ph.D. & Phillips S. Strain, Ph.D., **"Social Emotional Teaching Strategies : Helping Young**

Homans, G. C. (๑๙๖๑). **Social Behaviour: Its Elementary Forms**. New York: Harcourt, Brace &World

Ibid., p. ๒๖๖.

Jensen. (๒๐๐๐). **Brain-based learning : the new science**

Johnson, M. P. & Ferraro, K. J. (๒๐๐๐). **Research on domestic violence in the ๑๙๙๐ s:Makingdistinctions**. Journal of Marriage and the Family, ๖๒, November.

Kuhn.(๑๙๗๔): **Maier and Fessenden**.

Kevin Browne & Martin Herbert, **Preventing Family Violence**, p. ๑๙.

Mederos. (๑๙๙๙).**The Princicle as leader** :p. ๑๓๐

Marlene Schneider and others, **"Psychology in the Schools : Turtle Techniques"**, Vol. ๑๓ Issue๔,pp.๔๔๙-๔๕๓,(Publishedonline๑๔ February ๒๐๐๖), <http://www๓.interscience.wiley.com/journal/ ๑๑๒๔๒๑๘๕๘/abstract?CRE TRY= ๑&SRETRY=๐>;

Nelson, D. L., & Quick, J. C. (๑๙๙๗). **Organization. Behavior (๒nd ed.)**. New York: Harper and. Row. Orem, D. E

O'Brien, M. and Penna, S. (๑๙๙๘). **Theorising welfare: Enlightenment and modern Society. London : SAGE Publications**.

Ortega; Beauchemin; &Kaniskan. (๒๐๐๘) **Building Resiliency in Families with Young Children Exposed to Violence**. p :๔๘-๖๔)

Patten. (๒๐๐๗). **Nursing Research: Principle and Methods** (๖thed.). Philadelphia New York: Lippincott.

SuwatSrisorrachatr. (๒๐๐๑). **Domestic Violence : Socio-cultural Perspective and Social Intervention in a Thai Community**. p.๑๕.

Bronfenbrenner, U. (๑๙๗๙). **The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design. Cambridge**, MA: Harvard University Press, Retrieved July ๒๑, ๒๐๐๙

Skinner, B.F. ๑๙๗๒. **Beyond Freedom and Dignity**. New York : Alfred A. Knopf.

Steinmetz.(๑๙๗๗);**An Introduction to community Psychology**. New York : John Wilay.

Straus Gelles ;& Steinmetz. (๑๙๘๐). **Behind Closed Door: Violence in the America Family**.p.๑๗-๑๘;.๒๕๔๒

Walonick. (๑๙๙๓) ;& citing Goodman.(๑๙๘๒). **Change in Organization**

Yukl . G. A. ๑๙๘๙. **Leadership in organizations. Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice Hall** . ๑๙๙๘. Leadership

Zax,Melvin;&Specter,Gerald A (๑๙๗๔).**An Introduction to community Psychology**.New York : John Wilay.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
บทความวิจัย

ความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้
Family violence affecting aggression of children in three southern provinces

นางสาวปานวลัย ศรีราม และคณะ*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ เพื่อศึกษาปัญหาของความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ และเพื่อศึกษากระบวนการลดความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างเป็นได้แก่สมาชิกในครอบครัวในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลาและนราธิวาส จำนวนทั้งสิ้น ๑๙,๖๘๘ ครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน ๓๙๒ ครัวเรือน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีการจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. ความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ จากผลการวิเคราะห์ระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย

๒. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาของความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ โดยคณะผู้วิจัยจะขอนำเสนอดังต่อไปนี้ ๑) ด้านความรุนแรงทางด้านวาจา ปัญหาที่พบในด้านนี้ ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า สมาชิกในครอบครัวมักพูดจาให้เด็กน้อยใจหรือบางครั้งอาจจะเป็นพ่อแม่เองที่พูดคำไม่สุภาพกันในบ้านหรือกับคนที่สนิทสนมโดยลืมนึกไปว่า ลูกได้ยินและรับฟังคำไม่สุภาพเหล่านั้น แล้วนำไปแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ๒) ด้านความรุนแรงทางด้านร่างกาย ปัญหาที่พบในด้านนี้ ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า ครอบครัวที่มีความสำคัญมากที่สุดทั้งในวัยเด็กและวัยรุ่น หากสมาชิกในครอบครัวตีเด็กทันทีเมื่อเด็กทำให้โกรธ จะหล่อหลอมให้เด็กมีพฤติกรรมไปในทางที่ก้าวร้าว และเด็กจะแสดงพฤติกรรมที่ไม่สุภาพออกมา หรือเกิดพฤติกรรมเลียนแบบจากตัวผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัว ๓) ด้านความรุนแรงทางด้านสังคม ปัญหาที่พบในด้านนี้ ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า เมื่อเกิดความรุนแรงขึ้นในสังคม เกิดจากสมาชิกในครอบครัวที่มีความเห็นไม่ตรงกันบ่อยครั้ง เกิดผลกระทบตามมา คือ ครอบครัวหรือแม้กระทั่งตัวเด็กขาดความสงบสุขเนื่องจากการทะเลาะเบาะแว้ง การด่าทอทุบตี ทำร้ายกันในครอบครัว ซึ่งก่อความรำคาญต่อเพื่อนบ้าน

๓. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการลดความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ โดยคณะผู้วิจัยจะขอนำเสนอดังต่อไปนี้ ๑) ด้านความรุนแรงทางด้านวาจา ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า พ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัวต้องระวังการพูดจาไม่เหมาะสมพูดจาให้เด็กน้อยใจ ๒) ด้านความรุนแรงทางด้านร่างกาย ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า สมาชิกในครอบครัวควรให้ความใกล้ชิด ดูแลเอาใจใส่และอบรมสั่งสอนเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกเด็กอยู่เสมอ ๓) ด้านความรุนแรงทางด้านสังคม ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า เมื่อสมาชิกในครอบครัวที่มีความเห็นไม่ตรงกัน ควรปลูกฝังความรักและความเข้าใจกันในครอบครัว พูดจากันด้วยเหตุผล เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน

คำสำคัญ : ความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็ก ความรุนแรงด้านวาจา ความรุนแรงทางร่างกาย ความรุนแรงทางด้านสังคม เด็ก สามจังหวัดชายแดนใต้

Abstract

This research aims to study the family violence that affects the aggression of children in the South ๓ provinces to study the problem of family violence that affects the aggression of children in ๓ provinces. The south and to the process of reducing the aggression of the children in ๓ provinces under the example group is a family member in three areas of southern provinces: Pattani Yala and Narathiwat. ๑๙,๖๘๘ Household A sample group used to research the number of ๓๙๒ households. Research tools are a level of violence in a family that affects the aggression of children in ๓ provinces. Analyzing the data with the average percentage values, standard deviation, and required sorting indexes.

The results are summarized as follows:

๑. Violence in a family that affects the aggression of children in ๓ South provinces, from the analysis results of a family violence that affects the aggression of the children in ๓ south border provinces, found that the overall image is low. Considering that the most common level is found.

๒. Data analysis of the problem of violence in the family that affects the aggression of the child in the three South provinces by the Research Committee shall offer the following. ๑) on the verbal severity of the problem found in this field, the information provider reflects that family members are often to be a little child, or perhaps a parent, who speaks a bad word in the house or with a person who intimate by forgetting the child to hear and listen to them, and to exhibit aggressive behaviour ๒) on physical violence. The problem is found in this field, the information provider reflects that the family is the most important both in childhood and adolescents. If a family member bounces a child immediately when the child is angry, it will melt to the child in a aggressive way, and the child will display non-courteous behavior or abuse from the parents and family members. ๓) Social violence The problem is found in this field, the information provider reflects that when a severity occurs in society. This is caused by family members who have a frequently-seen opinion. The consequences are families or even a child's lack of peace due to the Bowaeng quarrel. The abuses are hurting the family, which is annoying to neighbors.

๓. The results of data analysis process of reducing the aggression of the child in ๓ South provinces by the Research Committee shall propose the following ๑) violent verbal, the data provider reflects that the parent or family member is aware of the inappropriate contact to the younger child. ๒) on physical violence, the information reflects that family members should keep close attention and take training to cultivate. The children's consciousness is always ๓) on social violence, the information provider reflects that when the family member has no opinions. It is a good idea to cultivate the love and understanding of the family.

Keywords: family violence affecting children's aggression, Verbal violence in physical violence, Social violence, Three children, south border provinces

บทนำ

จากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัญหาที่สั่งสมมายาวนานมีความละเอียดอ่อน ซับซ้อน และเชื่อมโยงกันในหลายๆ มิติ ทั้งความไม่เข้าใจ ในวัฒนธรรม การดำเนินนโยบายบางประการของรัฐที่ไม่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ในพื้นที่ จนก่อให้เกิดปัญหาทั้งระดับวัฒนธรรม ซึ่งเป็นเรื่องของจิตใจหรืออุดมการณ์ และปัญหาระดับโครงสร้าง ที่เป็นพื้นฐานของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมทั้งปัญหาการก่อเหตุร้ายรายวัน ส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่เกิดความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่แย่ลง สภาพสังคมโดยทั่วไปก็ไม่เกิดการพัฒนา ด้วยเหตุนี้ภาครัฐและภาคประชาสังคมต่างให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เหตุการณ์ต่างๆ คลี่คลายลง และเพื่อให้สภาพชีวิตและสังคมเกิดการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ผ่านมาหลายฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่ด้วยวิธีที่หลากหลายบนฐานความคิดความเชื่อ มีแนวคิด มีแนวทางปฏิบัติและอุดมการณ์ที่มีลักษณะเฉพาะของหน่วยงานหรือองค์กรนั้น

ซึ่งปัจจุบันนี้สถาบันครอบครัวได้มีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปจากเดิม มีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ระบบเศรษฐกิจ สังคมการเมือง วัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ ได้เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้โครงสร้างครอบครัวเปลี่ยนไป จากครอบครัวใหญ่เป็นครอบครัวขนาดเล็ก เมื่อมีปัญหาต่างๆ ภายในครอบครัวต้องเผชิญด้วยตนเอง ไม่มีผู้เข้ามาไกล่เกลี่ยปัญหา ขาดการควบคุมอารมณ์และทักษะในการแก้ไขความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งสาเหตุของปัญหาที่เกิดจากครอบครัว ประเมินจากจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัญหาที่สั่งสมมายาวนานมีความละเอียดอ่อน ซับซ้อน และเชื่อมโยงกันในหลายๆ มิติ ทั้งความไม่เข้าใจ ในวัฒนธรรม การดำเนินนโยบายบางประการของรัฐที่ไม่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ในพื้นที่ จนก่อให้เกิดปัญหาทั้งระดับวัฒนธรรม ซึ่งเป็นเรื่องของจิตใจหรืออุดมการณ์ และปัญหาระดับโครงสร้าง ที่เป็นพื้นฐานของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมทั้งปัญหาการก่อเหตุร้ายรายวัน ส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่เกิดความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่แย่ลง สภาพสังคมโดยทั่วไปก็ไม่เกิดการพัฒนา ด้วยเหตุนี้ภาครัฐและภาคประชาสังคมต่างให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เหตุการณ์ต่างๆ คลี่คลายลง และเพื่อให้สภาพชีวิตและสังคมเกิดการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ผ่านมาหลายฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่ด้วยวิธีที่หลากหลายบนฐานความคิดความเชื่อ มีแนวคิด มีแนวทางปฏิบัติและอุดมการณ์ที่มีลักษณะเฉพาะของหน่วยงานหรือองค์กรนั้น

ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวอาจมิใช่เป็นเรื่องใหม่ แต่เป็นเรื่องที่ได้เกิดขึ้นมาช้านานเพียงแต่ความรุนแรงที่ได้เกิดขึ้นในอดีตถูกครอบงำโดยกฎสังคม ทั้งนี้ปรากฏการณ์การกระทำรุนแรงในครอบครัวสามารถเกิดขึ้นในทุกสังคม โดยมีปรากฏการณ์ที่เป็นปัญหา เช่น การทารุณกรรมทางร่างกายการล่วงเกินทางเพศ การทำร้ายด้วยวาจา หรือข่มเหงทางจิตใจ โดยส่วนใหญ่ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายจะเป็นผู้หญิงและเด็ก ปัจจุบันพบว่าปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่มีเกิดขึ้นอย่างมาก ซึ่งจะสามารถเห็นได้ตามสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางสื่อโทรทัศน์หรือหนังสือพิมพ์ โดยจะพบว่ามีข่าวเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวเพิ่มมากขึ้น และพบว่าปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่มีแนวโน้มสูงขึ้นและซับซ้อนมากขึ้น ที่สำคัญก็คือสิ่งที่ปรากฏเป็นข่าวนั้นมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้นในความเป็นจริงมีการกระทำรุนแรงมากกว่าที่ปรากฏเป็นข่าวหลายเท่า เพียงแต่ผู้ที่กระทำไม่อยากเป็นข่าว เพราะการเป็นข่าวอาจหมายถึงการต้องเปลี่ยนแปลงชีวิต รวมทั้งต้องหวาดระแวงและวิตกกังวลกับการถูกกล่าวขวัญและตอกย้ำจากสังคม และเป็นปัญหาของสังคมและประเทศชาติ หากไม่ได้รับการแก้ไข จะเห็นได้ว่าความรุนแรงภายในครอบครัวเป็นปัญหาสุขภาพที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับบุคคลจำนวนมาก เกิดขึ้นได้กับบุคคลทุกเพศทุกวัยและทุกชนชั้น แต่สังคมไทยยังถือว่าปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องส่วนตัวที่แต่ละคนต้องแก้ไขเองตามลำพัง ทำให้ปัญหาไม่ได้รับการแก้ไขและมีผลกระทบต่อความผาสุกของครอบครัวและสังคม สถานพยาบาลต่าง ๆ ยังไม่มีการจัดบริการทางสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความรุนแรงส่วนใหญ่แล้วบริการที่ให้เป็นการบำบัดทางจิตเมื่อผู้ถูกกระทำเกิดความผิดปกติทางจิตอย่างรุนแรง แล้ว ซึ่งเป็นการช่วยเหลือที่ล่าช้าเกินไป ส่วนผู้กระทำมักจะไม่ได้รับการบำบัดแก้ไขพฤติกรรม ทำให้

มีการใช้ความรุนแรงต่อไปไม่สิ้นสุดและรุนแรงมากขึ้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะยังขาดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน ตลอดจนขาดองค์ความรู้และมองไม่เห็นความต้องการของสังคมไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑) เพื่อศึกษาระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้
๒) เพื่อศึกษาปัญหาของความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้
๓) เพื่อศึกษากระบวนการลดความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ซึ่งมีขอบเขตด้านเนื้อหาในเรื่องของความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็ก โดยที่ต้นเหตุของการใช้ความรุนแรงมักพบเห็นกันอยู่ทั่วไปสามารถวิเคราะห์ได้ ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ความรุนแรงทางด้านวาจา ๒) ความรุนแรงทางร่างกาย และ๓) ความรุนแรงทางด้านสังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากร (population) ได้แก่สมาชิกในครอบครัวในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลาและนราธิวาส จำนวนทั้งสิ้น ๑๙,๖๘๘ ครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๙๒ ครัวเรือน โดยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตร Yamane (๑๙๗๓ อ้างถึงใน ผ่องศรี วาณิชศุภวงศ์, ๒๕๔๖)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดเลือกตอบ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ จังหวัด สถานภาพครอบครัว การนับถือศาสนา รายได้ของครอบครัว ท่านเคยเข้าร่วมโครงการอบรมการป้องกันและแก้ปัญหาความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัวในชุมชนของท่านหรือไม่ บุตรหลานของท่านเคยต้องคดีเกี่ยวกับความรุนแรง (ด้านวาจา ด้านร่างกาย ด้านสังคม) และท่านเคยใช้ความรุนแรงกับสมาชิกในครอบครัวของท่านหรือไม่

ตอนที่ ๒ เป็นข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะความคิดเห็นอื่น ๆ ในประเด็นต่าง ๆ โดยการวิเคราะห์ความถี่ (Frequency)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามข้อขั้นตอน ดังนี้

๑) ขอหนังสือแนะนำตัวคณะผู้วิจัยและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ถึงผู้บริหารสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย
๒) คณะผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน ๓๙๒ ชุด ด้วยตนเองถึงกลุ่มตัวอย่าง
๓) คณะผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน ๓๙๒ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ แล้วนำมาดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตรวจแบบสอบถาม เสร็จแล้วดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผลการวิเคราะห์ตามขั้นตอนการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ โดยอาศัยคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีการดำเนินตามขั้นตอนต่อไปนี้

๑) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบถาม เป็นแบบตรวจรายการ (CheckList) ทำการวิเคราะห์ โดยจำแนกข้อมูลตามตัวแปรที่ศึกษา เพื่อนำมาหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำมาเสนอผลการวิเคราะห์ ลงในตาราง

๒) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อทราบระดับความรุนแรงในครอบครัว ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายด้าน และรายข้อคำถาม แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์สมบูรณ์ (Absolute criteria) เพื่อใช้ในการประเมินค่าและแปลความหมายของคะแนน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. ผลการวิเคราะห์ระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้ ปรากฏผลดังตาราง ๑

ตาราง ๑ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัด
ชายแดนใต้ โดยภาพรวมและรายด้าน

ความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้	$\bar{x}$	S.D	**ระดับความรุนแรงในครอบค**
๑. ด้านความรุนแรงทางด้านวาจา	๑.๗๗	.๑๖๖	น้อย
๒. ด้านความรุนแรงทางด้านร่างกาย	๑.๗๒	.๑๕๙	น้อย
๓. ด้านความรุนแรงทางด้านสังคม	๒.๖๕	.๑๑๙	ปานกลาง
รวม	**๒.๐๔**	**.๐๙๔**	**น้อย**

จากผลการวิเคราะห์ระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย

ตาราง ๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัด
ชายแดนใต้ในภาพรวมและรายด้าน

ด้านความรุนแรงทางด้านวาจา	$\bar{x}$	S.D	**ระดับความรุนแรงในครอบครัว**
๑. สมาชิกในครอบครัวมีพฤติกรรมใช้คำหยาบกับเด็ก	๒.๓๒	.๕๗๐	น้อย
๒. สมาชิกในครอบครัวใช้น้ำเสียงตะคอก ตะโกน	๒.๒๕	.๕๓๕	น้อย
๓. สมาชิกในครอบครัวไม่ให้เกียรติซึ่งกันและกัน	๑.๑๕	.๔๗๕	น้อยที่สุด
๔. สมาชิกในครอบครัวใช้คำพูดคุกคามวางตัวเหนือกว่า/อ้างตัวว่าเป็นผู้มีอุปการะคุณกับเด็ก	๑.๐๐	.๐๐๐	น้อยที่สุด
๕. สมาชิกในครอบครัวตำหนิติเตียน/กล่าวโทษ ทำให้เด็กกลัว	๑.๖๘	.๔๖๖	น้อย
๖. สมาชิกในครอบครัววิพากษ์วิจารณ์เด็กให้เสื่อมเสียต่อหน้าคนอื่น	๑.๑๖	.๓๖๕	น้อยที่สุด
๗.สมาชิกในครอบครัวตะคอกเสียงดังใส่เด็กเพื่อทำให้เด็กเงียบ	๒.๒๖	.๗๕๔	น้อย

๘. สมาชิกในครอบครัวเคยขมขู่เด็กว่าจะไม่รัก	๑.๒๓	.๕๑๗	น้อยที่สุด
๙. สมาชิกในครอบครัวมักพูดจาให้เด็กน้อยใจ	๒.๔๓	.๗๔๖	น้อย
๑๐. สมาชิกในครอบครัวมักต่อว่าเด็กว่าไม่น่าเกิดมาเป็นลูก-หลานเขาเลย	๒.๒๓	.๘๙๒	น้อย
รวม	**๑.๗๗**	**.๑๖๖**	**น้อย**

จากตารางที่ ๒ พบว่า ระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้ ด้านความรุนแรงทางด้านวาจาโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย โดยข้อสมาชิกในครอบครัวมักพูดจาให้เด็กน้อยใจ ($\bar{X}$ = ๒.๔๓, S.D=๐.๗๔๖) อยู่ในระดับน้อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และข้อสมาชิกในครอบครัวตำหนิติเตียน/กล่าวโทษ ทำให้เด็กกลัว ($\bar{X}$ = ๑.๖๘, S.D=๐.๔๖๖) อยู่ในระดับน้อยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ส่วนข้อสมาชิกในครอบครัวเคยขมขู่เด็กว่าจะไม่รัก ($\bar{X}$ = ๑.๒๓, S.D=๐.๕๑๗) อยู่ในระดับน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และข้อสมาชิกในครอบครัวใช้คำพูดคุกคามวางตัวเหนือกว่า/อ้างตัวว่าเป็นผู้มีอุปการคุณกับเด็ก ($\bar{X}$ = ๑.๐๐, S.D=๐.๐๐๐) อยู่ในระดับน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ตารางที่ ๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้ โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านความรุนแรงทางด้านร่างกาย	$\bar{X}$	S.D	**ระดับความรุนแรในครอบครัว**
๑. สมาชิกในครอบครัวของท่านเคยถูกล่วงละเมิดทางเพศ	๑.๐๐	.๐๐๐	น้อยที่สุด
๒. สมาชิกในครอบครัวทำกริยาไม่สุภาพกับเด็ก	๑.๙๖	.๔๙๙	น้อย
๓. สมาชิกในครอบครัวใช้กำลังข่มขู่เด็กต่อหน้าผู้อื่น	๒.๐๔	.๖๐๔	น้อย
๔. สมาชิกในครอบครัวเคยทำร้ายร่างกายเด็กจนได้รับบาดเจ็บ	๑.๖๙	.๔๖๓	น้อย
๕. สมาชิกในครอบครัวทำร้ายเด็กโดยการ ผลัก เหวี่ยง กระชาก	๑.๑๖	.๓๖๓	น้อยที่สุด
๖. สมาชิกในครอบครัวทำร้ายเด็กโดยการ เตะ ตี ตบ	๑.๗๙	.๔๐๕	น้อย
๗ สมาชิกในครอบครัวขว้างปาสิ่งของกระทบร่างกายเด็กจนเจ็บ (เกิดบาดแผล หรือรอยฟกช้ำ)	๒.๒๐	.๖๐๗	น้อย
๘. เด็กเคยถูกคนในครอบครัวตีด้วยไม้เรียว ไม้บรรทัดหรือไม้แขวนเสื้อ เข็มขัด เป็นต้น	๑.๙๕	.๕๑๓	น้อย
๙. เด็กเคยถูกคนในครอบครัวตีทันทีเมื่อทำให้เขาโกรธ	๒.๒๑	.๖๐๐	น้อย
๑๐. เด็กเคยถูกกักบริเวณไม่ให้ออกนอกบ้าน	๑.๒๑	.๔๐๙	น้อยที่สุด
รวม	**๑.๗๒**	**.๑๕๙**	**น้อย**

จากตารางที่ ๓ พบว่า ระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้ ด้านความรุนแรงทางด้านร่างกายโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย โดยข้อเด็กเคยถูกคนในครอบครัวตีทันทีเมื่อทำให้เขาโกรธ ($\bar{X}$ = ๒.๒๑, S.D=๐.๖๐๐) อยู่ในระดับน้อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และข้อสมาชิกในครอบครัวเคยทำร้ายร่างกายเด็กจนได้รับบาดเจ็บ ($\bar{X}$ = ๑.๖๙, S.D=๐.๔๖๓) อยู่ในระดับน้อยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ส่วนเด็กเคยถูกกักบริเวณไม่ให้ออกนอกบ้าน ($\bar{X}$ = ๑.๒๑, S.D=

๐.๔๐๙) อยู่ในระดับน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และสมาชิกในครอบครัวของท่านเคยถูกล่วงละเมิดทางเพศ ($\bar{X}$ = ๑.๐๐, S.D=๐.๐๐๐) อยู่ในระดับน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ตารางที่ ๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัด
ชายแดนใต้ โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านความรุนแรงทางด้านสังคม	$\bar{X}$	S.D	ระดับความรุนแรงในครอบครัว
๑. สมาชิกในครอบครัวเคยมีเรื่องทะเลาะวิวาท	๑.๘๐	.๕๑๐	น้อย
๒. สมาชิกในครอบครัวชอบทำตัวเป็นอันธพาล	๑.๑๕	.๓๖๑	น้อยที่สุด
๓. สมาชิกในครอบครัวชอบเที่ยวกลางคืน	๑.๖๙	.๔๖๓	น้อย
๔. สมาชิกในครอบครัวใช้สารเสพยาเสพติด	๑.๖๔	.๙๙๔	น้อย
๕. สมาชิกในครอบครัวสูญเสียผู้นำครอบครัวจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้	๒.๙๖	.๗๕๑	ปานกลาง
๖. สมาชิกในครอบครัวของท่านเคยถูกล่อลวงไปค้ามนุษย์	๒.๕๘	.๗๕๐	ปานกลาง
๗. สมาชิกในครอบครัวของท่านถูกใช้แรงงานอย่างไม่เหมาะสม	๑.๒๑	.๔๐๕	น้อยที่สุด
๘. สมาชิกในครอบครัวขาดที่พึ่ง/ ไม่มีคนดูแล	๑.๒๖	.๖๓๔	น้อยที่สุด
๙. สมาชิกในครอบครัวไม่คบค้าสมาคมกับเพื่อนบ้าน	๒.๒๙	.๘๓๘	น้อย
๑๐. สมาชิกในครอบครัวมีความคิดเห็นไม่ตรงกันบ่อยครั้ง	๔.๐๖	๑.๒๖๗	มาก
รวม	**๒.๖๕**	**๐.๑๑๙**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ ๔ พบว่า ระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้ ด้านความรุนแรงทางด้านสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย โดยข้อสมาชิกในครอบครัวมีความคิดเห็นไม่ตรงกันบ่อยครั้ง ($\bar{X}$ = ๔.๐๖, S.D=๑.๒๖๗) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อสมาชิกในครอบครัวสูญเสียผู้นำครอบครัวจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้ ($\bar{X}$ = ๒.๙๖, S.D=๐.๗๕๑) และข้อสมาชิกในครอบครัวของท่านเคยถูกล่อลวงไปค้ามนุษย์ ($\bar{X}$ = ๒.๕๘, S.D=๐.๗๕๐) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ข้อสมาชิกในครอบครัวไม่คบค้าสมาคมกับเพื่อนบ้าน ($\bar{X}$ = ๒.๕๘, S.D=๐.๗๕๐) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่มี่ค่าสูงที่สุด ข้อสมาชิกในครอบครัวใช้สารเสพยาเสพติด($\bar{X}$ = ๑.๖๔, S.D=๐.๙๙๔) อยู่ในระดับน้อยที่มี่ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และข้อสมาชิกในครอบครัวชอบทำตัวเป็นอันธพาลบ้าน ($\bar{X}$ = ๑.๑๕, S.D=๐.๓๖๑) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

๒. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาของความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ โดยคณะผู้วิจัยจะขอนำเสนอดังต่อไปนี้

๑) ด้านความรุนแรงทางด้านวาจา ปัญหาที่พบในด้านนี้ ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า สมาชิกในครอบครัวมักพูดจาให้เด็กน้อยใจหรือบางครั้งอาจจะเป็นพ่อแม่เองที่พูดคำไม่สุภาพกันในบ้านหรือกับคนที่สนิทสนมโดยลืมนึกไปว่า ลูกได้ยินและรับฟังคำไม่สุภาพเหล่านั้น แล้วนำไปแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว และเมื่อเด็กได้รับการกระตุ้นอารมณ์ทางลบ เช่น เมื่อโดนแหย่ โดนแกล้งหรือเวลาที่ตนเองกระทำสิ่งใดที่ไม่เป็นไปตามต้องการของตนเอง รวมถึงสิ่งแวดล้อมนอกบ้านที่เด็กรับฟังหรือได้ยินคำไม่สุภาพจากบ้านข้างๆ หรือจากเด็กในซอยบ้าน ขณะที่ออกไปเล่นร่วมกัน หรือบางครั้งที่ออกไปไหนมาไหนกับพ่อแม่เอง ซึ่งเมื่อเด็กรับฟังมาก็จดจำและนำมาใช้โดยไม่รู้ว่าผลจากการพูดคำไม่สุภาพจะเป็นอย่างไร

๒) ด้านความรุนแรงทางด้านร่างกาย ปัญหาที่พบในด้านนี้ ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า ครอบครัวที่มีความสำคัญมากที่สุดทั้งในวัยเด็กและวัยรุ่น หากสมาชิกในครอบครัวตีเด็กทันทีเมื่อเด็กทำให้โกรธ จะหล่อหลอมให้เด็กมีพฤติกรรมไปในทางที่ก้าวร้าว และเด็กจะแสดงพฤติกรรมที่ไม่สุภาพออกมา หรือเกิดพฤติกรรมเลียนแบบจากตัวผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัว

๓) ด้านความรุนแรงทางด้านสังคม ปัญหาที่พบในด้านนี้ ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า เมื่อเกิดความรุนแรงขึ้นในสังคม เกิดจากสมาชิกในครอบครัวที่มีความเห็นไม่ตรงกันบ่อยครั้ง เกิดผลกระทบตามมา คือ ครอบครัวหรือแม้กระทั่งตัวเด็กขาดความสงบสุขเนื่องจากการทะเลาะเบาะแว้ง การด่าทอทุบตี ทำร้ายกันในครอบครัว ซึ่งก่อความรำคาญต่อเพื่อนบ้าน ครอบครัวบางครอบครัวเป็นหน่วยผลิตทางเศรษฐกิจโดยตรง ดังนั้นเมื่อเกิดความรุนแรงขึ้น สามารถส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมได้ ปัญหาสังคมจะเพิ่มจะเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากสถาบันครอบครัวไม่สามารถรวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือเป็นชุมชนเพื่อพัฒนาหรือบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมได้

๓. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการลดความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ โดยคณะผู้วิจัยจะขอนำเสนอดังต่อไปนี้

๑) ด้านความรุนแรงทางด้านวาจา ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า พ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัวต้องระวังการพูดจาไม่เหมาะสมพูดจาให้เด็กน้อยใจ และไม่ควรพูดจาไม่สุภาพให้เด็กได้ยินเป็นอันขาดเพราะเด็กจะเกิดอาการน้อยใจโดยเฉพาะคำพูดประชดประชัน เพราะเมื่อคำพูดเมื่อหลุดปากออกไปแล้วไม่สามารถกลับคำได้ บางครั้งก็สร้างบาดแผลและกลายเป็นเรื่องบานปลายทะเลาะเบาะแว้งที่รุนแรงมากขึ้น

๒) ด้านความรุนแรงทางด้านร่างกาย ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า สมาชิกในครอบครัวควรให้ความใกล้ชิด ดูแลเอาใจใส่และอบรมสั่งสอนเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกเด็กอยู่เสมอการสร้างพื้นฐานนิสัยที่อ่อนโยนมีเมตตากรุณาต่อผู้อื่นในตัวเด็กและครอบครัวต้องให้ความรักความเมตตากับเด็กก่อน ให้ความเห็นอกเห็นใจต่อตัวเด็กจากพ่อแม่ของเด็กเอง เพื่อให้เด็กซึมซับกับการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รวมถึงการกลัวว่าผู้อื่นจะได้รับความทรมาน หากเด็กได้รับจากพ่อแม่ก็จะรู้จักมอบสิ่งนั้นให้กับผู้อื่นด้วย ตรงกันข้ามหากเด็กไม่เคยได้รับการเห็นอกเห็นใจ ไม่เคยได้รับความเมตตา ก็จะไม่รู้จักการเห็นอกเห็นใจผู้อื่นไปด้วย ทำให้เด็กมีจิตใจแข็งกระด้าง ไม่รู้สึกสงสาร ไม่กลัวว่าผู้อื่นจะทรมาน และฝังอยู่ในพื้นฐานจิตใจเด็กส่งผลไปถึงตอนโตเป็นผู้ใหญ่ ที่อาจทำร้ายผู้อื่นได้โดยไม่รู้สึกผิด อีกหนึ่งส่วนที่สำคัญต่อตัวเด็กก็คือเรื่องของค่านิยมที่ตัวเด็กจะได้รับ เริ่มต้นจะได้รับจากครอบครัวก่อนและต่อมาจะได้รับจากสังคมโรงเรียน หากค่านิยมในครอบครัวที่มีเรื่องต้องห้ามที่จะไม่ทำโดยเด็ดขาด จัดเป็นเรื่องที่ผิดและร้ายแรง เด็กจะจดจำในส่วนนั้นและหลีกเลี่ยงการกระทำนั้นไปโดยปริยาย ดังนั้นพ่อแม่ควรสร้างค่านิยมที่ดีในครอบครัวขึ้นมา

๓) ด้านความรุนแรงทางด้านสังคม ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า เมื่อสมาชิกในครอบครัวที่มีความเห็นไม่ตรงกัน ควรปลูกฝังความรักและความเข้าใจกันในครอบครัว พูดจากันด้วยเหตุผล เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ไม่ใช้ความรุนแรงต่อกัน หลีกเลี่ยงปัจจัยที่อาจก่อให้เกิดความรุ่นแรง เช่น การดื่มสุรา การคบชู้ เล่นการพนัน การทะเลาะเบาะแว้งมีเรื่องกันปัจจัยเหล่านี้ก่อให้เกิดความรุ่นแรงได้ รวมถึงจัดการกับอารมณ์และความเครียดเพราะเมื่อเกิดอารมณ์ไม่ดีต่อกันภายในครอบครัวอาจก่อให้เกิดการใช้ความรุนแรงขึ้นได้

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ผลการวิจัยผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิมล นวนกุล (๒๕๔๙) กล่าวว่ารูปแบบความรุนแรงต่อผู้สูงอายุในครอบครัวเรียงตามลำดับคือ การทอดทิ้งผู้สูงอายุ สถานการณ์และ ละเมิดทางจิตใจ ด้านการทำร้ายร่างกายตนเอง ด้านความรุนแรงทางวัตถุ ด้านการรุกล้ำสิทธิของผู้สูงอายุ ด้านการละเมิดทางร่างกาย และสุดท้ายมีความรู้ด้านความหมายของความรุนแรง ในครอบครัว โดยเฉพาะหัวข้อการละเมิดทางเพศคนในครอบครัวไม่ถือว่าเป็นความรุนแรงในครอบครัว

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ปรากฏผลดังนี้

๑. ด้านความรุนแรงทางด้านวาจา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริภิญญ์ อินทรประเสริฐ (๒๕๕๗) ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของสื่อกับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ในด้าน เพศ อายุ และพฤติกรรม

๒. ด้านความรุนแรงทางด้านร่างกาย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยมารศรี เพ็ญโรจน์ (๒๕๕๗) พบว่าควรกำหนดให้มีกฎหมายเฉพาะในเรื่องการกระทำความรุนแรงระหว่างสามีและภริยาไว้ในบางหมวดของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยจัดให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้ผู้เสียหายทราบถึงสิทธิและความจำเป็นในการร้องทุกข์ ตลอดจนขั้นตอนการดำเนินคดีความรุนแรงในครอบครัว อีกทั้งกำหนดให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการและศาล ดำเนินการตามกฎหมายคุ้มครองผู้ถูกระทำความรุนแรงอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้มาตรการคุ้มครองบรรเทาทุกข์ผู้ถูกกระทำความรุนแรงและกำหนดให้กฎหมายคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ ในกรณีการออกคำสั่งมาตรการเพื่อบรรเทาการกระทำความรุนแรงในครอบครัว อีกทั้งกำหนดในพระราชบัญญัติดังกล่าวให้มีขั้นตอนการไกล่เกลี่ยชั้นพนักงานสอบสวนและการออกคำสั่งชะลอการฟ้องในชั้นพนักงานอัยการ ก่อนจะนำคดีมาสู่ศาล อันจะเป็นแนวทางลดปัญหาการใช้ความรุนแรงระหว่างสามีและภริยาอย่างแท้จริง และยั่งยืน ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่าถ้าผู้หญิงได้รับการสนับสนุนมากขึ้น อาจทำให้ปัญหาความรุนแรงนั้นลดลง

๓. ด้านความรุนแรงทางด้านสังคม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของนาถฤดี เด่นดวง (๒๕๕๒) และการเข้าถึงหน่วยงานความช่วยเหลือ มีความสัมพันธ์กับเชิงลบกับกับลักษณะการได้รับความรุนแรงทางด้านร่างกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเคิลร์ และการ์ก (Kaur and Garg, ๒๐๐๙) ที่พบว่า ความรุนแรงทางร่างกายเป็นสาเหตุสำคัญของความกังวลในหมู่ผู้หญิงเหล่านี้ ผู้หญิงบางคนต้องทนทุกข์แม้ในระหว่างตั้งครรภ์ สามีติดเหล้ากลายเป็นสาเหตุหลักของความรุนแรงในครอบครัว รวมถึงการยุแหย่จากญาติทำให้สามีทำร้ายภรรยาอีกด้วย ซึ่งส่วนใหญ่ผู้หญิงเลือกที่จะอยู่เงียบแม้ตนเองจะตกเป็นเหยื่อ ผู้หญิงส่วนใหญ่กลัวที่จะพึ่งกฎหมาย เพราะจะเกิดผลกระทบ เช่น การแยกทางสังคม ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า การที่ผู้หญิงเข้าถึงหน่วยงานความช่วยเหลือน้อยลง อาจจะส่งผลให้เกิดความรุนแรงต่อผู้หญิงมากยิ่งขึ้น และจะเกิดปัญหาอีกมากมายตามมา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

๑) ด้านความรุนแรงทางด้านวาจาครอบครัวที่มีส่วนสำคัญมากที่สุด เพราะพื้นฐานพฤติกรรมของเด็กมาจากครอบครัว ซึ่งครอบครัวอาจกระทำความรุนแรงกับเด็กโดยที่ไม่รู้ว่าสิ่งที่ทำนั้น คือความรุนแรงที่จะส่งผลกระทบกับเด็กในระยะยาว ได้แก่ความรุนแรงด้านร่างกายที่เห็นได้ชัดจาก การตบตี หรือการเตะ เป็นต้น

๒) ด้านความรุนแรงทางด้านวาจา จึงควรส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ผู้หญิงสามารถเพิ่มการป้องกันหรือช่วยเหลือตนเอง หลบหลีก หลีกหนี ปฏิเสธ หรือหาทางออกเมื่อผู้หญิงได้รับความรุนแรง เพื่อส่งเสริมการลดโอกาสในการได้รับความรุนแรงทางด้านร่างกายได้

๓) ด้านความรุนแรงทางด้านสังคม ควรส่งเสริมความเข้มแข็งของกลุ่มสนับสนุนต่าง ๆ ในสังคม เช่น ครอบครัว กลุ่มเพื่อน ชุมชนท้องถิ่น ซึ่งกลุ่มเหล่านี้จะมีความผูกพันใกล้ชิด เข้าใจและให้ความสำคัญแก่สมาชิกแต่ละคน มีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมีการยกย่องและความนับถือ ช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีความยืดหยุ่นและ

สามารถเผชิญอุปสรรค เป็นที่พึ่งในระดับต้นได้ โดยการสร้างมาตรการยับยั้ง ชะลอ และลดระดับความรุนแรงในชีวิตคู่และความรุนแรงอื่น ๆ ที่เด็กและผู้หญิงประสบอยู่ รวมทั้งส่งเสริมบทบาทชุมชนในการเฝ้าระวังปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบ ครัว ชุมชน และสังคม

๒. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑) ศึกษาสภาวการณ์ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว และแนวโน้มความรุนแรงของปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเพื่อหาแนวทางมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒) ศึกษาถึงการปฏิบัติงานแบบบูรณาการของทีมสหวิชาชีพในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว เพื่อเป็นทางเลือกในการลดปัญหาอุปสรรคการปฏิบัติงานของชุมชน

๓) ศึกษาวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพถึงปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวของทีมสหวิชาชีพ

เอกสารอ้างอิง

ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์. (๒๕๔๖). **เอกสารคำสอนระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ ๔). ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีการศึกษา สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

พรพิมล นวนกุล (๒๕๔๙) **บทบาทของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาความรุนแรงต่อผู้สูงอายุในครอบครัว : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น** มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นาถฤดี เด่นดวง(๒๕๕๒).**รายงานผลการศึกษาเรื่องสิทธิและการละเมิดสิทธิการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่น หญิง โครงการจัดทำฐานข้อมูลสถานการณ์สิทธิการเจริญพันธุ์ของเยาวชนหญิงทั่ว ประเทศ.**กรุงเทพ: สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวกระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์

มารศรี เพ็ญโรจน์ (๒๕๕๗).**การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะการได้รับความรุนแรงทางด้านร่างกายของสตรีในจังหวัดพิษณุโลก.** สืบค้นเมื่อ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๑. จาก https://www.google.com/search?ei=ByUJW๙rHB๔๗c๙QO๙t๗๒gDw&q

สิริภิญญ์ อินทรประเสริฐ (๒๕๕๖). **อิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรง ของเด็กและเยาวชน ในกรุงเทพมหานคร**. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

Kaur and Garg, ๒๐๐๙.**Domesitic Violence Against Women:A Qualitative Study in a Rural Community.Retrieved December๓,๒๐๑๖**

ภาคผนวก ข
กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลจากโครงการวิจัยไปใช้ประโยชน์

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลการวิจัยไปใช้

๑. กิจกรรมด้านการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา

๑.๑ สามารถนำองค์ความรู้จากรายงานการวิจัยเรื่อง “ความรุนแรงในครอบครัวส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้” ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยมีการบูรณาการการเรียนการสอนในรายวิชา ที่เน้นหลักคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งนิสิตจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์ในระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑.๒ สามารถนำผลการศึกษาไปสะท้อนข้อมูลเป็นกรณีศึกษา เป็นข้อมูลในการศึกษาความรุนแรงในครอบครัวส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ส่งเสริมสนับสนุนเผยแพร่ เพื่อฝึกสติ ให้กับนิสิต และเพื่อช่วยให้ นิสิตรู้เท่าทันอารมณ์ตนเอง สามารถยับยั้งชั่งใจ ควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมที่อาจนำไปสู่การกลายเป็นปัญหาของสังคม

๑.๓ อาจารย์ นักวิชาการ เยาวชน นักศึกษาจากสถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยต่างๆ รวมทั้งนิสิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สามารถนำข้อมูลการวิจัยไปใช้ศึกษาค้นคว้าอ้างอิงทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นประโยชน์ในการศึกษาต่อไป

๒. กิจกรรมด้านการลดความรุนแรงในครอบครัว

๒.๑ สามารนำผลการศึกษาไปวิเคราะห์ร่วมกับนักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา และนักวิชาการทางด้านความรุนแรงในครอบครัว เพื่อหาแนวร่วมและเครือข่ายด้านการะบวนการลดความรุนในครอบครัว พัฒนาองค์ความรู้ เพื่อให้ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เด็ก สตรี สมาชิกในครอบครัวและประชาชนทั่วไป ได้รับรู้ถึงโทษทัณฑ์และความคุ้มครองทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐

๒.๒ สามารถพัฒนาสื่อในรูปแบบต่างๆ และต่อยอดพื่อให้สังคมและชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกัน แก้ไขปัญหา และสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังปัญหาในพื้นที่ รวมถึงภาครัฐและเอกชน

๒.๓ เพื่อให้นิสิตและชุมชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการป้องกัน แก้ไขปัญหา และสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังปัญหาในพื้นที่

๓. กิจกรรมด้านวิชาการ

๓.๑ มีการพัฒนาทักษะในการวิจัยให้กับทีมงานวิจัยและนิสิตในระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี เพื่อการเรียนรู้มิติที่หลากหลาย

๓.๒ มีการพัฒนากระบวนการลดความรุนแรงในครอบครัวให้กับเยาวชน เพื่อนำไปใช้เป็นองค์ความรู้ทางการจัดการศึกษา และเป็นคู่มือในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับเยาวชนในสังคมอย่างยั่งยืน

ภาคผนวก ค
ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้ และกิจกรรมที่ได้ดำเนินการมา และผลที่ได้รับของโครงการ

ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้ และกิจกรรมที่ได้ดำเนินการมา และผลที่ได้รับของโครงการ

วัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้	กิจกรรมที่ดำเนินการมา	หมายเหตุ
๑. ศึกษาระดับความรุนแรงในครอบครัวส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้	- ลงพื้นที่เพื่อสำรวจข้อมูลของชุมชนที่เกี่ยวข้องความรุนแรงในครอบครัวส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ - คัดเลือกชุมชนที่เกี่ยวข้องความรุนแรงในครอบครัวส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ได้แก่ อบต.ดอน อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี เทศบาลเมืองเบตง อ.เบตง จ.ยะลา และ อบต.แว้ง อ.แว้ง จ.นราธิวาส - สำรวจข้อมูลทั่วไปของอบต.ดอน อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี เทศบาลเมืองเบตง อ.เบตง จ.ยะลา และ อบต.แว้ง อ.แว้ง จ.นราธิวาส เกี่ยวกับปัญหาความรุนแรงในพื้นที่	จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้อมูล นำมาวิเคราะห์ออกแบบสอบถามการวิจัย
๒) ศึกษาปัญหาความรุนแรงในครอบครัวส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้	- ลงพื้นที่สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ได้แก่ อบต.ดอน อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี เทศบาลเมืองเบตง อ.เบตง จ.ยะลา และ อบต.แว้ง อ.แว้ง จ.นราธิวาส - ลงพื้นที่สอบถามข้อมูลเกี่ยวปัญหาความรุนแรงในครอบครัวสอดแทรกกับปัญหาครอบครัวสิ่งแวดล้อมในชุมชนในใน ๓ จังหวัดภาคใต้ได้แก่ อบต.ดอน	- เข้าร่วมกับผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เด็ก สตรี สมาชิกในครอบครัวและประชาชนทั่วไปในการทำกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับโทษทัณฑ์และความคุ้มครองทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐

	อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี เทศบาลเมืองเบตง อ.เบตง จ.ยะลา และ อบต.แว้ง อ.แว้ง จ.นราธิวาส	
๓) เสนอกระบวนการลดความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้	- ลงพื้นที่จัดโต๊ะเสวนาสนทนาปัญหาความรุนแรงในครอบครัวหัวข้อความรุนแรงในครอบครัวส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ให้กับผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เด็ก สตรี สมาชิกในครอบครัวและประชาชนทั่วไป	- จัด Focus group โดยมีผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เด็ก สตรี สมาชิกในครอบครัวและประชาชนทั่วไป ได้ร่วมให้ข้อมูล - ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวหัวข้อความรุนแรงในครอบครัวส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ของผู้นำชุมชนผู้นำชุมชน - ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวหัวข้อความรุนแรงในครอบครัวส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ของผู้ปกครอง -ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวหัวข้อความรุนแรงในครอบครัวส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ของนักสังคมสงเคราะห์ - ได้กระบวนการลดความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

ภาคผนวก ง
ตัวอย่างแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสนทนากลุ่ม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

นางสาวปานวลัย ศรีราม

พระมหาสมคิด สมฺปนฺโน

นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิช

อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

.....

คำชี้แจง

๑. ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นสมาชิกในครอบครัวของเด็กในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

๒. แบบสอบถามชุดนี้มี ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ประกอบไปด้วย ๑) ความรุนแรงทางด้านวาจา ๒) ความรุนแรงทางด้านร่างกาย และ๓) ความรุนแรงทางด้านสังคม รวมทั้งสิ้น ๓๐ ข้อ ตามรายละเอียด ดังนี้

๑) ด้านความรุนแรงทางด้านวาจา มีจำนวน ๑๐ ข้อ

๒) ด้านความรุนแรงทางด้านร่างกาย มีจำนวน ๑๐ ข้อ

๓) ด้านความรุนแรงทางด้านสังคม มีจำนวน ๑๐ ข้อ

๓. ในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ขอความกรุณาผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามทุกข้อตามสภาพจริง เพื่อจะทำให้ข้อมูลที่รับมีความสมบูรณ์น่าเชื่อถือ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย

๔. ข้อมูลที่ท่านตอบในแบบสอบถามในครั้งนี้จะนำมาใช้เฉพาะการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลไว้เป็นความลับ และจะไม่กระทบต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้กรุณาสละเวลาและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

คณะผู้ทำวิจัย
อาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

ตอนที่ ๑
แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวของท่าน

๑. เพศ
☐ ชาย
☐ หญิง

๒. อายุ
☐ ต่ำกว่า ๒๐ ปี
☐ ๒๐-๔๐ ปี
☐ ๔๐ ปีขึ้นไป

๓. จังหวัด
☐ ปัตตานี ☐ ยะลา
☐ นราธิวาส ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

๔. สถานภาพของครอบครัว
☐ โสด ☐ สมรส
☐ หย่าร้าง ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

๕. การนับถือศาสนา
☐ อิสลาม ☐ พุทธ
☐ อื่นๆ (ระบุ).....

๖. รายได้ของครอบครัว
☐ ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท/เดือน
☐ ๕,๐๐๐ – ๙,๙๙๙ บาท/เดือน
☐ ๑๐,๐๐๐ – ๑๔,๙๙๙ บาท/เดือน
☐ ๑๕,๐๐๐ บาท/เดือน ขึ้นไป

๗. ท่านเคยเข้าร่วมโครงการอบรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัวในชุมชนของท่านหรือไม่

☐ เคย ☐ ไม่เคย

๘. บุตรหลานของท่านเคยต้องคดีเกี่ยวกับความรุนแรง (ด้านวาจา ด้านร่างกาย ด้านสังคม)

☐ เคย ☐ ไม่เคย

๙. ท่านเคยใช้ความรุนแรงกับสมาชิกในครอบครัวของท่านหรือไม่

☐ เคย ☐ ไม่เคย

ตอนที่ ๒

แบบสอบถามเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

คำชี้แจง แบบสอบถาม

๑. เพื่อให้คณะผู้วิจัยได้มีโอกาสรับทราบความรุนแรงในครอบครัวของท่าน และเพื่อศึกษากระบวรการลดความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒. โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ และกรอกข้อความให้สมบูรณ์ ลงในช่องระดับการปลูกฝังความสุจริตของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนใต้ตามความเป็นจริง เพียงช่องเดียว โดยมีเกณฑ์สมบูรณ์ (Abslute Criteria) ในการพิจารณาค่าน้ำหนักคะแนน ๕ ระดับ ดังนี้

๕ หมายถึง ความรุนแรงในครอบครัวอยู่ในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง ความรุนแรงในครอบครัวอยู่ในระดับมาก

๓ หมายถึง ความรุนแรงในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง

๒ หมายถึง ความรุนแรงในครอบครัวอยู่ในระดับน้อย

๑ หมายถึง ความรุนแรงในครอบครัวอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้	**ระดับความรุนแรงในครอบครัว**				
	๕	**๔**	**๓**	**๒**	**๑**
๑. สมาชิกในครอบครัวมีพฤติกรรมใช้คำหยาบกับเด็ก	✓				
๒. สมาชิกในครอบครัวใช้น้ำเสียงตะคอก ตะโกน		✓			

คำอธิบาย

แบบสอบถามที่ ๑ แสดงว่า ความรุนแรง อยู่ในระดับมากที่สุด

แบบสอบถามที่ ๒ แสดงว่า ว่า ความรุนแรง อยู่ในระดับมาก

ความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้	ระดับความรุนแรงในครอบครัว				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. ความรุนแรงทางด้านวาจา					
๑.๑. สมาชิกในครอบครัวมีพฤติกรรมใช้คำหยาบกับเด็ก					
๑.๒. สมาชิกในครอบครัวใช้น้ำเสียงตะคอก ตะโกน					
๑.๓. สมาชิกในครอบครัวไม่ให้เกียรติซึ่งกันและกัน					
๑.๔. สมาชิกในครอบครัวใช้คำพูดคุกคามวางตัวเหนือกว่า/อ้างตัวว่าเป็นผู้มีอุปการะคุณกับเด็ก					
๑.๕. สมาชิกในครอบครัวตำหนิติเตียน/กล่าวโทษ ทำให้เด็กกลัว					
๑.๖ สมาชิกในครอบครัววิพากษ์วิจารณ์เด็กให้เสื่อมเสียต่อหน้าคนอื่น					
๑.๗ สมาชิกในครอบครัวตะคอกเสียงดังใส่เมื่อทำให้เด็กโกรธ					
๑.๘ สมาชิกในครอบครัวเคยใช้อาวุธกรีด แทงเด็ก					
๑.๙ สมาชิกในครอบครัวมักพูดจาให้เด็กน้อยใจ					
๑.๑๐ สมาชิกในครอบครัวมักต่อว่าเด็กว่าไม่น่าเกิดมาเป็นลูก-หลานเขาเลย					
๒. ความรุนแรงทางด้านร่างกาย					
๒.๑. สมาชิกในครอบครัวของท่านเคยล่วงละเมิดทางเพศ					
๒.๒. สมาชิกในครอบครัวทำกริยาไม่สุภาพกับเด็ก					
๒.๓. สมาชิกในครอบครัวใช้กำลังข่มขู่เด็กต่อหน้าผู้อื่น					
๒.๔. สมาชิกในครอบครัวเคยทำร้ายร่างกายเด็กจนได้รับบาดเจ็บ					
๒.๕ สมาชิกในครอบครัวทำร้ายเด็กโดยการ ผลัก เหวี่ยง กระชาก					
๒.๖. สมาชิกในครอบครัวทำร้ายเด็กโดยการ เตะ ตี ตบ					
๒.๗ สมาชิกในครอบครัวขว้างปาสิ่งของกระทบร่างกายเด็กจนเจ็บ (เกิดบาดแผลหรือรอยฟกช้ำ)					
๒.๘ เด็กเคยถูกคนในครอบครัวตีด้วยไม้เรียว ไม้บรรทัดหรือไม้แขวนเสื้อ เข็มขัด เป็นต้น					
๒.๙ เด็กเคยถูกคนในครอบครัวตีทันทีเมื่อทำให้เขาโกรธ					
๒.๑๐ เด็กเคยถูกกักบริเวณไม่ให้ออกนอกบ้าน					
๓. ความรุนแรงทางด้านสังคม					
๓.๑. สมาชิกในครอบครัวเคยมีเรื่องทะเลาะวิวาท					
๓.๒. สมาชิกในครอบครัวชอบทำตัวเป็นอันธพาล					
๓.๓. สมาชิกในครอบครัวชอบเที่ยวกลางคืน					
๓.๔. สมาชิกในครอบครัวใช้สารเสพยาเสพติด					

๓.๕. สมาชิกในครอบครัวศูนย์เสียผู้นำครอบครัวจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้					
๓.๖ สมาชิกในครอบครัวของท่านเคยถูกล่อลวงไปค้ามนุษย์					
๓.๗ สมาชิกในครอบครัวของท่านถูกใช้แรงงานอย่างไม่เหมาะสม					
ความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้	**ระดับความรุนแรงในครอบครัว**				
	๕	**๔**	**๓**	**๒**	**๑**
๓. ความรุนแรงทางด้านสังคม					
๓.๘ สมาชิกในครอบครัวขาดที่พึ่ง/ ไม่มีคนดูแล					
๓.๙ สมาชิกในครอบครัวแตกแยก					
๓.๑๐ สมาชิกในครอบครัวมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน					

ขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

งานวิจัย

ความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

นางสาวปานวลัย ศรีราม
พระมหาสมคิด สมฺปนฺโน
นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิช

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม (Focus Group)
เรื่อง ความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

ชื่อคณะผู้วิจัย นางสาวปานวลัย ศรีราม, พระมหาสมคิด สมฺปนฺโน
และนายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิช
อาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

คำชี้แจง

ประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) นี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่องความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้และเพื่อศึกษาปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ซึ่งประเด็นคำถามเกี่ยวกับเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ทั้ง ๓ ด้าน ตามกรอบแนวคิดการศึกษาความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ได้แก่ ความรุนแรงทางด้านวาจา ความรุนแรงทางด้านร่างกาย ความรุนแรงทางด้านสังคม ทั้งนี้คณะผู้วิจัยขอความกรุณาจากท่านในการร่วมสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง อย่างอิสระ

จากการที่ท่านได้ดำเนินงานในความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ท่านได้พบกับปัญหาและมีแนวแก้ไขปัญหาความรุนแรงได้อย่างไรบ้าง ในแต่ละด้านดังต่อไปนี้ กรุณาอธิบายในเชิงพรรณา

ข้อมูลสถานภาพของท่าน

๑) ชื่อ-นามสกุล

.....

๒)วุฒิการศึกษาสูงสุดของท่าน คือ

.....

๓) สถานภาพ

.....

๔) อายุปัจจุบัน.....ปี การนับถือศาสนา ..... อาศัยอยู่จังหวัด.....

๕) รายได้ของครอบครัว.....

ประเด็นการสนทนากลุ่ม (focus group discussion)

๑. ด้านความรุนแรงทางด้านวาจา

๑.๑ ท่านพบปัญหาของความรุนแรงในครอบครัวทางด้านการใช้วาจา ที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ มากน้อยเพียงใด กรุณาอธิบาย

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๑.๒ ท่านคิดว่าปัญหาของความรุนแรงในครอบครัวทางด้านการใช้วาจาที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ควรมีแนวทางแก้ไขอย่างไรบ้าง กรุณาอธิบาย

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๒. ด้านความรุนแรงทางด้านร่างกาย

๒.๑ ท่านพบปัญหาของความรุนแรงในครอบครัวทางด้านร่างกาย ที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ มากน้อยเพียงใด กรุณาอธิบาย

.....
.....
.....
.....
.....
.....

๒.๒ ท่านคิดว่าปัญหาของความรุนแรงในครอบครัวทางด้านร่างกาย ควรมีแนวทางในการแก้ไขอย่างไรบ้าง เพื่อที่จะลดความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ กรุณาอธิบาย

.....
.....
.....
.....
.....

๓. ด้านความรุนแรงทางด้านสังคม

๓.๑ ท่านพบปัญหาของความรุนแรงในครอบครัวทางด้านสังคม อย่างไร กรุณาอธิบาย

.....
.....
.....
.....
.....

๓.๒ ท่านคิดว่าความรุนแรงในครอบครัวทางด้านสังคม สังคมควรมีแนวทางป้องกันอย่างไร กรุณาอธิบาย

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๔. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็ก

.....
.....
.....
.....

ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างมากในการเสียสละเวลาในการร่วมสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

ภาคผนวก จ
รูปภาพกิจกรรมดำเนินการวิจัย

รูปภาพ ภาคผนวก จ ที่ ๑ คณะผู้วิจัยนำเสนอผลงานวิจัยเพื่อรับข้อเสนอแนะ ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

กองสวัสดิการสังคม เทศบาลเมือง

รูปภาพ ภาคผนวก จ ที่ ๒ คณะผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลวิจัย
ณ อบต.ดอน อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี เทศบาลเมืองเบตง อ.เบตง จ.ยะลา
และอบต.แว้ง อ.แว้ง จ.นราธิวาส

ภาคผนวก ฉ
แบบสรุปโครงการวิจัย
ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

แบบสรุปโครงการวิจัย

ชื่อโครงการ

(ภาษาไทย) ความรุนแรงในครอบครัวมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

(ภาษาอังกฤษ) Family violence affecting aggression of children in three southern provinces.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑) เพื่อศึกษาระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

๒) เพื่อศึกษากระบวนการลดความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

๓) เพื่อศึกษาแนวทางลดความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

ที่มาของการวิจัย

จากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัญหาที่สั่งสมมายาวนานมีความละเอียดอ่อน ซับซ้อน และเชื่อมโยงกันในหลายๆ มิติ ทั้งความไม่เข้าใจ ในวัฒนธรรม การดำเนินนโยบายบางประการของรัฐที่ไม่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ในพื้นที่ จนก่อให้เกิดปัญหาทั้งระดับวัฒนธรรมซึ่งเป็นเรื่องของจิตใจหรืออุดมการณ์ และปัญหาระดับโครงสร้าง ที่เป็นพื้นฐานของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมทั้งปัญหาการก่อเหตุร้ายรายวัน ส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่เกิดความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่แย่ลง สภาพสังคมโดยทั่วไปก็ไม่เกิดการพัฒนา ด้วยเหตุนี้ภาครัฐและภาคประชาสังคมต่างให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เหตุการณ์ต่างๆ คลี่คลายลง และเพื่อให้สภาพชีวิตและสังคมเกิดการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ผ่านมาหลายฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่ด้วยวิธีที่หลากหลายบนฐานความคิดความเชื่อ มีแนวคิด มีแนวทางปฏิบัติและอุดมการณ์ที่มีลักษณะเฉพาะของหน่วยงานหรือองค์กรปัจจุบัน สถานการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีแนวโน้มลดลงแต่ยังมีความรุนแรงและความไม่สงบต่อเนื่อง และยังคงนำปัจจัยหลักเดิม คือ ชาติพันธุ์ ศาสนา วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์มาเป็นเงื่อนไขในการสร้างความชอบธรรมในการใช้ความรุนแรง อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ความรุนแรงตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบันถือได้ว่าเป็นสถานการณ์ที่มีความละเอียดอ่อน และมีผลกระทบต่อความมั่นคงอย่างยิ่งด้วยเป็นปัญหาความรุนแรงที่เป็นผลมาจากเงื่อนไขที่ซับซ้อน และเชื่อมโยงกันใน ๓ ระดับคือ ๑) เงื่อนไขระดับบุคคล ซึ่งเกิดจากกลุ่มที่มีอุดมการณ์แตกต่างจากรัฐ การสร้างเงื่อนไขของเจ้าหน้าที่รัฐบางคน ภัยแทรกซ้อน และการใช้ความรุนแรงอันมีเหตุจากความแค้นและความเกลียดชัง ๒) เงื่อนไขระดับโครงสร้าง คือ โครงสร้างการปกครองและการบริหารราชการ ถึงแม้จะมีการกระจายอำนาจแล้วก็ตาม แต่ประชาชนบางส่วนยังรู้สึกไม่สามารถ[๑๐๕]

---

[๑๐๕] สำนักงานสภามั่นคงแห่งชาติ กรุงเทพฯ : พีเพรสจำกัด,๒๕๕๗

ซึ่งปัจจุบันนี้สถาบันครอบครัวได้มีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปจากเดิม มีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ระบบเศรษฐกิจ สังคมการเมือง วัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ ได้เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้โครงสร้างครอบครัวเปลี่ยนไป จากครอบครัวใหญ่เป็นครอบครัวขนาดเล็ก เมื่อมีปัญหาต่างๆ ภายในครอบครัวต้องเผชิญด้วยตนเอง ไม่มีผู้เข้ามาไกล่เกลี่ยปัญหา ขาดการควบคุมอารมณ์และทักษะในการแก้ไขความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งสาเหตุของปัญหาที่เกิดจากครอบครัวประเมินจากจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัญหาที่สั่งสมมายาวนานมีความละเอียดอ่อนซับซ้อน และเชื่อมโยงกันในหลายๆ มิติ ทั้งความไม่เข้าใจ ในวัฒนธรรม การดำเนินนโยบายบางประการของรัฐที่ไม่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ในพื้นที่ จนก่อให้เกิดปัญหาทั้งระดับวัฒนธรรม ซึ่งเป็นเรื่องของจิตใจหรืออุดมการณ์ และปัญหาระดับโครงสร้าง ที่เป็นพื้นฐานของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมการรักษาความสัมพันธ์จึงเป็นกลไกหนึ่งของสังคม เป็นการกระทำซึ่งมีการเร้าและการตอบสนองต่อกัน มีผลต่อการขัดเกลาทางสังคม ช่วยให้สมาชิกมีความรู้สึกอบอุ่นใจ หรือผลักดันให้เกิดพฤติกรรม ค่านิยม ทัศนคติไปในทิศทางเดียวกัน ความสัมพันธ์แบ่งได้หลายกลุ่ม กลุ่มครอบครัว กลุ่มสมาคม กลุ่มสังคมขนาดเล็ก และกลุ่มชุมชน ความสัมพันธ์ในกลุ่มชุมชนปรากฏทั้งในเมืองและชนบท ในชนบทผู้คนส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์แบบเป็นกันเอง[๑๐๖] เช่นเดียวกับชนบทในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ส่วนใหญ่เป็นสังคมเล็กๆ บางพื้นที่มีทั้งชาวมุสลิมและชาวพุทธปะปนอยู่ด้วยกัน สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประชากรส่วนใหญ่เป็นมุสลิม มีไทยพุทธเพียงเล็กน้อย

ซึ่งปัจจุบันนี้สถาบันครอบครัวได้มีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปจากเดิม มีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ระบบเศรษฐกิจ สังคมการเมือง วัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ ได้เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้โครงสร้างครอบครัวเปลี่ยนไป จากครอบครัวใหญ่เป็นครอบครัวขนาดเล็ก เมื่อมีปัญหาต่างๆ ภายในครอบครัวต้องเผชิญด้วยตนเอง ไม่มีผู้เข้ามาไกล่เกลี่ยปัญหา ขาดการควบคุมอารมณ์และทักษะในการแก้ไขความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งสาเหตุของปัญหาที่เกิดจากครอบครัวประเมินจากสภาพปัญหาต่างๆ ที่สำคัญได้แก่ ความไม่พร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ และวุฒิภาวะของหญิงและชายที่จะสร้างครอบครัว หรือการไม่ได้เตรียมความพร้อมของครอบครัว ซึ่งมีผลต่อทัศนคติและค่านิยมที่ผิดๆ ในเรื่องบทบาทของสามีและภรรยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัวทำให้ไม่เข้าใจกันขาดทักษะในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม ก่อให้เกิดความขัดแย้ง และหากสะสมความขัดแย้งเป็นเวลานานความขัดแย้งนั้นอาจขยายเป็นความรุนแรงในครอบครัวในที่สุด ส่งผลให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวและการหย่าร้างตามมาได้เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ อันประกอบไปด้วยจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และบางส่วนของจังหวัดสงขลา ที่ประทุขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้สะท้อนรากเหง้าของปัญหาที่สั่งสมในตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งลักษณะของปัญหาดังกล่าวมีความซับซ้อนและมีความเชื่อมโยงกับปัญหาอื่นๆ ในหลายมิติ โดยสถานการณ์ความรุนแรงและความไม่สงบที่เกิดขึ้นได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชีวิต ทรัพย์สิน ของประชาชนทุกกลุ่มในพื้นที่ รวมทั้งมีผลกระทบและความสูญเสียที่เกิดขึ้นในกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งนับเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีความอ่อนแอที่สุดจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อกลุ่มเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย

---

[๑๐๖] ศิริรัตน์ แอดสกุล กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

การเสียชีวิตและบาดเจ็บ ความเป็นผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (คนพิการ) การตกเป็นผู้ต้องสงสัยถูกดำเนินคดีและคุมขัง การถูกพลัดพรากจากครอบครัวในกรณีที่คนในครอบครัวถูกกล่าวหาว่าเห็นต่างจากรัฐ และการต้องกลายเป็นเด็กกำพร้าจากการสูญเสียบุคคลในครอบครัว โดยเด็กที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ความขัดแย้งและความรุนแรง จะมีผลกระทบทางจิตใจที่อาจจะนำไปสู่ภาวะความซึมเศร้า ภาวะวิตกกังวล หรือแม้แต่การใช้ความรุนแรงในการจัดการปัญหาการรวบรวมข้อมูลผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ที่ส่งผลต่อเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า ๑๕ปี ของคณะทางานฐานข้อมูลเหตุการณ์ชายแดนใต้ ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ (Deep South Incident Database- DSID) สถานวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พบว่า ใน ปี ๒๕๕๗มีจำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบทั้งสิ้น ๘๐๖เหตุการณ์ ซึ่งส่งผลให้เด็กผู้เสียชีวิต จำนวน ๑๔คน เป็นกลุ่มเด็กที่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน ๒คน และ กลุ่มเด็กที่นับถือศาสนาอิสลาม จำนวน ๑๒คน และเด็กที่ได้รับบาดเจ็บจากเหตุการณ์ความไม่สงบ จำนวน ๓๑คน เป็นกลุ่มเด็กที่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน ๑๑คน และ กลุ่มเด็กที่นับถือศาสนาอิสลาม จำนวน ๒๐คน สำหรับเดือนที่มีผู้เสียชีวิตสูงที่สุดคือ เดือนกุมภาพันธ์ จำนวน ๔คน และเดือนที่มีผู้บาดเจ็บสูงที่สุดคือ เดือนพฤษภาคม จำนวน ๑๑คน (รายงานสถานการณ์เด็กในพื้นที่ความขัดแย้ง ปี ๒๕๕๗ โดยกลุ่มด้วยใจ)

ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวอาจมิใช่เป็นเรื่องใหม่ แต่เป็นเรื่องที่ได้เกิดขึ้นมาช้านาน เพียงแต่ความรุนแรงที่ได้เกิดขึ้นในอดีตถูกครอบงำโดยกฎสังคม ทั้งนี้ปรากฏการณ์การกระทำรุนแรงในครอบครัวสามารถเกิดขึ้นในทุกสังคม โดยมีปรากฏการณ์ที่เป็นปัญหา เช่น การทำรุณกรรมทางร่างกายการล่วงเกินทางเพศ การทำร้ายด้วยวาจา หรือข่มเหงทางจิตใจ โดยส่วนใหญ่ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายจะเป็นผู้หญิงและเด็ก ปัจจุบันพบว่าปัญหาความรุนแรงในครอบครัวมีเกิดขึ้นอย่างมาก ซึ่งจะสามารถเห็นได้ตามสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางสื่อโทรทัศน์หรือหนังสือพิมพ์ โดยจะพบว่ามีข่าวเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวเพิ่มมากขึ้น และพบว่าปัญหาความรุนแรงในครอบครัวมีแนวโน้มสูงขึ้นและซับซ้อนมากขึ้น ที่สำคัญก็คือสิ่งที่ปรากฏเป็นข่าวนั้นมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้นในความเป็นจริงมีการกระทำรุนแรงมากกว่าที่ปรากฏเป็นข่าวหลายเท่า เพียงแต่ผู้ที่กระทำไม่อยากเป็นข่าว เพราะการเป็นข่าวอาจหมายถึงการต้องเปลี่ยนแปลงชีวิต รวมทั้งต้องหวาดระแวงและวิตกกังวลกับการถูกกล่าวขวัญและตอกย้ำจากสังคม และเป็นปัญหาของสังคมและประเทศชาติ หากไม่ได้รับการแก้ไข จะเห็นได้ว่าความรุนแรงภายในครอบครัวเป็นปัญหาสุขภาพที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับบุคคลจำนวนมาก เกิดขึ้นได้กับบุคคลทุกเพศทุกวัยและทุกชนชั้น แต่สังคมไทยยังถือว่าปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องส่วนตัวที่แต่ละคนต้องแก้ไขเองตามลำพัง ทำให้ปัญหาไม่ได้รับการแก้ไขและมีผลกระทบต่อความผาสุกของครอบครัวและสังคม สถานพยาบาลต่าง ๆ ยังไม่มีการจัดบริการทำงสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความรุนแรงส่วนใหญ่แล้วบริการที่ให้เป็นการบาบัดทางจิตเมื่อผู้ถูกกระทำเกิดความผิดปกติทางจิตอย่างรุนแรง แล้ว ซึ่งเป็นการช่วยเหลือที่ล่าช้าเกินไป ส่วนผู้กระทำมักจะไม่ได้รับการบำบัดแก้ไขพฤติกรรม ทำให้มีการใช้ความรุนแรงต่อไปไม่สิ้นสุดและรุนแรงมากขึ้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะยังขาดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน ตลอดจนขาดองค์ความรู้และมองไม่เห็นความต้องการของสังคมไทย

การดำเนินงานและผลงานที่ได้รับจากการวิจัย (โดยสังเขป)

๑. การดำเนินงานวิจัย

๑.๑ รูปแบบการวิจัย

การดำเนินการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่เชื่อมโยงข้อมูลความคิดเห็นเพื่อศึกษาปัญหาของความรุนแรงและกระบวนการลดความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่เชื่อมโยงข้อมูลความคิดเห็นเพื่อศึกษาระดับความรุนแรงในครอบครัวส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

๑.๒ วิธีการทดลอง

๑.๒.๑ การศึกษาการวิจัย

๑.๒.๑. การศึกษาการวิจัยในเชิงเอกสาร (Documentary Research) เพื่อค้นหาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับ ความรุนแรงในครอบครัวความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๑.๒.๒. การศึกษาวิจัยในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ศึกษารายละเอียดความรุนแรงในครอบครัวส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ โดยคณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตที่แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน อันได้แก่ ๑) ความรุนแรงทางด้านวาจา ๒) ความรุนแรงทางด้านร่างกาย และ ๓) ความรุนแรงทางด้านสังคม ดำเนินการสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) สร้างแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของ อาร์.เอ. ลิเคอร์ท (R.A. Likert) เป็นเครื่องมือเพื่อสอบถามระดับความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

๑.๒.๓. การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์ (Inter view) ศึกษารายละเอียดของความรุนแรงในครอบครัวส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ โดยคณะผู้วิจัยได้ศึกษาที่เป็นเอกสาร ตำรา วารสาร บทความต่าง ๆ และงานวิจัยทั้งวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการทำวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Groups Discussion)[๑๐๗] ผู้ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัวใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ผู้นำชุมชนผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาสซึ่งคณะผู้วิจัยจะทำการสุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purpose Sampling) ได้ตัวแทนทั้งสิ้นจำนวน ๒๔ คน โดยทำการสนทนากลุ่ม (Focus Groups Discussion) จำนวน ๓ ครั้ง ครั้งละ ๘ คน แบ่งเป็นจังหวัดละ ๑ ครั้ง โดยครั้งที่ ๑ ได้ทำการสนทนากลุ่มกับผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ครั้งที่ ๒ ได้ทำการสนทนากลุ่ม ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และครั้งที่ ๓ ได้ทำการสนทนากลุ่ม ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคม

---

[๑๐๗] ชาย โพธิสิตา. (๒๕๕๔). **ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ ๖)**. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พริ้นติ้งฯ.

สงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส เพื่อทราบถึงกระบวนการลดความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

๑.๒.๒ พื้นที่ศึกษา ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

เนื่องจากคณะผู้วิจัยเห็นว่าพื้นที่ ๓ จังหวัดภาคใต้แห่งนี้ เป็นชุมชนที่มีความเสี่ยงทางด้านความรุนแรงสูงเนื่องจากผลกระทบทางด้านสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนใต้ อีกทั้งมีความแตกต่างของคุณลักษณะครอบครัวและพื้นที่ เช่น ฐานะความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ การตั้งบ้านเรือนในชุมชนย่อย และภูมิหลังของแต่ละชุมชน สภาพบ้านเรือนหนาแน่นในบางชุมชนย่อยและประชาชนบางส่วนมีสภาพยากจน จนเชื่อได้ว่าชุมชนหล่าวนี้มีความเสี่ยงต่อการเกิดความรุนแรงในครอบครัวด้วย ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังนี้

๑.๒.๒.๑. ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่ตำบลแว้งอำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ซึ่งคณะผู้
วิจัยกำหนดในลักษณะของพื้นที่ ดังนี้

๑) จังหวัดปัตตานี อบต.ดอน

๒) จังหวัดยะลา เทศบาลเมืองเบตง

๓) จังหวัดนราธิวาส อบต.แว้ง

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

๑. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในเชิงคุณภาพ (Key Informant) ในการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการเจาะจง (Purposive Sampling) ตามความสำคัญของประเด็นที่ศึกษา คือ ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ประมาณที่ละ ๘ คน คณะผู้วิจัยจะเป็นผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาทั้งหมด โดยใช้วิธีการประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์ รวมจำนวนทั้งสิ้น ๒๔คน

๒. **ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัยในเชิงปริมาณ** คณะผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้ คือ ผู้ปกครองในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลดอน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ผู้ปกครองในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และผู้ปกครองในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแว้งอำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส จำนวนทั้งสิ้น ๑๙,๖๘๘ คน โดยใช้สูตรYamané[๑๐๘] ของทาโร่ยามาเน่ โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (SampleRandom Sampling) โดยวิธีการจับฉลากโดยการสุ่มแบบไม่ใส่กลับ (Without Replacement)จนได้ครบตามจำนวนที่คำนวณไว้

---

[๑๐๘] ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์. (๒๕๔๖). **เอกสารคำสอนระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ ๔)**. ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีการศึกษา สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

นอกจากนี้ยังใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของแต่ละชุมชนในพื้นที่ ๓ จังหวัดภาคใต้ ดังนี้

ตารางที่ ๑ ประชากรในการศึกษาจำแนกตามชุมชนในพื้นที่ ๓ จังหวัดภาคใต้

จังหวัด	จำนวน (ครัวเรือน)	กลุ่มตัวอย่าง (ครัวเรือน)
ปัตตานี	๘,๗๑๖	๑๗๓๕๔
ยะลา	๑๐,๗๑๖	๒๑๓.๓๖
นราธิวาส	๒๕๖	๕.๐๙
รวม	**๑๙,๖๘๘**	**๓๙๒.๐๓**

๒. ผลที่ได้รับจากงานวิจัย

การศึกษาวิจัย “ความรุนแรงในครอบครัวส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้” เป็นการวิจัยแบบผสมผสานที่ใช้วิธีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ในพื้นที่อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส จำนวน ๓๙๒ คน โดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก (Interviews) การประชุมกลุ่มย่อย (Fogus Group) และการสัมมนาเชิงวิชาการเป็นเครื่องมือในการศึกษา แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการกระบวนการวิจัยมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน เช่น การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (X) และค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นต้น เพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐานในการศึกษา แล้วทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ในเชิงคุณภาพ เพื่ออธิบายผลการวิจัยตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์การวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความรุนแรงในครอบครัวการมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้และกระบวนการลดความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้นำมาอภิปลายผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อ ๑ เพื่อศึกษาระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

จากผลการวิเคราะห์ระดับความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\overline{X}$ = ๒.๐๔, S.D. = .๐๙๔) โดยความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านความรุนแรงทางด้านวาจา ($\overline{X}$ =๑.๗๗, S.D=.๑๖๖) อยู่ในระดับน้อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านความรุนแรงทางด้านร่างกาย มีค่าเฉลี่ยที่ ($\overline{X}$ =๑.๗๒, S.D. = .๑๕๙) และความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านความรุนแรงทางด้านสังคม พบว่ามีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = ๒.๖๕, S.D. = .๑๑๙) ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า ความรุนแรงในครอบครัวเกิดส่วนใหญ่เกิดจากสมาชิกในครอบครัวมีความคิดเห็นไม่ตรงกันบ่อยครั้ง จึงนำมาซึ่งการมีพฤติกรรมใช้คำ

หยาบกับเด็ก ไปจนถึงทำร้ายเด็กโดยการ เตะ ตี ตบทันทีที่ทำให้โกธ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาสุรี เอี่ยมทิน (๒๕๔๘) ทำการศึกษาเรื่อง “ทัศนะของคู่สมรสในชุมชนเมืองต่อแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว” พบว่า การทำร้ายร่างกายคนในครอบครัวมีผลต่อแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวด้านการเปลี่ยนทัศนคติและด้านการเปลี่ยนพฤติกรรม[๑๐๙] อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จอห์นสันและเฟอร์ราโร[๑๑๐] ได้ระบุถึงแนวทางสำคัญของการศึกษาวิจัยด้านความรุนแรงในครอบครัว ในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๙๐ พบว่าความรุนแรงทำให้เข้าใจถึงธรรมชาติของความรุนแรงที่มีต่อคนในครอบครัว ปัญหาเกิดจากความควบคุมอารมณ์

วัตถุประสงค์ข้อ ๒ เพื่อศึกษาปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

จากผลการวิเคราะห์ศึกษาปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ผลวิจัยชี้ให้เห็นว่า

ด้านความรุนแรงทางด้านวาจา ที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กนั้นปรากฏให้เห็นว่าคนในครอบครัว หรือผู้ปกครองมีการใช้วาจาให้เด็กน้อยใจหรือบางครั้งอาจจะเป็นพ่อแม่เองที่พูดคำไม่สุภาพกันในบ้าน ซึ่งบางครอบครัวมีความเคยชินในการใช้วาจาที่ไม่สภาพ เสียงดังโดยไม่ได้คำนึงถึงอายุของผู้รับฟังเช่น เด็ก ซึ่งเด็กมักใช้การเลียนแบบจากผู้ใหญ่ในครอบครัว พูดจากับเพื่อนๆ และผู้ใหญ่ในชุมชน ซึ่งการที่เด็กได้ยินและรับฟังคำไม่สุภาพเหล่านั้น จึงนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว พ่อแม่ผู้ปกครองจึงมีส่วนสำคัญที่ต้องคอยสอนและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูก หากลูกได้รับการกระตุ้นอารมณ์ทางลบ เช่น เมื่อโดนแหย่ โดนแกล้งหรือเวลาที่ตนเองกระทำสิ่งใดที่ไม่เป็นไปตามต้องการของตนเอง รวมถึงชุมชนและสิ่งแวดล้อมนอกบ้านที่เด็กรับฟังหรือได้ยินคำไม่สุภาพจากบ้านข้างๆ หรือจากเด็กในซอยบ้าน ขณะที่ออกไปเล่นร่วมกัน หรือบางครั้งที่ออกไปไหนมาไหนกับพ่อแม่เอง เมื่อเด็กรับฟังมาจึงเกิดการจดจำและนำมาใช้โดยไม่รู้ว่าผลจากการพูดคำไม่สุภาพจะเป็นผลให้เกิดการใช้ความรุนแรงในอนาคต ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิมล นวนกุล (๒๕๔๙) ได้ศึกษาเรื่อง “บทบาทของผู้นำในการจัดการปัญหาความรุนแรงต่อผู้สูงอายุในครอบครัว : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น” พบว่าผู้นำชุมชนมีแนวทางในการจัดการปัญหาความรุนแรงโดยการช่วยวางแผนและการแสวงหาความร่วมมือและการประเมินปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้น[๑๑๑] อีกทั้งยัง

---

[๑๐๙] ภาสุรี เอี่ยมทิม, **“ทัศนะของคู่สมรสในชุมชนเมืองต่อแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา**, เอกสารเผยแพร่สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย, ๒๕๔๘.

[๑๑๐] Johnson, M. P. & Ferraro, K. J. (๒๐๐๐). **Research on domestic violence in the ๑๙๙๐ s:Makingdistinctions**. Journal of Marriage and the Family, ๖๒, November, ๙๔๘-๙๖๓.

[๑๑๑] พรพิมล นวนสกุล **“บทบาทของผู้นำชุมชนในการจัดการปัญหาความรุนแรงต่อผู้สูงอายุในครอบครัว : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น”**, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,๒๕๔๘.

สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันทนากลิ่นงาม[๑๑๒] (๒๕๔๕ อ้างถึงใน ววรรธ์น ธีระอรรถเศรษฐ, ๒๕๕๐, หนา ๔๙) ศึกษาถึงสาเหตุของการหยาร่างในกรุงเทพมหานคร พบว่า สาเหตุของความรุนแรงเกิดจากทัศนคติไม่ตรงกัน

ด้านความรุนแรงทางด้านร่างกาย มีผลมาจากครอบครัวหากสมาชิกในครอบครัวตีเด็กทันทีเมื่อเด็กทำให้โกรธ จะหล่อหลอมให้เด็กมีพฤติกรรมไปในทางที่ก้าวร้าว และเด็กจะแสดงพฤติกรรมที่ไม่สุภาพออกมา หรือเกิดพฤติกรรมเลียนแบบจากตัวผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัว ซึ่งในบริบทในด้านร่างกายต่างๆ ที่อาจนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จึงต้องมีแนวทาง มาตรการ ต่างๆ ในการดำเนินงานให้ชุมชนและเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินงานในพื้นที่ เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งจำเป็นต้องใช้กระบวนการปรับและระดมความคิดเห็นเพื่อพัฒนารูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วมบนพื้นฐานเป้าหมายกับภาคีเครือข่ายร่วมกัน เพื่อป้องกันเด็กและเยาวชนในพื้นที่ให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมตามวัย ซึ่งอาจจะไม่ส่งผลกระทบกับความรุนแรงในครอบครัวทางด้านร่างกาย ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาสุรี เอี่ยมทิน (๒๕๔๘) ทำการศึกษาเรื่อง “ทัศนะของคู่สมรสในชุมชนเมืองต่อแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว” พบว่า สาเหตุของการใช้ความรุนแรงต่อกันและกันเป็นด้านความเป็นส่วนตัวของครอบครัว[๑๑๓] อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จอห์นสันและเฟอร์ราโร[๑๑๔] ได้ระบุถึงแนวทางสำคัญของการศึกษาวิจัยด้านความรุนแรงในครอบครัว ในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๙๐ พบว่า ความรุนแรงทำให้เข้าใจถึงธรรมชาติของความรุนแรงที่มีต่อผู้หญิงในชีวิตสมรส และการทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการควบคุมผู้หญิงของสามีมีสิทธ์ที่จะควบคุมอย่างไรก็ได้ตามความต้องการเนื่องจากชายในทุกสังคมมีทัศนคติที่มักจะมองว่าผู้หญิงเป็นสมบัติส่วนตน ซึ่งหากพ่อแม่ตีกันทำให้เด็กจดจำพฤติกรรมก้าวร้าวนั้นไปใช้กับคนอื่น

ด้านความรุนแรงในครอบครัวทางด้านสังคม มีผลมาจากการเข้าถึง Social Media ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอภาพการเป็นอยู่ การกิน การไปสถานที่ต่างๆ อย่างหรูหรา ฟุ่มเฟือย การนำเสนอข่าวในช่องทางต่างๆ ที่มีความรุนแรงมากขึ้น การนำเด็กไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น พ่อแม่ไม่มีเวลาให้ ซึ่งเป็นที่มาของการเกิดปัญหาในครอบครัว เนื่องจากสภาพด้านการใช้จ่ายที่ไม่พอต่อรายรับ เด็กขาดความอบอุ่น การใช้คำพูดรุนแรง ทะเลาะเบาะแว้ง การด่าทอทุบตี ใส่ร้ายกันรวมถึงการนำไปสู่การชัดจูงให้ทำสิ่งไม่ดี ดังนั้นเมื่อเกิดความรุนแรงขึ้น สามารถส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมได้ ปัญหาสังคมจะเพิ่มจะเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากสถาบันครอบครัวไม่สามารถรวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือเป็นชุมชนเพื่อพัฒนาหรือบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมได้ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาวชมพู พัฒนประภาพันธุ์ และ รณชัย คงสกนธ์ (๒๕๕๐) ทำการศึกษาการสำรวจปัญหา สาเหตุและผลกระทบทางด้านจิตใจจากความรุนแรงในครอบครัวของชุมชนในเขต

---

[๑๑๒] วันทนา กลิ่นงาม.(๒๕๕๓).อาจารย์ผู้สอนประจำคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. สัมภาษณ์.

[๑๑๓] ภาสุรี เอี่ยมทิม, **“ทัศนะของคู่สมรสในชุมชนเมืองต่อแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา**, เอกสารเผยแพร่สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย, ๒๕๔๘.

[๑๑๔] Johnson, M. P. & Ferraro, K. J. (๒๐๐๐). **Research on domestic violence in the ๑๙๙๐ s:Makingdistinctions**. Journal of Marriage and the Family, ๖๒, November, ๙๔๘-๙๖๓.

กรุงเทพมหานคร พบว่า สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการทะเลาะวิวาท มีปัญหาความขัดแย้งเรื่องเงินมากที่สุด การเกิดความรุนแรงมักจะเป็นมักได้รับผลกระทบทางสังคม ส่งผลให้มีอาการวิตกกังวล และซึมเศร้าเป็นส่วนมาก[๑๑๕] อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริภิญญ์ อินทรประเสริฐ (๒๕๕๖) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม พบว่า การเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) จะต้องอาศัยระยะเวลาในการเรียนรู้ที่ยาวนาน จนเกิดการซึมซับพฤติกรรมเหล่านั้นและนำมาเป็นพฤติกรรมของตัวเอง และวิธีการเรียนรู้ทางสังคมอีกอย่างหนึ่งคือ เมื่อผู้ชมได้เรียนรู้ว่าละครโทรทัศน์ในปัจจุบันมีเนื้อหาความรุนแรงก็จะหลีกเลี่ยงการรับชมเพื่อไม่ต้องรับรู้ถึงความรุนแรงที่เกิดขึ้นในละคร ซึ่งการหลีกเลี่ยงในอีกทางหมายถึงการชินชากับความรุนแรงที่เกิดขึ้นในละครโทรทัศน์[๑๑๖]

วัตถุประสงค์ข้อ ๓ เพื่อศึกษากระบวนการลดความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้

จากผลการวิเคราะห์กระบวนการลดความรุนแรงในครอบครัวที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า

ด้านความรุนแรงทางด้านวาจา พ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัวต้องระวังการพูดจาไม่เหมาะสมพูดจาให้เด็กน้อยใจ และไม่ควรพูดจาไม่สุภาพให้เด็กได้ยินเป็นอันขาดเพราะเด็กจะเกิดอาการน้อยใจโดยเฉพาะคำพูดประชดประชัน เพราะเมื่อคำพูดเมื่อหลุดปากออกไปแล้วไม่สามารถกลับคำได้ บางครั้งทำให้สร้างบาดแผลและกลายเป็นเรื่องบานปลายทะเลาะเบาะแว้งที่รุนแรงมากขึ้น ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล แซ่อึ้ง (๒๕๔๗) ทำการศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างความรุนแรงในครอบครัวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน : ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา” พบว่า เด็กและเยาวชนที่เติบโตมาจากครอบครัวที่ให้การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย รวมถึงการเลี้ยงดูในลักษณะอื่นๆ ที่ไม่เหมาะสม เช่น การเลี้ยงดูแบบอิสระ ตามใจ การใช้เงินในการเลี้ยงดู จะมีการกระทำผิดในขณะที่อายุยังน้อย และสภาพความรุนแรงในครอบครัวที่พบ คือ การทำร้ายร่างกาย จิตใจ และการใช้คำพูด สิ่งที่สำคัญอีกส่วนคือ สถานภาพของบิดามารดาของเด็กและเยาวชนจะพบว่า มีทั้งอยู่ร่วมกันและแยกกันอยู่ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มารลีน ชไนเดอร (Marlene Schneider) และคณะได้ออกแบบเทคนิคที่ชื่อว่า“Turtle Technique” ไว้ในงานวิจัยเรื่อง “กลยุทธในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม” (Strategies inBehavioral Change) : กรณีศึกษาการควบคุมตนเองในชั้นเรียน (An Extended Case Study of SelfControl in the Classroom) พบว่า กระบวนการสำหรับชวยควบคุมเด็กๆ ที่มีอารมณรุนแรง คอนไปในทางกาวราวงาย ใหรูจักควบคุมพฤติกรรมที่หุนหันพลันแลนของตนเอง ประกอบดวยสวนประกอบ ๔ สวน คือ ๑. การโตตอบโดยใช้วาจาแบบเตา (turtle response) ๒. การผอนคลาย (relaxation) ๓. การ

---

[๑๑๕] ดาวชมพู พัฒนประภาพันธุ์ และ รณชัย คงสกนธ์ **“การสำรวจปัญหา สาเหตุ และผลกระทบทางด้านจิตใจจากความรุนแรงในครอบครัวของชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร”** , ๒๕๕๐.

[๑๑๖] สิริภิญญ์ อินทรประเสริฐ **“อิทธิพลของสื่อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน ในกรุงเทพมหานคร”**, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต,๒๕๕๖.

แก้ปัญหา (problem-solving) ๔.การสนับสนุนอย่างเทาเทียมกัน (peer support) ผลคือการคอยๆ ลดลงของพฤติกรรมกาวราวของเด็ก เมื่อเด็กจิตใจสงบลงค่อยคิดถึงทางแกปญหาได้[๑๑๗]

ด้านความรุนแรงทางด้านร่างกาย สมาชิกในครอบครัวควรให้ความใกล้ชิด ดูแลเอาใจใส่และอบรมสั่งสอนเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกเด็กอยู่เสมอการสร้างพื้นฐานนิสัยที่อ่อนโยนมีเมตตากรุณาต่อผู้อื่นในตัวเด็ก และครอบครัวต้องให้ความรักความเมตตากับเด็กก่อน ให้ความเห็นอกเห็นใจต่อตัวเด็กจากพ่อแม่ของเด็กเอง เพื่อให้เด็กซึมซับกับการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รวมถึงการกลัวว่าผู้อื่นจะได้รับความทรมาน หากเด็กได้รับจากพ่อแม่ก็จะรู้จักมอบสิ่งนั้นให้กับผู้อื่นด้วย ตรงกันข้ามหากเด็กไม่เคยได้รับการเห็นอกเห็นใจ ไม่เคยได้รับความเมตตา ก็จะไม่รู้จักการเห็นอกเห็นใจผู้อื่นไปด้วย ทำให้เด็กมีจิตใจแข็งกระด้าง ไม่รู้สึกสงสาร ไม่กลัวว่าผู้อื่นจะทรมาน และฝังอยู่ในพื้นฐานจิตใจเด็กส่งผลไปถึงตอนโตเป็นผู้ใหญ่ ที่อาจทำร้ายผู้อื่นได้โดยไม่รู้สึกผิด อีกหนึ่งส่วนที่สำคัญต่อตัวเด็กก็คือเรื่องของค่านิยมที่ตัวเด็กจะได้รับ เริ่มต้นจะได้รับจากครอบครัวก่อนและต่อมาจะได้รับจากสังคมโรงเรียน หากค่านิยมในครอบครัวที่มีเรื่องต้องห้ามที่จะไม่ทำโดยเด็ดขาด จัดเป็นเรื่องที่ผิดและร้ายแรง เด็กจะจดจำในส่วนนั้นและหลีกเลี่ยงการกระทำนั้นไปโดยปริยาย ดังนั้นพ่อแม่ควรสร้างค่านิยมที่ดีในครอบครัวขึ้นมา ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมอรตัน (Merton) นักสังคมวิทยาผู้มีชื่อเสียงกลาวไวในทฤษฎี “อะโนมี”(Merton’s Theory of Anomie) พบว่า ครอบครัว ชุมชน และสังคมควรจะให คุณคาที่ถูกตองไรจึงจะลดอัตราการเกิดความรุนแรงทางร่างกายได้[๑๑๘] อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เควิน บราวน และมารติน เฮอรเบิรต (Kevin Browne & Martin Herbert) อางถึงแนวคิดของเจลลิส (Gelles) ที่แนะถึงแนวทางปฏิบัติตางๆ สำหรับการปองกันความรุนแรงเบื้องตนในครอบครัว สำหรับการดำเนินชีวิตในครอบครัว และในสังคมโดยองครวมไวในหนังสือ“Preventing Family Violence” พบว่า ควรมีการทำลายวงจรของความรุนแรงในครอบครัวซึ่งมีการสอนทางเลือกดานความรุนแรงในหนทางแหงการควบคุมเด็กๆซึ่งแมวาแนวทางของเขาจะมีผูกล่าววาไมสมกับความเปนจริงในทางปฏิบัติ แตแนนอนวาหากในระยะยาวมีการจัดสรรสลับเปลี่ยนวิธีการ โครงสร้างหรือระบบองคกรในสังคมตะวันตกแลวก็ยอมเปนทางแกปญหาได้[๑๑๙]

ด้านความรุนแรงในครอบครัวทางด้านสังคม ครอบครัวควรให้ความสำคัญกับการดูแลลูก ให้เวลาที่มีคุณภาพกับลูก ใช้เวลาอยู่ร่วมกัน ซักถามปัญหาหรือความในใจของลูก ใช้เวลาพูดคุยกับลูก สอนให้เขาพอเพียง และเพียงพอ อยู่กับความเป็นจริง ปลูกฝังนิสัยประหยัดให้ลูก ฝึกให้ลูกเป็นคนมีเหตุผล รู้จักคิด มีวินัย มีเมตตากรุณา รู้จักให้อภัย ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาสุรี เอี่ยมทิน (๒๕๔๘) ทำการศึกษาเรื่อง “ทัศนะของคู่สมรสในชุมชนเมืองต่อแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว” พบว่าแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวด้านการเปลี่ยนพฤติกรรม ด้านการให้ความรู้ และด้านการ เปลี่ยนทัศนคติ อีกทั้งควรทำ

---

[๑๑๗] Marlene Schneider and others, **“Psychology in the Schools : Turtle Techniques”**, Vol. ๑๓Issue๔, pp. ๔๔๙-๔๕๓, (Published online๑๔Februar๒๐๐๖), <http://www๓.interscience.wiley.com/journal/๑๑๒๔๒๑๘๕๘/abstract?CRETRY=๑&SRETRY=

[๑๑๘] อางใน จุฑารัตน เอื้ออำนวย, คณะรัฐศาสตร จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย, **“กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท การเยียวยาความรุนแรงในครอบครัว”**, บทความกฎหมาย (ศาลเยาวชน และครอบครัวกลาง).

[๑๑๙] Kevin Browne & Martin Herbert, **Preventing Family Violence**, p. ๑๙.

กิจกรรมและให้ความสนใจระหว่างกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมา แสงสะอาด (๒๕๔๗) ได้ศึกษาเรื่อง “ทัศนะของชุมชนต่อการคุ้มครองเด็กศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนวัดประชาระบือธรรม จังหวัดกรุงเทพมหานคร” พบว่า การสนับสนุน การผนึกกำลัง การรณรงค์ประชาสัมพันธ์และการประสานงาน เป็นการป้องกันปัญหาการทารุณกรรมมากกว่าในด้านอื่นๆ โดยเฉพาะการดูแลครอบครัวที่ประสบปัญหาการทารุณกรรมเด็ก สำหรับบทบาทในการแก้ไขปัญหาการทารุณกรรมประกอบไปด้วย ๔ด้าน คือการแจ้งข่าว การฝึกอบรมให้ความรู้ การสร้างเครือข่ายและการบำบัดรักษาฟื้นฟู โดยประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าชุมชนมีบทบาทสำคัญในการแจ้งข่าว[๑๒๐]

การนำผลงานวิจัยไปประยุกต์ใช้

งานวิจัยมุ่งหวังในการลดความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ เพื่อรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นต่างๆจากการอภิปรายกลุ่มมารวบรวมข้อมูลจนได้ข้อสรุปที่ชัดเจนให้กับครอบครัว ผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนใต้ได้ ซึ่งอาจเป็นข้อมูลในการนำงานวิจัยไปสอดแทรกในบทเรียนหรือกิจกรรมในการเรียนการสอน สามารถพัฒนาทักษะนิสัยส่วนบุคคลได้ในเรื่องของ ความรู้สึก ความพึงพอใจการช่วยเหลือการทำงานกลุ่มและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นของเด็ก การปรับพฤติกรรมเป็นต้น สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดความเข้าใจ เจตคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิตในสังคมและผู้อื่น

ผลงานวิจัย/ผลผลิต สิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรม หรืออื่น ๆ ที่ได้จากการทำวิจัย และมี Impact ต่อสังคม, ประเทศชาติได้รับประโยชน์อะไร

ผลงานจากงานวิจัยจะได้ทราบถึงความรุนแรงในครอบครัวส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้เพราะความรุนแรงในครอบครัวมีผลเสียต่อจิตใจ และพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพของเด็กซึ่งถ้าเราไม่ช่วยกันลดการใช้ความรุนแรงในครอบครัวให้หมดไป หรือลดน้อยลง ในที่สุดเราก็ได้ประชากรที่นิยมความรุนแรง การเดินถนนของเราคงจะไม่มีความปลอดภัยแล้ว และถ้าใช้ความรุนแรงกับลูกของเรา ลูกของเราก็ใช้ความรุนแรงกับหลานแหลนของเราต่อไปดังนั้นเรามาอยู่ด้วยกันด้วยความรัก ความเมตตา ลูกๆ ก็จะมีความสุข และในที่สุด สังคมประเทศชาติก็จะมีความสุขด้วย

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัย

เนื่องจากงานวิจัยเรื่องความรุนแรงในครอบครัวส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กใน ๓ จังหวัดภาคใต้ต้องลงศึกษาในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงเรื่องความปลอดภัยของการเดินทาง และผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนนักสงคมสงเคราะห์ ผู้ให้ข้อมูลบางท่าน จะให้ข้อมูลเป็นภาษาถิ่น ภาษามลายู รวมถึงการกรอกข้อมูลที่เป็นภาษาไทย ทางคณะผู้วิจัยจึงต้องหาล่ามและผู้แปลในการสอบถามข้อมูลจึงเป็นอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัยในครั้งนี้

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

---

[๑๒๐] ปัทมา สายสอาด (๒๕๕๑, น. ๘๔-๘๕)(๒๕๔๗). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของหัวหน้าหอผู้ป่วย**

กลุ่มตัวอย่าง ควรเพิ่มเด็กเข้าไปเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อสอบถามถึงสาเหตุ พฤติกรรมการเลี้ยงดูของคนในครอบครัว เพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษา วิเคราะห์และอภิปรายผลเพื่อเพิ่มความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

งานวิจัยที่คาดว่าจะดำเนินการต่อไป

การทำวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาการพัฒนารูปแบบการป้องกันเด็กและเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมตามวัยเพื่อเป็นการได้รับข้อมูลที่มีความหลากหลายเพิ่มขึ้น

ประวัติคณะผู้วิจัย

คณะผู้วิจัย

๑. หัวหน้าโครงการวิจัย

ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวปานวลัย ศรีราม
ชื่อ-นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss Panwalai Sriram
หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน -
ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำ
หน่วยงาน หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ถนนสามัคคีสาย ข ตำบล รูสะมิแล อำเภอ เมืองปัตตานี จังหวัด ปัตตานี ๙๔๐๐๐
โทรศัพท์ ๐๖๑ - ๑๘๗๔๕๖๕ โทรสาร ๐๗๓ -๔๕๐๐๗๔
E-mail : panwalai.sri@mcu.ac.th

๒. ผู้ร่วมโครงการวิจัย

ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) พระมหาสมคิด อินทร์แก้ว
ชื่อ-นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) PhraMaha Somkid Inkaew
หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน -
ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำ
หน่วยงาน ราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ถนนสามัคคีสาย ข ตำบล รูสะมิแล อำเภอ เมืองปัตตานี จังหวัด ปัตตานี ๙๔๐๐๐
โทรศัพท์ ๐๙๓ –๖๓๗๖๓๗๒ โทรสาร ๐๗๓ –
๔๕๐๐๗๔ E-mail : Somkid.in@mcu.ac.th

๓. ผู้ร่วมโครงการวิจัย

ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิช
ชื่อ-นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Mr. Rangsan Wattanachaiwanich
หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน ๓ ๑๐๑๘ ๐๑๑๔๘ ๒๘ ๑
ตำแหน่งปัจจุบัน เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูล
หน่วยงาน ราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ถนนสามัคคีสาย ข ตำบล รูสะมิแล อำเภอ เมืองปัตตานี จังหวัด ปัตตานี ๙๔๐๐๐
โทรศัพท์ ๐๗๓ – ๔๕๐๐๗๑ โทรสาร ๐๗๓ – ๔๕๐๐๗๔
E-mail : rangsan.wat@mcu.ac.th

ทุนสนับสนุน

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑

เริ่มงานวิจัย ปี ๒๕๖๑

สิ้นสุดงานวิจัย ปี ๒๕๖๒

ประวัติผู้วิจัย

ผู้ร่วมวิจัย

ชื่อ – นามสกุล นางสาวปานวลัย ศรีราม

วัน/เดือน/ปีเกิด /

ที่อยู่ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ถนนสามัคคีสาย ข ตำบล รูสะมิแล อำเภอ เมืองปัตตานี จังหวัด ปัตตานี ๙๔๐๐๐

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๕๙ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

พ.ศ. ๒๕๕๔ ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การทำงานปัจจุบัน ตำแหน่งอาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยา วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

ผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์

ผลงานวิจัย

พ.ศ. ๒๕๕๙

นางสาวปานวลัย ศรีรามและพระมหาเสาวนันท์ สุภาจาโร, (๒๕๕๙). การใช้หลักธรรมมาภิบาลในการจัดการเรียนการสอนของพนักงานครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลเมืองปัตตานี.บทความวิชาการ. โครงการประชุมวิชาการระดับชาติศึกษาศาสตร์วิจัย ครั้งที่ ๓ เรื่อง“การพัฒนาคุณภาพการศึกษา : แนวโน้ม ความท้าทาย และความยั่งยืน”คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี วันที่ ๒๘-๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๙. หน้า ๔๓๘-๔๕๔. ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๒๗๑-๓๑๒-๖ (ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี)

พ.ศ. ๒๕๖๐

นางสาวปานวลัย ศรีรามและนางสาวภมรรัตน์ ชุมภูประวิโร, (๒๕๖๐). นิสิตมีส่วนร่วมในกิจกรรมของมหาวิทยามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐. ๒๕๖๐. บทความวิชาการ. โครงการประชุมวิชาการระดับชาติศึกษาศาสตร์วิจัย ครั้งที่ ๔ (Educational Research Conference ๔th) “นวัตกรรมการศึกษาเพื่อ Thailand ๔.๐ (Innovative Education for

Thailand ๔.๐)”คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี วันที่ ๒๕-๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐. หน้า ๘๙๕-๙๐๗. ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๒๗๑-๔๐๙-๒

นางสาวภมรรัตน์ ชุมภูประวิโร, ปานวลัย ศรีราม,ชูสิทธิ์ จันทร์แดง, (๒๕๖๐) ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในรายวิชาการเมืองการปกครองของไทย ต่อความสามารถในการจัดการความรู้และความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ ชั้นปีที่ ๑ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙ . บทความวิชาการ. โครงการประชุมวิชาการระดับชาติศึกษาศาสตร์วิจัย ครั้งที่ ๔ (Educational Research Conference ๔th) “นวัตกรรมการศึกษาเพื่อ Thailand ๔.๐ (Innovative Education for Thailand ๔.๐)”คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี วันที่ ๒๕-๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐. หน้า ๗๕๙-๗๗๐. ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๒๗๑-๔๐๙-๒

พ.ศ. ๒๕๖๑

สุภารัตน์ ลิ้มดำรง, จ.ส.อ.พร้อมรบจันทร์ศรีเฟื้อและนางสาวปานวลัย ศรีราม. (๒๕๖๑). ความพึงพอใจต่อการบริการของเทศบาลตำบลนาประดู่ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี. การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ The ๕th National and ๓ rd International Conference on Education (Nice) ๒๐๑๘ “Education, Leadership, and Innovation in Learning Society” คณะศึกษาศาสตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี วันที่ ๕-๗ กรกฎาคม ๒๕๖๑. หน้า ๑๑๘๔-๑๑๙๓. ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๒๗๑-๔๗๕-๗

พัชราภรณ์ แดงนุ้ย,พันธุ์ทิพา ไชยปัญญาและนางสาวปานวลัย ศรีราม. (๒๕๖๑). การแสดงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่ต่อประชาชนในเขตพื้นที่ สถานีตำรวจภูธรโกตาบารู อำเภอรามัน จังหวัดยะลา. การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ The ๕th National and ๓ rd International Conference on Education (Nice) ๒๐๑๘ “Education, Leadership, and Innovation in Learning Society” คณะศึกษาศาสตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี วันที่ ๕-๗ กรกฎาคม ๒๕๖๑. หน้า ๑๑๘๔-๑๑๙๓. ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๒๗๑-๔๗๕-๗

ผู้ร่วมวิจัย

ชื่อ – นามสกุล พระมหาสมคิด อินทร์ แก้ ว

วัน/เดือน/ปีเกิด /

ที่อยู่ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ถนนสามัคคีสาย ข ตำบล รูสะมิแล อำเภอ เมืองปัตตานี จังหวัด ปัตตานี ๙๔๐๐๐

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๔๘ พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๕๔ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การทำงานปัจจุบัน ตำแหน่งอาจารย์ประจำ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยา วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

ผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์

ผลงานวิจัย

พ.ศ. ๒๕๕๙

นายวีรศักดิ์ บุญญดิญฐ์และพระมหาสมคิด สมฺปนฺโน(๒๕๕๙).ทัศนคติต่อการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน กรณีศึกษา : สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี.บทความวิชาการ.โครงการประชุมวิชาการระดับชาติศึกษาศาสตร์วิจัย ครั้งที่ ๓ เรื่อง "การพัฒนาคุณภาพการศึกษา : แนวโน้ม ความท้าทาย และความยั่งยืน"คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี วันที่ ๒๘-๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๙.หน้า ๙๓. ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๒๗๑-๓๑๒-๕ (ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

บทความวิชาการ

พ.ศ. ๒๕๖๐

พระมหาสมคิด สมฺปนฺโน (อินทร์แก้ว) นายจารึก ศิรินุพงศ์ และนายนิเวศมณีรัตนวงศ์ (๒๕๖๒) บทบาทในการบริหารภารกิจของพระธรรมทูตอาสาชายแดนใต้ กรณีศึกษา : พระธรรมทูตอาสาจังหวัดปัตตานี. โครงการประชุมวิชาการระดับชาติเทคโนโลยีภาคใต้วิจัย Socisl Innovation นวัตกรรมเพื่อสังคม ครั้งที่ ๙ ณ อาคารอเนกประสงค์ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ อำเภอทุ่งส่ง จังหวัดนครศรีธรรมราช วันศุกร์ที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ หน้า F๕๓. ISBN

ผู้ร่วมวิจัย

ชื่อ – นามสกุล นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิช

วัน/เดือน/ปีเกิด -

ที่อยู่ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ถนนสามัคคีสาย ข ตำบล รูสะมิแล อำเภอ เมืองปัตตานี จังหวัด ปัตตานี ๙๔๐๐๐

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๕๘ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

พ.ศ. ๒๕๕๖ พุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ) (รัฐศาสตร์การปกครอง) (เกียรตินิยมอันดับสอง) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รป.บ.) (การบริหารทรัพยากรมนุษย์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การทำงานปัจจุบัน ตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยา วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

ทุนการศึกษา

๑. ทุนการศึกษาต่อปริญญาโท จากพระครูวรนาถโพธิคุณ เจ้าอาวาสวัดอรัญวาสิการาม (วัดห้วยเงาะ) จังหวัดปัตตานี

๒. ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

๓. ทุนสนับสนุนการวิจัยระดับปริญญาโท จากสถานบันวิจัยพหุวัฒนธรรมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน(สพย.)

ผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์

ผลงานวิจัย

พ.ศ. ๒๕๕๗

นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิชและร.ต.ต.พิชัย โอฬารศิริ งานวิจัยเรื่อง “การดำเนินงานในการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ตามนโยบายของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” บทคัดย่อการประชุมวิชาการระดับชาติ ศึกษาศาสตร์วิจัย ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๙ – ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ณ โรงแรมหรรษา เจบี หาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๗ จำนวน ๕๐๐เล่ม หน้า ๕๒

พ.ศ. ๒๕๕๙

นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิช, เอกรินทร์ สังข์ทอง, เรชา ชูสุวรรณ งานวิจัยเรื่อง “สภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” วารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีที่ ๒๗ ฉบับที่ ๒ พฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๕๙ ได้รับทุนวิจัยจากสถาบันวิจัยพหุวัฒนธรรมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (สพย.)

พระครูสุตกิจสโมสรและนายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิช งานวิจัยเรื่อง “แนวทางส่งเสริมศีลธรรมและคุณธรรมไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนดาวนายร้อย อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา” การประชุมวิชาการระดับชาติ ศึกษาศาสตร์วิจัย ครั้งที่ ๓ “การพัฒนาคุณภาพการศึกษา: แนวโน้ม ความท้าทาย และความยั่งยืน” วันที่ ๒๘ – ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ณ โรงแรมหรรษา เจบี หาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๓๐๐ เล่ม หน้า ๙๕

พ.ศ. ๒๕๖๐

นายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิชและพระมหาวิเชียร วชิรธมฺโม งานวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนอำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี ต่อภาพลักษณ์ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี” การประชุมวิชาการระดับชาติ ศึกษาศาสตร์วิจัย ครั้งที่ ๔ “นวัตกรรมการศึกษาเพื่อ Thailand ๔.๐” วันที่ ๒๕ – ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรมหรรษา เจบี หาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๓๐๐ เล่ม หน้า ๑๓๓

นางสาวเพ็ญพิมล นิธิสุนทรวงศ์และนายรังสรรค์ วัฒนาชัยวณิช งานวิจัยเรื่อง “เหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม สู่การเมืองการปกครองของไทย” การประชุมวิชาการระดับชาติ ศึกษาศาสตร์วิจัย ครั้งที่ ๔ “นวัตกรรมการศึกษาเพื่อ Thailand ๔.๐” วันที่ ๒๕ – ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรมหรรษา เจบี หาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๓๐๐ เล่ม หน้า ๑๓๐